העולם הזה

האם תיפול ממשלת רבין

הקרב על קדום

תשקיף

האמריקאים אישרו את דדו - יומיים לפני המוות

סוכנות־הביון האמריקאית נתנה את אישורה הביטחוני למינויו של רב־אלוף (מיל.) דויד („דדו") אלעזר כשגריר ישראל בוושינגטון, יומיים לפני פטירתו מהתקף־לב.

הנוהל המקובל לגבי מינוי דיפלומטים בארצות־הברית הוא, שהמדינה המשגרת מוסרת תחילה את שמות המועמדים למישרד־החוץ האמריקאי לאישור מוקדם. אישור כזה מותנה בבדיקת־מהימנות, שעורכת סוכנות־הביון האמריקאית, בעיקר לגבי האפשרות שלדיפלומטים של מדינות ידידותיות יש קרובי־מישפחה בארצות שמעבר למסך־הברזל, שבאמצעותם ניתן להפעיל עליהם אמצעי לחץ וסחיטה.

לגבי דדו היה צורך בבדיקה מעין זו, כיוון שהיה יליד יוגוסלביה ואביו, שנפטר לפני מיספר חודשים, התגורר באותה מדינה קומוניסטית עד יום מותו.

הצוואה של דדו: לא להחזיר את אריק

בשיחה האחרונה שערך רב־אלוף (מיל.) דויד אלעזר עם שר־הביטחון שימעון פרס, הוא יצא נגד אפשרות החזרתו של אלוף (מיל.) אריק שרון לשירות־פעיל בצה"ל.

באותה שיחה העמיד דדו את פרס על כך שאם יוחזר אריק לצבא, הרי נוסף לשאר ההיבטים עלול הדבר להתפרש כפגיעה אישית נוספת בו, כיוון שהוא היה הרמטכ"ל שהחליט — בזמנו — להרחיק את אריק משירות פעיל. בחוגי מישרד־הביטחון טוענים, כי יש לראות בבקשה זו מעין צוואה בלתי־כתובה מצד דדו.

איגוד מיקצועי נפרד לעובדי־המדינה?

לא מן הנמנע כי בעיקבות המשבר הנוכחי, שפרץ בין הממשלה וההסתדרות מצד אחד לבין עובדי־המדינה, בשאלת קבלת מסקנות ועדת־ברקאי, יקום איגוד מיקצועי חדש של עובדי־המדינה, שלא יהיה קשור באירגון הנוכחי במיסגרת ההסתדרות.

עובדי־המדינה, הייחודיים והלא־ייחודיים, הממורמרים על הפשרה שנתקבלה בהסכמת הממשלה וההסתדרות מבלי לשאול את דעתם, טוענים כי נציגם בהסתדרות חדל לייצג אותם. נציגי הוועדים של עובדי־המדינה הודיעו, כי למשבר הנוכחי עלולות להיות תוצאות מרחיקות־לכת, אפילו אם תצליח הממשלה לשבור אותם הפעם. ראשי מיפלגת־העבודה, ומזכיר ההסתדרות ירוחם משל, חוששים כי עובדי־המדינה עלולים להפנות עורף בבחירות הבאות למיפלגת העבודה, שעבורה נהגו רובם להצביע באורח מסורתי.

„יורד" שחזר - יקבל אות־מופת

בין מקבלי עיטורי העוז והמופת של צה"ל השבוע נכלל גם איש־מילואים, אשר יקבל את עיטור־המופת על מעשה־גבורה שעשה עוד במילחמת ששת־הימים, בקרב על גיבעת־התחמושת.

איחור תשע השנים בהענקת האות מוסבר בכך כי בשעתו, כאשר הוחלט על מתן העיטור לאיש, נעשו מאמצים לאתרו. מידיעות שהגיעו לוועדת־העיטורים השתמע, כאילו האיש ירד בינתיים מהארץ.

לפיכך נגנזה הכוונה להעניק לו את אות־המופת. רק בשלב הנוכחי של הענקת העיטורים הסתבר כי האיש לא ירד, אלא הסתובב מיספר שנים בעולם ולאחרונה חזר לארץ. בעיקבות מידע זה הוחלט להעניק לו, אם־כי באיחור, את העיטור על מעשה־המופת שלו.

שירות־מילואים ממושך כגורם להגברת הירידה

מעקבים שנערכו, על הגורמים לירידה מהארץ, הביאו למסקנה כי אחת הסיבות המכריעות להחלטתם של אנשים צעירים לרדת מהארץ היתה, בשנתיים האחרונות, שירות־המילואים הממושך שהוטל עליהם.

> ## שיחות עם קרייסקי
>
> **מסיבות שאינן תלויות במערכת, לא ניתן לפרסם השבוע את ראיון־הענק של אורי אבנרי עם ראש ממשלת אוסטריה, ברונו קרייסקי.**
>
> **הראיון, שבו מדבר קרייסקי על השלום, הפלסטינים, היהדות והציונות, יפורסם בגיליון הבא של „העולם הזה".**

בשנה שאחרי מילחמת יום־הכיפורים גוייסו אנשי־מילואים רבים לשירות־מילואים שנמשך עד 120 יום. בשנה שחלפה הגיע שיעור ימי השירות במילואים עד ל־90 יום.

אחת הסיבות להחזרת תקופת שירות־המילואים לשיעורה כפי שנקבע בחוק — 35 יום בשנה לבד"א ו־45 יום לקצינים — הוא הרצון לצמצם, ככל שאפשר, את משך השירות במילואים כמוטיבאציה לירידה מהארץ.

חגי אשד מבקש לחזור ל„דבר"

חגי אשד, סופרו המדיני של דבר לשעבר, אשר התפטר ממערכת עיתונו כדי לשמש עורך בפועל של היום הזה, העיתון המיועד של משה דיין, ביקש לחזור־בו מהתפטרותו ולהמשיך לעבוד ככתב מדיני בדבר.

נראה כי אשד חזר בו נוכח הקשיים הנערמים בדרך הוצאתו־לאור של היומון החדש.

בינתיים טרם השיבה עורכת דבר, חנה זמר, על בקשתו של אשד לחזור לעיתונה. נראה כי כמה ממנהיגי מיפלגת־העבודה, וביניהם שר־הביטחון שימעון פרס, עשויים להתערב למען החזרתו.

מה מסתתר מאחרי פעילותו של אבריאל?

מינויו, לפני כשנתיים, של אהוד אבריאל לתפקיד קונסול כללי של ישראל בשיקאגו היה לוטה בערפל זמן ממושך. אבריאל, שהיה אחד מנערי־החצר של דויד בן־גוריון בתקופת כהונתו כראש־ממשלה, היה ח"כ, שגריר במדינות שונות (צ'כוסלובקיה, איטליה) ובעל תפקידים ביטחוניים וממלכתיים מהשורה הראשונה. כאשר התמנה לתפקיד חסר־החשיבות של קונסול, בעיר גדולה אך חסרת משמעות מבחינה פוליטית, הסביר את המינוי כ„התנדבות".

לאחרונה מסתבר שתפקיד הקונסול של אבריאל הוא, כנראה, כיסוי לשורה של משימות חשאיות של האיש בארצות־הברית: טיפוח מגעים עם מוסדות ממלכתיים ולאומיים אמריקאיים, שאינם מזדהים עם מדיניות נשיא ארצות־הברית. כן נראה שאבריאל ממלא שליחויות בעלות אופי מיוחד בשירות המימסד הישראלי.

„כופר חרם" מוטל על חברות אמריקאיות

ההתעוררות הפיתאומית של יהדות ארצות־הברית בעניין החרם הערבי נגד ישראל, ומסע המחאות והתביעות המישפטיות של אירגונים יהודיים בארצות־הברית נגד חברות אמריקאיות, המקיימות את הוראות החרם, מכוונים ומודרכים על־ידי מישרד־האוצר הישראלי ומיפעל הבונדס.

המטרה האמיתית של מסע־התעוררות זה נגד כניעת חברות אמריקאיות לחרם, היא לנסות לגבות מאותן חברות תרומות גדולות למגבית, ורכישת איגרות של הבונדס שישמשו מעין „כופר חרם".

אחת ההוכחות לכך היא תביעה מישפטית שהוגשה נגד חברת קודאק, מצד בעלי־מניות יהודיים של החברה, שרכשו את מניותיהם זמן קצר בילבד לפני הגשת התביעה, על פי הוראות אירגונים יהודיים. חברת קודאק מנהלת אומנם מיסחר פעיל עם ישראל ואינה נבהלת מאיומי הערבים, אך מסרבת לכלול הצהרה ברוח זו בדו"ח השנתי שלה לבעלי־המניות, כתביעתם של האירגונים היהודיים. יש המסבירים את התביעה כניסיון לאלץ את חברת קודאק לשלם „כופר־חרם" תמורת ביטול התביעה המישפטית.

רק קצינים בכירים רשאים לשלוח לכלא

תיקון בחוקת השיפוט הצבאי שנעשה לאחרונה, קובע כי מעתה ואילך לא יהיו עוד קציני־שיפוט זוטרים, או קציני שיפוט בכירים עד רב־סרן ועד בכלל, רשאים לגזור עונש מחבוש בפועל בבית־כלא צבאי, על חיילים העומדים לדין בפניהם.

התיקון נעשה כתוצאה מהצפת בתי־הכלא הצבאיים בחיילים, שנענשו בעונשי־מאסר על עבירות קלות לכאורה, בידי קציני־שיפוט זוטרים. מחקרים שנערכו בתחום זה העלו כי במרבית המיקרים אין הכליאה בבתי־הכלא הצבאיים מתקנת, אלא משפיעה לרעה על הכלואים, כיוון שבתי־כלא אלה משמשים חממה לעישון־חשיש, מישחקי־קלפים ומעשי־סדום.

התיקון בחוק־הצבאי קובע, כי קצין שיפוט בדרגת סגן־אלוף יוכל מעתה לגזור על חייל עונש של עד שיבעה ימי מחבוש בפועל. עבירות רציניות, שבגינן ניתן לגזור על חיילים עונשי־מאסר ממושכים יותר, יועברו לשיפוט בפני קציני־שיפוט בעלי דרגות בכירות יותר.

> ## התנצלות לאהוד („אודי") גרא
>
> **בגיליון „העולם הזה" (1976) מיום 16.7.75 נתפרסמה כתבה שכותרתה „נדפוק אותו עד הסוף," המתייחסת למר יהושע פרץ, יו"ר מועצת עובדי נמל אשדוד.**
>
> **בכתבה הנ"ל נטען, בין השאר, כי אהוד („אודי") גרא, עוזר שר־התחבורה, אסף בסודיות ובשליחות מישרד־התחבורה, חומר בעל תוכן אישי על מר יהושע פרץ.**
>
> **לאחר שבירר את העובדות בחווינתן, מודיעה מערכת „העולם הזה" כי לא היה כל שחר וכל יסוד לקביעות האמורות בכתבה הנ"ל, המתייחסות לאהוד („אודי") גרא.**
>
> **מערכת „העולם הזה" מתנצלת לפני אהוד גרא על הכתבה ותוכנה המוטעת, ומצטערת על כל נזק שנגרם לו בקישרי־עבודתו עם ועדי־עובדים במדינה.**

SONY®

רדיו/טייפ קסטות-CF

CF-480 CF-415 CF-320 CF-303 CF-170
CF-550 CF-420 CF-410 CF-310 CF-210

בואו לראות, לחוש ולשמוע מוסיקה באולמי התצוגה של סוני, ת"א, מגדל שלום, אחד-העם 9, טל. 52431

לכבוד
ושפאר חברה אלקטרונית למסחר בע"מ
ת.ד. 29130 ת"א
הנני מבקש פרטים נוספים על
שם:
כתובת:
טלפון:

פרסום מלניק/רפאל טיראן

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר.

הביטוי „נמר של נייר", לפחות במשמעותו בכתבי היושב־ראש מאו, בא להצביע על דחליל חסר־שיניים שנועד להפחיד, בניגוד לנמר של ממש. אולם מאז החל להופיע בהעולם הזה מדורו הספרותי של דן עומר נמר של נייר, הוא התגלה כנמר שנושך.

אם לשפוט על טיבו של מדור לפי מידת הצלחתו להרגיז אנשים, זהו מדור יוצא מהכלל. שכן, בשבועות המעטים בהם הוא מתפרסם, הוא הצליח להרגיז ולקומם יותר אנשים מאשר מדורים ותיקים יותר בעיתון. רק בשבוע שעבר התפרסם במדור מיכתבים (העולם הזה 2016) מיכתבה של מיכל סנונית מקיבוץ עין־החורש על רשימתו המשוררות ותיבת־המיכתבים של המערכת גדושה מיכתבי־תגובה נוספים, לא פחות זועמים.

אחד ממיכתבים אלה היה מכתבו של הכתב הכלכלי של העולם הזה, **יגאל לביב**, הרוצה לומר דברים גם בתחום הספרותי. כיוון שחשתי מיד שעומדת לחיערך כאן חגיגת התכתשות תרבותית, אני מעמיד את המדור הזה כזירה לעריכתה.

■ ■ ■

להלן מיכתבו של יגאל לביב:

כמעט שלושת אלפים שנה אחרי תום מילחמות התרבות בין היהדות למתייוונים, נראה כי חוזרת ההיסטוריה על עצמה, מבלי שגיבוריה למדו או שכחו דבר. כל עוד התנהלה המילחמה על שדות־הקטל של המוספים־לסיפרות בעיתונות היומית, היה ניתן לצפות בה מן היציעים תוך הנפת אגודל מעלה או מטה, בהתאם לנטיות האישיות. אולם כאשר הצטרף גם „הנמר של נייר" (העולם הזה 2013) לאחד המחנות, ודווקא לצד חסידי ייבוא התרבות היוונית־קלאסית במקום עידוד התרבות הישראלית, ראיתי מקום למחות על כך.

לעצם העניין, יש להתייחס לנושא פיתוח התרבות כאל פיתוח כל מוצר אחר, תעשייתי. התעשייה הישראלית לא קמה (אם ניתן לקרוא תעשייה למה שהוקם עד כה) בלי הגנה על מוצריה, מניעה של ייבוא מתחרה, ובעיקר איסור מוחלט על דאמפינג (הצפה במחירים זולים). כמו פיתוח מטוס ישראלי או תכשיר כימי, כך יש גם לעודד ולהגן על תעשיית התרבות.

מכאן מסקנה ראשונה, כי עדיף להגן באמצעים מלאכותיים על ניצני התרבות הישראלית, מפני הצפה של ייבוא תרבותי מבחוץ. השאלה איזה סוג או מיגוון של מוצרי־תרבות יש לעודד, היא מישנית. החשוב הוא העיקרון, כי אין לתת לסאפפו או לקונפוציוס לפרוח על חשבון יוצר ישראלי. גם אם צודק דן עומר, הוא ה„נמר של נייר", כי אין בתרבות הישראלית מוצרים השווים לסאפפו, הרי אילו נהגו כמוהו אבות הכלכלה, לא היתה בארץ תעשייה מקורית כלשהי.

הנקודה השנייה היא, כי בעיני יש תמיד עדיפות לתרבות ישראלית על תרבות מייובאת. התרבות היא בניין על־רוחני, המשקף וחוזר להשפיע על המסד הכלכליי־גשמי. כל תרבות מייובאת צומחת ממסד של ארץ־ייצורה, והיא נטע זר בכל ארץ אחרת.

ההיסטוריה מלמדת, כי יבוא תרבות זרה נועד בדרך־כלל להגן על המסד הקיים מפני שינויים חברתיים. כך היה ברוסיה לפני מהפכת אוקטובר, או בשאר ארצות־מיזרח־אירופה הכבושות. כך, אגב, גם בשטחים הכבושים בידי ישראל, שבהם מלמדים תרבות יהודית במקום תרבות ערבית. כל המטיף לייבוא תרבות זרה, מטיף גם לאידיאליזציה של המסד החברתי שעליו צמחה אותה תרבות.

התרבות היוונית־קלאסית צמחה מחברת־עבדים שהיתה מושתתת על דמוקרטיה, למיעוט שליט תוך דיכוי עמים ומעמדות. ייתכן — שהמיעוט היהודי, המדכא עתה את האוכלוסיה הערבית בשטחים, תוך שמירת חרויות דמוקרטיות לעצמו בלבד, הוא העתק־שמש של החברה העבדותית היוונית. מי שרוצה להנציח מישטר כזה, יטיף גם להעתקת התרבות היוונית.

ברור שספר שיריו של משורר כמאיר ויזלטיר, הקוראים תגר על כיבוש־השטחים, או שיריו של אשר רייך על מילחמת יום־הכיפורים, אינם תואמים את החברה המשעבדת הקיימת. בחינה מעמיקה של הפולמוס בין המתייוונים לישראלים תגלה, כי החייץ הוא בין חסידי הכיבוש למתנגדיו.

נקודה שלישית היא השאלה: מדוע תרבות ייבוא זו, ולא אחרת. למה להעדיף דווקא את סאפפו ולא את טהה חוסיין או תופיק אל־חכים; למה קונפוציוס ולא דוסטוייבסקי. האם רק בגלל שעורך מדור־הספרות של הארץ למד יוונית או סינית, תינתן העדפה לתרבויות אלו לגבי ייבוא ארצה של תרבות ערבית, למשל, שיש רבים הטוענים כי היא משתווה לפחות לתרבות היוונית?

הנקודה האחרונה היא שאלת הערכיות. קשה קצת לראות כיצד דן עומר, שלדעתי לא הוציא מתחת ידיו סיפרות ראויה לשם זה, ושסיפרו האחרון בוקר טוב מהפכה הוא העתקת סיפרו של עמוס קינן שואה 2, מתקיף את ניסים קלדרון או מנחם פרי, על שאינם כותבים סיפרות טובה. שוב, מדובר בדיעות אישיות.

ישעיהו קורן, שדן עומר טוען שאינו על רמה, כתב סיפור בשם לווייה בצהריים, שקראתיו במתח ובהנאה יותר מפעמיים. שיריהם של מאיר ויזלטיר, יאיר הורביץ ויונה וולאך מעוררים בי תמיד עניין וסקרנות. אליליו של עומר, בנימין תמוז או אורפז, או התרגומים הסיניים יווניים, נוסכים בי שיעמום.

וכאן כדאי לתקן כמה שגיאות של עומר. הוא תוקף את סימן־קריאה על היותו נתמך בכספי־ציבור, ומשבח את הארץ, שהוא בבעלות פרטית ואינו נזקק לכספי־ציבור. ראשית, ההשוואה אינה במקומה. סימן־קריאה גם הוא בבעלות פרטית כמו הארץ, כשם שגם הארץ נהנה מתמיכות ממשלתיות בצורת הלוואות נוחות לרכישות ציוד לדפוס, וכן לרכישות נייר. שנית, האם עומר יפסול גם את עמוס קינן, שנהנה ממענקים ציבוריים? ממתי זהו שיקול?

שגיאה אחרת, ממש גועלית, היא הרמז כי שירי אורי ברנשטיין התפרסמו בסימן־קריאה, כיוון שהוא מבעלי אמקור המפרסם מודעות באותו ביטאון. למיטב ידיעתי, שיריו מתפרסמים גם בעכשיו או בביטאונים אחרים, בלי קשר למודעות כלשהן.

עד כאן מיכתבו של לביב.

■ ■ ■

מכיוון שהתכתשות התרבותית הזאת נערכת בין שני חברי מערכת, אין אתם צריכים למתוח את עצמכם בציפיה **להתקפת הנגד של דן עומר על יגאל לביב.** היא מוגשת לכם בזה, באותו המחיר.

להלן תגובתו של דן עומר:

מאז נערותי בהשומר־הצעיר בסוף שנות הארבעים ובראשית שנות החמישים, אני עסוק בבריחה מפני הסטאליניזם בצורותיו השונות ובעיקר התרבותיות. נדמה היה לי בשנים האחרונות שאלה נעלמו סוף סוף מהנוף התרבותי הישראלי. לכן הפתיעה אותי נימת תגובתו הגלויה וניסתרת של יגאל לביב בסיגנונה ובכוונת טיעוניה, החל מאי־דיוקים וכלה בפגיעה אישית.

א. אני מעדיף שיר טוב של יהודה עמיחי על שיר טוב של סאפפו מלסבוס ומעדיף שיר טוב של סאפפו חנ"ל על שיר מקורי משולל ערך כלשהו. ההעדפה השירית שלי היא איכותית ולא עקרונית. לכן יצאתי בנמר של נייר בהגנה על עקרונות העריכה של יורם ברונובסקי נגד קבוצת ספרותית־כלכלית אשר חשה את עצמה ניפגעת מהעדפותיו הספרותיות. אני מתפלא על יגאל לביב אשר האספקטים הכלכליים בהם עסק מאמרי נשמטו מעיניו.

ב. טענותיו של יגאל לביב הינן סטאליניסטיות־ז'אדנוביסטיות במהותן והן נובעות מתוך השקפת־עולם אותה הוא מציג בקטעי מישפטים ובין השורות. שברי דיעותיו של לביב המשתקפים בתגובתו משייכים אותו בעיני לזרם מחשבתי אשר המרכסיסזם הלא־וולגארי מוקיע מאז מרכס. זרם זה שאותו מייצג לביב במיכ־

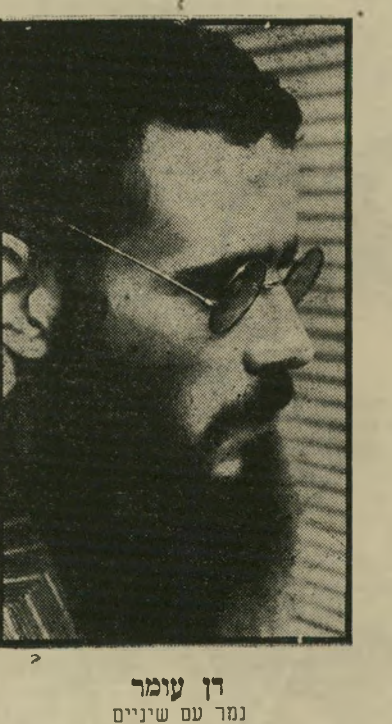

דן עומר
נמר עם שיניים

תבו קרוי אקונומיזם. ואם לצטט מדברי האיטלקי גרמשי הרי שהוא מיועד „עבור אנשים שאוהבים את ההרגשה שיש להם את כל ההיסטוריה וכל החכמה הפילוסופית והפוליטית בכיסם במחיר זול מבלי לטרוח וכל אלה מרוכזים בכמה נוסחות קצרות."

לנוכח נימוקיו של לביב עולה בי ההרגשה שהוא נעזר באיזה ספרון אדום וקטן המיועד לאומרי־הן, הרואים הכל באופן חד־סיטרי ואשר מתוכו דולה לביב שברי נוסחאות סטאליניסטיות בסיגנון „תרבות במדינה אחת" המזכיר את „סוציאליזם במדינה אחת", שלא כאן המקום להרחיב עליו את הדעת.

השקפותיו האנטי־קוסמופוליטיות של לביב יצאו מזה שנים רבות מסיגנון הדיבור של השמאל הראדיקאלי בעולם המערבי. אך אותי מרגיזה המחשבה שלביב מבקר אותי בנימוקים דמאגוגיים של ספרות־על־פי־נוסחאות כ„בעד שטחים או נגד שטחים" כקריטריון לטיב.

ג. אותו אקונומיזם של לביב הינו ילד ממזר של הקאפיטליזם. לכן לא מפליא שהוא מעלה בוויכוח על ספרות ותרבות טעונים של חומות־מכס, תעשייה, מוצרים, דמפינג וכו'. אם לתרגם את טיעוניו הכלכליים של לביב, אותם הסב לספרות, ולהחזירם אל הכלכלה הרי שטענותיו על הגנת תוצרת־הארץ זהות לטיעוני בומה שביט ותעשייניו אשר ממלאים את טורי הכלכלה־מטעם של העיתונות היומית. צר לי להשיב ללביב באותן מטבעות־לשון בהן השיב שר־הבריאות ויקטור שם־טוב לבומה שביט: „כל עוד המוצר בחו"ל טוב יותר וזו... ויותר מ... לתוצרת־האר... מילכוד 22 של ... עם גברת והכבו... בלום להיינריך בל, ... גראס — הרי שאני מ... רות מסובסדת וחסרת־ע... בארץ.

ד. לביב קובע דברים לא ... לגבי רוסיה הטרום־מהפכנית. אם ... תיו היו מבוססות יותר הרי שהיה יודע כי התרבות המהפכניות שם ניזונה ברעבתנות מן הפוטוריזם האיטלקי כך שאיני מבין את פישרן של שורות כמו „התרבות היא בניין על־רוחני המשקף ועוזר להשפיע על המסד הכלכלי הגשמי..."

ה. כאשר לביב כותב „כך, אגב, גם בשטחים הכבושים בידי ישראל מלמדים תרבות- יהודית," הרי שהדבר נראה לי חמור. הבחינות הנערכות שם הן בחינות־בגרות ירדניות ומצריות וטרם הגענו לימות־המשיח בהן עוסקות בחינות־בגרות אלה בתרבות היהודית.

ו. עם כל הכבוד שלי לשירי מאיר ויזלטיר, דומני שקביעותיו של לביב ששיריו „קוראים תגר על כיבוש השטחים, או שיריו של אשר רייך על מילחמת־יום־הכיפורים," הן קביעות יומרניות ונובעות מדלות ידיעתו של לביב את הנעשה בשירה העיברית. אם קיימת שירה טובת שנכתבה לאחר מילחמת יום־הכיפורים ומביעה את עוצמת האבסורד של קיומנו זו היא שירתו של יהודה עמיחי בספר שיריו האחרון (ספר אשר ניסים קלדרון שלהגנתו נחלץ לביב כתב נגד הנטיות היוגיות שלו). על כל פנים, השירה הישראלית המתורגמת בקהיר, ביירות ודמשק היא שירת עמיחי ונתן זך ולא שירת משוררי־התגר של לביב.

ז. דיעותיו של לביב על ספרי בוקר טוב מהפכה מכובדות בעיני. גם לא אטרח להתנצל על כך שספרי הוא „העתקת ספרו של עמוס קינן שואה שתיים". גם לא אציין את העובדה שספרי נכתב בטרם ראה אור הספר ממנו העתקתי. אך מאחר ויגאל לביב כורך את איכותו הרעה של ספרי בדיעותי על ניסים קלדרון ומנחם פרי „על שאינם כותבים ספרות טובה" לטענת לביב, עלי לציין כי מעודי לא כתבתי על הספרות שהם כותבים לטוב או לרע מאחר ושניהם מבקרים ולא סופרים. חבל שיגאל לביב אינו מבחין בין מבקר לסופר, דבר המשול להבדל שבין כתב לענייני־כלכלה ויוצרה של מישנה כלכלית, למשל.

ח. זה שיגאל לביב קרא את לוויה בצהריים של ישעיהו קורן יותר מפעמיים אינו מחייב את טעמי הספרותי. אבל אם מדובר בהחלפת טעמים ספרותיים — אני קראתי פעם אחת את סיפורו של יצחק בן־נר אחרי הגשם, שפורסם לפני כשבוע באותו מוסף ספרותי אשר הגנתי עליו אינה נראית ללביב. זהו סיפור מדהים בעוצמתו אשר דן ב„חייץ בין חסידי הכיבוש ומתנגדיו" כהגדרת לביב. סיפור זה הוא אחת מיצירות התרבות היחידות מאז מילחמת ששת־הימים שהייתי מציע להעניק להן את אותם מכסי־מגן נגד יבוא־מיתחרה, כטענת לביב.

ט. לא התפלאתי ללמוד שקלאסיקה סינית או יוונית נוסחות שעמום על יגאל לביב. זאת מאחר והוא תוצר תרבותי מובהק של חברה שהצליחה במשך קרוב לשלושים שנה להגן בעזרת חומות־מכס מפני הנעשה בתרבות ובספרות העולמית ויצרה גזע של „ילידים" אשר כל קשר בינו לבין תרבות הוא מקרי בהחלט.

י. באשר לשגיאה אחרת שלי, „גועלית" לטענת לביב, בעניין אורי ברנשטיין, הרי שמעודי לא ייחסתי לשיריו את הטענה שהתפרסמו בסימן קריאה בגלל מודעות של אמקור (שיריו של ברנשטיין בדומה לשירים רבים אחרים בכתב־עת זה מתפרסמים בזכות היותם אטיגונים של שירי נתן זך ועמיחי.) „טענת אמקור" שלי הופנתה לאשתו של אורי ברנשטיין, המפרסמת בשם־עט הדרה לזר. סיפוריה של גברת זו לא עמדו במיבחן הפירסום בעכשיו ובבמות ספרותיות אחרות.

עד כאן מיכתב תשובתו של דן עומר. אם יהיה סיבוב שני, אני מבטיח שלא תקופחו.

צו האופנה.. שמפו רויאל!

פרסום בלד משה עמר גורביץ

ההכרל הקטן

ברצוני להתייחס למדור „הארץ zoo" לקטע „מצא את ההבדלים" (העולם הזה, מס׳ 2013). פירסמתם שני קטעים שפורסמו במעריב. בקטע אחד הכותרת היא — „מאסר על תנאי לסמל בצה"ל שהורשע באונס". בקטע השני הכותרת הינה „הצעיר שניסה לאנוס המתנדבות מהולנד — ל־7 שנות מאסר". ציינתם כי שני הקטעים נכתבו באותו שבוע, בשניהם נשפטו אנשים על ביצוע אונס תוך איומי סכין, וכי בשני המשפטים ישב אותו שופט. מטרת פירסומכם היתה כמובן להדגיש כי במקרה האחד נדון הנאשם ל־7 שנות מאסר, ואילו במקרה האחר, למאסר על תנאי בלבד.

טעות חמורה בידיכם, ולא כל כך באשמתכם. כל בר בי רב שהיה קורא את תוכן הידיעה אודות הסמל בצה"ל שנדון למאסר על תנאי בלבד, היה מבחין בנקל כי הוא הורשע במפורש ב מ ע ש ה מ ג ו נ ה ולא ב א ו נ ס. קיים הבדל עצום מבחינה משפטית בין מעשה־מגונה לבין אונס. מעשה־מגונה מוגדר בכל בית־מישפט בישראל, כאשר גבר מלטף בילבד נערה בניגוד לרצונה. לא אכנס לפרטים באשר לפירושו של אונס מבחינה משפטית. באשר לכותרת שניתנה לידיעה אודות החייל, בה מצויין כי הורשע באונס (ולא במעשה־מגונה), הרי שזו היתה טעות מקרית של עורך, ומכל מקום בתוכן הידיעה פנימה, מצוין במפורש כי היה זה מעשה־מגונה בילבד ולא אונס חלילה.

באשר לתאלד אסדי שנידון ל־7 שנות מאסר, בגין פרשת התיירות המתנדבות מהולנד, הרי כמי שנכח בשני המשפטים ולא החמיץ שום ישיבה ושום עדות, יכול אני להעיד כי ההבדל בין פרטי שני המקרים, שונה כשמיים וארץ. ציבור הקוראים במדינה, ניזון בעיקר מגזרי־דין המתפרסמים, ופירסומים הללו, מפאת מיקומם בעיתונים, ניתנים רק על קצה המזלג. אי אפשר כמעט לעיתונאי להתפשט בידיעות כגון אלה על פני מרחבים גדולים בעיתון ולפרט את כל פרוטוקול המשפט. אם כך יהיה הדבר, הרי שכולם היו מבינים מיד, עד כמה צדק השופט המלומד זלמן יהודאי.

ושני „אגבים" — חסאן אסדי נדון ל־7 שנים בגין נסיון ל א ו נ ס, בעוד שהחייל הורשע רק ב מ ע ש ה ־ מ ג ו נ ה, שהיה ליטוף ותו לא. ושנית, בניגוד למה שכתבתם — במשפטו של אסדי ישבו בדין שלושה שופטים, פרידמן, יהודאי וברי, בעוד שבמשפטו של החייל, ישב בדין כשופט יחיד זלמן יהודאי בלבד. כבר מכאן אנו למדים בהבדלים העצומים שבין שני הנאשמים ואשמותיהם, שכן כאן שלושה שופטים, וכאן שופט יחיד.

יהודה גורן, חיפה

● **העולם הזה** מודה לכתב **מעריב** בחיפה על שהעמיד על דיוקם פירסומים מטעים, שהתפרסמו בין השאר גם בעיתונו, ויכלו ליצור רושם מסולף על מידת־הדין בבתי־המישפט בישראל.

הבהרות לסיור

סטודנטים ישראליים הלומדים בלוס־אנג׳לס מסרו לי, כי לאחרונה נכתב (תשקיף, העולם הזה 2013) על סיורי בארצות־הברית. אבקשכם לפרסם את הדברים הבאים:

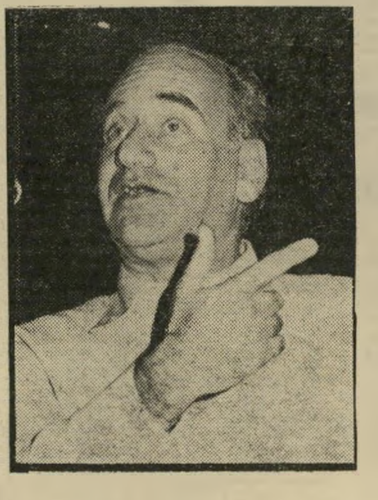
ח"כ אליאב
„לא נתקלתי"

סיורי כאן נערך בתיאום מלא בין ברירה לבין אירגונים יהודיים רבים אחרים, וביניהם הבונים, מגשימים, השחר וגרעיני־עלייה שונים, וכמו־כן בתי הילל באוניברסיטאות, ההסתדרות, פדרציות יהודיות בערים שבהן ביקרתי, וכן אירגונים למען יהודי ברית־המועצות והופעות בפני קבוצות המאורגנות על־ידי מחלקת העלייה.

במשך כל הסיור לא נתקלתי בשום הפרעה מצד השגרירות או מצד מוסדות ישראליים אחרים. להיפך. במקומות רבים נתבקשתי להופיע לפני סגל הקונסוליות הישראליות, וכאשר זמני איפשר לי עשיתי זאת ברצון.

ח"כ אריה אליאב, לוס־אנג׳לס

רצוי לדייק

בגיליון (העולם הזה 2013) פורסמה כתבה על נצרת, ובתוכה צוטט מפי כאילו אמרתי: „זה לא טולידאנו שאשם בכל, זה רק כץ!"

צר לי מאד שכתבכם ציטט אותי בצורה לא־נכונה. מעולם לא אמרתי כי מר יורם כץ הוא „הגרוע בכולם," או „זה לא טולידאנו שאשם בכל, זה רק כץ." כמו־כן כללה הכתבה אי־דיוקים שרצוי היה להימנע מהם.

צר לי על כי לא דייק הכתב בציטוט

סגן ראש־העיר ג׳רג׳וריה
„לא אמרתי"

הדברים, ואני תיקווה כי להבא כן ידייק, ולא יהיה ככתבים אחרים הרגילים לסלף.

ראיק ג׳ורג׳ורה, סגן ראש־העיר, נצרת

● הקורא ג׳ורג׳ורה מצא לנכון לשלוח העתק מיכתב זה למר כץ — מעשה המדבר בעד עצמו.

קהות־חושים מחרידה

רציתי להתחלק עם קוראי **העולם הזה** ברושם שנוצר עם קריאת דיווחי העיתונות הישראלית, כולל **העולם הזה,** על מה שהתרחש בארץ ב„יום־האדמה." בניגוד למה שקרה ב־65—1964 סביב המערכה נגד הפקעת אדמות דיר אל־אסד, בענה ונאחף, לא הצטרפו הפעם החוגים הציוניים־ליברליים נגד הפקעת האדמות הערביות בגליל.

המאבק נתפש רק כמאבק לאומי של הערבים הפלסטינים אזרחי ישראל נגד ייהוד הגליל. הדיווחים של **העולם הזה** ראו את ההפקעות כטיפשות הרסנית של אלוף (מיל.) זורע, כהתאבדות של חוגי ארץ־ישראל השלמה, כפגיעה בדימוי ישראל בעולם וכן הלאה.

אבל כל זה רק מפרספקטיבה של מסתכל מהצד, שאינו חש עצמו כחלק אינטגרטיבי של המאבק, עם אחריות להצטרף למחאות ולניסיונות למנוע הגשמת עוול. אפילו רצח המפגינים לא הביא אף אחד מעבר למחנה הישראלי האנטי־ציוני לרחובות.

וקהות־החושים הזאת מחרידה, אולי, עוד יותר מכל.

נירה יובל־דייווים, לונדון

שינוי מאולץ

להודות על האמת, התאכזבתי קשות מן **העולם הזה.** לפני כשבועיים הופיע העיתון ובו הסיפור על יום־האדמה (העולם הזה 2013), ואינני יכול לתאר את הרגשתי בקוראי את העיתון, אלא כגועל־נפש, קבס,

חלחלה או סלידה. אינני מבין כיצד אפשר להצדיק מעשי־אלימות כלשהם, ואפילו הם חלק ממאבק צודק. אינני מבין כיצד ניתן לכתוב מאמר ברוח אוהדת על ה„כוכב" תופיק זייאד, שלדעתי הוא רוצח, או לפחות אחראי למותם של שישה אנשים!

לאחר קריאת הגיליון הזה שיפשפתי עיני וסירבתי להאמין. אולם הגיליון שלאחריו (2014) היכה אותי בתדהמה מחודשת. אינני מסוגל לתפוס כיצד אפשר, מבחינה עיתונאית, לתאר אספסוף מוסת ומתפרע כעדר כבשים צחורות, ואילו חיילים ושוטרים שביצעו את תפקידם — כחיות, ערפדים צמאי־דם.

האם כל אחד מחברי מערכת העולם הזה היה נוהג אחרת, אילו נמצא במקומם? האם מחדלים מדיניים פנימיים יתוקנו על־ידי פיצוח ראשים? או אולי על־ידי שריפת מכוניות־מישטרה?

ושאלה נוקבת נוספת: האם הערבים בישראל הם באמת השיכבה המקופחת היחידה? ומה על תושבי שכונות־העוני, והמרוקאים (למרות כל הדיבורים על היעדר אפלייה), והחיילים המשתחררים שאין בכיסם כסף אפילו לשכור דירה (בעוד שבשירות שפכו דם ויזע בגבולות, או ב„חזית סכנין"?) והשכירים, שאין להם כסף לגמור חצי מהחודש?

כל זה אינו בא להצדיק את המחדלים שנעשו במיגזר הערבי. אולם, האם אתם חושבים שעל מדינת־ישראל לשלם את המחיר בדם יהודי או ערבי? אם כן, אני מסיר ידי ממה שנקרא „מחנה השלום," ומכריז על עצמי כ„שוביניסט", „שונא־ערבים", „לאומני" וכו', ולו רק כדי למנוע שפיכות־דמים נוספת.

יוסף כהן, ירושלים

ציון במישפט

מילחמת יום־הכיפורים היתה לנו, הישראלים, אזהרה ברורה משמיים. אך כדאי להיזכר, ששלושה חודשים בלבד לפני זה היה המאבק על הכפרים איקרית ובירעם בעיצומו.

האם פרשת ה־30 במארס השנה לא תוכל להביא שוב עונש על ישראל? בכיתבי־הקודש יש נבואות המתאימות בהחלט למצבנו כיום. זכריה (י"ד, ב'): „ואספתי את כל הגויים על ירושלים למלחמה, ונלכדה העיר... ויצא חצי העיר בגולה, ויתר העם לא ייכרת מן העיר." וזכריה (י"ב, ב'): „הנה אנוכי שם את ירושלים סף רעל לכל עמים סביב, וגם יהודה (תושבי יהודה) יהיה במצור על ירושלים."

וכן הפסוקים של תהילים (קכ"ב, ג'): „עיר שחוברה לה יחדיו," וזכריה (י"ב, ו'): „...וישבה ירושלים עוד תחתיה בירושלים." פסוקים אלה התגשמו ב־7.6.67 במדוייק — אבל ישראל לא שב לאלוהיו אחרי שהלם הניסים חלף. וכך, גם נבואות לא־נחמדות אלה עלולות להתגשם!

בנימין ברנר, טבריה

החוף המיוחד בטבריה
עניין של כתיב

חוף ברוח הזמן

הרי תמונה שצילמתי באחד מחופי־הרחצה שלאורך הכינרת. השלט מוכיח סופית, שגם בישראל יש כבר חוף מייוחד עבור הומוסכסואלים (Jay, באנגלית, הומוסכסואל).

רמי גביש, ירושלים

סיסמה שאבד עליה הכלח

מי שצפה לאחרונה במישדר־השירות בטלוויזיה, על הצורך לחסוך בחשמל, וניחן במעט זיכרון, ודאי העלה חיוך על שפתיו כאשר נזכר בסיסמתה הקודמת של חברת־החשמל: „יותר חשמל — פחות עמל."

משה פינטו, רחובות

והיו עיניך רואות

ברצוני להגיב על מיכתבו של הקורא יוסי אמיתי מקיבוץ גבולות, על „בעיית 6500 הדונמים" (העולם הזה 2015).

כותב המיכתב לא מסתפק בתעמולה הארסית העויינת של כל כלי־התיקשורת הרבים והעצומים של אויבינו הקרובים והרחוקים, ובא להוסיף מלח על הפצעים בצורת דיברי־בלע מזוכיסטיים, נגד מדינת־ישראל. איתו אין לי ויכוח, אני רק מרחם עליו.

ברם, כקורא ותיק של העולם הזה, אני בא להתריע ולמחות נגד העיתון. מה טעם להדפיס ולפרסם את הדברים המשטינים לכל אורכם המפורט, ועוד בצירוף תצלומו של הכותב, בבחינת „והיו עיניך רואות את משטיניך." ולא אאריך, וד"ל.

יוסף פליגלמן (כנפי), תל־אביב

מגש־הכסף אלתרמן־אלמגור

הציבור הישראלי קרא מעל דפי העיתונות, לפני מיספר שבועות, את גירסת מגש־הכסף של דן אלמגור, כפי שהוא מוגש על־ידי ההורים השכולים במדינה לשר־הביטחון ורעו מר משה דיין.

לאחר קריאת השיר, דומני שכל אחד מאיתנו נשאר המום ושואל את עצמו: עד היכן הגענו? מכל מישפט בו נשמעה זעקת כאב ואירוניה מוחצת כלפי האחראים, ואצבע מזדקרת מול השמיים בקריאה...

והנה, בצינעה מתגנב לו מר פרס אל ביתו של שר־הביטחון לשעבר, ומביא לו על מגש־הכסף את הצל"ש. על מה? ובנוכחות צלם צמוד לשר־הביטחון, מנציחים שני הרעים, על־ידי הרמת כוסית, את המאורע החשוב אי־שם בחווילה המפוארת בצהלה.

והיכן תגובת העיתונות, שפירסמה את הדבר הזה כימעט בהיחבא? לאחר מיקרים כאלה, למה נזדעזע ונתמה להתעוררות הנוער, המציג שאלות מבישות ומוציא לאור עיתוני־מחתרת?

מאשה פירמן, רמת־גן

נאה דורש — נאה מקיים?

תמה אני על העולם הזה. עיתון הקובל השכם־והערב מעל דפיו על חוסר הקולגיאליות ותופעות הפלגיאטיזם בעיתונות, מן הדין שיתקיים בו הכלל „נאה דורש — נאה מקיים." אולם למרבה הפתעתי לא כך הוא.

לפני כשבועיים (העולם הזה 2015) התפרסמה כתבה על פרשת אווה גינזבורג. בכותרת השער האחורי של העיתון נאמר: „המישטרה מחפשת אחריה והעולם הזה מצא אותה." ככתב־חדשות בשידורי ישראל נפגשתי עם הגברת גינזבורג במקום־סתר, בתאריך 6.4.76. הידיעה על כך שודרה במהדורת־החדשות של השעה שש בערב, וכתבה בנושא שודרה אחרי חדשות השעה שבע בתוכנית היום הזה של אותו יום.

סוכנות־הידיעות עתי"ם ציטטה את הכתבה, וכך גם עשה למחרת היום (7.4) העיתון ידיעות אחרונות. למרבה ההפתעה, לא צויינה בהעולם הזה, גם במישפט אחד, העובדה כי לא רק שבועון זה מצא את הגברת גינזבורג.

מן הראוי ששבועון כמו העולם הזה, הקובל נגד „גניבות" עיתונאיות, יהיה בעצמו בעל מצפון ומוסר עיתונאיים. הוא שנאמר: „טול קורה מבין עיניך".

יוסי מלמן, תל־אביב

חזמנה לכלבת־הפלא

ברצוני להפנות מיספר מילים אל אמה של כלבת־הפלא צ'יפי (העולם הזה 2015):

כולי מלא הערצה לכישוריה של בתך/כלבתך, ולטעמה המעודן.

כיוון שהאירועים החברתיים משעממים בעת האחרונה, ותמיד פוגשים בהם אותם אנשים עצמם, אשמח להזמינכן יחדיו לסיור אכסוטי בשוק של יום שישי אחרי־הצהריים. תגלינה שם תופעה בלתי־מובנת, של בני־אנוש האוספים בשימחה לסליהם את השאריות הזרוקות על הכביש.

בתשובה למבטי־הקינאה של אנשים אלה, במה טובה מהם כלבתך?

אהוד וקסברגר, תל־אביב

טכס משפיל ומיושן

במיסגרת לימודי התנ"ך למדנו לאחרונה על נושא הייבום.

לפי דעתי, אבד הכלח על חוק הייבום, מפני שאין לכפות על אשה לבוא במגע מיני ולהתחתן עם גבר שהיא־עצמה אינה מעוניינת בו. כמו־כן, טכס־החליצה הוא טכס משפיל ומבזה, שאינו מותאם לתרבות המודרנית.

יונתן שטלונג, הכפר הירוק

„הצהרה" למצע

ביום השבת 10.3.67, בשידורי ישראל, שודר ראיון עם ח"כ יגאל הורוביץ. מתחילת הראיון, ובמהלכו, הודגש כי הוא מראשי התנועה לעם בגח"ל.

בקטע שבו דיבר מר הורוביץ על התוכ־

(המשך בעמוד 10)

תנאי־קיום בישראל 76'

מדינת־ישראל מתבלטת בקטנות שיטחה ושיעור אוכלוסייתה, ביחס לתכונות הדומות של המדינות הגובלות עימה. היא מתבלטת, בנוסף, במיעוט כמויות משאבי־הטבע הארציים שלה, ובנוסף היא גם קיבוץ אנשים מיבשות שונות.

עם זאת, למדינת־ישראל המשאבים הבאים: האמ־צעי הצבאי לבטל ניסיונות צבאיים של אויביה לבצע פלישה לשיטחה. יש לה החומר האנושי, ברמה מספקת, להחזיק רמה מחשבתית (מדעית) מספקת. יש לה האמצעי לנהל כלכלה שתאפשר לה קיום. ואין מדובר כאן, בשפע כלכלי, בהתחשב בכמות המשאבים ה־טיבעיים.

אבל.

העניין היחידי שמותאם לחסל את מדינת־ישראל, הוא הביסוס של מערכת־היחסים בין אנשים על מסד של ניסיונות להונאה ורמאות ושאר שחיתויות, שהחלו מתפתחים כהלצות המסמלות את „הראש היהודי", וכעת הם מאפיינים את יחסי־הגומלין בין בני־האדם כאן.

רמת תיחכום ההונאה והתמירמות במדינה עומדת ביחס הפוך לגודל שיטחה, שיעור אוכלוסייתה וכמות משאביה, וביחס ישר ליכולת־העבודה של הקוד־קודים בה.

כלומר, המדינה הפנתה את האמצעי העיקרי הדרוש לה לקיומה — נגד עצמה.

וכמו לגבי כל עוצמה, די לה בשינוי הסימן כדי לראות, שבהתאם לשיעורה לחיוב, כך שיעור בבואתה לשלילה.

קל לראות שעם התפתחות השחיתות והרמאות (ושאר מונחים המייצגים תחום זה), תתעורר התופעה של אי־אמון בין האנשים. מצב כזה, של אי־אמון, „מת־אים" כמובן לתושבי אימפריה כלכלית, אוכלוסית וצבאית, מתוך ההנחה שמירבצי־נחושת, למשל, לא יש־חיתו עצמם כה מהר, וגם במיקרה כמו זה לא יוכלו יתרונותיה הנ"ל של האימפריה לאזן את תהליך הגריעה של מצב אי־אמון מתפתח, אלא יעניקו תוספת כלשהי לאורך־הנשימה.

אין לה לישראל מרחב משאבים ואוכלוסייה (עם רמת־הגולן או בילעדיה), כדי שתוכל להרשות לעצמה שיעור כזה של הרס־עצמי הנובע מכירסום השחיתות.

בהנחה שיש לאנשים אמצעי לחשוב, עליהם להשיג מצב של אמון ביניהם לבין עצמם, ולהיות ישרים (לא לנצל כל הזדמנות ריגשית לרמות). אלה הם כורח וחובה שיש לסבלם, אחרת בעוד זמן־מה כבר לא יהיה פה מי שיעסוק בחיי־שחיתות.

כשיעור קוטביותה של השחיתות, כן שיעור קוט־ביות בבואתה — הזוועה. בשורתה של הזוועה מת־בטאת בדוגמות של טבח בני־אדם באמצעים מאמצעים שונים, בגרימת חבלות לגופותיהם של בני־אדם ולנפ־שותיהם, בבזיזת רכוש וכו'.

מרגע שהשחיתות תקבל תוקף של תכונה מכרעת בחיי המדינה, השאלה מתי היא תתחיל להשתמש בכל „סמכויותיה" תהיה רק עניין של זמן, בספירה־לאחור. כך ניתן יהיה להגיע לעצמאות של שחיתות, הכוללת את כל היבטיה — הלא הן כל ה„זוועות" לתיפארתן.

מי שרומס עצמו ברגליו־שלו, מי שמכפיש את כבוד אנושיותו בעפר על־ידי כך שהוא מרמה ומשחית ביחסיו

עם הזולת, ועם זאת מיישיר עיניו כלפיו, מזמין גם את מה שאינו צופה לעצמו.

בהתאם לכל הדברים שלעיל, מתבטלת גם חשי־בות הכיוון העיקרי למדי בפעילותו של „העולם הזה". הוא מהווה איום על אנקות־העינוג של המשתחתים למיניהם, הנושאים ברמה את נס המחריב הגדול של מדינת־ישראל.

צבי הורוביץ, מטולה

להיות טמבל במדינה דמוקרטית

היה היתה מדינה אחת, אשר אינה רחוקה מאיתנו ואינה קרובה אלינו. היתה זו מדינה דמוקרטית, ובמ־קומו של האדון המלך, הוד־מלכותו, ישב בה ראש־הממשלה.

העם במדינה הדמוקרטית אהב את ראש־הממשלה קצת פחות מאשר אהב את הוד־מלכותו המלך בזמנו. אבל לא זאת היתה דאגתו של ראש־הממשלה. הוא היה מיסכן, אבל מסיבה אחרת. למרות כל מאמציו, לא הצליח ראש־הממשלה לחשיא את בתו. והיתה בתו של ראש־הממשלה יפהפייה. עיניה גדולות כעיני הינ־שוף, שערה ארוג וגונו כאש, רגליה תמירות וישרות כשני גפרורים — בקצרה, יפהפייה מאין דומה לה.

וחכמה היתה — ממש ילדת־פלא. כבר בגיל צעיר מאד, כאשר השכל עדיין אינו מפותח, ידעה בת ראש־הממשלה מיהו יהודי, מהו ההבדל בין כדור נגד הריון לבין כדור־רגל, מיהו רואה־חשבון ומה מותר לספר לו.

לא מעט בחורים־גיבורים, מכל רחבי הארץ, ניסו להשתדך אליה. ולא היו אלה סתם בחורים פשוטים, אלא פקידי־בנקים, סוכני־ביטוח, בעלי חנויות־מכולת ותחנות־דלק, אנשי צבא־הקבע ושופט אחד — אנשים בעלי רמה! אבל את כולם פסלה, בתו של ראש־הממשלה.

ראש־הממשלה עצמו סבל נוראות מהתנהגותה, סבל בליבו — ונמאס לו. אמר ראש־הממשלה בקול רם לכל העם: „מי שיפתור את בעייתה של בתי, מי שיציל אותי מבתי המפונקת, יקבל אותה לאשה ופרוטקציה ב־מישרדים הממשלתיים. ולא איכפת לי מי יהיה הגיבור — עיתונאי שובב ובלתי־ראוי, או אינסטלטור נכבד!"

אמר ראש־הממשלה, והוסיף: „אבל מי שינסה ולא יצליח — יחתכו חלק מגופו, והפעם — את הראש מן הכתפיים!" והתחילו לבוא אנשים. והתחילו לעוף ראשים. ובסוף החודש, מיספר ההרוגים בגלל יפהפייה אחת כימעט שהשיג את מיספר היורדים מן הארץ הדמוקרטית הזאת.

וביום בהיר אחד קרה הדבר. בחור אחד, בחור ככל הבחורים, שחקן ספורטוטו וחובב־מסאז'ים, תפס קרי־זה: „אני הוא האדם שיישא לאשה את בתו של ראש־הממשלה! מותר, לא! מה זה, מדינה דמוקרטית כאן או לא! אני אמות, או אתחתן איתה! אני בא אלייך, בת ראש־הממשלה!"

וניסו לשכנעו לבל יילך. בכתה אמו: „אל תלך!" סיפרו לאביו מה החליט הבן, ומרוב פחד מכר הזקן את כל הדולרים שלו במחיר רישמי, וגרם בכך פאניקה בשוק השחור. אבל דבר לא עזר.

והלך הבחור אל ארמונה של בת ראש־הממשלה (אז היה מקובל, במדינה דמוקרטית, לקנות ארמון לבת, על שמה, שיהיה), וכל השכנים ליוו אותו. ומובן הדבר — שהרי בפעם הראשונה הולך בחור משכונת ה„אמונים" לבקש את יד בתו של ראש־הממשלה.

מישטרת המדינה הדמוקרטית קיבלה את פני המ־לווים בשימחה ליד הארמון. לכבוד הפגישה נשמו המ־לווים גז מדמיע, וחזרו לביתם. הסלון שבו נערכה קבלת־הפנים לא היה גדול במיוחד, בדיוק כמו עכשיו — לא יותר מחצי מיגרש כדורגל.

והבחור הגיבור, ממבט ראשון נשא חן בעיניה של בת ראש־הממשלה. גבוה, יפה, בחולצת „אדידאס". „מי זה דופק בדלת!" נזכרה פיתאום בת ראש־הממשלה בשיר העממי הידוע, ואמרה: „רואים שאתה טמבל, ידידי. הייתי אומרת שזה אפילו בולט." (וכאן צריך לציין, שבזמן הזה ובמדינה הזאת היתה המילה „טמבל" מילה טובה, מילת כבוד, לא כמו אצלנו, בציבור החולה והמקולקל. בזמנו, כל טמבל רגיל יכול היה להתקדם עד לדרגת „טמבל מפורסם", ואחר כך אפילו עד „טמבל מייוחד".)

„ובכן," המשיכה בת ראש־הממשלה, „יש לך, טמבל, הזדמנות להפוך את עצמך לטמבל בלתי־רגיל (רמה גבוהה מאד — שווה בערך לרמת שריב. או נציגי בית־הנבחרים), אם תצליח לבצע מה שאבקש ממך."

הבחור ובת ראש־הממשלה ישבו זה מול זה ואכלו גרעינים, כפי שהיה אז מקובל בקבלות־פנים ובשיחות חברתיות. ואז אמרה לו הבת: „גש אתה, טמבל, וחפש במדינה הדמוקרטית שלנו מן הצפון עד המיזרח, מן הדרום עד המערב, ביום ובלילה משך שבוע ימים, את האיש ממין זכר המזיע בשעת עבודתו."

לכל יכול היה הבחור הגיבור לצפות, אבל — במדינה הדמוקרטית הזאת, להזיע בעבודה היה דבר מגעיל, לא־הוגן. קשה היה לתאר שיש מישהו המוכן להזיע בעבודתו, ולעורר עליו בכך את התמרמרותו וכעסו של כל העם המפותח במדינה הזו.

עשה הבחור גרעפס על המקום, ומבלי לומר שלום יצא את ארמונה של בת ראש־הממשלה. החל הולך ובוכה. לא ידע לאן יילך, היכן יחפש, ממה יתחיל. ולפתע ראה את בניין ההסתדרות לפניו. ובפנים יושבים נציגי־העובדים, כביכול עובדים — אבל לא מזיעים.

אמר השוער הזקן לבחור: „לא, אצלנו לא מזיעים. זה בטוח! אבל אתמול היה כאן אחד, מסריח... נכון, מזיעה. אותו ריח שהרגשתי כשהייתי ילד וישבתי על ברכיו של סבא שלי. אבל מי זה היה? רגע, רגע... כן! פקיד מס־ההכנסה! בן־אדם עסוק מאד, כל הזמן רץ. חפש אותו, הוא בוודאי מזיע."

„סבא, אתה מותק!" הודה הבחור לשוער הזקן, ויצא לדרך החיפושים. ובמדינה הדמוקרטית לא קשה למצוא את פקיד מס־ההכנסה. פשוט, כותבים דו"ח על השכן שיש לו הכנסה צדדית, וכעבור שעות ספורות כבר מופיע הפקיד ליד דלת ביתו של השכן הנ"ל.

„שלום לך, כבוד הפקיד!" אמר הבחור. „ובכן, הכל יודעים כי עובד אתה יומם ולילה, עבודה הכרוכה במתח רב, בהאזנה ובעיקוב. אמור את האמת, האם מזיע אתה בעבודתך?" השיב לו הפקיד: „אוהב אני את עבודתי. היא מסוכנת, הייתי אומר, ולא כולם מבינים אותנו. אבל להזיע? לא, לא הזעתי. רק פעם אחת, כמעט. לפני כמה שנים תפסתי אזרח אחד ששכח לשלם מס. אמרתי לו: 'אני בעל מישפחה, אזרח. לא גדולה, אומנם, אבל מישפחה. והמצב הכלכלי עכשיו... אתה עצמך יודע איך הוא. אז או שאתה עוזר לי להת־גבר על האינפלציה, או שאפתח תיק נגדך.'

„חשב האזרח חמש דקות. היה מתח נורא. כמעט הזעתי. אבל לבסוף החליט להתנהג ככל אזרח נורמלי — נתן לי סיוע כספי, ונפרדנו עד השנה הבאה. בסוף לא הזעתי. מי כן מזיע? אין לי מושג. אולי קציני־צבא?"

המתין הבחור ליום השבת. במדינה הדמוקרטית היה נהוג, שבשבתות יוצאים הקצינים עם מישפחותיהם במכוניות צבאיות לפיקניקים. ושם כבר לא בעייה לזהות אותם, לפי המיספר הצבאי. „אדוני הקצין, רק שאלה אחת לי אליך," פנה הבחור אל הקצין, „האם הזעת אי־פעם בעבודתך?"

„אצלנו אסור להזיע, בפקודה," השיב הקצין. „חוץ מזה, אין בכלל זמן להזיע. ביום שותים קפה, כותבים מיכתבים ועורכים ישיבות קצרות. בערב, ישיבה ארוכה. השמש שוקעת, החום יורד — לא מזיעים. חפש את הרופא, בחור, שמעתי שהוא באמת עובד ומזיע."

הדוקטור לא היה דומה כלל לאחד שמזיע. הוא שתה קפה תורכי עם סיגריה אמריקאית, וענה בחיוך: „אני?! אתה מתלוצץ, ידידי הצעיר. מה לי ולזיעה? זה לא הגיוני ולא היגייני. אני בודק במשך היום ומטפל בשיבעים חולים, ומקבל עבור יום־עבודה 70 לירות נטו. 70 לחלק ל־70 — חולה אחד = לירה אחת. אתה היית מזיע? ובבית, חולה אחד — שיבעים לירות. אז איפה כדאי להזיע? טיפשים־מזיעים לך לחפש בשוק!"

הלך הבחור הגיבור לשוק, ושאל את אחד הסוח־רים: „האם מזיע אתה בעבודתך, אדוני הסוחר?" טיפס הסוחר על ארגז וצעק: „תפוח מתוק! תפוח גן־עדן! רבותי, אל תאמינו לו! אף פעם לא הזעתי! תפוחים! חפש פועל שכיר, אולי הוא מזיע! אני? לא!"

הפועל הפשוט, הפועל השכיר, שבת. במדינה הדמו־קרטית רגילים לשביתות. אין צורך לדאוג. מצא הבחור את הפועל הפשוט באמצע הדרך, בין ביתו לבין מקום־עבודתו. והפועל עמד בפני החלטה קשה: להמשיך לשבות — או להתחיל לעבוד.

„אולי אתה, אדוני הפועל, מזיע בעבודתך?" שאל הבחור המיואש. הביט בו הפועל כאילו צנח מן הירח, והשיב: „שכחת מה מיספר הפועלים במדינתנו? שכח מהסטטיסטיקה. כל פועל שכיר אצלנו, כמו מטיל־זהב. להזיע? לא צריך להגזים. את המזיעים תמצא בקיבוץ."

הגיע הבחור אל הקיבוץ. רק יום אחד נותר לו. כוחותיו כמעט אפסו. בדמעות בעיניו שאל את חבר־הקיבוץ: „האם אתה מזיע בעבודתך?"

„פעם," השיב הקיבוצניק, „סיפרו לי שלפני הרבה־הרבה שנים, סבא שלי הזיע בעבודתו, בהקמת המשק. מאז לא היה אצלנו איש המזיע בעבודתו. אנו עובדים בעזרת כלים. לא מפעילים כוח, לא מזיעים. יש לנו גם מיפעל קטן, אבל לא חברי המשק עובדים שם. מביאים פועלים מהחוץ."

„ומי עובד שם, בפרדס?" שאל הבחור, ותיקווה אחרונה בליבו. „נכון! אתה צודק!" השיב חבר־המשק. „ההוא מזיע!" „ומיהו?" שאל הבחור. „פועל הפרדס! תפוס אותו, הוא מזיע! מביאים אותו במייוחד שיזיע אצלנו! והחברים שלו, פועלי הבניין, פועלי הניקיון, גם הם מזיעים כמוהו! פוי!"

תפס הבחור הגיבור את הפועל, והשכם בבוקר הביאו לארמונה של בת ראש־הממשלה. „הנה האיש המזיע בעבודתו!" הכריז. „הוא פועל־ניקיון במדינה המפותחת שלנו! הוא פועל־בניין במדינה הבנויה שלנו! הוא פועל־פרדסים במדינה הפורחת שלנו!"

וכך זכה הבחור בתואר „טמבל בלתי־רגיל", ואפילו „טמבל יוצא־מן־הכלל". והוא נשא את בת ראש־הממ־שלה לאשה, ואפילו קיבל תפקיד גבוה בממשלה מידי ראש־הממשלה עצמו, בזכות כישוריו המייוחדים. ומאז הם חיים באושר ועושר, ובעיקר בדמוקרטיה.

ד"ר בר־דר, תל־השומר

אני כאן!

Made in U.S.A.

שואב האבק הטוב בעולם ג׳נרל אלקטריק ארה"ב

- כוח שאיבה חזק ביותר
- ווסת לשאיבה עדינה
- כושר תימרון סיבובי ותנועה קלה
- ארבע מברשות
- ציפוי ניקל

GENERAL ELECTRIC

נציגים בלעדיים לישראל: ג׳נרל - מהנדסי-קרור וחשמל בע"מ

מפיץ ארצי: שיטה בע"מ

להשיג בחנויות החשמל המובחרות

(המשך מעמוד 7)
נית הכלכלית, הוא נשא הצהרה נלהבת בזכות הבארונים השודדים של ארצות־הברית. „יכול להיות,” אמר, „שבדרכם זרעו גוויות, אבל הם ,עשו' את אמריקה.”

כוונתו המוצהרת והמפורטת דיברה על אבי־אבות אילי־הממון של ארה״ב. ואם זה בכלל שייך עניין, הרי על שאלתו של המראיין, גידעון לב־ארי, אם הוא חניך תנועת־העבודה הישראלית, השיב בהן.

ההגינות והיושר מחייבים, כי הצהרתו המוקלטת של ח״כ הורוביץ תוכלל במצע לבחירות הבאות של התנועה הנ״ל.

משה כהן, קריית־אתא

סדר זה סדר

ברצוני להתייחס לכתבה (אנשים, העולם הזה 2015) שהפליגה והגזימה בתיאור ההוצאה הכספית שנגרמה לעיריית תל־אביב—יפו בקשר לניסוח המודעות על ה„דלת הפתוחה.”

בגלל מה שנכתב על־ידכם בכתבה זו, אני רואה צורך לציין, כי הנוהג שהנהיגה הנהלת העירייה, לפיו מקיימים כל חברי

סגן ראש־עיר שיפמן
עמידה על עיקרון

הנהלת העירייה קבלת־קהל ב„דלת פתוחה” בו־זמנית — היא פרי יוזמתי והצעתי.

נוהג זה, שלפיו מתקבל הקהל בעת־ובעונה־אחת בכל בניין העירייה על כל אגפיו ומחלקותיו — והמאפשר לתאם ולי־רשת את כל הנוגעים בדבר בכל נושא שי־בגינו פונה האזרח — הינו שירות ציבורי מבורך. אלא ששירות זה, לבד מכך שהוא בא להוסיף על שירותי־העירייה הרגילים, מהווה גם מיפגש ישיר בין הציבור לבין נבחריו.

כאשר עובד לישכת ראש־העירייה מח־ליט לפרסם את שמות הנבחרים על־פי סדר אל״ף־בי״ת, ולא על־פי סדר מיקומם ברשימה לבחירות בעירייה, סימן הוא שאין הוא יודע את האל״ף־בי״ת של המערך הפוליטי. מן הראוי שסדר זה יישמר בכל הפירסומים הרישמיים של העירייה. על עיקרון זה עמדתי.

הסיפור על גלופות „שעלו בכסף רב” ושירדו לטמיון — אין לו על מה לסמוך. העולם הזה משתמש במאות גלופות בכל גיליון, ומחיר הגלופה ידוע לכם (כמה עשרות לירות).

אולם כאן גם לא היה צורך לפגוע ב־גלופות, שכן שמות חברי־ההנהלה אינם חלק מהגלופה. הם מודפסים ב„סדר” בתוך הגלופה. למה איפוא להגזים — למה לי־הכתים?

דויד שיפמן, סגן ראש־העירייה, תל־אביב

טעות לעולם צודקת

שו 300 אלף דולר, טייס
בעל רשיון־טיס בינלאומי
ושיחרור 5 אסירים מחב־
ריהם. הם אף איימו להרוג
את בני הערובה אם דרישו־

„ידיעות אחרונות” 8.4

גילה בר, חיפה

פרסום ד"ר יעקבסון

להתפלל למען סאדאת?

הרוסי שישב מולי החווה בידו תנועה של ביטול. „סאדאת?" הוא אמר, „הוא ייפול. זה לא יקח הרבה זמן."

הדבר היה לפני שנה. נפגשנו בבירה אירופית, והחלפנו דיעות על הצפוי במרחב. האיש הוא ידען ממדרגה ראשונה.

„איך תפילו אותו?" שאלתי בסקרנות. „ככל הידוע לי, אין במצריים כוחות קומוניסטיים בעלי עוצמה ניכרת."

„לא הקומוניסטים יפילו אותו," אמר ה־איש, „אלא הצבא."

„מדוע?" הקשיתי. „הלא הצבא הוא ימני. סאדאת ניצח במילחמה. למה יפילו אותו?"

„ביגלל הנשק," קבע האיש בפסקנות. „שום צבא אינו יכול להחזיק מעמד בלי נשק."

וכאן פיתח האיש באוזני תסריט, שעורר בי מחשבה רבה. הסובייטים יפסיקו לספק לצבא המצרי נשק וחלפים. המצרים יבקשו נשק מארצות־הברית. האמריקאים לא יוכלו להיענות, ביגלל הלחץ היהודי. הצבא המצרי יישאר בלי נשק. בקרב הקצינים הלאומניים יילך התיסכול ויגבר, וביום בהיר אחד הם יפילו את סאדאת. במקומו יבוא קצין חדש, לאומי. מעשהו הראשון יהיה לפנות שוב אל מוסקבה כדי לקבל אספקה מאסיבית של ציוד צבאי.

בשבועות האחרונים הרביתי להיזכר בשיחה זו, כי היא נראית כיום כמו נבואה חיה. התסריט הפך לסרט, המוקרן עתה על הבד.

הסובייטים הפסיקו את אספקת הנשק. ישראל מתנגדת לאספקת נשק אמריקאי. הלחץ על סאדאת גובר.

■ ■ ■

הצרפתי שקע בעצבות עמוקה. הוא דיבר על מצריים. ארץ שבה נולד וגדל.

„כשאני מבקר בקהיר, אני בוכה," הוא אמר. „היא הפכה כלכותא של המיזרח התיכון."

ישבנו לפני כמה ימים באחד הרבעים היפים ביותר של פאריס. מסביבנו התהלכו אנשים שבעים. נערות התהדרו במלבושי האופנה האחרונה. צעירים עליזים דהרו על אופנועים.

„קאהיר נבנתה למיליון, שני מיליונים. עכשיו חיים בה שמונה מיליונים. אנשים ישנים ברחוב. עיתונאי־חוץ מזמינים שיחות לאירופה שבועיים מראש, וגם אז אינם בטוחים שיקבלו אותן. ברבעים המהודרים ביותר של קאהיר, כשאתה פותח את הברז — או שאין מים ביכלל, או שנוזלים מים שחורים ממש. זה מחריד!"

האינפרה־סטרוקטורה — התשתית — של קאהיר התמוטטה. מזה עשרים שנה לא הושקע בה דבר. משאבי מצריים הוקדשו למילחמה. אותה שעה זרמו המונים נוספים לבירה המצרית, מערי־התעלה ההרוסות ומן הכפרים המורעבים.

„פשוט אי־אפשר להמשיך כך עוד הרבה זמן," אמר הצרפתי. „העולם הערבי כולו משגשג ופורח. והנה, בלב העולם הערבי יש ארץ מוכת־רעב. היא דומה להודו. מוכרחה לבוא התפוצצות!"

■ ■ ■

המצרי נעץ בי את עיניו ואמר: „אתם, הישראלים, גומרים את סאדאת!"

נפגשנו אי־שם באירופה, וגילגלנו שיחה על המתרחש כיום במצריים. האיש, אוהד מושבע של נשיאו, תלה בי עיניים מאשימות.

„סאדאת סיכן את עצמו כדי לקדם את השלום במיזרח התיכון," הוא הסביר. „את השלום עימכם. ומה אתם עושים לו?

„הוא עשה את הסכם־הביניים. זה היה סיכון גדול. הוא ידע שעלולים לטעון נגדו שהוא מפקיר את אחינו הערבים, ובעיקר את אחינו הפלסטיניים. הוא היה מוכן להסתכן. אבל מתוך חשבון."

החשבון היה שאחרי זמן־מה תחתום ישראל על הסכם־ביניים עם סוריה, או תעשה מחווה חשובה כלפי הפלסטינים.

ממשלת ישראל לא עשתה זאת. היא סירבה לבצע נסיגה משמעותית בגולן, וכך נחסמה הדרך להסכם עם סוריה. היא המשיכה בעמדתה הנוקשה כלפי הפלסטינים. אנוואר אל־סאדאת נשאר מבודד בעולם הערבי, המנהיג הערבי היחידי שעשה הסכם עם ישראל.

גרוע מזה: מנהיגי ישראל אף התפארו, פומבית, בכך שהצליחו לפלג בין מצריים ובין שאר מדינות־ערב, והכריזו על מעשה זה כעל הישג ישראלי גדול.

כתוצאה מכך איבדה מצריים במידה רבה את ההגמוניה בעולם הערבי. יריבתה, סוריה, עלתה לגדולה.

הדבר פגע קשה ביוקרתו של סאדאת בעולם הערבי, וגם בחוגים מסויימים במצריים עצמה.

■ ■ ■

האמריקאי הפליט צחוק ציני. הוא העמיד פנים כאחד היודע הרבה על המתרחש מתחת לפני השטח במצריים. ואולי לא היתה זו העמדת־פנים, כי הוא סוכן בכיר של הסוכנות המרכזית לביון של ארצות־הברית.

„למה לתת נשק לסאדאת?" שאל באופן ריטורי. „נחכה עוד קצת, וניתן את הנשק כבר לאיש הבא."

בשיחה זו לא הייתי נוכח. איש הסי־איי־אי דיבר עם כתב אירופי בכיר, וזה סיפר לי על כך.

לדעת הסוכן האמריקאי, ימיו של סאדאת ספורים. הוא עלול ליפול בכל רגע — הן ביגלל בעיית הנשק, הן ביגלל המצוקה הכלכלית הנוראה, הן ביגלל הבידוד בעולם הערבי.

מי יבצע את ההפיכה? הצבא, כמובן. אין כוח יעיל אחר במצריים.

מי יהיה המנהיג? קשה לדעת.

שם המוזכר תכופות הוא עבד־אל־ראני אל־גאמסי, מפקד הצבא, שהכין את מילחמת יום־הכיפורים, ושייצג את מצריים בקילומטר ה־101.

גאמסי ביקר לא מכבר באירופה, ועשה שם רושם מצויין. אדם שקול, רציני, תרבותי, שהתחנך בבריטניה, בעל הופעה מצויינת. הכל משבחים אותו.

(אחרי שיחות 101 הואשם גאמסי במצריים בכך שהוא התיידד יתר על המידה עם אהרון יריב. „אולם זה רק עזר לו והעלה את יוקרתו," טוען הסוכן האמריקאי. גאמסי דיבר טובות על יריב, אך התלונן על כך שהאנגלית שבפי יריב אינה די טובה.)

שם אחרי המוזכר בהקשר זה הוא סעד אל־שאזלי, שפקד על הצבאות שחצו את התעלה. שאזלי הודח למחרת המילחמה. אם יהיה צורך במנהיג של הפיכה נגד סאדאת, הוא עשוי לבוא בחשבון.

„אולם," אמר הסוכן האמריקאי, „איך אפשר לדעת מראש מי יעמוד בראש הפיכה? מי שמע על גמאל עבד־אל־נאצר לפני יולי 1952? ייתכן שיבוא קצין חדש לגמרי, שאינו מוכר מחוץ לחוגי הצבא המצרי."

זה עלול להיות קנאי לאומני, הרפתקן שוחר־מילחמה, אדם בעל השקפות כל־ערביות קיצוניות, שונא־ישראל.

ואז, כבדי־לידה, תחזור מצריים להנהיג את חזית־המילחמה נגד ישראל.

■ ■ ■

ארבע שיחות אלה משקפות את חומרת המצב. בשעה שעיני ישראל רתוקות לנעשה בכפריה הערביים, בשטחיה הכבושים ובלבנון, מתפתחים במצריים תהליכים העלולים להיות הרי־סכנות.

אומנם, יש גם גורמים הפועלים בכיוון ההפוך. או, לפחות, גורמים בולמים.

במישור אספקת־הנשק, היתה פריצת־דרך לעבר סין העממית. סין הקימה זה מכבר תעשייה ענפה לייצור חלפים לנשק הסובייטי, אחרי שהרוסים סגרו את ברז האספקה. המצרים יכולים להשיג מסין הרבה פריטים, הדרושים להם לתחזוקת מערכות־הנשק שבידיהם — חלפים למטוסי מיג, לטאנקים מכל הסוגים ולסוגי־ציוד אחרים.

לסין כדאי לתמוך בכל מדינה המבקשת להינתק מברית־המועצות, אויבתה העיקרית. ייתכן מאד שהממשלה האמריקאית, שאינה יכולה עדיין לספק בעצמה נשק למצריים, ביגלל הלחץ היהודי, ביקשה את סין לסייע במשימה זו.

גם במישור הכלכלי נעשה הרבה להצלת סאדאת. בעת הסיור האחרון שלו בחצי־האי ערב, מילאו נסיכי־הנפט את כיסו האחד. עכשיו, בסיורו באירופה, מילאו מדינות־אירופה את כיסו השני.

ידידיו האירופיים גם דאגו לכך שלא כל הסיוע יהיה בצורת השקעה לטווח־ארוך, ושלפחות חלק ישמש לסיפוק צרכים מיידים של המוני הצרכנים. ייתכן שזה יקל על המצב.

אפילו במישור הבין־ערבי אין תמונתו של סאדאת שחורה כולה. ביגלל העימות הגורלי בין אש"ף וסוריה, התהדקו מחדש היחסים בין סאדאת וערפאת. בין השניים היו קיימים תמיד יחסים דו־ערכיים, כאשר דימיון מסויים באופיים מאפיל על המשברים האישיים התכופים שפרצו ביניהם.

סאדאת, מצידו, פועל בכל מירצו למען שילוב אש"ף בתהליכים המדיניים, והוא מפליג בשיבחו של עראפאת בכל הזדמנות.

„זהו איש מתון," אמר לאחרונה על עראפאת לאיש־שיחו, „הוא רוצה בהסדר־שלום. תנו לו לבוא לז'נבה, והציעו לו מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת־עזה, והוא יהיה גורם קונסטרוקטיבי."

■ ■ ■

בסופו של דבר, המפתח הוא בידי ישראל. **וממשלת ישראל, כדרכה, עומדת אובדת־עצות, ואינה יודעת להחליט.**

המטרה המוצהרת של הסדר־הביניים עם מצריים היתה לחזק את מעמדו של סאדאת, מפני שהוא המנהיג הערבי המתון ביותר המצוי במרחב.

לשם כך החזירה ממשלת ישראל למצריים את מיצרי סיני, ואת בארות־הנפט.

היתה זו השקעה מחושבת וכדאית — בתנאי שסאדאת יחזיק מעמד!

אולם למחרת ההסכם, עשתה אותה ממשלה עצמה הכל כדי להפיל את סאדאת. היא מנעה ממנו כל הישג מדיני נוסף, עזרה לבודד אותו בעולם הערבי, פעלה כדי למנוע ממנו אספקה אמריקאית.

כרגיל, מחזיקה הממשלה בחבל בשני קצותיו.

אם היה נכון לחתום עם סאדאת על הסכם־ביניים, כי אז נכון שיבעתיים לעשות עכשיו את הכל, כדי להצילו ולבצר את מעמדו.

„הכל" פירושו, בשעה זו: להגיע לוועידת ז'נבה, לשלב בה את הפלסטינים, לפרסם תוכנית־שלום ישראלית סבירה.

אם תנהג ממשלת־ישראל כך, תתניע שוב את ההתקדמות לקראת השלום. זה יעניק לאנוואר אל־סאדאת מחדש את כתר המנהיגות בעולם הערבי. ותוך כדי כך תיבלם גם ההידרדרות בשטחים הכבושים ובישראל עצמה, העלולה להביא עלינו שואה נוראה.

אם לא תנהג ממשלת־ישראל כך, עלול סאדאת ליפול. אז יאבדו גם ההישגים הדלים שהיו לממשלת יצחק רבין.

השטחים שהוחזרו לא ישמשו אלא כנקודות־זינוק למילחמה הבאה — לאורך כל גבולות ישראל.

■ ■ ■

הזכרתי ארבע שיחות. אזכיר שיחה חמישית. המילים האחרונות שאמר ראש־ממשלת אוסטריה, כשנפרדנו, היו:

„התפללו למען סאדאת! ברגע זה, הוא חשוב לכם יותר מכל מדינאי ישראל!"

מאת אורי אבנרי

Zoo

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

הכל בסדר מופתי

3 ידיעות נפרדות ללא קשר ביניהן

1. ביהודה ושומרון
צעדת ארץ-ישראל של גוש-אמונים, שהתנהלה במשך יומיים בשקט ובסדר מופתי וללא תקלות, הסתיימה אמש לפנית ערב בפיזור יעיל ומהיר של אלפי המשתתפים, באוטובוסים נאים ונקיים תוך שמירה על שקט וסדר מופתי וללא תקלות.

2. בערי הגדה
הפגנות תלמידים ערבים שהתנהלו במשך יומיים, הסתיימו אמש בפיזור יעיל ומהיר של המשתתפים באלות ורובים נאים ונקיים, תוך שמירה על שקט וסדר מופתי וללא תקלות.

3. באוויר
שני ילדים ערבים הסתיימו אמש לפנות ערב בפיזור יעיל ומהיר של מוהותיהם, בקליעים נאים ונקיים תוך שמירה על שקט וסדר מופתי וללא תקלות.

ידלין אינו מרוצה ממצב החינוך בארה"ב

שר־החינוך של מדינת ישראל הביע עם שובו מביקור בארצות־הברית אי־שביעות־רצון ממצב החינוך במדינה זו.

לדבריו, אין מדינת ישראל עושה די הצורך כדי לקדם ולשפר את שירותי החינוך בארצות־הברית, ובמיוחד אינה משקיעה די משאבים ומאמצים בקידום החינוך בעיר ניו־יורק.

השר פירט את תוכנית־החומש של מישרד־החינוך הישראלי, לפיתוח החינוך והחינוך־לערכים בקהילת ארצות־הברית, והביע את תיקוותו כי ממשלת ישראל תאשר את תקציב־הביניים, אשר יאפשר למישרדו לגשת מייד לביצוע התוכנית המקפת.

בשלב הראשון, קבע השר, יש להקים מוסדות־חינוך ובתי־ספר לילדי ישראלים אשר היגרו לארה"ב, לבל יתבוללו בילדים המקומיים. בנוסף, יש להקים רשת עניפה ומקיפה של גני־ילדים, בתי־ספר ומיכללות ליהודי ארצות־הברית, ובשלב השלישי — חינוך ציוני לכל אמריקאי, על־פי שיטת אינטגרציה מייוחדת שתעובד על־ידי צוות מומחי המישרד. בביצוע השלב השלישי יוחל עם אישור חוק־חינוך־חובה לארה"ב תשל"ו, על־ידי הכנסת, עם שובה מפגרת הפסח.

שר־החינוך הביע צער על ההזנחה הממושכת בתחום החינוך הישראלי בארה"ב, קבע כי זהו מחדל חמור וסיים את דבריו במימרה העממית „כולנו אשמים." כן מסר שאין תקציב למיפעל־ההזנה.

קרא בכל העתונים

יום א'
עיסקת הנשק המצרית—רוסית — אור אדום לישראל!

יום ג'
ישראל חייבת להפעיל לחץ לביטול עיסקת הנשק המצרית—רוסית.

יום ו'
הצלחנו! בוטלה עיסקת הנשק המצרית—רוסית.

יום ב'
עיסקת הנשק המצרית—אמריקאית — אור אדום לישראל!

יום ד'
ישראל חייבת להפעיל לחץ לביטול עיסקת הנשק המצרית—אמריקאית.

יום ח'
הצלחנו! בוטלה עיסקת הנשק המצרית—אמריקאית.

יום ו'
עיסקת הנשק המצרית—סינית — אור אדום לישראל!

יום א'
ישראל חייבת להפעיל לחץ לביטול עיסקת הנשק המצרית—סינית.

יום ד'
הצלחנו! בוטלה עיסקת הנשק המצרית—סינית.

יום ו'
עיסקת הנשק המצרית—רוסית - אור אדום לישראל!

לכבוד יום השואה:

הוקם „גיטו קסבה" בשכם

במסגרת חגיגות יום השואה הנערך השבוע ברחבי המדינה הקימו כוחות הביטחון גיטו משוחזר בקסבה של שכם.

הגיטו נסגר בתשעה שערי ברזל גדולים וינוהל כגיטו לכל דבר, כפי שהיה נהוג בימי קדם, לפני כמה עשרות שנים.

כוחות הביטחון מקווים כי השיחזור ההיסטורי ינציח בלב ילידי הארץ, שלא עברו את השואה, את גודל המאורעות ההם.

המיסיונר יוסף עמיצח מספר כיצד הציל קהילה שלמה

מזג האקלים היה סגריר ורוח עז טילטל אותנו מצד אל צד. ישבתי עם ידידי המיסיונרים והרהרנו בשליחות הקשה העומדת בפנינו. לפנינו ניצבה ארץ לא נודעת, שורצת פראים, חיות־טרף, שרצים בעלי ארס וסכנות אין ספור. ואנו קומץ שליחי מיצווה בודדים וכל נישקנו ערימת ספרים וחוברות למילחמה בבורות ובבערות. אך חדורי אמונה נוקבת היינו ואמונה זו היא שהסירה פיקפוקים מליבותינו.

„יבשה, יבשה!" קרא במפתיע הצופה הנסער שאצל ראש האווירון הסילוני. לאחר זמן מועט חנה הבואינג שלנו אצל הטרמינאל כשהוא מוקף בקבוצות פראים, מהם רוקדים ומחוללים ומחם חמושים ברמחים ורוגטקות. חילקנו לראש־השבט כמה חרוזי זכוכית צבעוניים ופנינו אל ביקורת הפספורטים — מכאן נתפזר איש אל מטרתו ושליחותו.

קבוצת ילידים פראים
שהולבשה לכבוד סעודת החג

הזמנתי טקסי ואמרתי לילד שנהג בו, „ברונקס." הפרא ניענע בראשו והחל נוהג בריכבו רמה בים בינות לעצי הג'ונגל כשמדי פעם קם מאצל מושבו והיה מבקע בסכין ארוך את סבך התנועה. לבסוף הגענו למטרתנו — בניין המיסדר שניצב בלב האזור הפראי ביותר.

הפגישה הראשונה עם הילידים היתה משפילת־רוח. כולם היו שבעים ומאושרים ממצבם העלוב וקשורים להרגלי החיים המקומיים. היו עובדים בפרנסות פרימיטיביות משונות שקראו להם בשמות „עריכת־דין, ניהול עסקים, רפואה"

לילידים המקומיים צורות מוזרות של חיזור והזדווגות

את האדם והחי, פילוסופיה, פסיכולוגיה, אנתרופולוגיה, אקולוגיה" וכדומה. והיו מתגוררים בתוך מיבנים משונים עשויים שיש ומוקפים בצמחיה ירוקה ונמוכה ולידם בורות מים עמוקים ורחבים בהם נהגו לטבול ולשחות. אימצתי אל ליבי את סיפרי הקט, „מדריך לשליח הסוכנות בארה"ב," לחשתי ג' פעמים את שמו של נרקיס והחילותי בלב חפץ במיפעל חיי.

(המשך בעמוד 3 טור 4)

הארץ

— ממישנתו של מייסדו —

תחיים הם כמו מלפפון — עיתים טעימים ועיתים לאו.

ד"ר זוארץ
(בעונת המלפפונים)

עדיין ממתין לג'וב חיין

„חשבתי שאוכל להגיע כאן למשהו — היום אני למודד נסיון!" אומר האיש שהיה תגלית בית־סוקולוב לפני שנים ✶ לעיתונאי בעל־החלומות נותרו עיניים אדומות וכיב־קיבה ✶ עובד 24 שעות ביממה ומייחל לפרס פוליצר ✶ מעשן שלוש קופסאות

כשבא לניו־יורק היה מלא תיקוות. עיתונאי צעיר ונמרץ, מוכן לכבוש את אמריקה. כשקיבל מן המערכת בתל־אביב את התפקיד בניו־יורק, היה ל־

מוכנים לכל סבל
אפילו להתחתן עם מכוערות

שיחת היום בבית־סוקולוב. קפץ על־פני מועמדים ותיקים ומנוסים ממנו, והגיע לאמריקה כשהכל נראה ורוד ומבטיח. חשב שתוך זמן קצר, תוך שנה־שנתיים, יפרוץ אל עולם העיתונות האמריקאי התוסס. היה משוכנע שדי באנגלית של תיכון ובאמביציה, כדי להיות המינגווי. חשב שקשרים עם עמיתים בחדר הטלפרינטרים של בניין האו"ם או הבית הלבן, יפתחו לפניו כל הדלתות.

היום הוא מבוגר יותר. מפוכח יותר. הניצוץ בעיניים כבר לא מה שהיה. זיפי זקן בן־יומיים על פנים שנועדו לגדולות. הוא כבר לא יכבוש את העולם. הוא ימשיך לשלוח את הכרוניקות היבשות בתוספת פרשנויות שקלט במסדרונות, אל המיינלנד שלו באיזור הים־התיכון, ויחכה מדי חודש לצ'ק, שייכנס לחשבון. הפחד הגדול שלו — הפחד הנורא — הוא, שיום אחד יגיע כישרון צעיר חדש מאיזור בית־סוקולוב לתפוס את מקומו — ואז מה, חזרה למיזנון ברחוב קפלן?

בינתיים הוא עושה כתבות על היורדים. האנשים שהוא מכיר היטב.

היחידים שמקבלים אותו אל חוגיהם. הוא מתחכך בם, הולך למסיבות שלהם, מתפלש בעפרם של המבוססים ויורק בבוז על הנכשלים. הוא מגיש לקורא הישראלי שמעבר לים עבודת בילוש עמוקה ויסודית: שמות ושמות־מישפחה. מי נקלט היטב, ומי חוטב־עצים ושואב־אבק. הוא מכיר את כולם בשמותיהם הפרטיים ויודע לצטט את כל לבטיהם. הוא מתקתק בטלקס את כל מה שלחשו לו כחבר. כאח־לצרה.

בישראל היה גבר לעניין
עכשיו — סמרטוט חסר זהות

היום הוא כבר חסר־אשליות. הוא יודע, בחוש־המציאות המפותח שלו, שרק מן היורדים יוציא את לחמו. רק מהשפלתם יבנה את עצמו, לצהלת הקוראים בתל־אביב. אולי זה יהיה הסקופ שלו? אולי יאריכו לו את השהות בעוד שנה?

ואף־על־פי־כן הוא רואה את עצמו בעמדת־יתרון. שלא כמו שאר היורדים ששרפו גשרים, חוט־הטבור שלו עדיין מחובר למערכת בתל־אביב. הוא לא צריך להתחתן בשביל לקבל רשיון־עבודה. בינתיים זה בסדר. „לחזור לארץ?" הוא מחייך בנעימות, „הייתי מת." אבל אל דאגה, הוא לא יחזור. הוא ימצא, תודות לקשריו עם „היורדים", ג'וב אחר. אולי בקונסוליה, כמרכז יחידת־הקישור למילואים — אולי כמטיף למען עלייה בסוכנות — ואולי יגמור כנהג־מונית. משהו מזיע וקשה־יום עד כמה שאפשר. משהו שיספק אגו טריף לישראלי הממורמר היושב בארץ.

ד"ר מ. זווארץ ז"ל

תמיהה והצעה

א.

תמהנו על ידידינו הוותיק, היהודי החריף, הפיקח והמפוכח, שנאה דרש ואף נאה מראהו — הפרלאמנטאר הדגול י. יעבץ שנגינתו בכינור מן המשובחות היתה ואף אשתו נאה ומשכלת וחובבת ספר עברי וילדיו מן המצוחצחים שבנערים היו והוא עצמו היה שיער ראשו מן הנקיים בצפון אמריקה וקשקשים אין בו.

והנה בימים האחרונים רפס מוחו של האיש ג'. ג'אוויץ ורפה ללא מרפא, ואף בשחיית הקראול אין כוחו כשהיה בזמנו. פניו מלאו חטטים מכוערים וכל הוויתו חיטוט באפו וגלגול סמארקו לבולקאלעך. ילדיו גידלו פרא שערותיהם ורעייתו, שזכרנוה כיפה בבנות הפלך, אין כעורה ממנה בכל וושינגטון די.סי. ועד זד הגיעה, ללמדך כוחו של כיעור על הנפש.

ושמא יש בביקורו בארצות ערב יותר משמץ של סיבה לכך. תמהנו.

ב.

ובעניין זה יש עימנו הצעה שהיא גם טובה וגם מעניינת.

יש לאסור כניסת „אורחים" המבקרים באותן הארצות האיסלאמיות אלינו. ובכך נמצינו מיירים ככלבים שוטים שני יונים באבן אחת —

יונה א' — שמי שביקר בארצות ערב בלבד לא יוכל לבקרנו ומן הדין ימצאו אובייקטיביותו ומהימנותו נפגמים וסובייקטיבים, שהרי שמע רק את תקליט השיטנה הערבית ומוטב לו לפיכך שימלא פיו מים כדג הכסיף.

יונה ב' — שמי שיבקרנו נניח לו לשמוע את דעות הערבים מפי דוברינו המכירים מנטאליותם (כז. המר למשל) ומן הדין ימצאו אובייקטיביותם אובייקטיבית ומהימנותם אמינה ויבואו בקהל העמים ויספרו כל הלילה בשחירת השלום שלנו ובגנות ואף בזנות הערבים.

ובשני המקרים נצא אנו נשכרים.

בתחילה לא נטו חילידים להתרשם מספרי הקודש שהפצתי ביניהם. את „דע מה שתשיב לפלסתינאי" לא הסכימו לקבל אפילו תמורת חרוזי זכוכית ופטור ממס לחמש שנים. חיו גם קשיים בהפצת „אני ציוני ולא אמריקאי." חילידים התעקשו רוב עיקשת להינשא בינם לבין עצמם וגם את ילדיהם סירבו למכור לנו. גם הדירה שהצעתי למי אשר ימיר מדינתו לא הוציאה אותם משלוותם הפראית ואפילו תרומות ומעשרים לא הצליחה ידי להוציא מחם.

אבל הודות לעבודה מן היסוד מלאת מאמצים חלה בכל זאת התקרבות בינינו.

אשת ראש השבט
מטופלת בילידי הקהילה כולה

לאחר שנים מיספר ידעו כולם לתקריא על־פח את „ישראל ארצך." ראש השבט שלהם הציע לי, לאות ידידות, לשאת את בתו לאשה. הוא הבטיח לי בית, עז וכמה מניות „ג'נראל אלקטריק". אשתי החדשה ואני הבאנו לעולם זוג ילדים חמודים והם יודעים לדקלם כל „עולה — דע את זכויותיך" שהבאתי עימי מן העולם הישן. אני עובד היום אצל ראש חשבט כמנהל מכירות ומרגיש מצויין. לפעמים בא אצלנו שליח מן המיסדר בישראל עם חבילת ספרים חדשה, אנחנו בולעים כל ספר ומחתנים אותו עם בתו של ראש השבט. וחנה, אני חי כאן בין חילידים שמח ומאושר, שהרי הצלתי קהילח שלמה מצפורני הסוכנות.

מסורת

הם הרגו את שרת. מסרו תנחומיהם לרעיה. קברו אותו. ספדו לו.

הם הרגו את אשכול. מסרו תנחומיהם לרעיה. קברו אותו. ספדו לו.

הם הרגו את לבון. מסרו תנחומיהם לרעיה. קברו אותו. ספדו לו.

הם הרגו את דדו. מסרו תנחומיהם לרעיה. קברו אותו. ספדו לו.

ועוד אומרים שאין בארץ מסורת.

אל הבכייה ואל הקינה

שואן וצורף

מדופלם

מקבל הזמנות ליום השואה

וימים נוראים בכלל

בכי ● תמרורים ● צער ●
דמעות ● יסורים ● כאב ●
שירים עצובים ● טלוויזיה ●
סימפוזיונים ● צאן ●
טבח ● כן ● לא ●
למה ● ככה ● מח
חיה ● מת יחיה

לקבוצות מאורגנות
ולוועדי־עובדים הנחה

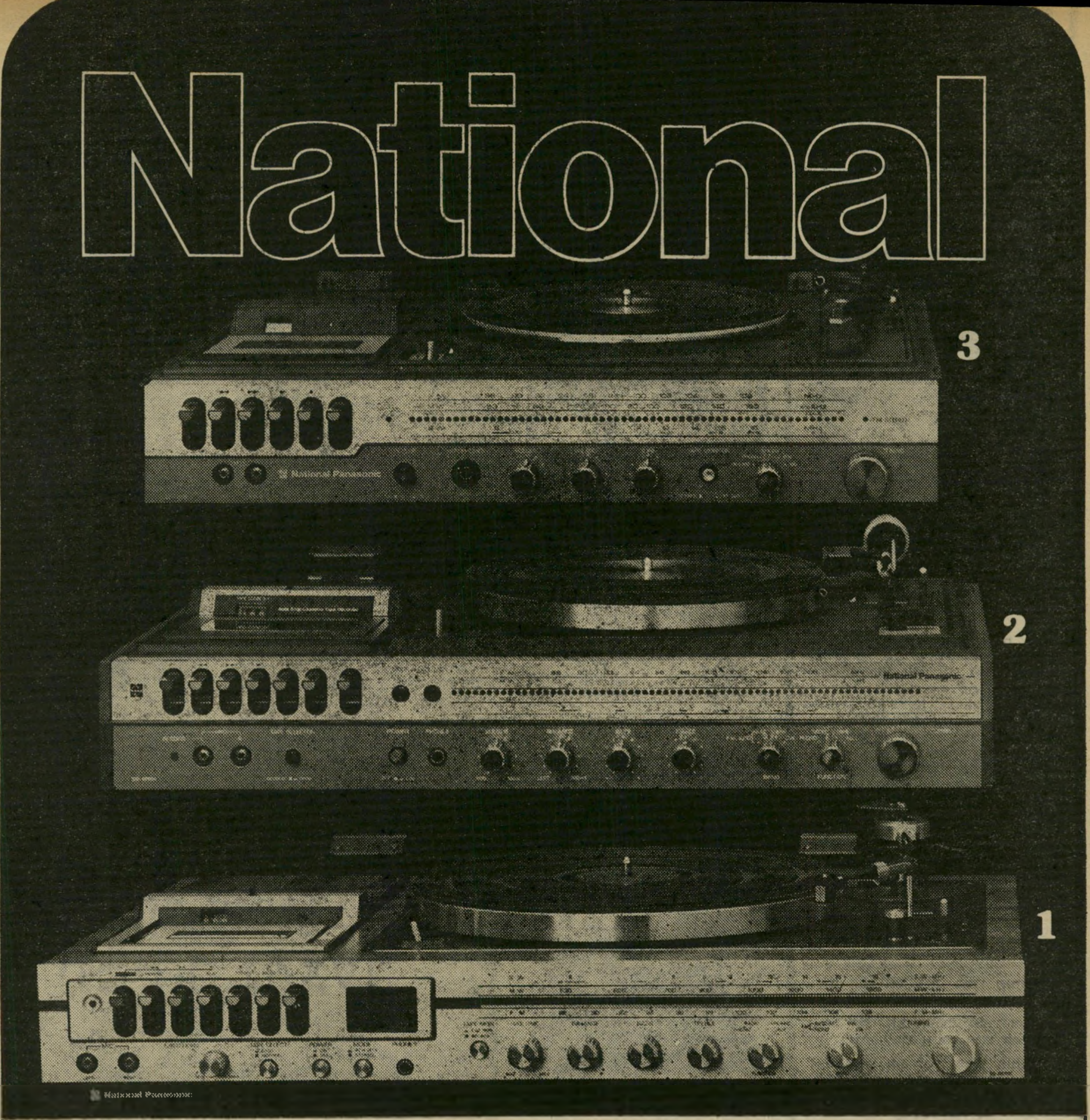

היוצאים מן הכלל של נשיונל.

כלל ידוע הוא כי בכל כלל יש יוצאים מן הכלל, ולכן מציגה חברת נשיונל 3 מערכות סטריאו יוצאות מן הכלל.

כלל נוסף הוא, כי מערכת הסטריאו אינה רק נשמעת, היא גם נראית ולכן הושם הדגש במערכות אלה על עיצוב מרשים היוצר גם אוירה יוצאת מן הכלל.

כל אחת משלוש מערכות הסטריאו, משלבת בתוכה את כל הפריטים המוסיקליים האפשריים: רדיו, פטיפון ורשם קול קסטות.

<u>המסקנה</u>: לו היית רוכש כל אחד מהם בנפרד היה מחירם יקר הרבה יותר.
<u>התוצאה</u>: חוויה שטרם התנסית בה.

1 SG – 2070 מרכז מוסיקלי רב־גוני לבית. מגבר רב־עוצמה (108W(PMPO. מכוון AM/SW/FM/FM STEREO בעל רגישות קליטה גבוהה ביותר. פטיפון משובח בעל דיסקית תקליטים גדולה (30 ס"מ). רשם קול קסטות סטריאופוני מעולה ושני רמקולים גדולים (2 WAY).

2 SG – 1070 מרכז מוסיקלי ביתי המעוצב להפליא. מגבר רב־עוצמה (72W(PMPO. צליל של 4 ערוצים בשיטת "מטריקס". מכוון AM/SW/FM/FM STEREO. רשם קול סטריאופוני משובח, פטיפון ושני רמקולים גדולים (2 WAY).

3 SG – 1020 מרכז מוסיקלי מושלם לבית. מגבר (30W(PMPO. מכוון בעל רגישות קליטה גבוהה ביותר AM/SW/FM/FM STEREO פטיפון משובח, רשם קול קסטות סטריאופוני ושני רמקולים גדולים.

להשיג בחנויות החשמל המובחרות.
מרכז התצוגה אבן גבירול 18, תל־אביב.

National
צעד קדימה אל המחר

National, Panasonic and Technics are brandnames of Matsushita Electric.

פרסום קרמון

אתה והלירה

לירה ישראלית אחת

הכרעה בוושינגטון

אפשר לחדול ממיבצעי־ההתנדבות ה־ראוותניים של תנועת הוויתורים על ה־מענק האמריקאי. יש כבר הסכמה על כך שההקצבה תגדל בסכום המייועד לרכישת נשק, כ־300 מיליון דולר. על פשרה זו כבר התלוצץ איש־הביטוח **מיקי מילר**, כי הוסכם על 300 מיליון דולר, אבל ב־„שחור".

הפירסומים הנגדיים של דיברי שגריר אמריקה בישראל, **מלקולם טון**, ומנ־האוצר רבינוביץ, כי הנשיא והמימשל יתנגדו למתן סיוע־הביניים.

אולם נכון גם כי ב־8 במארס כתב עוזר שר־החוץ האמריקאי, **רוברט מק־לוסקי**, לסנטור **אינהיו**, כי אם ה־קונגרס ייזום את מתן סיוע־הביניים, לא יתנגד לכך המימשל. מייד עם העברת העתק המיכתב לדיניץ, הוא שאל את שר־החוץ **הנרי קיסינג'ר**, אם המכתב נכתב על דעתו, והתשובה היתה חיובית,

מלקולם טון

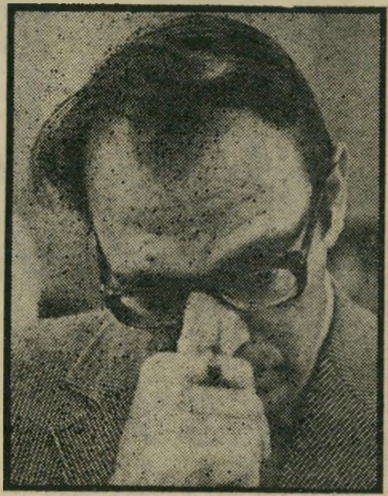

שימחה דיניץ

בין ינואר למארס

כ"ל מישרד ראש־הממשלה **עמוס עירן**, יכלו ליצור רושם של חצאי־אמת מצד אחד מן השניים. אך האמת היא כי שני־הם צודקים. השגריר טון צודק, באומרו בפגישות לא־רישמיות כי עוד בתחילת ינואר אמר עוזר שר־החוץ האמריקאי, **אתרתון**, לשגריר **שימחה דיניץ**, כי המימשל יתנגד למימון־הביניים, ונכון גם כי ב־22 בינואר השנה אמר מיופה־הכוח של השגרירות האמריקאית בישראל לשר־

וכן כי גם הנשיא **פורד** אישר את ה־מיכתב. דבר כזה בדיוק אמר גם הנשיא פורד לראשי מועדון הנשיאים, בפגישה ב־15 במארס.

מה שקרה אחר־כך היה ניצחונו של ריגן על פורד, והפיכת סיוע־החוץ קלף בבחירות בוויסקונסין. פורד נאלץ לש־נות את עמדתו כדי לזכות בוויסקונסין, ועתה הבעייה היא מוצא של פשרה, המושג בימים אלה.

הצעת הסדר ב„חברה הימית"

יעקוב מרידור, מן הבעלים העיק־ריים של „חברה הימית לתובלת פרי", שוהה עתה בישראל לפגישות עם שרי־ממשלה, לצורך גיבוש הצעת־הסדר ל־חברה הימית. לפי ההצעה, יוותרו מרי־דור ושותפו, **מילא ברנר**, על מניותיהם בחברה — 38% מכלל המניות — תמורת קבלת 18 אוניות־הקירור הנושאות דגל ישראל לבעלותם, בשותפות עם קבוצת־משקיעים נוספת.

כל שאר האוניות, כ־40 במיספר, יוש־ארו בחברה שתעבור לבעלות קבוצת **גולדין וסטרוד**. ההצעה קובעת גם, כי הקבוצה החדשה תקבל על עצמה חלק מן החובות. המגעים בישראל מכוונים למציאת הסדר־תשלומים עם הנושאים הישראליים, בעזרת ממשלת ישראל.

לחם יהודי - פיתות ערביות

דוגמה נוספת לאפליית אזרחי ישראל הערביים. המדינה מסבסדת את מחיר הלחם לצרכן, מקטינה את מחירו הרי־אלי ב־50 אחוזים לפחות. הסובסידיה ניתנת לפי מספר כיכרות־הלחם הנאפים במאפיות, ולא לפי כמות הקמח הנקנית.

400 אלף ערבים תושבי הגדה, ועוד מיליון ערבים אזרחי ישראל, אוכלים ב־עיקר פיתות. על פיתות אין כל סוב־סידיה, כך שהמיצרך הבסיסי למאכל אזרחי ישראל הערביים עולה להם בסכום כפול מאשר ליהודים. סיבוך נוסף: מר־בית הצרכנים הערביים בכפרים אופים את הפיתות במרידיהם ולא במאפיה מר־כזית, שיכולה היתה — אולי — לנסות לקבל סובסידית על הפיתות המייוצרות.

הממשלה טוענת כי אינה מסבסדת פיתות בייצור עצמי, אלא רק לחם ודו־מיו, הנמכרים בחנויות. אולם היא כן מסבסדת את הלחם הנאפה במאפיות הקיבוצים, שאינו נמכר.

הפחם יבוא במקום הנפט

המחלכים להקמת תחנת־הכוח החד־שה, שתהיה מונעת בפחם במקום בנפט, מתקדמים במלוא הקצב. התחנה החדשה תספק כ־60 אחוזים מצריכת החשמל של מדינת ישראל — כמות השווה לרבע מכלל צריכת האנרגיה של המדינה. על־ידי שימוש בפחם במקום בנפט תקטן צריכת הנפט ברבע, והמדינה לא תהיה עוד תלויה במקור־אנרגיה אחד ויחידי.

המקורות הבאים בחשבון, לפחם, הם דרום־אפריקה ואוסטרליה, ונראה כי יק־נו אותו משני המקומות גם־יחד.

שחור הוא יפה

הערכת חשובה לכמויות ההון השחור במשק נותן הכלכלן **שמואל גונן**. ב־התאם לנתוני הלישכה המרכזית לסט־טיסטיקה, היו בשנת 1974/75 אמצעים חייבים־במס בסך 42,233 מיליוני לירות. המיספר הממוצע של מפרנסים באותה שנה היה 993 אלף (כולל שכירים ועצ־מאיים). מכאן שהאמצעים שעמדו לרשות כל מפרנס היו 42,530 לירות לשנה, או 3,544 לירות לחודש. נשוי עם שני יל־דים צריך לשלם על הכנסה חודשית כנ"ל מס־הכנסה של 1,053 לירות, ועוד מיל־וות 355 לירות — בסך־הכל 1,408 לי־רות לחודש.

993 אלף מפרנסים צריכים לשלם ב־שנת 1974/75 מיסים בסכום של 16,778 מיליוני לירות לפחות. אולם הסכום ש־שולם בפועל באותה שנה היה רק 10,570 מיליוני לירות. מכאן שסכום של לפחות 6 מיליארד לירות מיסים לא שולם, וזהו הסכום שזרם ישירות להון השחור המצטבר במשק.

מרד האופטומטריסטים

תגובה ראשונה על חובת ניהול־ספרים לצורכי מס־הכנסה, באה מצד האופטו־מטריסטים. אירגונם החליט, כי החל מן האחד ביוני יעבדו חבריו רק ארבעה ימי־עבודה בשבוע. כל האופטומטריסטים יסגרו את עסקיהם בימי השלישי והשישי בשבוע, יקטינו על־ידי כך את היקף עיס־קיהם ומחזורם הרשום.

הכוונה היא להקטין ככל האפשר, ב־שנה הראשונה לניהול הספרים, את ה־הכנסה המוצהרת, כדי שבסיס גביית ה־מס בעתיד יהיה נמוך אף הוא.

ילדים רעבים - קבלנים שבעים

השנה יועלה שכר־הלימוד באוניברסי־טאות במאות אחוזים, כיוון שאין לאוצר כסף, ועוד כמה אלפי ישראלים יירדו ללמוד בחוץ־לארץ.

השנה קוצץ חינוך־החינם לילדים כי־וון שאין לאוצר כסף, ועוד כמה עשרות אלפי ילדים ממישפחות־מצוקה יהיו בו־רים עוד יותר.

השנה אין לאוצר תקציב של שני מיל־יארד לירות כדי לאפשר לכל ילד בבית הספר ארוחה חמה אחת ביום, ועוד כמה מאות אלפי ילדים של ישראל השנייה יגדלו בתת־תזונה.

אבל השנה יש לשר־האוצר, **יהושע רבינוביץ**, שני מיליארד לירות לקנות 1500 דירות מכמה חברות־בנייה גדולות, שהסתבכו בגלל ניהול כושל.

נא לשים לב: ממשלת ישראל הפועלית מסרבת להקציב שני מיליארד לירות כדי לאפשר אוכל אנושי לילדים, ובה־בשעה מעניקה שני מיליארד לירות לחצ־לת כמה חברות־בנייה גדולות!

רכישת 1500 הדירות תציל בעיקר שלוש חברות גדולות: „שיכון ופיתוח", השיי־כת לממשלת ישראל; „אזורים" השייכת לקונצרן „כלל", ו„שיכון עובדים" השיי־כת להסתדרות. היוזם את הצלת החב־רות הוא שר־השיכון, **אברהם עופר**, שהיה קודם־לכן מנהל כללי של חברת „שיכון עובדים". ובכן, האיש האחראי להכנסת „שיכון עובדים" לבוץ, מזרים עתה כסף ממשלתי להצלת עברו חגי־רולי.

מישרד־הפנים נתן כסף לתל־אביב בתנאי שיוצא על דתיים

בשקט, אישרה ועדת־הכספים של עיריית תל־אביב תכתיב של שר־הפנים הדתי **יוסף בורג**. התכתיב קובע, כי מישרד־הפנים יתן לעירייה שלושה מיליון לירות ללא הצמדה, בריבית של 13% בלבד, בתנאי שהכסף יוצא על מוסדות־דת בלבד.

תכתיב זה של שר־הפנים מהווה הפרה חמורה ביותר של כללי השילטון. שר־הפנים צריך לדאוג לצורכי כל תושבי תל־אביב, ולא רק לדתיים. אם היה מתמנה מחר שר־פנים מוסלמי, שהיה מתנה מתן כספים לעיריות בהוצאתם על תושבים ערביים בלבד, היתה פורצת סערה ציבורית. אך כאן הסכימה עיריית תל־אביב לתכתיב זה ללא מילה, בהתנגדות המערך. ראש־העירייה, **שלמה להט**, שתמך בהצעת שר־הפנים, ציין כי, לדעתו, „פעילות דתית רצויה וברוכה, בהיותה שומרת על צביון תל־אביב כעיר עיברית."

בהסכם חשאי בין עיריית תל־אביב לשר־הפנים נקבע, כי העירייה תקבל 3 מיליון לירות ממישרד־הפנים, תוציא 2 מיל־יון למוסדות שעליהם יורה שר־הפנים, ובמיליון לירות תשלם עמלות לבנקים ומלווים שונים של העירייה.

שני מיליון הלירות יוצאו כך: השתתפות בבניית חדר־אוכל לחטיבת־הביניים של ישיבת „הרב עמיאל" — 400 אלף לירות; מעבדות בישיבה העירונית „בר־אילן" — 100 אלף לירות; השלמת מיבנים של בית־המידרש לאברכים לתורה והוראה — 100 אלף לירות; בית־ספר „תלמוד־תורה בעלזא" — 50 אלף לירות; השתתפות בבניית כולל „עטרת־יוסף" — 50 אלף לירות; מיבנים לקליטת תלמידים של מרכז ישיבות „בני עקיבא" — 300 אלף ל"י; השתתפות בבניית מכון קהילתי וספרייה של מכון „חזון ישעיהו" — 200 אלף ל"י; שיפוץ מיבנים של מועדוני־נוער „בני־עקיבא" — 150 אלף לירות; השתתפות בהקמת מועדון־נוער דתי של אגודת „עזרא" — 150 אלף לירות; השתתפות בבניית מועדון לתרבות תורנית במלון „פאל" — 100 אלף לירות; השתתפות בתוכנית־פיתוח של אגודות־הספורט — 400 אלף לירות.

כדאי לשים לב לכך שחלק ניכר מן התקציב מוצא על מוסדות המצויים מחוץ לתחום־השיפוט של עיריית תל־אביב. התקציב לקוי, גם משום שאין בו פירוט לגבי ההקצבה הגדולה למוסדות־ספורט, ולא ברור מי יקבל כמה ולשם מה.

ראש העיריה מסכם כי קיבל הצעת משרד הפנים לחלוקת הסכום הנדון, בהתחשב במטרות החיוניות של בניית חדר אוכל בישיבה הרב עמיאל, מעבדות הישיבה העירונית בר-אילן הנתמכת ע"י מר גאון, השלמת בית המדרש לאברכים ברשות הרב פרים אשר הוקם ביזמת הרא"ן לציון הרב עובדיה יוסף ובניית המועדון לתרבות תורנית עציון ליד מלון פאל.

איסית, יש לו תביעת עולם כי פעילות דתית רצויה וברוכה בהיותה שומרת על צביון תל-אביב כעיר עברית.

פירוט ההשתתפות בתוכנית הפיתוח של אגודות הספורט בסך - 400.000 ל"י יומצא

פרוטוקול ישיבת ועדת־הכספים של עיריית תל־אביב

בין ישיבה למועדון דתי

הנציג המצרי הציע לישראלי לפרסם סירטי־

פירסום בטלוויזיה המצרית למען הצופים בישראל

■ היחידה שהתנגדה ל־פירסום תזכירו של רב־אלוף דויד („דדו") **אלעזר** המנוח, בעניין דו"ח ועדת־אגרנט ב־עיתוני־הערב היתה רעייתו, **תלמה**, שטענה באוזני ידי־דים כי „אין בכך כעת כל תו־עלת". תלמה, שמות בעלה הוא האסון השני שפקד אותה, אחרי שלפני כשנתיים נפטר אחיה ה־יחיד, עומדת לסיים את לימודי התואר הראשון בפסיכולוגיה, והיא גם חלילנית מיקצועית, המנגנת בחליל־צד. אחרי מות אחיה של תלמה עזבה אלמנתו את קיבוצה, ועברה להתגורר עם ילדיה בקירבת ביתם של דדו ותלמה, שסעדו אותה ועזרו לה להתגבר על האסון.

■ נשיא המדינה, **אפרים קציר**, כימעט שקילקל את חגיגיות החגיגה לחברי לישכת המיסחר ישראל־אמריקה, בה חברים תעשיינים ואנשי־מיס־חר. הנשיא הוזמן להרצות כ־אורח־כבוד, במיסעדה שבקומה העליונה של בית אמריקה. יו"ר הלשכה, ח"כ **יצחק מו־דעי** טילפן ללישכת־הנשיא כדי לוודא את הליכי הטכס שבו עליו לקבל את הנשיא. תשובת לישכת־הנשיא היתה חד־משמעית: „הנשיא שונא טכסים, רואה עצמו כראשון בין שווים ורוצה להתקבל ב־עממיות."

■ אנשי קופת חולים מכ־נים לאחרונה את שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב**, שהוא יוצא בולגריה, בשם: „הווזיר הבאלקאני."

■ מסמר מסיבת־העיתו־נאים לכתבי־חוץ, שקיימה ה־שבוע המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, היה העיתונאי הפלסטיני **מוחמד אבו־שילבאייה**, שבא למ־סיבה ביוזמת עצמו. הוא הציע שכוחות־השלום בישראל ובגדה המערבית יוציאו־לאור ביטאון משותף, חציו בעברית וחציו בערבית. כסיסמה הציע: „לא לזרוק את הישראלים לים, ולא לזרוק את הפלסטינים למיד־בר!"

■ במועדון הים־התיכון ב־אילת חגגו את אחד מערבי חג־הפסח בשתייה ובריקודים עד אור הבוקר. כימעט כל האור־חים השתתפו בהילולה, מילבד שר־התחבורה **גד יעקובי**, ש־שהה במקום בחברת אשתו **טובה** ובן־הזקונים שלהם. ה־שר ואשתו ישבו על שפת ה־בריכה, ניראו רציניים־להחריד, וניהלו שיחה עם ראש עיריית אילת, **גדי כ"ץ**, שבא לבקרם בחברת רעייתו **ורדה**.

■ ניספח־התרבות בלוס־אנג'לס, **חיים חפר**, גרם דא־גה רבה לקהילייה הישראלית שם. חפר הוכנס לניתוח בהול, כדי להוציא גידול ממעיו. רק אחרי הניתוח הסתבר כי ה־גידול לא היה ממאיר, וכי ה־ניתוח עבר בהצלחה.

■ סימן נוסף להפשרת היחסים בין ישראל למצריים רואה יו"ר האיגוד הישראלי ל־פירסום, **אורי אבנת**, במיכ־תב שקיבל השבוע מנציג איסי־תא, האיגוד הבינלאומי של מישרדי פירסום טכני־תעשייתי במצריים. במיכתב, שנשלח מ־ארצות־הברית, מציע הנציג ה־מצרי לאבנת, שהוא נציג יש־ראל באיסיתא, להקרין סירטי־פירסום בטלוויזיה המצרית. כדי לשכנע אותו, ציין הנציג ה־מצרי כי תחנתו היא הגדולה והיעילה במיזרח־התיכון, וכי שידוריה נקלטים במצריים, ב־לוב, בתוניס, בסעודיה, בקפ־ריסין, בלבנון ובישראל. המחי־רים לפירסום הם מ־33 דולר לסרט בן 10 שניות, עד ל־325 דולר לסרט בן דקה אחת. אבנת עומד להיפגש עם עמיתו המצרי בשבוע הבא, במיסגרת כנס איסיתא השנתי בקופנהא־גן, והוא מתכונן לברר איתו את פירטי ההצעה.

אפריים ריינר

מזכיר „חברת העובדים", שסיים שבוע סוער של טיפול בבעיות קו־אופרטיב „אגד", יצא לחפש שקט בטיילת התל־אביבית בחברת בתו הקטנה. להפתעתו המתה הטיילת ממאות אנשים, שבאו לחגוג את תחילת האביב. אפריים ריינר התיישב על אחד מספ־סלי האבן, צפה בהנאה רבה במיצעד העוברים והשבים בטיילת.

■ באחד הימים נכנסה ל־קפה הבוהמה טעמון בירושלים, הידוע כמיבצר השמאל, קבוצה גדולה של אנשי־שמאל עם הסופר־המתרגם **פרץ קידרון**. הוא פנה אל **מרדכי קופ**, בעל־הקפה, ושאל אותו: „איפה תשים אותנו?" קופ, שהוא איש גוש־אמונים, השיב לו ללא ניד־עפעף: „על כיסא חשמלי!"

■ בפגישה שנערכה בין שר־השיכון, **אברהם עופר**, לבין שר־השיכון הגרמני **קארל רבנס**, בעת ביקורו בארץ, התנצל רבנס לפני מארחו על שהוא השאיר את הבוס שלו בבית. ומיהר להסביר, כי כוונתו לאשתו, שחלתה באופן פיתאומי. עופר לא נשאר חייב ומיהר להציג בפני האורח את ח"כ **משה ורטמן**, המצליף של סיעת המערך, ואמר: „תכיר בבקשה את הבוס שלי. הוא האיש הקובע אם אני אהיה שר או לא."

■ **יורם ברונובסקי**, עורך המוסף הספרותי של הארץ, היה נתון לאחרונה להתקפה קולמוסית מעיטו של עורך ה־ירחון סימן קריאה, **מנחם פרי**, שיצא נגד מה שנראה לו כגישתו הפולנית־הפרובינ־ציאלית של ברונובסקי בעריכת המוסף. בשבוע שעבר ניתנה לשניים הזדמנות להיפגש פנים אל פנים בתוכנית ידידי היריב, שהוקלטה בגלי־צה"ל, וגם כאן, לכל אורך ההקלטה, לא חדלו השניים לעקוץ זה את זה, עד שבסיומה של ההקלטה, ביקש מהם מנחה התוכנית, **דניאל כהן־שגיא**, ללחוץ ידיים ו־לשכוח את כל המריבה. אלא שאז זרק ברונובסקי לפרי את הקלף האחרון ואמר: „אינני יודע מדוע אתה מתקיף אותי על גישתי הפולנית. הרי בסך־הכל, גם ההורים שלך הם ממוצא פולני!"

■ באחד מעיתוני־הערב התפרסמה לאחרונה כתבה על שבוע־האופנה בניו־יורק, אותה שלחה **נעמי בן־גור**, בתו של **מאיר בן־גור**, מזכיר אגודת־העיתונאים בתל־אביב. בכתבה פורסמו, בין השאר, ציטוטים מדיברי **יחזקאל כסיף**, הנציג המיסחרי של ישראל בארצות־הברית, האחראי ב־תוקף תפקידו, גם ל־שבוע האופנה. פרט שלא פורסם הוא שנעמי עובדת בניו־יורק כמזכירתו הפרטית של יחזקאל כסיף.

■ איש־הסרטים הירושל־

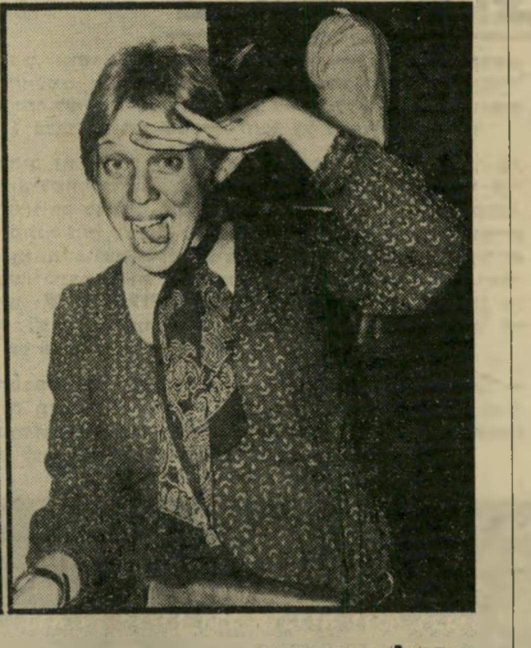

עמל אביבי

בתם של הפרופסור פינחס אביבי ושל נתיבה בן־יהודה, מי שהיתה ידועה בפלמ"ח בכינוי „השדה הבלונדית", כיום פקידה בכירה במישרד־העבודה, שכתבה יחד עם דן בן־אמוץ את המילון לעברית מדוברת, פרשה לאחרונה מלימודיה באוניברסיטה ופתחה ביחד עם ידידים קפה־תיאטרון בשם „השוקת" בחוצות היוצר שלמרגלות חומת העיר העתיקה בירושלים. הקפה מנוהל על בסיס של קולקטיב, כשכל אנשיו, החל בבעלים וכלה במלצריות, מקבלים אחוזים מהרווחים. עמל (מימין) היא גם בעל וגם מלצרית. באה לבקר אותה במקום אמה, נתיבה, בחברת ידידתה, שרונה, בתו של אייבי נתן ואשת התפאורן איציק אלבלק.

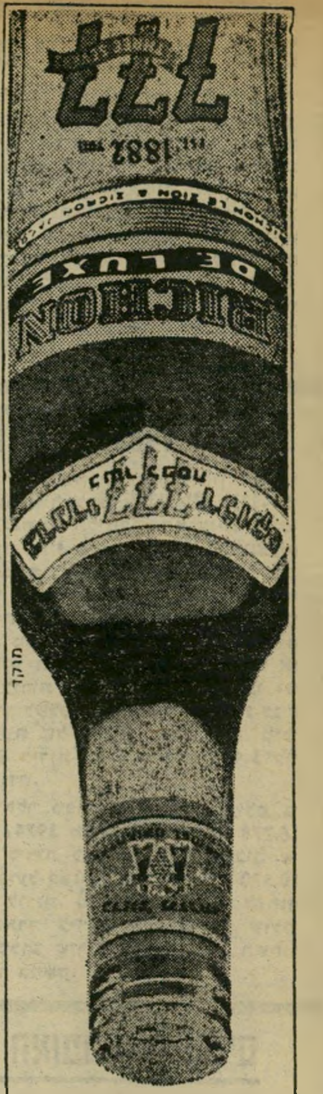

לאנשים הנכונים

777 ברנדי בינלאומי

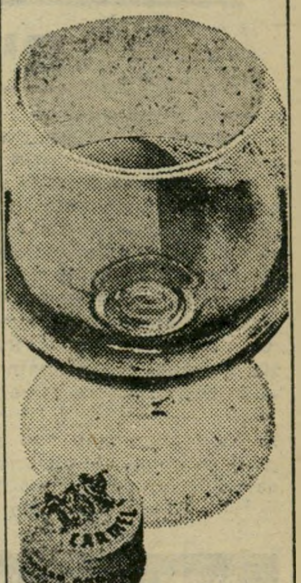

כרמל מזרחי

מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

מי, **מיכה שגריר**, ירד לתל־אביב, ובילה כשעתיים בקפה אכסודוס. אחרי שבלע בעיניו את העוברות־ושבות אמר: „עכשיו אני יודע מה ההבדל בין ירושלים לתל־אביב: ירושלים שלמה, ותל־אביב חתיכות, חתיכות."

■ מאימרות איש־הביטוח **מיקי מילר**: „שר־המיסחר־והתעשייה **חיים בר־לב** סוגר עכשיו, ביומן החדשות, את כל המיפעלים שפינחס ספיר פתח ביומן גבע."

■ דבר עצוב קרה לכתבת ידיעות אחרונות לענייני בריאות, **דבורה נמיר**. היא נסעה להשתתף בכנס של רופאים, שאמור היה לדון באפשרות של ריפוי מחלות שונות על־ידי רחצה בים־המלח. אולם בהגיעה לים־המלח, שם התקיים הכנס, נזקקה היא־עצמה בדחיפות לרופא. התברר כי כאבי־הגב שתקפו אותה בדרך נבעו משלושה דיסקוסים טריים בעמוד־השדרה, ומתזוזת חוליות שהחמירה עקב הנסיעה הארוכה. רופא ממשתתפי הכנס בדק אותה, ורשם לה טיפול רפואי שכלל מנה יום־יומית של אמבטיות־בוץ, אמבטיות־גופרית עם בועות־אוויר, ועיסוי תת־מימי בלחץ, במטרה לשחרר את החוליות הכואבות. נוסף לכך נצטוותה לרחוץ פעמיים ביום באמבטיה מחוממת של מי ים־המלח. כעבור חמישה ימים חלפו מכאוביה.

■ לעיתונאים הישראליים **גרשון יעקובסון** (ידיעות אחרונות) **ושלמה שמיר** (הארץ), העורכים את השבועון המצליח באידיש בניו־יורק אלגמיינע ז'ורנאל, יש בעיות. חרדים קיצוניים הכריזו מילחמה על העיתון, ביגלל עמדותיו הפרו־ישראליות. לפני חודש הושלכו פצצות־תבערה, שהשמידו כליל את הדפוס של העיתון, אחרי שכמה ימים קודם לכן הוצתה המערכת. לתקופת־המעבר מצאו דפוס זמני של ישראלי אחר, **שלמה לב**, מספני האונייה בת־גלים. יעקובסון ושמיר מסתובבים עתה עם ליווי מישטרתי צמוד, בחשש מפני התנקשות נוספת, בהם עצמם.

■ הזמר **יגאל בשן** מכנה את אשתו היפהפייה **מיקה**, בתו של איל־הספנות **יעקב מרידור**, בשם „אינטרניישונל". לכל המתעניין במקור הכינוי הוא מסביר: „יש לי אשה עולמית."

עמוס קינן

הצליח כימעט להפגיש שני יריבים פוליטיים. בתערוכה שערך ערב המראתו לפאריס, לביקור של 20 יום לקידום מכירת המהדורה הצרפתית של סיפרו „שואה 2". תחילה בא אמנון רובינשטיין, שהחליף חיוכים עם קינן, ושעה קלה אחרי שיצא, כאילו על־פי תיאום מוקדם, הופיעה חברת הכנסת שולמית אלוני עם בעלה ראובן, שקנה את אחת מתמונותיו של עמוס קינן (למטה).

הורוסקופ

יחסיך עם בני משפחתך עשויים להעסיק אותך עד מעל לראש. התייחסותך המוגברת לביתך עלולה להתנקם בך במקום עבודתך. היכון לנזיפות או הערות לא נעימות מצד הבוס. בתיבת הדואר שלך אתה עלול למצוא מכתב התראה שלא ישמח. הסובלים ממחלה כרונית יזהרו השבוע.

אם אין אני לי — מי לי? שאל בזמנו חכם עתיק, ודבריו עדיין יפים מתמיד, במייוחד בכל הנוגע לך. אתה באמת מאמין שמישהו יעשה את עבודתך למענך? רק יוזמה מצידך, בצירוף מאמץ לא־קטן, אך כדאי, יביאו את הפרשה המתמשכת, בגללך, לידי גמר. עבורך, זהו השבוע באדום.

אין מקום לדאגה אישית מייוחדת: הבעייתיות של הנושאים המטרידים אותך, אופיינית לכל בני מזל תאומים בשנה הקרובה. כוכב שבתאי, המסמל את הקוטב הפסיבי, מקרין בתקופה זו על מזל תאומים, המצטיין בפעילות. זו הסיבה לסחבת שבעניינך. התאזר בסבלנות, את הפירות למאמציך תזכה לראות לאחר העיכוב. בלה בחיק הטבע.

היזהר מפיטפוט יתר; שמור בסודי־סודות את פירטי המיבצע עליו אתה עובד כרגע. כדאי שתיזהר דווקא מזה שאתה חושב שהוא ידידך הטוב — הוא ולא אחר אורב לכל רמז שייצא מפיך, לכל טעות מיקרית, או לכל מישגה שתעשה. אתה בודד, לכן, ויהיה עליך לעמוד באתגר הזה לבדך, ללא גיבוי של איש. בת סרטן — היופי הוא כרטיס הביקור שלך.

המצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש באפילה — .אלא דרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח, גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. לבשי ירוק.

שמע לעצת זקנים וחכמים ממך. בדרך זו תצליח להתגבר על קשיים רבים, ולהימנע מעשיית טעויות. זכור כי הטיפש לומד משגיאותיו־הוא, ואילו חכם משגיאותיהם של האחרים. אמת־חיים זו נכונה גם לגבי חייך הרומנטיים. וגם אם נראה לך שספגת מפלה — אל תתייאש.

לקראת סוף השבוע יתחדדו יחסיך עם בן־זוגך. תמצא את עצמך במצב של מתח ובנטייה יוצאת־דופן לתוקפנות. היכרות בלתי צפוייה לא תעסיק אותך זמן רב. היא תהיה קצרה, מסקרנת, טעונת־מתח, אך חולפת. אל תצפה להכנסה מיידית מעבודה נוספת. אתה עשוי להתאכזב בתחום זה. המנע מפעילות גופנית מיותרת. כדאי להישאר יותר בבית ולנוח.

אל תאמיני לו! הוא סתם מבלבל את המוח. ההבטחות המושמעות באוזנייך, בת עקרב, בתקופה שעד יום שישי, לא שוות את האוויר שאליהן הן יוצאות. בכלל, מעין תרדמה אופפת אותך בימים אלה. דומה, שככל שאת משתדלת לצאת מן הביצה הסמיכה הזאת, כן את שוקעת יותר באפס־מעשה ובשיממון. רק עצתו הנבונה של אדם מבוגר תעזור.

שוב הדיכאון הזה! אבל יש לך סיבות טובות ורבות לכך. הכישלונות והנסיגות הללו, אם כי הם לא חשובים ביותר, לכאורה, די בהם כדי להעכיר את רוחך. התקופה בה תצטרך להתאפק יותר מכל היא דווקא בימים רביעי, חמישי ושישי. אחר־כך מוטב שתתנפש במיקצת, תצא לטיול או תיקח חופשה כלשהי — רצוי בחברה חדשה. ליל־שבת ושבת הם ימים טובים לרומנטיקה ולפגישות עם אנשים חדשים.

בסך־הכל זהו חודש חיובי ושבוע נהדר. אתה מלא מרץ; עוד לא התרגלת לגיבזוריות הקטנות של אלה הסובבים אותך כעת; אינך חושב על הצרות הבאות אלא אך ורק על היתרונות הנובעים ממצבך החדש. משום כך אין גם טעם לתכנן יותר מדי. שחה עם הזרם, סמוך על בני מזל טלה ואריה, ואתה יכול להרשות לעצמך לפנק את עצמך — אבל נסה לא לחשוב רק על צמך, באותו זמן. זוהי תקופה של הצלחות מסוייגות.

שיווי־המישקל, המשמעות הכפולה והאיזון לו את שואפת, מופרים, השבוע, באופן חמור על־ידי שני גורמים החודרים לחייך בצורה ברוטאלית. אם יש הזדמנויות בחיים בהן אשה צריכה לתת לעצמה דין־וחשבון על מעשיה — השבוע הוא הזמן הנכון. אבל ספק אם תוכלי להתגבר על גלי הפחד וההתלהבות האוחזים בך. ככלות הכל, כשכף המאזניים האחת נוטה כלפי מטה — השנייה מתרוממת בחוזקה. לבשי ירוק בהיר או אפור.

דרך אגב, את נקלעת לאחת הסיטואציות הכפולות והלא־פשוטות, להן את מומחית. הם יכעסו עלייך, אולי, אך כוח אישיותך וקסמייך האישיים יסייעו בעדך לצאת גם מהסבך הזה. אם אתה לא רוצה להסתבך בעסקים, מוטב שתתייעץ הפעם עם רואה־החשבון שלך או עורך־הדין שלך. ותשים קצת יותר לב למחלות־פנים: כליות, כבד וכדומה. בת דגים, היזהרי מנסיעות תכופות יתר על המידה, בייחוד בסופי־שבוע.

"בול" למטרה שלך!

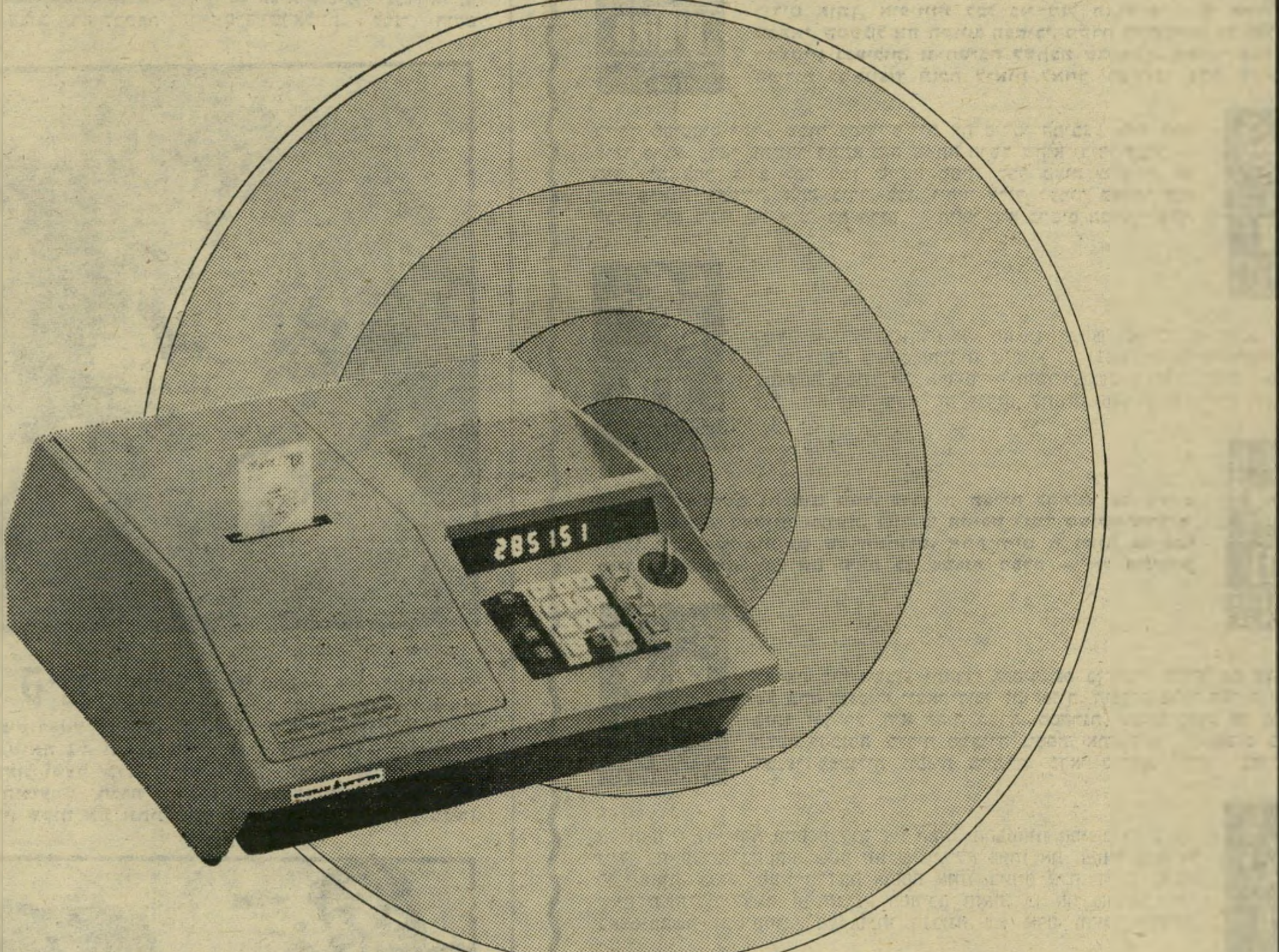

תדיראן מציעה לך את הקופה הרושמת האלקטרונית המתאימה בדיוק לצרכיך:

*** היא אלקטרונית**
זו קופה חכמה ומתוחכמת. ניתנת לתיכנות מראש לפי דרישות ספציפיות של כל לקוח. מבצעת את כל הפעולות כולל כפל + חישוב אוטומטי של מיסים - הכל בפעולה אחת!

*** היא קומפקטית. שקטה ויפה**
בניגוד לקופה רושמת מכנית. היא איננה מסורבלת במנגנונים ובגלגלי שיניים רעשניים הנוטים להתקלקל. מהיותה אלקטרונית היא קומפקטית מעוצבת להפליא. הקופה הרושמת שתדיראן מציעה לך היא פאר התוצרת האמריקאית.

*** היא מוצעת לך במחיר הנמוך ביותר**
החלטנו לקבוע לה מחיר הנמוך בהרבה ממחיר הקופות הרושמות האחרות וניתן לרכשה בתשלומים עד 24 חודשים.

*** היא שייכת למשפחת תדיראן**
עם הקופה הרושמת שלנו אתה והנה משרות אישי מקצועי. מהימן ואחראי. בוא נקבע פגישה: אנא התקשר עמנו ובא כוחנו ישמח לבקר אצלך עם הקופה ללא התחייבות מצידך.

מה שטוב לצרכן קופה רושמת תדיראן

תדיראן שיווק ושרותים בע"מ
תל־אביב: רח' קרליבך 27. טל. 285151. ירושלים: רח' שמאי 9. טל. 23867. 231315. חיפה: רח' כבר מאירהוף 5 קרית אליעזר. טל. 539292. באר־שבע: רח' הדסה 22. טל. 30526.

פרסום גלר

מוצרי האיכות של תדיראן עם השרות המהימן:

מקררים, מזגנים, טלוויזיות, מערכות סטריאופוניות, תנורים, שואבי אבק, רדיו למכוניות, סוללות, פנסים, מוצרי תאורה.

תהיה חקירה!

מר יצחק רבין,

ראש־הממשלה,

ירושלים

שלום רב,

אני כותב לך שורות אלה כמיכתב גלוי, מפני שהעניין חורג בהרבה מן התחום האישי, אף שכולנו מעורבים בו אישית — כבני־אדם וכישראלים.

יתר־על־כן, יש עניינים שלגביהם לא רק השתיקה היא מעשה־נבלה, אלא אף הדיבור בלחש.

בהיסטוריה הארוכה של עמנו, גינינו רבים וטובים מבני הגויים על כי שתקו ברגעים שבהם היה צורך לצעוק. פעם אחר פעם עלתה בפינו השאלה הנוראה: „איפה הייתם?"

אני חש בעומק ליבי, שביום מופנית שאלה זו אלינו. תהיה זו בגידה בתולדות עמנו, אם נחריש אנחנו בעת כזאת.

■ ■ ■

אף שזהו מיכתב גלוי, זהו מיכתב אליך.

אליך אישית.

לא הייתי מפנה אותו אליך, לולא האמנתי שהנך אדם הגון, רגיש וסביר. לא הייתי כותב אותו כלל, לוא סברתי כי אתה פוליטיקאי מן המניין, ציני וקהה־חושים, המסוגל למצוא תירוץ קל לכל דבר.

אני כותב לך, מפני שקרה דבר, שאתה אחראי לו אישית.

אני מאמין שקיבלת על כך דו"חות שאינם תואמים את האמת, ושיש בהם כדי להעלים מעיניך לא רק את המאורעות כהווייתם, אלא גם את עומק האחריות הרובצת עליך.

אחריות לשפיכות־דמים, להריגת בני־אדם חפים־מפשע בדם קר, לעריכת דבר שאין לו שם אחר, מילבד זה המעורר בלב כולנו זיכרונות של בלהות:

פוגרום.

■ ■ ■

אדוני ראש־הממשלה,

אני בא להציע לך לעשות מחווה החורגת משיגרתם של פוליטיקאים, שיהיה בה ביטוי פשוט לרגש אנושי ולאחריות מדינאית כאחד.

אני מציע לך לנסוע לכפרים סכנין ועראבה בגליל, להיפגש שם עם ראשי הציבור, לערוך ביקורי־תנחומים בבתיהם של הרוגי „יום האדמה", להחליף דברים עם הפצועים והעצורים ששוחררו. ואם תרצה — להניח זרי־פרחים על קיברי החללים.

תוכל לעשות זאת ביום־הזיכרון הערבי המסורתי, במלאות 40 ימים למות הגברים, האשה והילד.

אני מציע לך זאת משני טעמים:

ראשית, כדי להחזיר במעשה פשוט ואנושי כזה את אמון חצי מיליון האזרחים הערביים הישראליים במדינת־ישראל, בדמוקרטיה הישראלית ובממשלת־ישראל, לפני שאמון זה יאבד סופית, ויפנה את מקומו לשינאה אפורה בשק.

אדוני ראש־הממשלה, אלה הם אזרחי המדינה, ורבים־רבים מהם בחרו במיפלגתך ובך!

ב־30 במארס 1976 קרה בליבם של אנשים אלה דבר נורא. היה שבר. אם לא ייעשה מייד דבר דרמאתי — דבר שרק אתה, כראש־הממשלה, יכול לעשותו — יתגלגלו הדברים בתאוצה גוברת במידרון תלול, ושוב לא תהיה עוד אפשרות לעצרם.

שנית, כדי שתשמע ותראה את הדברים במו אוזניך ועיניך, ותתרשם מהם בילבך. אני מאמין שאז תגיע אל אותה המסקנה שאליה הגעתי אני, כאשר ערכתי השבוע את הסיור הזה בלוויית כמה חברים.

המסקנה היא:

חייבת להיות חקירה. חקירה בדרג עליון, אמינה ובלתי־מתפשרת, באמצעות הכלים הממלכתיים אשר החוק הישראלי השכיל לייצרם לצורך מיקרה כזה.

חקירה, כדי לקבוע מעל לכל ספק סביר מה אירע באמת בכפרים הערביים בישראל באותו תאריך גורלי.

חקירה, כדי לקבוע בבירור מי נתן את הפקודות, מה היה טיב הפקודות וכיצד הן בוצעו.

חקירה, כדי לאתר את האשמים — אם יש אשמים — ולאפשר את העמדתם לדין, כפי שהועמדו בשעתו לדין רוצחי כפר־קאסם. נזכור־נא שהיה זה אז ראש־ממשלה אמיץ, שהחליט להיענות לדרישתנו ולהעמיד למישפט־צבאי את משתתפי הפעולה ההיא.

חקירה, כדי למנוע את כרייתה של תהום נוראה בין שני העמים החיים במדינה הזאת.

חקירה, למען ההיגיינה הציבורית, כדי למנוע הידרדרות מוסרית הרת־אסון וחסרת־תקנה בקרב דור ישראלי חדש.

חקירה, כדי למנוע את השחתת צה"ל, לבער בעוד מועד מוקדים של ריקבון מוסרי, ולשמור מכל מישמר על טוהר הנשק העיברי.

חקירה, כדי שאתה לא תישא באשמה, בעיני העמים וההיסטוריה, למעשים שלא רצית בהם, ושאינך יודע את האמת האכזרית עליהם.

■ ■ ■

ב„יום האדמה" הייתי בחו"ל, לרגל שליחות קצרה שנועדה לשרת את עניין השלום. משום כך יכולתי למלא רק השבוע את חובתי המצפונית, לבקר בכפרים הנפגעים, להניח זרים על קברי ההרוגים ולשוחח עם מישפחות החללים, עם הפצועים ועם העצירים ששוחררו.

אני חוקר מאומן. איני מאמין לכל דבר הנאמר לי. אני ספקן מטבעי. נדמה לי שיש לי חוש, שהתחדד בשנים רבות של עבודה מיקצועית, להבחין בין אמת ושקר.

מה שראיתי ושמעתי באותו יום שיכנע אותי, מעבר לכל ספק סביר, כי היו ב„יום האדמה" חריגים חמורים ביותר מצד כוחות הביטחון — המישטרה, מישמר הגבול והצעירי גם צה"ל — המחייבים חקירה מדוקדקת.

בלשון מישפטית, הייתי אומר שהובאו לפני ראיות־לכאורה המצדיקות את העמדתם לדין של אנשים מסויימים, בעוון מתן פקודות בלתי־חוקיות („שעליהן מתנופף הדגל השחור של אי־החוקיות," כדברי השופט בניימין הלוי במישפט כפר־קאסם), חבלה גופנית חמורה, הריגה — ואולי גם רצח.

הנה כמה מיקרים:

● **חדיג'ה שוואנה,** בת 23, עובדת בית.

גרה בכפר סכנין, בשולי הכפר, הרחק מן המרכז, בסימטה נידחת ועקלקלה. למדה שמונה כיתות. שירתה כל חייה בצינעה את מישפחתה, בת 20 הנפשות. הכינה לה אוכל, דאגה לבגדיה, טיפלה בבית.

ביום הגורלי התעוררה המישפחה בשעה 5.30 בבוקר לשמע יריות במרכז הכפר. ילד מבני המישפחה, שהיה אחוז סקרנות, רץ מהבית לכיוון היריות. אבי המישפחה, שחרד לגורל הילד, ביקש לשלוח מישהו כדי להחזירו הביתה. הוא אמר לחדיג'ה: „את לכי. את אשה. הם לא יפגעו באשה."

זאת היתה טעותו.

חדיג'ה יצאה. במרחק של כ־50 מטר מביתה, באותה סימטה, רחוק ממרכז הכפר, נורתה. חייל ירה באשה בדם קר, ממרחק קטן, מאחור. היא רצה כמה צעדים, צנחה ומתה.

עד עצם היום הזה לא ביקר במישפחתה איש מנציגי השילטונות.

● **חדר חאלליה,** פועל וחקלאי בן 24, גר באיזור אחר בכפר סכנין, גם הוא רחוק ממרכז הכפר.

בשעה 8.00 בבוקר ישב בביתו ושתה קפה עם אביו. לפתע ניתך על הבית מטר של כדורים, שפגעו בקירות, חדרו לחדרים ונקבו את דוד־השמש על הגג.

באותה שעה נשמעו מבחוץ זעקות. בת־דודתו, מורה שלא הבינה את מהות העוצר ושיצאה מביתה כדי ללכת לבית־הספר, נורתה בפתח ביתה ונפצעה. היא שכבה על הארץ וזעקה לעזרה. הנשים בבתים הסמוכים צעקו אף הן.

לשמע הזעקות חש חדר חאלליה החוצה, אל בת־דודתו הפצועה, ששכבה במרחק של כעשרים מטרים מביתו. חיילים ירו בו בדם קר, בעודו מנסה להגיש עזרה לפצועה. הוא נפגע בראשו ומת בו במקום.

אחיו, סעיד, בן ה־27, מת לא מכבר בחיפה, בנסיבות לא־ברורות. נמסר למישפחה על־ידי המישטרה שהוא נפטר מהתקף־לב פיתאומי. אשתו של סעיד, אם לבת קטנה, נישאה לחדר. תוך זמן קצר, שיכלה שני בעלים.

● **רג'א אבו־ריא,** טייח בן 27, אב ל־4 בנות, עמד בשעה 10.30 על מירפסת ביתו. גם הוא ברחוב צדדי בסכנין. הוא לא ידע שבעוצר אסור לעמוד על מירפסת. הוא נורה ונפצע קשה.

חברו לקח אותו במכונית לבית־החולים. ביציאה מכפר סכנין נעצרה המכונית על־ידי מחסום של כוחות־הביטחון. אנשי הביטחון סירבו לתת למכונית לעבור, אף שראו כי שוכב בה פצוע אנוש. הם אמרו שאין להם הוראות לאפשר פינוי פצועים.

בוודאי תזדעזע לשמוע כי כוחות־הביטחון, הפועלים על פי פקודתך, הביאו אמבולנסים למיקרים של פגיעה ביהודים. אך סירבו להסיע בהם פצועים ערביים, ולא עשו כל סידור שהוא לטיפול בפצועים מבני הכפרים.

רג'א התעכב ליד המחסום כשעה. לבית־החולים בנהריה הגיע מת.

● **עלי מרעי דגים,** בן 22, שמר

לומר זאת בפרחים

בבית־הקברות המאולתר של מישפחת יאסין בכפר עראבה, במרכז הגליל, הניחו הצייר דן קדר, אורי אבנרי והמשורר יבי זר־פרחים על קיברו של הפועל החקלאי הצעיר (23) חיר מוחמד יאסין, שנהרג ביום־האדמה, כאשר חיילי צה"ל פתחו באש ללא אבחנה על תושבי הכפר, בהתכתשות שמהלכה סולף ללא־הכר בכלי־התיקשורת. משמאל: ראש המועצה של הכפר, מחמוד נעאמנה, איש המערך. הזר נשא את הכתובת: „למען חיים משותפים, כבוד לזיכרם." השלושה הניחו בשבת זרים על קבריהם של חמשת ההרוגים בכפרי הגליל, במעשה שהוגדר על־ידי כ„אקט של הזדהות אישית"

מכתב גלוי לראש הממשלה

(המשך מעמוד 19)

על מחסן-רהיטים ברחוב הראשי של סכנין. לפתע, בשעה 8.30 בבוקר, ראה שחברו נפצע ליד הבית. הוא רץ כדי להוריד את החבר מן הכביש. החיילים ראו אותו עומד ליד הפצוע ומגיש לו עזרה. חייל ירה בו ממרחק של 15 מטר, בדם קר.

עלי נפצע באגן הירכיים, ומדדה עתה על קביים. יתכן שיישאר נכה.

● **חידר דגים**, בן 39, קרובו של עלי הפצוע, נלקח מביתו בשעה 6.00 בבוקר. הוא הובא לבית-הספר בכניסה לכפר, הועמד ליד קיר כשידיו מורמות. בכל פעם שזז קמעה, ניתכו עליו מהלומות בקת של נשק, אף שעמד בשלולית של דם שזרם מראשו. הפצעים בקודקודו נראים עדיין היטב.

הועבר למישטרת סכנין. שם, בנוכחות קצינים, הוכה באלות בכל חלקי גופו. אחר-כך נכפת בחוטי-ניילון דקים, שחדרו לבשרו.

בעכו הורד מן המכונית והועבר דרך שתי שורות של שוטרים חמושים באלות, שהמטירו עליו מכות על פי שיטה הזכורה לשימצה מתקופות אחרות. אחרי יומיים של מכות, שוחרר.

במשך כל הימים, סבל משטף בלתי-פוסק של קללות ערביות, בנוסח „בן-זונה”, „שונא יהודים”, ועוד. לבלש שהיכה אותו בעת חקירה, אמר, לדבריו: „אתה חושב שאתה עושה טוב למדינה? אני בונה את המדינה! אני בניתי בשבילכם בתי-ספר, בתים וכבישים! אתה רק הורס!”

תיאור זה שנתן העצור מזדהה, בעיקרו, עם תיאורים ששמעתי מעצורים אחרים.

■ ■ ■

איני תובע ממך לקבל תיאורים אלה כקביעה סופית, ללא עירעור. אולם אני תובע ממך להאמין לי, כי הצטברות העדויות, אמינותן בעליל וההוכחות הנסיבתיות, אינן משאירות ספק בכך שאכן היו ב„יום האדמה” חריגות חמורות ביותר.

אינך יכול לעבור על כך בשתיקה, ולהישאר שלם עם עצמך ועם תפקידך.

שהרי אם תעשה כן, תיתן גושפנקא, לפחות בדיעבד, לכל אשר קרה. הכל יאמינו שהדברים תוכננו כך על-ידי הממשלה שבראשותך — והתוצאות לעתיד-לבוא תהיינה הרות-אסון.

קראתי בעיתונים תיאורים מסמרי-שיער של הנסיבות שאילצו את כוחות-הביטחון להפעיל נשק חם, כאילו עמד מולם צבא אוייב. סביר להניח, כי תיאורים אלה באו מפי המפקדים האחראיים, וכי הם הגיעו גם לידיעתך. אם כן, דבק בהם החשד כי הם פוברקו, אחר-מעשה, כדי לטשטש את אחריותם הפלילית והמוסרית של האחראים לחם.

התיאורים ששמעתי בשטח שונים לחלוטין מתיאורים רישמיים אלה. צר לי לקבוע כי הם אמינים יותר.

בקווים כלליים, זהו מה שהתרחש:

המאורעות התחילו — ערב „יום האדמה”, ב-29 במארס — בכפר דיר-חנא. סיור של מישמר-הגבול נכנס לכפר, יצא ממנו וחזר כעבור זמן עם שתי מכוניות צבאיות. בתוך הכפר חסמו ילדים את הכביש. התחילו חילופי קללות וגידופים, והצבא השתמש בנשק חם.

לדיברי הכפריים קדמה לכך התגרות מצד סמל-מישטרה ערבי, המבקש לעלות בדרגה. כשהגיעו החיילים, כבר היתה האווירה מחוממת. אולם בשלב זה עדיין ניתן היה לעצור את ההידרדרות, אילו השתמשו כוחות-הביטחון בשיטות הרגילות לפיזור הפגנות, מן הסוג המופעל, בדרך-כלל, נגד מפגינים יהודיים.

כאיש ששירת בצה"ל, איני יכול אלא להתבייש בחיילים הנזקקים לנשק חם במאבק נגד אזרחים בלתי-חמושים. אין זה מוסיף כבוד לצה"ל.

שעה קלה לאחר-מכן, ב-19.30 של ה-29 במארס, נכנסו כוחות הצבא והמישטרה לכפר עראבה הסמוך. בכביש הראשי, העובר מחוץ לכפר, שמעו החיילים צעקות של ילדים מפגינים בתוך הכפר. בכפר כבר שררה אז התרגשות גדולה, בעיקבות מה שקרה בדיר-חנא.

מפקד הכוח הצבאי הוריד את אנשיו ליד מיפעל-בהוקים בכביש הראשי. אנשי-המקום הצהירו בשבועה ששמעו בבירור את הקצין פוקד על אנשיו: „תעלו עליהם!”

החיילים לא נכנסו לכפר ברחוב הראשי, הניצב לכביש, אלא הסתננו באלכסון, דרך מטע. בהגיעם לשולי הרחוב הראשי, במרחק של כ-900 מטר מן הכניסה לכפר, תפסו עמדה, הציבו את נישקם והחלו חילופי-גידופים בינם לבין הילדים שהתקבצו במקום. לדיברי הכפריים, צעקו החיילים לילדים: „למה הפסקתם? תהיו גיבורים ותזרקו אבנים!”

המצב התחמם חיש-מהר. הילדים זרקו אבנים, והכוח פתח במטחי-ירי לכל הכיוונים. מן היריות נהרג תושב אחד, חיר מוחמד יאסין, ונפצעו בכפר שמונה.

בהמשך הלילה ניסה ראש-המועצה, מחמוד נעאמנה, איש המערך, להיפגש עם הקצין האחראי במישטרת סכנין. הדבר לא ניתן לו, והוא נענה בגסות ובקללות.

בבוקר הכריזו כוחות-הביטחון על עוצר, באמצעות רמקולים. נגמ"שים עם שוטרים וחיילים התפזרו בכפר.

הכפריים לא ידעו מה זה עוצר (בערבית: „מנע תג'ול,” אסור להסתובב). מעולם לא היה עוצר בכפרי הגליל. כששמעו את הצעקות ברמקול, פתחו את החלונות והדלתות, כדי לשמוע במה מדובר. לא ניתן להסביר לתושבים מה זה עוצר.

חילופי-הקללות חיממו את האווירה עוד יותר. ב-9 בבוקר כבר אי-אפשר היה להשתלט על הדברים. גידופים, מעצרים, ידיית-אבנים ומהלומות אלות פשטו בכפר כבעירה בשדה-קוצים.

ב-11 הגיע לכפר אלוף פיקוד-הצפון, רפאל („רפול”) איתן, וכדרך קצין קשוח בסרט-קולנוע, מסר לראשי-הכפר אולטימטום: להשליט סדר תוך שעתיים, או שיהיה „עוצר עד אין סוף.” הוא נענה שניתן יהיה להשליט סדר, אך רק אם הצבא יפנה את הכפר.

התוצאה היתה שהובאה לכפר יחידה אחרת של צה"ל, שבני הכפר יודעים את זהותה, וזו החלה מייד לירות כדי לפגוע. החיילים חדרו לשלושה בתים ושברו את הרהיטים, כולל אסלת בית-השימוש. מכאן והלאה התחולל בכפר פוגרום פשוט.

■ ■ ■

בכפר השלישי, סכנין, שנפגע יותר מכולם, החלו המאורעות בלילה, כאשר הפצועים מדיר-חנא ועראבה החלו עוברים בכפר. הסיפורים שבפי הפצועים החרידו את התושבים, והם החלו מתקבצים ברחוב הראשי. „לא ייתכן ששכנינו יקראו לעזרתנו, ואנחנו נעמוד מנגד!” אמר ראש-המועצה ג'מאל טרביה, גם הוא איש-המערך.

כוחות הביטחון נכנסו לכפר בלילה, ומייד התפתחו חילופי-קללות, המטרת אבנים ומטחי-ירי. „לא יכולנו לשלוט על הילדים שלנו בין אלפי הכדורים,” מעיד ראש-המועצה. „ברחתי מהמקום, עליתי לצריח המיסגד, וגם שם רדפו אחרי הכדורים.”

כאשר הוטל העוצר, לא ידעו התושבים גם כאן במה המדובר. „לא ידענו שאסור לצאת למירפסת. חשבנו שאסור לצאת מהכפר. יש מישפחות שבית-הכיסא שלהן נמצא במרחק של 50 מטר מהבית. האנשים לא העלו על דעתם שאסור להסתובב בחצר ביתם, ולגשת לבית-הכיסא.”

בסכנין נהרגו שלושה. ארבעה נפצעו בלילה ו-27 ביום. כימעט כל הנפגעים לא נהרגו בעת התכתשות, ולא ברחוב הראשי — אלא בסימטאות צדדיות ונידחות, כשחיילים ירו לאור היום על כל אדם שניראה בחצר או על מירפסת.

אין לי ספק כי החיילים והשוטרים, שהגיעו לכפרים אלה, קיבלו תידרוך-מראש שנשא אופי של הסתה. הם הגיעו לכפרים במצב-רוח מחומם, אחוזי שינאה. לפחות חלק מהם פשוט חיכו לתירוץ כלשהו כדי לירות בערבים.

מאחר שנוסח הפקודה התיר להם לירות בכל מי שמפר את העוצר — לירות כדי להרוג — ניצלו חיילים ושוטרים אלה כל הזדמנות, בראותם אשה יוצאת לחצר, או גבר יוצא למירפסת, כדי להורגם.

ההודעות הרישמיות על „יריות באוויר” אינן עומדות גם בביקורת השיטחית ביותר. הן פשוט אינן נכונות.

ראש מועצת עראבה נעאמנה (שמאל) מתאר את ההתרחשויות
„תעלו עליהם!”

במהותם, (אם-כי, למרבה המזל, לא במיספר הנפגעים) דומים הדברים מאוד למאורעות כפר-קאסם, באוקטובר 1956.

■ ■ ■

הרשה לי לומר, אדוני ראש-הממשלה, שמאורעות אלה מציגים לך מיבחן אישי — כאדם וכמדינאי.

שמעתי מפי כתבים זרים, שכבר ראו הפגנות ומהומות בחלקים אחרים של העולם, כי הזדעזעו ממה שניראה להם כאדישותך האישית למראה שפיכת-הדם.

אני רוצה להאמין כי הם טועים, וכי ראו רק חזית חיצונית.

אם כן — אנא, פעל!

הצע לממשלה להורות לנשיא בית-המישפט המחוזי למנות ועדת-חקירה ממלכתית, שתבחן את כל ההשתלשלות של אותה יממה. אם זו תמצא, אחרי בדיקה אובייקטיבית ממצה, כי כוחות-הביטחון פעלו כשורה, מה טוב. אם תמצא שהיו שיבושים בהעברת הפקודות, או בביצוען, תוסקנה המסקנות לגבי האחראים — וישולמו פיצויים הולמים למישפחות ההרוגים ולנפגעים.

ובעיקר — עשה-נא מחווה אישית של התפייסות ואיחוי הקרע.

חצי-מיליון ערביי ישראל תולים בך את עיניהם. המדינה כולה, ובעיקר חיילי צה"ל, מבקשים לקבל ממך דוגמה אישית, למען יידעו מה מותר ומה אסור. והעולם כולו מסתכל עתה במדינת-ישראל, בתמיהה ובספק, כפי שלא הסתכל בנו מעולם.

בכל הכבוד,

במדינה

העם

חזיר בהיכל

מחי משמעות השואה בעיניו של דור המביא נאצי מושבע לטכס ב„יד ושם”?

כמו בכל שנה, היה יום-השואה השבוע יום ריק מתוכן.

פוליטיקאים שדופים, שאין להם מה לומר, אמרו זאת בנאומים ארוכים ועלובים. טכסים חסרי-השראה נערכו במקומות הנכונים. הטלוויזיה והרדיו גאנקו תחת כובד התוכניות, שהיו עלבון לזכר השואה.

הציבור לקה באדישות נוראה — וביסורי-מצפון על אדישות זו.

בישראל 1976, שוב אין משמעות רבה ליום-השואה. הוא הפך פולחן ריק.

למען האדונים. אחת הסיבות לכך היא שיש לפחות שתי גישות שונות לחלוטין לזכר השואה.

הגישה האחת היא לאומית-אנושית. היא רואה את עלייתה של תורת-הגזע הנאצית כהתנקשות באנושות כולה. אמנם סבלו היהודים יותר מכל עם אחר, מאחר שחוד הטירוף הנאצי היה מופנה אליהם. אולם לצד היהודים נספו עשרות מיליונים של בני עמים אחרים — לא רק בשדות-הקרב, אלא גם במחנות-המוות ובארצות הכבושות, ברעב ובמחלות.

האנטי-שמיות הנאצית היתה רק חלק מהשקפת-עולם רחבה יותר, שחילקה את העולם על-פי הגזעים — גזע עליון, אשר לו מותר הכל, וגזעים נחותים, שנגזר עליהם להיעלם מן העולם, או לחטוב עצים ולשאוב מים למען האדונים.

תפיסה כזו של לקח-השואה פירושה: מילחמה בתורת-הגזע באשר היא, בכל העמים, וקודם כל בקרב עמו של הלוחם עצמו. מאבק למען שיוויון העמים, ולמען זכותו של כל עם לחרות לאומית. מילחמה נגד התנשאות לאומית, נגד כיבוש שטחים ודיכוי הזולת.

גישה כזאת אינה מעניקה רק זכויות ליהודים. היא גם מטילה עליהם חובות. וקודם כל: החובה לשמש במדינתם החדשה דוגמה לעולם הנאור.

תורת-גזע הפוכה. הגישה השנייה היא לאומנית צרה, והיא מגיעה למסקנות הפוכות.

היא רואה בשואה התנקשות פשוטה של גרמניה הנאצית, של האנטי-שמים בכל העולם, ולמעשה של כל הגויים, בעם היהודי.

היא מתעלמת מכל אשר קרה לעמים אחרים, ואינה מזכירה אף במילה אחת את סיבלות הזולת.

מסקנתה היא שליהודים, שסבלו משואה כה נוראה, מותר הכל. מאחר שנפגעו, מותר להם לפגוע. מאחר שרודפיהם רמסו את הצדק, מותר גם להם לרמוס את הצדק, אחרי שהגיעו למדינה משלהם.

מכיוון שהנאצים בחרו ביהודים מכל העמים כקורבנם העיקרי, יש ייחוד ליהודים. בצורה פרברסית, מגיעים יהודים מסויימים לתורת-גזע הפוכה — במקום ייחודו של גזע-האדונים הגרמני, בא ייחודו של גזע-הקורבנות היהודי, ייחוד המקנה לו זכויות מייוחדות והמעניק לו היתר להתעלם מזכויות הזולת.

נאצי ב„יד ושם”. על פי התפיסה השנייה, מותר בהחלט להשתמש בזכר השואה כבמכשיר מדיני למען המדינה היהודית.

לשיא סימלי הגיעה גישה זו לפני ימים מעטים בילבד, כאשר הוזמן למוסד יד ושם, בית-המיקדש של זכר-השואה, קצין של פלוגות-הסער הנאציות בדרום-אפריקה, אדם שתמך בכל לב באדולף היטלר ובתורת-הגזע שלו, שנכלא במולדתו בשל ניסיונותיו לחבל במאמץ-המילחמה נגד גרמניה הנאצית.

כאשר עמד ג'ון בלשאצר פורסטר, הגיזען מס' 1 בעולם של 1976, מול טבלות הזיכרון, התרוקן פולחן-השואה הממוסד משארית תוכנו האנושי. המישכן המחולל נותר ככלי ריק, כמו קבר החייל האלמוני, המשמש בארצות אחרות לטכסים פורמליים חסרי-משמעות.

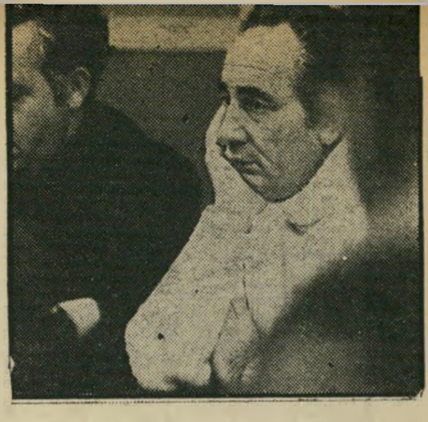

הקנוניה הנרקמת מאחרי־הקלעים:

להחליט על סילוק ההתנחלות

ולהשאיר אותה במקומה למעשה

קדום לחפור בו

רבין חושש מנפילת ממשלתו ★ פרס מקווה להיבנות ממנה ★ אלון

משחק מישחק כפול ★ צדוק מגבש את מעמדו כיורש אפשרי

תוך ימים ספורים עשוי להתברר אם ממשלתו של יצחק רבין היתה רק אפיזודה חולפת בתולדות המימשל בישראל, או ממשלה בעלת יכולת שילטון לטווח ארוך.

לממשלה, שידעה אולי יותר בעיות ומשברים מכל ממשלה קודמת בישראל, מצפה עתה המיבחן הקובע האמיתי, העלול לחרוץ, לשבט או לחסד, את המשך קיומה. הוא לא יתחולל סביב המחלוקת בעניין שכרם של עובדי־המדינה, הייהודיים והלא־ייהודיים. גם לא הוויכוח הציבורי סביב השאלה אם צריך היה או לא צריך להעניק את פרס ישראל לאורי זוהר ולמרדכי קירשנבאום. הוא שיקבע את גורלו של יצחק רבין כראש־ממשלה.

יצחק רבין יקום או יפול, באחד השבועות הבאים, בעת הוויכוח, וההכרעה שתצטרך לבוא בעקבותיו, בשאלת ההתנחלות של גוש־אמונים במחנה קדום ליד סבסטיה.

המערכה הגורלית היתה צריכה להיפתח כבר השבוע. אולם מתוך החשש, האופייני כל כך לממשלתו של רבין, לקבל הכרעות חותכות וקובעות, הוא נדחה בפעם נוספת. ייתכן שהוא יידחה בעוד שבוע ובעוד שבוע. תמיד ניתן יהיה למצוא תירוצים והצדקות לדחייה. אלא שאי־אפשר יהיה לברוח ללא סוף מהשאלה שהפכה לשאלת המפתח לקיומה של ממשלת רבין.

הצורך להכריע אם לפנות או להשאיר במקומו את מחנה המתנחלים בקדום, נובע לכאורה מלחצים פנימיים, ומהתמודדות כוחות אישית בתוך השילטון. מפ"ם, השותף הזוטר במערך, לוחצת בכל כוחה המיפלגתי לפינוי ההתנחלות, תוך איומי פרישה מפוקפקים מהמערך. המחנה היוני במיפלגת העבודה תובע אף הוא לקבל החלטה בנושא זה.

לדעת ראשי מחנה זה, היתה הפשרה שהתקבלה בשעתו בעניין קדום תחילת ההידרדרות של סמכות הממשלה, שגרמה לסחף כללי בתדמית השילטון והעומדים בראשו. לפיכך על הממשלה לחזור בה מכניעתה לגוש־אמונים ותומכיו, להוכיח את החלטיותה ואת סמכותה ולפנות את המתנחלים. הדברים התקיפים שהשמיעו השבוע שר־החוץ יגאל אלון — שבפעם האלף הכריז כי „יותר לא ישתוק" — ושר־המישפטים חיים צדוק, שתבע „לפנות את קדום אפילו בכוח, בשם הדמוקרטיה ושילטון־החוק," איפיינו הלך רוח זה.

אלא שמעל הלחצים הפנימיים ריחף לחץ הרבה יותר משמעותי: הלחץ האמריקאי.

הדברים לא נאמרו במפורש, אבל הם היו ברורים לכל. הם הובהרו ליצחק רבין בביקורו האחרון בארצות־הברית ולכל שאר מנהיגי ישראל בכל מיפגש שלהם עם אישיות אמריקאית פוליטית כלשהי.

■ ■ ■

ישראל נהנית עתה מפסק־זמן של לחצים פוליטיים בשל מערכת הבחירות לנשיאות המתנהלת בארצות־הברית. פסק־זמן זה לא יימשך זמן רב. מייד כאשר תתבהר התמונה בארצות־הברית, תיתבע ישראל לעשות צעדים לקראת הסדר כולל במיזרח־התיכון. הסדר זה, לדעת האמריקאים, יצטרך להתחיל בהסדר עם ירדן.

כפי שהבהיר רק לאחרונה הסינטור יעקב יעבץ בביקורו בארץ, אם ישראל לא תכין לקראת מועד זה תוכנית ויוזמה משלה, היא תיאלץ לקבל פיתרון כפוי. ארצות־הברית לא הסתירה, למרות מערכת הבחירות לנשיאות, את ציפיותיה מישראל בתחום זה. ישראל חייבת לעצב את תוכנית „הגבולות הבטוחים" שלה. דבריו של נציג ארצות־הברית באו"ם, ויליאם סקרנטון, בנאומו במועצת־הביטחון כי „התנחלות בגדה המערבית נחשבת על־ידי ממשלתי כמיכשול בדרך להצלחת משא־ומתן למען שלום צודק וסופי. . ." היו יותר מרמז.

ואם היו שלא הבינו כראוי את הרמזים, באה התעקשותו של הנשיא פורד בעניין הסיוע לרביע־הביניים כדי להבהיר לכל מי שמפקפק בכך באלה אמצעים יכולה ארצות־הברית לשכנע את ישראל לזוז לקראת ניסיון הידברות נוסף עם מדינות־ערב.

אילו היה הדבר תלוי רק ביצחק רבין או ברוב במיפלגתו היתה ההכרעה נופלת מזמן. מתנחלי קדום היו מפונים מייד מהמחנה הצבאי בו הם מבססים עתה את התנחלותם. אלא שפירושה של החלטה כזו עבור יצחק רבין היא קרב בכל החזיתות.

קודם כל תהיה זו הכרזת מילחמה גלוייה על המחנה הלאומני הישראלי, הצובר כוח מיום ליום והמתגבש יותר ויותר כתנועה פאשיסטית עם כל הסממנים המאפיינים תנועה כזאת.

הפעם אין מדובר רק בהתמודדות עם גוש־אמונים. לצד אנשי גוש־אמונים, המאיימים להתנגד בכוח לכל ניסיון של הממשלה להוריד את התנחלות קדום, מתייצבים גם צעירי המפד"ל, אנשי הליכוד, ואפילו חלק ניכר מאנשי ההתיישבות של מיפלגת־העבודה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בכנס ההיסטרי שלהם שנערך בשבת האחרונה במושב עין־ורד.

העימות הפיזי הצפוי בין חיילי צה"ל וכוחות המישטרה לבין המתנחלים והמפגינים שיצטרפו אליהם, עלול לגרוף את המדינה לשרשרת מהומות שהפגנות קיסינג'ר והתנגשויות יום האדמה ייראו לידן כמישחקי־ילדים.

עימות כזה עלול לפרק מייד את הקואליציה עליה נשענת ממשלתו של רבין. זבולון המר ויוסף בורג כבר הבהירו שהם יפרשו מממשלה שתחליט על פינוי קדום. גם שמעון פרס לא השאיר כל מקום לספק. החלטה כזו עבור רבין תהיה התמודדות גלוייה קודם כל עם שמעון פרס.

שר־הביטחון לא הסתיר את דעתו שהוא חלוק בדעתו על ראש־הממשלה בנושא קדום. לדעתו אין קדום מפריעה לשום אופציה לשלום עם ירדן. בסתר ליבו ייתכן שפרס מקווה להגיע לעימות עם רבין בנושא זה, הנותן לו סיכוי להדיח את רבין מכיסאו ולגבש רוב בכנסת שייאלץ, בהיעדר ברירה, להכתיר אותו כראש־ממשלה.

אין לקנא ביצחק רבין, הנתון בין הפטיש והסדן. אם הוא בורח מהכרעה, הרי זה מתוך ידיעה ברורה שכל יום נוסף של בריחה הוא רווח נקי להמשך קיום שילטונו. כמו בתחום המדיני מנסה רבין גם כאן להרוויח זמן, תוך ניסיון לדחות את הקץ וציפייה לנס שיתרחש.

■ ■ ■

מאחרי־הקלעים נעשים עתה המאמצים של הרגע האחרון כדי למנוע עימות ולדחות הכרעה שיהיה בה כדי להפיל את ממשלת־רבין. הכנס שנערך בסוף השבוע שעבר בביתו של שר־האוצר יהושע רבינוביץ, ושבו דובר על הצורך להשלים בין ראשי מיפלגת העבודה ועל כך שאין תחליף למנהיגותו של יצחק רבין, נועד למעשה למצוא דרך לשביתת־נשק בעניין קדום.

כל אשפי הניסוח של השילטון מגוייסים עתה כדי למצוא דרך שתאפשר לאכול את העוגה וגם לשמור אותה שלמה. המטרה המוצהרת היא להתחמק שוב מהכרעה, לקבל החלטה שניתן יהיה לפרשה לכל כיוון.

ככל הנראה יימצא ניסוח לפיו ההתנחלות בקדום אינה חוקית ואינה ישוב־קבע ולפיכך לא תאושר לה התרחבות. לעומת זה לא תתקבל כל החלטה אופרטיבית שבעקבותיה יהיה צורך להשתמש בכוח כדי להוריד את התיישבות קדום ממקומה. החלטה מעין זו, בה תכריז הממשלה כי בעתיד לא תתיר עוד כל התנחלות פרטיזנית בנוסח קדום, עשוייה — לדעת רבין ויועציו — לספק את האמריקאים לפחות לטווח קצר.

אין ספק שראשי הצועקים כיום למען פינוי קדום ישלימו עם קנוניה טכסיסית מעין זו. מפ"ם תתפשר עימה ועם מצפונה מהר מאוד ותמצא דרך להסביר לחבריה מדוע נכנעה גם הפעם. ואפילו יגאל אלון, שעשה השבוע שרירים ואיים איומים, לא יילך עד הסוף, כפי שאיים.

למעשה, נשמט השבוע הקרקע המוסרי מתחת להכרזותיו של אלון בעניין קדום. היה זה אחרי שמתנחלי קריית־ארבע חשפו את הסיוע החתרני של יגאל אלון למתנחלים הבלתי־חוקיים בקריית־ארבע, בניגוד לעמדת הממשלה בה כיהן.

באותה תקופה כיהן משה דיין כשר־הביטחון. בעימות בין הצבא והמתנחלים היה דיין מוכרח להתייצב לימין הצבא. אז רץ יגאל אלון אל המתנחלים, הפך את עצמו לפטרונם ואף הבטיח להם אספקת־נשק „מתחת לשולחן." גילוי חלקו של אלון בהיאחזות בדרכי־רמייה בחברון, כפי שנעשה השבוע על־ידי אהרון דולב במעריב, פוסל את המעמד שמנסה יגאל אלון לקנות לעצמו בהצגת עמדה יונית־קיצונית בעניין קדום. קדום התחילה בחברון.

במצב זה, נותר יצחק רבין קרח מכאן ומכאן. אם ייצא לעימות בעניין קדום הוא מסכן את כס ראש־הממשלה שלו. אם יתפשר וייכנע הוא יחזק את תדמיתה הסמרטוטית של ממשלתו, כממשלה שבורחת מכל החלטה, שהבטחה שלה אינה הבטחה ושאין לה עוד כל סמכות בעיני העם.

השאלה מי עשוי לרשת את מקומו של יצחק רבין, אם ייכנע או יילחם, נעשתה שוב אקטואלית. הופעתו התקיפה של שר־המישפטים חיים צדוק בכנס בית־ברל בשבת האחרונה, בה התגלה כאיש היחידי בממשלה המוכן להילחם באומץ על כבוד המדינה, שילטון־החוק ושמירת הדמוקרטיה, הפכה אותו באופן טבעי למועמד הבלעדי לתפקיד במיקרה כזה.

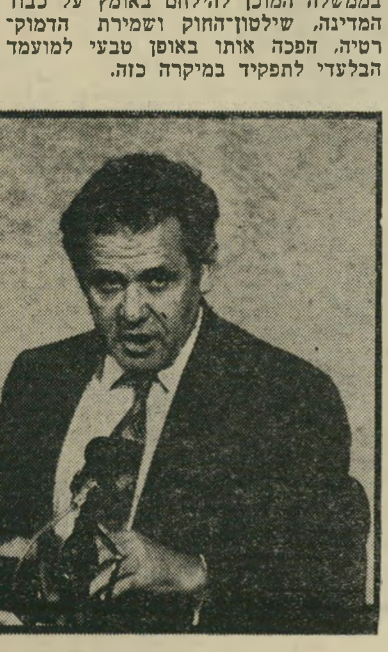

נאות ברכה
תהנה לגור שם

נאות ברכה, רח' עמק הברכה 23-25, ת"א.
מיסודן של חברות בוצ'קו ואורבך
שבנו בנינים ושכונות בתל-אביב וסביבתה

צב, כידוע, יכול לבחור את שכניו ואת סביבת מקום מגוריו. השכנים אינם מוצאים חן בעיניו? הוא נוטל את ביתו ועובר למקום אחר. אתה אינך יכול לעשות כמוהו. כאשר הרעש, הלכלוך וההזנחה בבנין מגוריך עוברים כל גבול - אתה נאלץ לעבור לדירה אחרת. עכשיו תברר היטב, ומראש. מי יהיו שכניך במקום המגורים החדש. זאת כדאי לך לברר בנאות-ברכה, שכונת המגורים החדשה בתל־אביב.

נוסף על שני מגדלי המגורים המאוכלסים בנאות ברכה, נמצאים בשלבי בניה שני מגדלים נוספים. חלק מ-64 הדירות נקנו כבר ע"י רופאים, עורכי-דין, מהנדסים, קבלן, בעל-מפעל, סטודנטים ואנשי צבא.

שכונה חדשה בתל־אביב

נאות ברכה היא שכונה חדשה בתל־אביב ברחוב עמק הברכה. שני מגדלי הדירות נבנים מעל קומה מסחרית הכוללת חנויות. שופרסל וסניף בנק. בכל מגדל יש 32 דירות ונותרו למכירה דירות בנות 4-3½ חדרים וכן דירות שיש בתוכן גישה לגג פרטי ותוספת חדרון על הגג. תוכלו לבקר בדירות בשבתות בין 10-12 ובימות השבוע בשעות העבודה בבנין. כך יהיה באפשרותכם להתרשם מן הדירות במו עיניכם ואף לקבל הסברים מאנשי המקצוע של חברת הבניה במקום.

איכות ואיכות החיים

בכל יום בשעות הבוקר המוקדמות בודקים מהנדס החברה וצוות מנהלי העבודה כל שלב בתהליך הבניה בקפדנות רבה. הם ימשיכו בכך עד שיסתיים הפרט

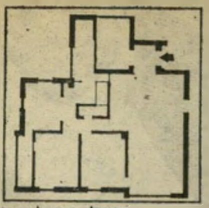

האחרון של הבניה. זו רק דוגמא אחת לתשומת הלב ולהקפדה הרבה על איכות הבניה בנאות ברכה. הדירות מרווחות עם חלוקה פנימית נוחה ובנויות ממיטב החומרים. בכל דירה שירותים כפולים.

במרכז, שכונת המגורים הוקצה שטח של כשלושה דונמים ועליו יוקם. על ידי עירית תל־אביב, גן שעשועים להנאת הדיירים וילדיהם.

מיקום אידיאלי ועיתוי טוב לרכישת דירה

מיקומה של שכונת נאות ברכה ברחוב עמק הברכה בתל-אביב אידיאלי למי שרוצה לגור בעיר הגדולה ולהנות מן היתרונות של מגורים בסביבה שקטה. גם מחירי הדירות מפתיעים. אם תשווה אותם למחירי דירות בתל־אביב ובסביבתה. עתה לפני עלית המחירים הצפויה ולפני החלתו של מס ערך מוסף שייקר את הדירות במידה ניכרת - זהו העתוי הטוב ביותר עבורך לרכוש דירה בנאות ברכה.

המשרד: דיזנגוף 16, ת"א
טל: 280021 ; 288067
קבלת קהל בשעות:
10.00-13.00; 16.00-18.00
יום ג' ויום ו: 10.00-13.00

כמה פעמים השתוקקת להיות צב?

aroyo-barel

עיתונות

סערה בחלם

איך סערה המדינה כולה ביגלל סקופ שלא היה ולא נברא

מה היה קורה, אילו אחד מעיתוני־ישר־אל היה מחליט לפרסם לרגל יום־העצמ־אות הקרוב את הנוסח המלא של מגילת־העצמאות, והיה מודיע על כך מראש ל־קוראיו ?

קרוב לוודאי שהעיתונים האחרים היו מונעים ממנו זכות בילעדית זו. עורכיהם היו עורכים התייעצויות קדחתניות ומסכ־מים : ,לא ייתכן שרק אותו עיתון יפרסם בילעדית את נוסח מגילת־העצמאות. גם קוראינו זכאים לדעת את תוכנה.' הרדיו לא היה מוכן להישאר מקופח. הוא היה מצווה על כתביו להשיג מיד את הנוסח המלא של מגילת־העצמאות, ולהקריאה במהדורת ה־חדשות הראשונה. וכך היה נודע סוף־סוף

אלוף (מיל.) וייצמן
מי קופץ בראש ?

לעם ישראל המופתע מה, בעצם, כתוב במגילת־העצמאות.

זו אינה בדיחה, וגם לא מעשייה חלמאית. זה בדיוק מה שקרה בשבוע שעבר ל־מעצמה השביעית בישראל. תוך רדיפה תחרותית אחרי חומר סנסציוני, שמו עצ־מם עיתוני ישראל ללעג ולקלס, בכך ש־התחרו זה בזה בפירסום „ראשוני" של חומר שכבר פורסם בעבר.

סקופ ליום־השנה. הסקופ הגדול היה מיסמך, שנשא את השם „תזכיר דדו". היתה זו התגובה שכתב הרמטכ"ל המנוח, רב־אלוף דויד („דדו") אלעזר, בעיקבות פירסום הדו"ח הסופי של ועדת אגרנט. קבוצה גדולה של משפטנים ויועצים סייעה לדדו בחיבור התגובה על מסקנות ה־וועדה, שלדעת דדו גרמו לו עוול רב.

בניגוד לעצות כמה מידידיו, היה זה דווקא דדו עצמו שמיתן את נוסח תזכירו, ואת מילות הביקורת שהיו כלולות בו לגבי מימצאי הוועדה וחבריה.

הדו"ח הוגש באחד ביוני 1975 לראש־הממשלה יצחק רבין. דדו קיווה שהממשלה תדון בו. אבל רבין הבהיר לו כי מסקנות הוועדה הן סופיות ואין עליהן עירעור. בלית־ברירה הסתפק דדו בהצעה שתזכירו יחולק בין שרי הממשלה. כך אומנם עשה רבין.

מרגע זה הפך הדו"ח נחלת רבים. ביום־הכיפורים האחרון, במלאות שנתיים למיל־חמת יום־הכיפורים, פירסם העיתונאי של־מה נקדימון את תזכירו של דדו בידיעות־אחרונות. הוא אומנם לא פירסם את ה־תזכיר במלואו, אולם את עיקר הדברים שנאמרו בו ואת עיקר טענותיו של דדו בתזכיר, הביא בהרחבה.

בשעתו, לפני שיבעה חודשים, לא עורר פירסום התזכיר הדים רבים. עובדה : אפילו ידידיו הקרובים של דדו שכחו, בשבוע שעבר, שהתזכיר כבר פורסם בעבר. אחת מאלה היתה עורכת דבר, חנה זמר. אחרי פטירתו של דדו, מצאה זמר לראוי לפרסם גם בעיתונה את נוסחו המלא של התזכיר, שאחד מעותקיו היה שמור עימה.

וכך הודיע דבר מראש לקוראיו, כי תזכירו של דדו יפורסם בגיליון ערב־החג. כאשר ראה אחד מעורכי ידיעות־אחרונות את ההודעה, הוא נזכר שגם במערכת עיתונו שמור עותק של התזכיר. הוא רק שכח שהתזכיר כבר פורסם בעיתונו כימעט במלואו. גם ידיעות אחרונות הודיע, כי הוא עומד לפרסם את נוסח התזכיר, מבלי להזכיר את הפירסום הקודם באותו עיתון.

מובן, שנוכח ההודעות על הסקופים הצפויים לא יכלו שאר העיתונים ואמצעי־התיקשורת להישאר אדישים. עורכי מעריב הורו לכתביהם להשיג עותק של התזכיר בכל מחיר. גם מערכת שידורי־ישראל הקדישה לכך מאמץ עליון, החליטה להק־דים את העיתונים.

זיכרון קצר. רוני דניאל, הכתב ה־צבאי של הרדיו, קיבל עותק של התזכיר מתלמה אלעזר, אלמנתו של דדו. שעה שתלמה פתחה את כספתו הפרטית של דדו, בנוכחות עורך־הדין יהושע רוטנ־שטרייך — אחד ממחברי התזכיר — קיבל רוני דניאל הרגשה שמוסרים לידיו מיסמך סודי שטרם פורסם עד כה. הוא מיהר להביאו למערכת שידורי־ישראל.

עורך החדשות, יצחק רועה, ששמח על שהרדיו יוכל להקדים עיתונים כמו דבר וידיעות אחרונות בפירסום שכבר הודיעו עליו מראש, ניסח את הידיעה על תזכירו של דדו כאילו זהו פירסום ראשוני בילעדי על תוכן התזכיר ה„סודי". הטלוויזיה לא פיגרה אחרי הרדיו. היא הקדישה אומנם פחות זמן לציטוט התזכיר, אולם הקראת מובאות מן התזכיר, בפי הכתב הצבאי נחמן שי, עוררו בקהל המאזינים את ה־רושם שהנה עומדת להיפתח פרשה חדשה.

תוך 24 שעות סערה המדינה כולה, סביב תזכיר שפירסומו לפני שיבעה חודשים עבר כימעט ללא תגובה. בעוד שאוהדיו של דדו תבעו מייד להקים ועדת־חקירה, שתפסול את מסקנות ועדת אגרנט לגביו, האשימו מבקריו את יצחק רבין בהדלפה מכוונת ומתוכננת של התזכיר, דווקא בשעה זו, כדי לנגח את משה דיין.

עד מה קצר הוא זיכרונם של אנשים, אפילו הם עיתונאים, ניתן היה להיווכח ביום השישי של שבוע שעבר. לפחות שלושה בעלי־טורים בידיעות אחרונות גינו את פירסום התזכיר אחרי מותו של דדו, מבלי שאיש מהם זכר שעיתונם פירסם את התזכיר קודם לכן.

מוסר הוטנטוטי. אולם לשיא של גיחוך הגיע המנהיג המתחדש של הליכוד, אלוף (מיל.) עזר וייצמן. המחפש לעצמו סוסים חדשים לרכב עליהם בדרך אל השילטון, זינק על סוס התזכיר של דדו מבלי לחשוב פעמיים. בהופיעו ב־מועדון־העיתונות, יצא במילים בוטות ו־חריפות נגד פירסום התזכיר עתה. „זהו מעשה שלילי!" זעק, „ואינני רוצה להש־תמש בהגדרות חריפות יותר."

עזר שכח, כנראה, שרק לפני שנתיים היה זה הוא־עצמו ששלף מארכיונו מיסמך, כדי לעשות בו שימוש פוליטי. אז היה זה המיסמך שזכה בכינוי „מיסמך וייצמן", שבאמצעותו ניסה עזר למנוע את בחירת של רבין כראש־ממשלה, בטענה של אי־כשירות לעמוד במצבי־לחץ. המוסר ה־הוטנטוטי, שהפך לאחרונה פופולארי ב־מדינה, אומץ על־ידי וייצמן בהתלהבות. מה שמותר לו — אסור לאחרים.

מובן שגם עזר, כמו כל קהילת־התיק־שורת בישראל, הוצג כקופץ־בראש שנפל למלכודת, מאחר שלא ידע כי תזכירו של דדו פורסם כבר לפני שיבעה חודשים.

מילבד ההיבט המשעשע של הפרשה, היה לה גם מוסר־השכל עגום למדי : גם אלה הכותבים בעיתונים, וגם אלה הרוצים שיכתבו עליהם בעיתונים, אינם קוראים בעצם מה כותבים העיתונים.

2 ימי נופש באילת

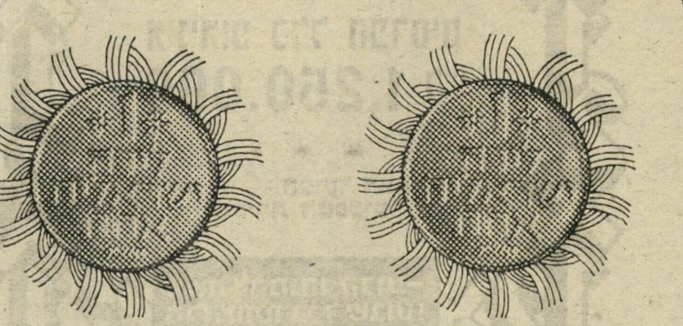

בשתי לירות בלבד

טיסה הלוך ושוב לאילת
עולה —.416 ל"י!
ארקיע מציעה לכם „עיסקת חבילה":
— טיסה • הלוך ושוב לאילת
— אירוח 2 ימים בכפר הנופש כוכב הים (לינה וארוחת בוקר קונטיננטלית)
כל זאת ב-(2 + 416) —.418 ל"י בלבד!
• מוגבל לטיסה לאילת ב-6.00 בבוקר וחזרה מאילת ב-8.00 בערב וע"י כך אפשרות לשהייה של 3 ימים מלאים באילת.
התוכנית בתוקף מ-30.4.76 עד 2.7.76.
פרטים במשרדי ארקיע וסוכני הנסיעות.

ארקיע arkia

תיכוניסטים!

בואו להפגנה המאוחדת היהודית-ערבית של האחד במאי

להפגין נגד שלילת חופש הדיבור בבתי־הספר במדינה.

ההפגנה בתל־אביב.
מתרכזים בשעה 11.30 ברח' דיזנגוף, פינת בן־גוריון.

תיכוניסטים מחוג הנוער השמאלי הפתוח

במדינה

זמירות חדשות

ראש „המוסד" לשעבר מאיים „לשבור את השיניים" לעיתונאי

„אני אשבור לך את השיניים! וזה עוד לא הכל... אני אעשה עוד יותר מזה!" צעק אלוף (מיל.) צבי זמיר, מי שהיה ראש המוסד למודיעין וביטחון, ושפרש לפני חודשים מיספר מתפקידו כמנכ"ל סולל־בונה.

איומיו של צביקה, הידוע בדרך־כלל כאדם סולידי, שקט וקר־רוח, לא היו מופנים לאוייב פוטנציאלי או למרגל ש־נלכד בכפו. הוא הטיח את הדברים בזעם רב, בפומבי, בעיתונאי. הדברים היו מכוו־נים לעבר ראש־הכתבים של מעריב ופרשן העיתון לענייני־ביטחון, אורי דן.

פירסום ראשוני. יום קודם־לכן, ב־גיליון ערב־שבת האחרון של מעריב, פירסם אורי דן מאמר שדן בפרשת 400 מיברקי־ההתראה של המודיעין, שלפי טע־נתו של הרמטכ"ל המנוח, דויד אלעזר, לא הובאו לידיעתו ערב המילחמה. במאמר זה האשים אורי דן באחריות למחדל ה־מודיעיני ערב המילחמה לא רק את ה־מודיעין הצבאי, אלא גם את ראש־המוסד באותה עת, אלוף (מיל.) צבי זמיר.

לטענת דן היה זמיר, ערב המילחמה, חסר ביטחון אישי במידה כזו, עד שלמ־רות שהצטבר בידו מידע מתריע על מועד פרוץ המילחמה, הוא לא העז „להרעיש שמיים וארץ" ולהקים קול־זעקה כדי לשכ־נע את הממונים עליו, שיש להתייחס ברצינות לידיעות אלה ולהתכונן למיל־חמה, למרות הקונצפציה שהיתה מקובלת באמ"ן.

אליבא דאורי דן, נבע חוסר־הביטחון של זמיר ערב המילחמה מכך, שכמה שבועות קודם המילחמה ניחתה עליו מה־לומה קשה בעיקבות פרשת לילהאמר. העיתונות הנורבגית האשימה את המוסד, שבראשו עמד זמיר, ברצח־בטעות של המלצר המרוקאי אחמד בושיקי, אשר נחשד בטעות כמנהיג ספטמבר השחור חסן סלמה. טעות שלומיאלית זו, שפגעה ביוקרת המוסד, הובילה למעצרם של חצי־תריסר סוכנים ישראליים, ושיבשה באופן חמור את היחסים בין נורבגיה ו־ישראל.

היתה זו הפעם הראשונה שחלקו של ראש המוסד לשעבר במחדל המודיעיני פורסם בצורה כה בולטת, בעיתון מימסדי כמו מעריב.

דניאל בגוב זמירים. למחרת פיר־סום הכתבה המאשימה נגד זמיר, הזדמן אורי דן למסיבה פרטית שבה נכחו, בין השאר, גם אנשי־ביטחון רבים. חלק מהם, חברים לשעבר ובהווה של זמיר, ניגשו אל דן, בירכו אותו על מאמרו ושיבחוהו על פירסום הדברים. לפתע הבחין דן ב־זמיר, שבתקופת כהונתו כראש המוסד היה ידוע כשונא־עיתונאים מובהק. ה־עיתונאי הקדים שלום לאלוף, מתוך הנחה שדעתו המיקצועית עליו אינה צריכה לפגוע ביחסיהם האישיים. אולם לא כך חשב זמיר.

זמיר דחה את ידו המושטת של דן, התפרץ כלפיו בזעם: „איני לוחץ יד לטי־נופות! הייתי לוחץ לך עכשיו אגרוף בפרצוף, ושובר לך את כל השיניים!"

„נו, אז תעשה את זה..." התגרה בו דן, שהרגיש עצמו לפתע כדניאל בגוב־הזמירים.

ראש המוסד לשעבר לא התרגש מהתק־הלות סביבו. „לא רק שאשבור לך את השיניים!" התריס כלפי דן, „אני גם אדאג באופן אישי לכך שתקבל הרבה יותר מזה!" רעייתו של זמיר הצטרפה גם היא להתקפה המילולית, על העיתונאי שהעז למתוח ביקורת על בעלה. העימות בין האיש שעמד בשעתו בראש המילחמה בטירור הערבי לבין העיתונאי נמנע, כאשר אורי דן פרש מהמערכה תוך הע־רה: „אני מקווה שכאשר תירגע, תצטער על הדברים שאמרת."

אבל זמיר, ידידם האישי של גולדה מאיר ויצחק רבין, לא התנצל עד כה על התפרצותו הפומבית כלפי העיתונאי, ועל איומיו האלימים. למרות שאינו עוד במוסד וגם לא בסולל־בונה, אולי הוא מאמין שיש בידו אמצעים כדי להעניש עיתו־נאים ולשבור להם את השיניים על ה־דברים שהם כותבים נגדו.

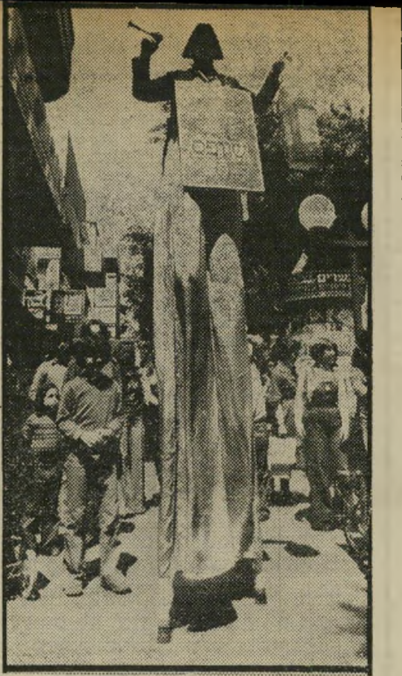

איש מהלך על קביים
כקוריוז פירסומי משך תשומת־לב חמונית וגרם התקהלויות ברחובות תל־אביב.

הרעיון הפירסומי, לנצל איש מהלך על קביים לקידום מסע־הפירסום „הגדולים של שוופס", נולד בחברת הפירסום חגי לבינסון אילון, עוד בטרם הופיע מר אברהם הרשקוביץ בתוכנית־הטלוויזיה „זה הסוד שלי".

ספורט־טוטו
טוטו
השבוע
מינימום הפרס הראשון
600.000 ל"י
מינימום כלל הפרסים
1,250.000 ל"י
יום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע־ מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

נתניה 76
NETANYA
חג לבולאים
נתניה 76
תערוכת בולים לאומית
25.4-2.5.1976
שעות הפתיחה:
בימים ב'-ה', 26-29.4.76, בין השעות: 22.00-10.00
ביום ו', 30.4.76, בין השעות: 14.00-10.00
במוצאי שבת, 1.5.76, בין השעות: 22.00-19.00
ביום א', 2.5.76, בין השעות: 13.00-10.00
(ביום הנעילה 2.5.76, תסגר הקופה בשעה 12.00)
נתניה 76
אולמי "רון" • רח' שטמפר 14 • נתניה
בקרו בנתניה 76 כי בולים ובולאים בנתניה נפגשים
גזרו ושמרו לתכנון ביקור משפחתי

הדרך הזולה ביותר היא להשתחל לתוך

רשימת הכבוד

-ולקבל את כל בולי ישראל כבקשיש

מאת **יגאל לביב**

לפני חודשים אחדים רעשה הארץ כולה, כאשר התברר כי כמה אישים חשובים במדינה מקבלים, ללא־תשלום, מדליות ומטבעות המונפקות על־ידי בנק ישראל והחברה־הממשלתית־למדליות. ה־ביקורת הציבורית שמתח על כך מבקר־המדינה, גרמה להפסקת החלוקה המוזרה הזו.

והנה, מאז קום המדינה ועד עצם היום הזה, נהנים כמה מאות אישים חשובים מאד מטובת־הנאה דומה: בולי־הדואר, המוצאים על־ידי השירות־הבולאי הממ־שלתי. חלק־הארי של אישים אלה מקבל דרך־קבע כל בול חדש המוצא על מע־טפת־יום־ראשון, כאשר השווי הנקוב הוא כמה עשרות לירות לשנה.

אולם כמה אישים מקבלים מכל בול חדש גם גיליון שלם, המכיל כחמישים בולים, והם נהנים בכך ממתת־חינם ששוויו הנקוב עולה על אלפיים וחמש־מאות (2,500) לי־רות לשנה. הכל נקי — ופטור־ממס. שלא להזכיר את העובדה כי תוך שנים ספו־רות עולה ערכם של אחדים מן הבולים באלפי אחוזים, ומקבלי־החינם נמצאים מרוויחים באופן מוחלט ונאה ביותר.

מאות אישים אלה כלולים ברשימה מייוחדת של השירות־הבולאי, המכונה רשימת־הכבוד, והיא שקובעת מי יקבל מה. הרכב הרשימה הנוכחית אושר על־ידי ועדה מייוחדת שמינה בשעתו (ב־1973) שר־התיקשורת דאז שימעון פרס, וחבריה היו ח״כ מרדכי בן־פורת, מנהל השירות־הבולאי משה כהן, והיועץ־המיש־פטי לנציבות שירות המדינה מרדכי ורט־היימר.

מינוי הוועדה כשלעצמו היה דבר חיו־בי, שכן קודם־לכן הורכבה רשימת ה־כבוד על־ידי שר־הדואר לבדו. ועתה ניסה פרס להעניק ציביון ציבורי להר־כבה. אולם הוועדה הנ״ל עשתה מלאכה מוזרה מאד.

כך, למשל, היא החליטה כי שרי־הדו־אר לשעבר יקבלו בולים. שלושה שרים — דב יוסף, יוסף בורג ואליהו ששון — יקבלו כל אחד בול אחד בכל פעם. שלושה שרים אחרים יקבלו גיליון שלם, המכיל כחמישים בולים. השלושה המרוויחים הם ישראל ישעיהו, אלימלך רימלט ושימעון פרס, הוא השר שמינה את הוועדה. הווע־דה כללה גם את נציב שירות המדינה בין מקבלי המתנות. ככלות הכל, הרי יו־עצו המישפטי היה חבר בוועדה.

הרשימה עולה על גדותיה

כשהסתיימה מלאכת ההרכבה התברר, כי רק אחד מנכללי רשימת־הכבוד סירב להיכלל בה. היה זה מזכיר הממשלה, גרשון אבנר, שדרש להפסיק את מישלוח הבולים אליו. מישלוח זה כלל, בשנת 1975, 17 בולים חדשים בערך נקוב של 54 לירות. מי שקיבל גיליון שלם, נהנה אם־כן ממתת בשווי של 2700 לירות.

השנה, עד היום, הוצאו 6 בולים, בערך נקוב של 13.30 לירות. מקבלי הגיליונות קיבלו עד כה, בתוך ארבעה חודשים, מתת של 665 לירות כל אחד.

טוב להיכלל ברשימה, ולא רק כדי לק־בל בולים חינם. מנוי רגיל של השירות הבולאי, המבקש לקנות את הבולים ש־עליהם מודיעים לו, חייב לכתת את רגליו לסניף־דואר ולקנות שם את הבולים, או

הנהנה שר־התיקשורת לשעבר שימעון פרס, שמינה את הוועדה שקבעה כי יקבל בולים חינם בכמות הגדולה פי 50 משלושה שרי־הדואר לפניו.

לשלוח הזמנה — קבועה או חד־פעמית — עם כסף בדואר. זוהי טירחה המרתיעה רבים מפני השקעה בבולים.

אך כאשר מקבלים היישר הביתה, וחי־נם, הדבר שונה לחלוטין. רשימת־הכבוד מפלה בין האזרחים גם במנעה מכמה אישים חשובים את הצורך להיות כמו כולם, וללכת לסניף־הדואר כדי לרכוש את הבולים.

„רשימת הכבוד" המלאה כוללת מקבלי גיליונות שלמים, צימדות ומעט־פות־יום־ראשון עם הבול עליהן. צימדה היא קבוצה של ארבעה בולים.

מקבלי הגיליונות המכילים כ־חמישים בולים כל אחד הם:

ישראל ישעיהו; אלימלך רי־מלט; שימעון פרס; נשיא המדי־נה; ראש־הממשלה; שר־התיק־שורת; מנכ"ל מישרד־התיקשו־רת שפרש לגימלאות; צייר הבו־לים וגינזך המדינה.

את הצימדות מקבלים **שמונה מנהלי־שירותים במישרדי־התיקשורת** שפרשו לגימלאות שכל אחד מהם מקבל שתי צימדות, הכוללות יחד שמונה בולים.

רשימת מקבלי מעטפות־היום־הראשון ובולים בודדים עם שובל ארוכה יתר, והיא כוללת גם אישים המקבלים גם גיליון שלם נוסף לכך. רשימה זו כוללת את **דוב יוסף; יוסף בורג; אליהו ששון; רחל בן־צבי; משה רוזטי; שאול גולן; נשיא המדינה; ראש־הממשלה; שר־התקשורת** המקבל 20 מעטפות־יום־ראשון; **שרי־הממש־לה; חברי־הכנסת; שרי־ממשלה וחברי־כנסת לשעבר; מנכ"ל מש־רד־התיקשורת** המקבל 10 מעטפות־יום־ראשון; **מנהלי־שירותים ב־מישרד־התיקשורת; מנהלי־שי־רותים במישרדי־התיקשורת** ש־יצאו לגימלאות; **המנהל־הכללי של מישרד־התיקשורת** שיצא לגימל־אות; **מנהלים כלליים של מישרדי־הממשלה; נציב שירות המדינה; נגיד „בנק ישראל"; מבקר־המדי־**

האוצר זהו בול דואר עיברי בערך נקוב של 250 מיל, השווה כיום 45 אלף לירות. זוהי אחת הדוגמאות לעליית ערך הבולים, ולרווח שגורפים מחזיקיהם. הרווח, פטור מכל מס.

נה; מזכיר הכנסת; המפקח־הכללי של המישטרה; מנהל בנק „יהב": שלושת מדפיסי הבולים; חברי ועדת־המומחים שליד ועדת־הסמ־לים; חברי בית־המישפט העליון; הרבנים הראשיים; הרמטכ"ל; חברי הנהלת הסוכנות־היהודית וההסתדרות הציונית העולמית; כתבי־בולאות בארץ; יושב־ראש התאחדות אגודת־חבולאים בארץ; יושב־ראש התאחדות סוחרי־הבו־לים בארץ; צייר הבולים, גינזך המדינה.

רשימת הכבוד הלזו מעלה שורה ארוכה של שאלות. מדוע נהנים קרו־בי הנשיא יצחק בן־צבי, ולא קרובי הנשיא חיים וייצמן או זלמן שז"ר? מדוע מנהל בנק יהב? מהי זכותם המייוחדת של מנהלי־שירותים במישרד־התיקשורת ש־יצאו לגימלאות, למשל? למה חבר־כנסת לשעבר מקבל, ונשיא־לשעבר לא מקבל? מדוע מקבל נציב שירות המדינה, ולא מקבל נציב־תלונות־הציבור?

הפניית שאלות אלה אל מנהל השירות־הבולאי, משה כהן, לא זכתה בתשובה. הוא אינו מתערב בענייני רשימת־הכבוד, לא איכפת לו מי חבר בה, והוא רק

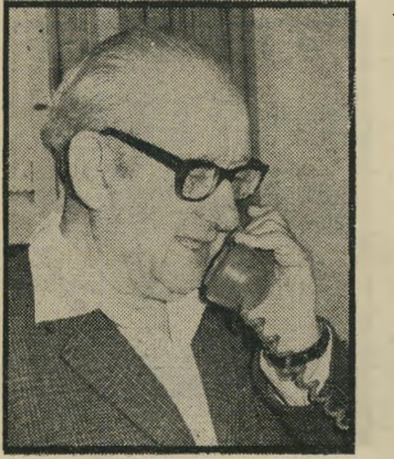

המנהל משה כהן, מנהל השי־רות־הבולאי, אינו מת־ערב בהרכב רשימת־הכבוד, מקפיד לנהל את השירות־הבולאי בצורה ריווחית ביותר.

ממלא את הוראות השר לחלוקה־חינם. כמי שאחראי להדפסת ומכירת בולים ב־750 מיליון לירות לשנה, ומזה הכנסותיו של השירות־הבולאי 36 מיליון לירות, טרוד כהן בניהול השירות עצמו. ואת זאת הוא עושה, לדעת רבים, היטב. ישר־אל כבשה לעצמה מקום נכבד בעולם בתחום אספנות הבולים ומדי־שנה מוכר השירות־הבולאי הישראלי בולים ב־2 מיל־יון דולר ל־10 אלפים מנויי השירות ברח־בי העולם. בישראל עצמה יש 55 אלף מנויים לשירות הבולאי. כהן מקפיד על העלאת ערך הבולים, משמיד כל גלופה של בולים כדי למנוע הדפסתם למעלה מן הכמות המוסכמת. על בולים, בכלל, מוכן כהן לדבר הרבה. אשר לרשימת־הכבוד, הוא מסתפק בקביעה כי הרשימה מאוש־רת על־ידי השר והרכבה רק יורד אליו מלמעלה.

אין ספק שדרושה בדיקה יסודית, מצד מבקר־המדינה, כדי לקבוע מה מותר ומה אסור בנושא זה.

תחבורה

דחוס כפי יכולתך

אל הציבור הנדחס באוטובוסים יתוספו עתה מאות חיילים

שעה שאינה שעת־עומס בתחנה־המרכזית בתל אביב. האוטובוסים היוצאים ממנה לכל חלקי הארץ מלאים עד אפס־מקום. „אין מקומות בישיבה ואין מקומות ב־עמידה!" מכריז נהג עצבני, המנסה לסגור את הדלת בכוח, בפני נוסעים נוספים שנדחקים, נדחסים ונדחפים לתוך קופסת־הסרדינים האנושית. הטורים לפני האוטו־בוסים ארוכים לאין־קץ. בקרוב הם יהיו ארוכים יותר.

שעה שאינה שעת־עומס בטרמפיאדה ב־צומת התחנה המטאורולוגית. תור ארוך של חיילים ניצב בשורה ארוכה, ושוטר צבאי מאותת למכוניות העוברות שייעצרו. „הם לא עוצרים," קובל השוטר. „פירסמו בעיתונים שיש הסדר הסעות־חינם לחיי־לים באוטובוסים, והנהגים חושבים שכבר התחילו עם זה. בגלל זה לא עוצרים."

זוהי רק ההתחלה. עכשיו זה עדיין לא נורא כל־כך. אבל בקרוב אפשר יהיה לחבר את שני התורים יחד, ואז יתחיל הבאלאגאן האמיתי. בשבוע האחרון גובש בין שר־הביטחון שימעון פרס, לבין שר־התחבורה, גד יעקובי, הסדר שלפיו יוכלו חיילי השירות הסדיר להשתמש בשירותי התחבורה הציבורית, בקווים הבין־עירו־ניים, בכל שעות היממה חינם.

היה זה ניצחון מאוחר למילחמת־היחיד שניהל אורי אבנרי במשך שמונה שנים בכנסת להשגת מטרה זו. עזר להגשימה רצונו של שימעון פרס לעזור לידידו,

(המשך בעמוד 32)

בכיכר אתרים בת"א נוצר מרכז חברתי חדש ופסטיבל בלתי־שיגרתי חנך אותו

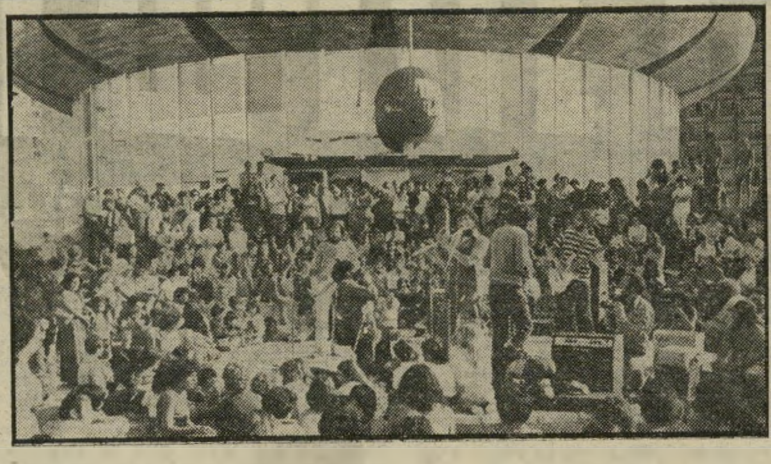

על המזבח הצטופפו עשרות תושבי תל־אביב שבאו להשתתף בהפנינג שהתקיים באמפיתיאטרון שלמרגלות הדרגסטור הנראה כמזבח. משמאל השחקן יאיר („קוייה") רובין שנטל חלק פעיל בהפנינג הקריא שירים לקצב נגינתה של להקת פיאמנטה הצליח לגרור את הקהל בהתלהבות אמיתית להניע אותו להניע את אבריו וליטול חלק פעיל בנעשה על הבמה.

ה אביב קרב ובא, איתו רוב אושר ושימחה. ומי שאינו מאמין עוד ב־שירים מסוג זה, וטוען כי במצבנו ה־ביטחוני־כלכלי־חברתי וכו׳, שום אביב כבר לא יצליח להעלות אפילו שמץ של חיוך על שיפתי הצינים למיניהם, צריך היה להטריח את עצמו ביום השישי האחרון למיבצר־הבטון הקרוי כיכר אתרים, על חוף ימה של תל־אביב, שם התקיים האפ־נינג אביבי עליז בחסותה של עיריית תל־אביב.

האפנינג זה היווה, ללא־ספק, פתיחה ראוייה־לשמה — אם־כי לא רישמית — לכיכר, התופסת והולכת במהירות את מקומו של רחוב דיזנגוף, כמרכזה החברתי הסואן של הגדולה בערי ישראל.

הרעיון לקיים את ההאפינג בכיכר זו דווקא, עלה במוחם של הצייר הבדואי תושב תל־אביב בשיר אבו־רביע, והפסל יצחק עדי, כאשר ישבו יום אחד בקפה כסית בדיזנגוף. וכדי שהרעיון לא יתבזבז להם בין האצבעות, כמו רעיונות רבים אחרים, מיהרו אל אמנון ברזל, יועצו האמנותי של ראש־העירייה. הלה מיהר להעבירו אל הבוס שלו, שלמה („צ׳יצ׳") להט, שקנה אותו בשימחה.

וכך ביום השישי אחרי־הצהריים, כימעט ללא כל פירסומת מוקדמת, התקבצו ובאו אל כיכר אתרים עשרות מאזרחי העיר, על נשיהם וטפם, והסבו באמפיתיאטרון

ישן כוכב עליון, אחד מעשרות הטי־פוסים תושבי תל־אביב שמילאו ביום שישי אחר הצהריים את הכיכר.

שמח בפיא

הרמה לחברת החוג לתיאטרון, ב־ידי חבר. בתמונה למעלה: רותי לוי שותה לרווייה מפחית בירה.

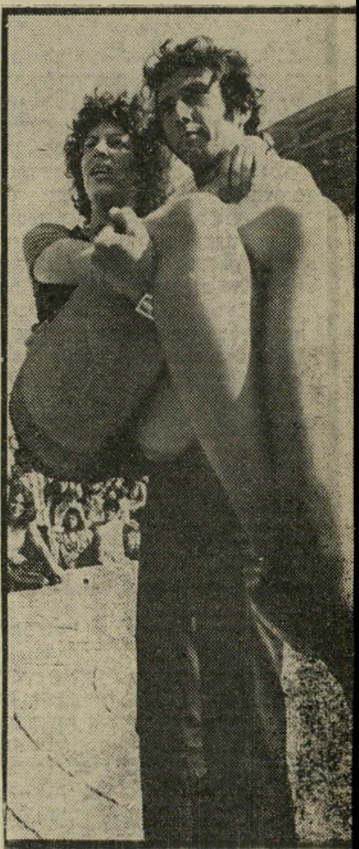

פיהוק לאמא מרביצה מאיה, בתה של המשוררת שולמית אפפל, שקראה לעבר קהל חמאזינים: „אני לא מבינה למה הגברים חושבים שאנחנו לא יכולות לישון לבד!"

הידד ללהקה מצידה של הדוגמנית היפהפייה ליאורה סחה, מי שהיתה אשתו של חזמר בועז שרעבי. ליאורה כרבים אחרים סיפרה שנהנתה מאד מההפנינג.

מצה

שליד דראג־סטור תפוז, כשעל הבימה מש־הקים אותה לפניהם חברי החוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל־אביב, שהשתדלו — כימעט לשווא — לשתף את הקהל התל־אביבי האדיש בחגיגה שערכו על הבימה.

מי שהציל את כבוד ההאפנינג היו ה־ילדים, ששמחו לשתף פעולה עם השחק־נים, ולו רק בשל העובדה שעל ראשיהם הומטרו עשרות בלונים, צעצועים ופרוטות.

מייד אחר־כך עלו על הבמה משו־ררים צעירים, לקרוא משירים. בלטה ־הם המשוררת הצעירה והמעניינת שולמית ־יפל, שקראה שירים בעלי נימה פמיניס־ז מובהקת, שעוררו תגובות נזעמות מצד החלק הגברי של הקהל. מי שלא התרגשה ביותר משולמית היתה דווקא ־תה הקטנה, מאיה, שעמדה לצידה על הבמה ופיהקה פיהוק ארוך, בעוד אמה שופכת את בני־מעיה באוזני הנאספים. משוררת נוספת, שסחטה תרועות־הידד מן הקהל, היתה ג׳ינג׳ית אלמונית (עדיין) בשם אסתר רוס, שקראה שירים על אוננות ואהבה, כשהמאזינים חולקים עימה את חוויותיה האישיות בהתלהבות ניכרת.

אך מי שהצליח לחדליק את הקהל, שגדל והלך מרגע לרגע, היה להקת־הפופ של יוסי פיאמנטה, שהרקידה את הציבור המגוון הצמא־לשעשועים, וסהטה ממנו תשואות סוערות. אל הלהקה הצטרפה זמרת אמריקאית שישמח — לא להאמין ממש — שלי וינטרס — שהפליאה לבצע שירי־בלוז.

הקהל היה מאושר עד הגג, אילו היה שם גג. ניתן היה להבחין בתוכו בהיפים רבים, בצד אזרחים מרובעים־למישעי; נוער־זהב בצד ייקים באים־בימים; קהל ישראלי טיפוסי בצד תיירים טיפוסיים. חלקם ישבו בביגדי־ים, מרביתם בג׳ינס.

השמש הנפלאה, הים, השלווה ו־מצב־הרוח המרומם, כל אלה הישרו על הכל אווירה של חופש ואביביות. צ׳יצ׳ בא, הציץ ונפגע, כשמלווה אותו אמנון ברזל. המנחה שעל הבמה ניסה לסחוט מחיאות־כפיים לטובת ראש־העיר, אבל ה־קהל לא היה מעוניין בפוליטיקה.

ניסיון מעניין ערך השחקן הג׳ינג׳י יאיר („קויה״) רובין. הוא קרא שירים מתוך ספר שהיה בידו, ותיזמורתו של פיאמנטה ליוותה אותו בצלילים. הניסיון הצליח עד־כדי־כך שקויה הצליח לסיים את קריאת הספר כולו והקהל הנרגש, שנטל חלק פעיל בביצוע היצירה על־ידי ריקודים, דילוגים באוויר ומחיאות־כפיים, לא ידע שובעה ודרש עוד ועוד.

הילדים שבקהל נהנו, ללא־ספק. הם באו

עם הוריהם ארוכי־השיער ולבושי הג׳ינס והשמלות הארוכות. הם באו עם הוריהם המרובעים, המעונבים והמהודרים בחליפות־שבת. הם זללו גלידה, אכלו ארטיקים, השתוללו, רקדו ושרו על הבמה, ועוררו חיוכים רחבים של נחת.

בשעה חמש וחצי הסתיימה החגיגה ה־המונית, וכאן יצא צ׳יצ׳ נפסד. אם עד אז היה הקהל כולו בעד ראש־העיר שלו, שבזכותו ניקרה לו אחר־צהריים מהנה שכזה, הנה הכרזתו של אחד המארגנים, כי יש להפסיק את הנגינה והמוסיקה בגלל הסכם קואליציוני, גרם מפח־נפש לרבים מהחוגגים, ועורר ביניהם מחאות בעלות אופי פוליטי דווקא, למרות רצונם.

אולם, בזכות הצלחתו של ההאפנינג הראשון, הודיעו המארגנים כי בדעתם להמשיך במסורת, ולקיימו אחת לשבועיים, אבל בכל פעם בחלק אחר של העיר. תו־שבי איזור כיכר אתרים נשמו לרווחה.

האליל החדש

הגיטריסט המצטיין, או כפי שהוא מכונה „הגיטריסט המחושמל״, בשל תקלה טכנית שכמעט ועלתה לו בחייו, הוא יוסי פיאמנטה, האהוד מאד על הנוער המוקיר את המוסיקה שהוא מנגן ושר.

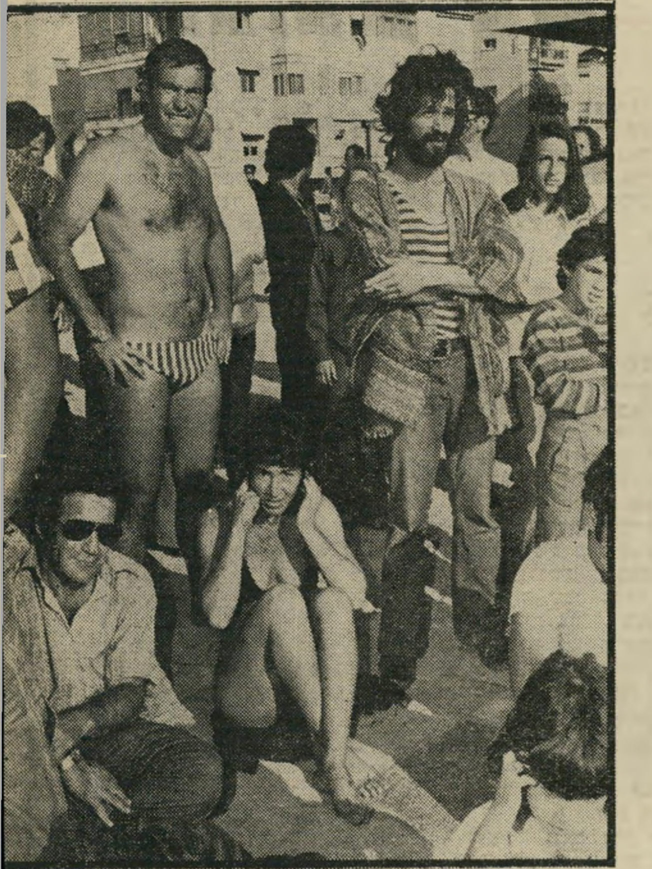

נוער הזהב

לבוש הג׳ינס מריע בכל כוחותיו ללהקת פיאמנטה ולשחקן יאיר רובין שעל הבימה. בניגוד לאירועים אחרים, נטל הפעם הקהל חלק פעיל בהתרחשות על הבמה, שר, רקד, מחא כפיים, צחק והשתולל.

על הקיר

יצירת האמנות יוצאת הדופן של הצייר גידי לוי, המחבק את אשתו רות, המצפה לתינוק. בתמונה משמאל: אחת מהקהל שהרעש מחריש האוזניים דווקא הפריע לה.

המטכ"ל יוצא למסע־צלב לשמירת מוסר החיילות בצה"ל

חגורת-צניעות לח"ן

"אני בעד לעודד את בין חיילים לחיילות. בין שאר התפקידים שלכן בצבא, אתן צריכות גם להיות גורם שמייפה לחיילים את השירות הצבאי שלהם, מבדר אותם ומעניין אותם. אבל הכל בגבולות הטעם הטוב."

הדוברת, קצינת־ח"ן־ראשית, אלוף־מישנה דליה רז. המאזינות: חיילות של

מאת

יוסי ינאי

אחד הקורסים, באחד מבסיסי צה"ל בצפון הארץ.

אין ספק כי מילים כאלה, בפורום פתוח, מעולם לא נאמרו על־ידי קצינת־ח"ן־ראשית, מאז הקמתו של חיל־הנשים של צה"ל. דובר־צה"ל, שלא איפשר ל־העולם הזה לראיין את אלוף־מישנה דליה רז, טען: „

"

יחסו הכללי של צה"ל לבעיית פתיחות היחסים בין חיילים לחיילות, כפי

, וכן התוספת בדבריה של דליה רז „אבל בגבולות הטעם הטוב," הם תוצאה של מחקר שאותו ערכו גורמי ח"ן, רפואת ח"ן ופסיכולוגית. אשר למרות שלא קיבל סיווג בטחוני הופץ במיספר קטן בילבד של עותקים.

„נייר־העבודה," כפי שנוהגים לכנות מיסמך זה במיפקדת קצינת־ח"ן־ראשית, סוקר בהרחבה את בעיותיהן של החיילות המתגייסות לצה"ל, ואת בעיות החיילות הוותיקות יותר, קובע דרכים לייעוץ ול־עזרה לחיילת במצוקה, ומציע להילחם במתירנות הרבה מדי שפשטה בשנים האח־רונות ביחסים שבין חיילות לחיילים וקצי־נים בצבא.

הקצין וקצינתו

אומנם, מיסמך־עבודה זה עומד להפוך האורים־והתומים של הח"ן בצה"ל בשנים הבאות, והוא מבשר הקפדה גדולה יותר, על כל הנוגע להתנהגות מינית של חיילות, לבעיות מוסר וליחסים שבינו־לבינה.

לפני שבועות אחדים הוציא הרמטכ"ל איגרת־למפקד, שהופצה בקרב מאות ואל־פי קצינים בצה"ל. באיגרת, שהיתה חתו־מה על־ידי הרמטכ"ל עצמו, סופר על מיקרה שבו נתפס קצין (נשוי) באחד מיחידות צה"ל, כשהוא מתנה אהבים עם הפקידה שלו. הרמטכ"ל יצא בחריפות רבה נגד תופעה בלתי־מוסרית זו, של קצין המנצל את מעמדו ומתעסק עם חיילת.

בצה"ל ידועים מאות מיקרים של קצי־נים שניהלו פרשיות־אהבים — חלקן בגלוי וחלקן בהסתר — עם פקודות שלהם, חיילות וקצינות. קצין בכיר

היה נוהג לקחת עימו קצינה צעירה ונאה לכל אחד מסיוריו, כשהוא מתעלם בהסגנתיות מגיחוכי הקצינים הא־חרים והחיילים, שהבחינו ב„רומן" שבין השניים. פעמים היה הרומן בין

לקצינתו מעלה את חמתם של הקצינים האחרים. כאשר ניצל

את מעמדו והורה לצרף את הקצינה למסוק שבו יצא לסיור, למרות שבכך תפסה את מקומו של קצין אחר, שתפקידו חייבו לצאת לטיסה זו.

כשהיו „כיפה אדומה" ואותה קצינה נשארים ללון באחד מבסיסי צה"ל, או בעיר מרוחקת, היה ראש־הלישכה של אותו קצין־בכיר־מאד דואג שחדריהם של מפקדו והקצינה יהיו צמודים זה לזה,

כדי למלא אחר המסקנות של נייר־העבודה שהוכן לאחרונה, אין צה"ל צריך לחוקק חוקים חדשים או לקבוע נהלים חדשים. פקודות־מטכ"ל וקובץ נהלי ח"ן חמורים וחריפים דיים, ומגבילים את החיי־לת־האשה. כל מה שעל המפקדות לעשות הוא לבצע את נהלי הח"ן בקפידה, ולממש פקודות שונות שעד היום נהגו להתעלם מהן.

בבסיסים מעורבים, שבהם מתגוררים גם חיילים וגם חיילות, אסורה כניסת חיילים למגורי־ח"ן, ואסורה כניסת חיילות למ־גורי בנים. על שני המינים להיפגש רק במיסגרת העבודה, או באירועים התרבו־תיים־הבידוריים היזומים.

לחייל וחיילת אסור להלך יחד כשהם חבוקים, בבסיס או מחוצה לו. לחיילות אסור לקיים מגע מיני בשטח המחנה, אפילו בחדרים הנמצאים מחוץ־לתחום. צה"ל גם שומר על מיסגרות של חיי־מישפחה. בעוד שבמיספר בסיסים של חיל־

מודחת מושכל (משמאל) בהריון

האוויר יש מגורי מישפחות ובכמה בסי־סים אחרים מאפשרים לזוגות נשואים בודדים, המשרתים יחדיו באותו בסיס, להתגורר באותו חדר, אסור לחיילת לצאת לבלות עם קצין נשוי.

כאשר מתגלה „רומן" בין קצין נשוי לבין חיילת, ניתן להעמיד אותו או אותה — או את שניהם — לדין. במרבית המיקרים דואגת קצינת הח"ן של אותו בסיס להעביר את החיילת לבסיס אחר, מרוחק ככל האפשר, כדי לסיים בצורת זו את האהבה האסורה.

על כל החוקים הללו כימעט שלא הקפידו בצה"ל בשנים האחרונות או, לפי המיסמך: „במרבית הבסיסים לא היתה הקפדה כלל, או שלא היתה הקפדה מספי־קה על קיום מרבית נהלי הח"ן (בעניינים אלה), ויש לערוך הסברה מקיפה וריענון הנהלים בקרב קצינות הח"ן על כל הדרגים."

אין הסברה מינית

הסברה המינית בקרב החיילות אף היא לקויה, לפי המיסמך הצה"לי. דווקא נערות בגיל 18־20 נמצאות בגיל המתחבט ביותר בבעיות של הסברה מינית. אולם הסברה זו היא מוגבלת ביותר, מסוג השיחות עם האחות בבית־הספר, וניתנת לחיילות רק בטירונות, בצורה מוגבלת ושיטחית. משך כל תקופת השירות אין החיילת — אלא־אם־כן היא נתקלת בבעיות המצריכות עזרה רפואית או פסיכולוגית — מקבלת חינוך או הסברה מינית כלל.

אחד הנהלים המיושנים ביותר בצה"ל מתייחס לאופן הטיפול בחיילת שנכנסה להריון. הפקודה הצבאית אומרת, כי כל חיילת שנכנסה להריון, אפילו אם כבר ביצעה הפלה, משוחררת מצה"ל אוטומ־טית. מובן שיש כמה חיילות שאינן מעונ־יינות להישאר בצבא, והנהנות מהוראה זו, אולם במרבית המיקרים גורם הדבר טרגדיה ממש, מאחר שהשיחרור עקב הריון נחשב בצה"ל, שלא באופן רישמי, כשיחרור בקלון.

מצב זה מעורר לחצים נפשיים עצומים אצל חיילות שנכנסו להריון במהלך שירו־תן הצבאי, ולפחדים ולחצים נוספים על אותם הקיימים במילא אצל צעירה שנכנסה להריון מחוץ לנישואין.

אולם בעוד צה"ל מסלק בקלון את החיילות שנכנסו להריון, הוא מטיל עלי־הן לפתור את בעיית ההריון או ההפלה — על ההוצאה הכספית העצומה הכרוכה בכך — בעצמן. צה"ל אף אינו דואג להסברה נאותה, כיצד לא להיכנס להריון, ולא לאספקת גלולות למניעת־הריון לחיי־לות שלו. אין ספק שבתחום זה, צה"ל הוא מן הצבאות המפגרים ביותר בעולם המערבי.

הנכון הוא, שקצינות־הח"ן הבסיסיות המתקדמות יותר מסתירות את העובדה שחיילת נכנסה להריון, אינן מדווחות על כך ושומרות את סודה של החיילת. אולם כאשר נופלת חיילת, במצב זה, לידי קצינת־ח"ן המקיימת את החוקים כלשונם, או שהדבר מתגלה בצורה זו או אחרת למפקדותיה של קצינת הח"ן הבסי־סית, היא מוצאת עצמה מהר מאד לבושה בגדים אזרחיים.

בעוד הדו"ח קובע כי מיספר החיילות שנכנסו להריון בשנתיים האחרונות, ושלא דווח עליהן עלה , יש לו בכל־זאת שתי בשורות טובות. האחת: אחוז הצעירות שאיבדו את בתוליהן תוך השירות הצבאי יורד בהתמדה מדי שנה בשנה. אך אין לקפוץ למסקנה שצה"ל משחרר בתולות רבות יותר מאשר קודם־לכן, כיוון שברור כי מצב זה נוצר בזכות המתירנות הגדלה והולכת אצל הנערות בגיל בית־הספר.

הבשורה הטובה הנוספת היא ש„אין כימעט הומוסכסואליות (לסביות) בקרב חיילות צה"ל." נתגלה רק מיספר קטן של צעירות לסביות, והן שוחררו מייד. אפילו בכלא 400, הכלא הצבאי לחיילות, לא נתגלו מקרים של הומוסכסואליות.

רק לא הריון

בצה"ל כיהנו עד היום שמונה קצינות־ח"ן ראשיות. חמש הראשונות היו חניכות האי־טי־אס הבריטי. הרא־שונה היתה מינה („רוגוזיק") בן־צבי, שנוקשותה הרבה הותירה את רישומה בצה"ל למשך שנים רבות. בן־צבי, ילידת פולין ומי שהיתה קפטן (סרן) בצבא הברי־טי — הדרגה הגבוהה ביותר שאליה הגיעה קצינה ישראלית בו — היתה אפילו נוקשה מדי בשביל צה"ל של אז, ועזבה את התפקיד כעבור תקופה קצרה.

אחריה באה, גם היא לתקופה קצרה, קפטן אחרת מהאיי־טי־אס., גם היא ממוצא פולני, שושנה ורנר. ורנר היתה אשה רכה בהרבה מבן־צבי. המעבר מן היד הקשה לרכה היה בעוכריה, וגם היא נאל־צה לפרוש כעבור זמן קצר בילבד.

השלישית היתה קצינת־הח"ן ששירתה התקופה הממושכת ביותר בתפקיד זה. כשמונה שנים, אלוף־מישנה שושנה גר־שונוביץ, שאחרי פרישתה מצה"ל עיברתה את שמה לגרשם. גרשונוביץ היתה אם טובה לחיילות. גם היא היתה קפטן ב־איי־טי־אס, וממוצא רוסי. כל חיילת בצה"ל ידעה כי היא יכולה לפנות אל קצינת־ח"ן ראשית בכל בעייה, וכי גר־שונוביץ תעשה כל מאמץ כדי לעזור לה. אולם גם בגלל הקו שקבעו השתיים שקדמו לה, גם בגלל אופיה הפוריטני כלשהו של גרשונוביץ וגם בגלל שהתקופה היתה כזו, היא לא העזה לערוך מהפכות של ממש בנושאים אלה אצל החיילות.

יורשתה של גרשונוביץ, אלוף־מישנה דינה ורט, היתה אומנם סרג'נט־מייג'ור (רס"ר) בצבא הבריטי, אולם לא היתה כמוה לפתיחות. ורט, אשה חופשיה ואו־הבת קידמה וחידושים, ניסתה לשים את הדגש על החיילת כאשה, ועמדה בפני מהפכות גדולות בח"ן של צה"ל. אולם הרמטכ"ל דאז, רב־אלוף צבי („צ'רח") צור ומטהו, התנגדו לחידושים שוורט ניסתה להנהיג. את ההקלות המעטות ש־נתקבלו בתקופתה של ורט, היא הצליחה להגניב לתוך צה"ל ממש בדלת האחורית.

ורט הכינה, כיורשתה, את סגן־אלוף מיכל גרי, קצינה יפהפייה שהיתה אז מפקדת בסיס־ההדרכה לבנות בצה"ל. גרי היתה ידועה כמהפכנית ממש בכל הכרוך בתנאי־השירות של חיילות בצה"ל, וכח־סידה מובהקת של כל רעיונותיה החדש־ניים של ורט.

אולם גרי לא קיבלה את התפקיד. היא היתה אז בהריון (והקפידה ללבוש מדים שנתפרו עבורה במיוחד משך כל תקופת הריונה) וצה"ל החליט אז לראשונה — אם כי לא לאחרונה — כי לקצינת־ח"ן ראשית שלו אסור להיות בהריון.

גרי עזבה את הצבא, ואת מקומה של ורט תפסה מי שהיתה עד אז קצינת־הח"ן של פיקוד־הצפון, סטלה לוי. לוי היתה קצינת־הח"ן הראשונה שלא באה מפולין או מרוסיה. היא בת עדות המיזרח, היא אף לא היתה בעלת־דרגה באיי־טי־אס., אלא טלפוניסטית בדרגת סמל בצבא הב־ריטי. לוי הבינה יפה את הסיבות והגור־מים שבגללם לא קיבלה גרי את התפקיד, ואת הסיבות שקוממו את הפיקוד הגבוה נגד ורט. היא החזירה את הגלגל לתקו־פתה של קצינת־הח"ן הראשונה, מינה בן־צבי, והאיסורים החלו נוחתים על חיילות צה"ל בזה אחר זה. כיום משמשת לוי כקצינה בדרגת נ־צב־מישנה במישמר האזרחי במישטרת ישראל.

את המהפכה הגדולה הביאה לצה"ל אלוף־מישנה דבורה תומר. חזותה הנוקשה של תומר, הדייקנות והפדנטיות שלה לא הבטיחו טובות לחיילות. אולם התברר כי מאחרי המראית החיצונית מצויה אישיות פתוחה ומתקדמת.

בעוד שעד זמנה של תומר היו החיילות לבושות בחצאיות שניראו כמו „מתקופת הסבתא," הותר להן אז ללכת במיני האופ־נתי, ו„נעלי גולדה" המפורסמות שוכללו ועודנו. החוקים המחמירים בקשר לשיער הותרו במידה רבה, אם כי תמיד נסתרו בגבולות הטעם הטוב. ההסברה המינית והנשית, אירועים המיועדים למין־החלש במדים, הדרכה בקוסמטיקה ובטיפוח־העור ועידוד לפנייה אל הרופאות והפסיכולו־גיות, היו בין הדברים שנחרטו על דיגלה של קצינת־ח"ן ראשית תומר. היא לא נבהלה גם מן הביקורת בתוך הצבא, ולעיתים אף מחוצה לו, על המתירנות המפורשת שלה. סיסמתה היתה: החיילת היא קודם כל אשה, ויש להתנהג אליה בהתאם.

שהרמטכ"ל חפץ ביקרה

אוים בשני מאבקים לא הצליחה רת תומר, שהיא עדיין לובשת מדים: לבטל את הנוהג בדבר סילוק חיילת מצה"ל כאשר היא נכנסת להריון, ולאפשר לחיילות המעוניינות בכך ללבוש מדים ללא חזייה. אולם תומר עקפה שני חוקים אלה. בתקופתה החלו קצינות הח"ן הבסי־סיות שלא להקפיד על דיווח ההריון, וגם לא לעיר לחיילות ששכחו את החזייה, במידה שהיעדרה לא פגם במראיה האס־תטי של החיילת.

יורשתה של תומר, אלוף־מישנה רות מושכל, המשיכה בדרכה של מי שהיתה המפקדת שלה, אם־כי לא יזמה חידושים מסעירים. ייתכן שמושכל היתה גם היא משנה מיספר תקנות, נוהלים או חוקים, שנותרו לצה"ל כמורשת הצבא הבריטי, בכל הנוגע לח"ן, אולם היא השתחררה מצה"ל זמן רב לפני שהתכוונה לכך.

הרמטכ"ל קרא למושכל אל לישכתו, וביקש ממנה לעזוב את התפקיד. הנימוק שבפיו לא היווה חידוש בצה"ל. מושכל היתה באותה עת בהריון, ומוטה טען, כי אשה בהריון, ואחר־כך אם לתינוק, אינה יכולה לתפקד כראוי כקצינת ח"ן ראשית.

האשה שברות מושכל התקוממה נגד המהלומה שהונחתה עליה, והיא החליטה להילחם בכל האמצעים הצה"ליים והצי־בוריים שעמדו לרשותה. אולם הקצינה הממושמעת שבה ניצחה, ומושכל ויתרה על המאבק ופינתה את התפקיד.

עד היום אוסר הרמטכ"ל על רות מוש־כל להתראיין על־ידי עיתונאים.

קצינת־הח"ן הנוכחית, שהרמטכ"ל חפץ ביקרה, היא דמות ידועה בצה"ל. דליה רז, צעירה נאה, נמוכת קומה אך בעלת גוף חטוב וחתולי, מהווה מזה שנים רבות מרכז חברתי תוסס ורענן בצה"ל ובחיפה, עיר־מגוריה. קישרי־הידידות שלה עם ה־רמטכ"ל נוצרו כאשר מוטה היה אלוף־פיקוד־הצפון, והיא קצינת־הח"ן שלו. מי־נויה עורר התנגדות גדולה בקרב הקצונה הבכירה בח"ן.

מי שהכיר את דליה רז קודם שמונתה לתפקיד הבכיר וקיבלה דרגת אלוף־מישנה, היה בטוח שמגמת הפתיחות וההתקדמות עם הזמן, שבה החלה דבורה תומר, תימשך גם בתקופתה של רז. ואומנם, רז שיחקה את החברמאנית ואחת מהחבר'ה בחודשים הראשונים. אולם ההוראות — אשר חלקן כבר החלו לרדת מלישכתה, והשאר יבואו בימים ובשבועות הקרובים, בעיקבות ניירי־העבודה — הופכים אותה קצינת־הח"ן הפוריטאנית ביותר שידע צה"ל לאחרונה.

צעדים אלה עוררו גל־התמרמרות חדש בקהילת מפקדות הח"ן בצה"ל. אמרה השבוע קצינה בדרגה בכירה לכתב העולם הזה: „אני לא מבינה איך אפשר לתת פקודה לחיילות לשמור על המוסר."

מהפכנית תומר (במיסדר)
למניעת הריון

לנוסעים לחו"ל

6 במאי

מועד פתיחת ההרשמה לטיולי דיזנהויז 1976 בכל משרדי הנסיעות

• **טיולים מודרכים** לאירופה, סקנדינביה, קניה, דרום אפריקה והמזרח הרחוק.

• נופש ושייט באיי יוון.

• **ולצעירים** טיולי קמפינג

חוויות מסעירות באוירה חפשית ובמחירים ללא תחרות.

לאירופה, קניה, דרום אפריקה,
ולהיט השנה ארה"ב ומקסיקו
במחירים שגם אתם תופתעו.

• **ולתלמידי** שביעיות ושמיניות **(תיכון)** טיולים מיוחדים

• **לנוסע האינדיבידואלי**
מגוון תכניות לטיולים באירופה וסקנדינביה
מ־7 ימים ועד 24 ימים — לבחירתך.

כדאי להמתין עד ה־6 במאי המועד בו תוכל לקבל בכל משרדי הנסיעות
את חוברות הטיולים של דיזנהויז עם הצעות הטיולים המיוחדות
לשנת היובל של דיזנהויז (1926—1976)
טיולים המותאמים לכל תקופת זמן רצוייה ולכל תקציב
כפי שרק מארגני טיולים מנוסים יכולים להציע.

דיזנהויז 50 שנות ניסיון בשרות הנוסע

ראשומון במישפחת גינסבורג

האמת שלי

> לפני שבועיים פירסם „העולם הזה" את גירסתה של אווה גינסבורג, המסתתרת יחד עם בנה יובל, על הסיכסוך במישפחתה.
>
> מטעמי הגינות, מפרסם „העולם הזה" בעמוד זה את גירסת הבעל. מובן שהמערכת אינה נוקטת עמדה לגבי גירסת הצדדים.

מאת אהרון גינסבורג

מנה אני עם קוראיו הוותיקים של העולם הזה, וצר היה לי לראות כיצד לא שמרתם הפעם על הכללים שהיו נר לרגליכם במשך שנים, להביא לקוראים את כל האמת ורק את האמת.

איך אומרים העיתונאים? אדם הנושך כלב הוא סקופ. אין ספק שהדבר עשה רושם כביר — תמונות במקום־מיסתור, האשמות שווא חד־צדדיות ללא כל שחר, ובחורה המציגה עצמה נירדפת ואומללה על־ידי בעל „אכזרי", פסיכיאטר מחוזי, מישטרת ישראל, רבנים, בית־מישפט־מחוזי, ובכלל — כל מדינת־ישראל.

השתדלתי כל הזמן שפרשה זאת, בניגוד למה שרוצה הגב׳ אוה גרוס, לא תהיה פרשה עיתונאית. לא מפני שיש לי מה להסתיר, אלא שעל גבו של ילד לא צריך לרכב ולהשיג פירסומת אומללה.

הריון בהונגריה

כשאני זוכר את אווה על תגובותיה בפרשת יונדף, ולפני זה בפרשת פוראי, היתה אומרת תמיד: „אתה תראה שגם אני אעשה כך, וגם עלי יכתבו בעיתונים." לא התייחסתי לכך ברצינות, אך כיום אני רואה שלמעשה, כל מה שהיא רצתה זה אותן תמונות וכותרות שהצליחה להשיג בדרך פסולה. אבל זה, כנראה, שייך — כפי שאומר הפסיכיאטר המחוזי, שאיתו התייעצתי — לחלק מהאישיות שלה ולטיפולים הנפשיים שעליה עוד לעבור.

את אווה פגשתי ברומניה, בלוויית אחותה, שנמצאת בארץ, ואביה. שם ביליתי איתה שבועיים ללא כל הבטחות או התחייבויות. ביולי חזרתי ארצה, והתחלתי לקבל ממנה מיכתבים לוהטים, ובחודש אוגוסט 1972 קיבלתי את שוק חיי — גלויה עם תמונת ילד, ובה דרישת־שלום חמה ממנה ומהילד אשר בביטנה.

למרות שהיה מוקדם מאוד לקבוע זאת, התרשמתי שדבריה אמת, בעיקר כשהתחילו להגיע מיכתבים לוהטים בקצב של אחד לשבוע, כל מיכתב שמונה עמודים, ונאלצתי לפנות למתרגם מיקצועי ב־אויקלט, העיתון ההונגרי, על־מנת להתגבר על הניירת הרבה, שלא לדבר על הטירחה לענות על כל המיכתבים. העברתי לה מייד כסף על־מנת לבצע גרידה, ובכך רציתי להפסיק את העניין. את הכסף היא קיבלה, אך המיכתבים המשיכו להגיע בקצב של כמה לשבוע, בהצהרות־אהבה אין־סוף.

לקחתי את הניירות ופניתי למישרד־החוץ, למחלקה האחראית על אירופה, לראות מה ניתן לעשות בעניין, ואולי ניתן להעלות אותה ארצה ולפתור את הבעייה. התברר שהסיכויים הם אפס, לדעתם — בהתחשב בכך שאחותה התאומה עזבה את הונגריה בצורה בלתי־חוקית, ולפי חוקי הונגריה לא רשאי קרוב־מישפחה להגיש בקשה לקבלת דרכון חמש שנים לאחר מיקרה כזה, שלא לדבר על כך שלא קיימת שום הגירה מהונגריה לישראל.

עשיתי מאמצים רבים והצלחתי להשיג ויזה להונגריה, וזאת בניגוד לעצתם של מומחי שירות הביטחון שהזהירו אותי מאפשרות של נסיעה בכיוון אחד. הגעתי לבודפשט, ואז התבררו לי דברים מדהימים: שאווה עדיין נשואה לאקרמן גבור, יהודי יליד רוסיה; שהיא אינה בהריון כלל. מ־הילד נפטרה כמה שבועות קודם־לכן ב־הפלה מלאכותית, דבר שהסתירה ממני לפני הנסיעה.

ניסיתי לבדוק במישרד־החוץ ההונגרי, והתברר שאין שום סיכוי להוציאה מהונגריה. בידי היתה תוכנית שהוכנה על דעת חוגים מתאימים, והטסתי אותה לבולגריה בניסיון להבריחה לארץ מערבית. על הגבול הבולגרי נתפסנו ונאסרנו. קשה לתאר את התלאות שעברתי שם, אך בדבר אחד הצלחתי — להעביר את האשמה אלי. היה ברור לי שגם אווה תואשם בניסיון־הבריחה, צפוי לה עונש של הרבה שנות מאסר. והצלחתי. אותה שיחררו, ואני נשארתי במאסר. לאחר התערבות שילטונות ישראל, הצלחתי לצאת משם.

נפרדתי מאווה בנמל־התעופה. כשהגעתי לאיטליה, משם הייתי אמור לחזור לארץ, נוכחתי לדעת שכימעט כל הדולרים שהיו לי נלקחו על־ידי אווה, ובקושי היה לי כסף לחזור לארץ. נשבעתי אז שהרפתקת הונגריה נגמרה בשבילי, וראיתי שמדובר כאן באשה מיקצועית, למרות גילה הצעיר. הפסקתי לכתוב אליה, אך היא לא הפסיקה לכתוב אלי מכתבים לוהטים, והגיעה פנייה מאביה שהיא עומדת להתאבד. הצהרות־אהבה שאינה יודעת גבול וארצות, שיכנעו אותי שאולי בכל זאת יש אמת בדבריה, והמשכתי לטפל בבקשותיה לעלות ארצה. אגב, עבור הקורא הספקן צירפתי להעולם הזה את כל המיכתבים, הממלאים שק שלם, והם מדברים בפני עצמם.

פניות אין־סוף לשילטונות הונגריה, ש־הם מוכנים באמת לוותר על המציאה ב־תנאי שאשלח כרטיס לישראל, ומיכתב־התחייבות נוטריוני שאדאג לכלכלתה ופרנסתה (חלילה שלא אחזירה). הסוכנות היתה מוכנה להמציא לה כרטיס לווינה, אך הם דרשו ועמדו על כך שאמציא כרטיס עד ישראל. בצד כל ההוצאות העצומות ש־נאלצתי להוציא עד אז, שהסתכמו בלמעלה מ־10 אלפים ל"י ב־1972 ואכלו את כל חסכונותי, והלוואה גדולה מהסוכנות ש־עדיין אני ממשיך לשלם אותה — נאלצתי לגייס שוב כסף לכרטיס וכסף לגט שלה, שעלה מאות דולרים.

גט או כסף?

למה לא רצה הבעל הראשון לתת לה גט? בתקופה יותר מאוחרת גיליתי את פרשת נישואיה הראשונים, מאחר שנפגשתי עם קרובי הבעל בארץ, המנסים כיום למצוא דרך שתועמד לדין. והפרשה: הבעל, אקרמן גבור, יליד רוסיה, רצה לעזוב את רוסיה להונגריה, וזה כידוע, בגוש המיזרחי, אסור אלא לאחר חתונה. אקרמן התחתן עם אווה והם עברו לגור יחד, אך הנישואים לא עלו יפה, ואווה חזרה לבית הוריה ודרשה מאקרמן פיצוי כספי של 60 אלף פורינט הונגריים (המשכורת באותה עת בהונגריה — 1200 פורינט לחודש.) הבחור לא יכול היה להמציא את הסכום שהיא ביקשה, ואז איימה עליו אווה שתגלה שהחתונה היתה פיקטיבית — דבר שהיה מביא אותו להרבה שנות מאסר בהונגריה וברוסיה.

הוריו ברוסיה נבהלו מהאיומים, והזמינו אותה אליהם לנסות לסיים את הפרשה. כספים לא היו להם, והם נאלצו לתת לה כלי־בית, מצלמות ודיברי־ערך שאותם מכרה אווה בהונגריה, וזה הכסף ששימש לה לטיול לרומניה. הבעל מצא הזדמנות לנקום בה, וסירב לתת לה גט לפני הנסיעה לישראל, דבר שהצריך את מאות הדולרים ששלחתי לה. אגב, מדובר כאן בחתונה אזרחית ובגירושים אזרחיים.

לקראת נסיעה, לאחר מאמצים גדולים, הצלחתי לגייס שוב כסף ושלחתי לה כרטיס לישראל. לישראל הגיעה ב־13.4.73, ומאחר שלא ידעתי על תאריך בואה המיועד, הזעיקו אותי מירושלים, שם הייתי בפגישת־עבודה, מאחר שסירבה לעזוב את נמל־התעופה ולנסוע לאחותה התאומה, ופרצה בצעקות ובבכיות בנמל־התעופה עד שהצליחו לתשיג אותי.

הבאתי אותה לביתי, וכאן עשיתי את טעותי הגדולה ביותר — הסכמתי להשאירה בביתי, במקום במרכז־קליטה או בקיבוץ כלשהו. לאחר שישה חודשים שהיתה בביתי, שם גרתי בנפרד מאשתי, לחצה עלי לקבל גט ולהתחתן איתה. התחתנתי איתה כשכבר ראיתי בעיות רבות באופק, אך האמנתי שאולי היא תשתנה. אז היתה שוב בהריון וסירבה לעשות גרידה.

ללמוד באולפן לא רצתה, והמיקצוע שעבדה בו בחו"ל — פועלת בבית־חרושת לפלסטיקה — לא נראה לה מבטיח בארץ. הצלחתי לעניין אותה בלימוד מיקצוע תקוסמטיקה. גם כאן לא הראתה התלהבות, ולמרות שהלימודים עלו אלפי לירות, נראתה אווה בעבודה לעיתים רחוקות, ורוב הזמן בילתה בבתי־קפה.

אין חשק לעבוד

עם הולדתו של יובל חשבתי שיהיה מיפנה, אולי, ורכשתי לה, בהלוואות נוספות, ציוד קוסמטי חדיש. התברר ש־לעבוד אין לה חשק, והציוד מעלה חלודה. ואז בא המיפנה הגדול — התברר לי שאווה עברה תאונה קשה בהונגריה, היתה מאושפזת הרבה זמן, וחלק מהזמן בבית־חולים פסיכיאטרי. בלילות היתה מתעוררת בזעקות־אימים שאינה רוצה למות, לא רוצה שהדלתות בבית יהיו סגורות. היא התחילה לצרוך כמויות עצומות של כדורי־ארגעה. נוסף לכל הצרות התגלתה לה מחלה נדירה במעיים, והיא אושפזה חודשים רבים ביפו. באין ברירה התייעצתי עם בית־החולים באפריל 1975, להפנות אותה לבית־החולים הפסיכיאטרי בבת־ים, כשהפנייה אומרת שחל שינוי חמור במצבה הנפשי, כולל ניסיון־התאבדות ופחדים עם התקפים היסטריים, לכן יש צורך דחוף בפנייתה לטיפול פסיכיאטרי אינטנסיבי. ההפנייה ניתנה לאחר התייעצות עם רופא פסיכיאטר יועץ המחלקה.

לאור המצב הנפשי שלה, שהלך והחמיר, הזעקתי את מישפחתה מחדרה, ביניהם מנהל בכיר בעירייה ועובדת בכירה בבית־חולים לחולי־נפש, ויחד חיפשנו דרך לעזור לה מבחינה נפשית. במקביל פניתי להתאחדות עולי הונגריה, וביקשתי רופא דובר־הונגרית שיוכל לעזור לה. העלו את שמו של ד"ר צלוש, מומחה לפסיכיאטריה וזה, לאחר ששמע את הבעייה, היפנה אותנו לרופא בבית־החולים הפסיכיאטרי תל־אסא.

אווה העדיפה את הטיפול בבית־החולים בבת־ים, והתייצבה שם כדי להתחיל בטיפול. אחרי ששמעו את הבעיות, נקבע לה תור לטיפול אינטנסיבי.

הטיפול המסור בבית־החולים, תוך כדי טיפול במחלת־המעיים שלה, התאהבה אווה ברופא בבית־החולים, ונודע לי שהיא מקיימת איתו פגישות, ולאוו־דווקא על רקע מיקצועי. נפגשתי עם הרופא, וביקשתי ממנו להפסיק לנצל את המצב הנפשי שלה.

בינתיים התחילה להתחבר עם חוגים שונים, והיא החליטה שהדרך היא לחזור מחדש על תרגיל הבעל הראשון, לסחוט כספים. דרשה ממני סכומים עצומים וטענה שהיא רוצה להתחתן עם אהובה, שהוא עצמו עדיין נשוי פלוס ילדים.

כשלא הסכמתי לתת לה כספים, התחילה לנפץ את הבית, להשתולל ללא סיבה ונאלצתי להזעיק מיספר פעמים את המישטרה על־מנת לרסן אותה. היה מי

(המשך מעמוד 31)

שהדריך אותה, שהדרך הטובה היא למצוא גם תעודות רפואיות, והפלא ופלא — ימים ספורים לאחר תקרית כלשהי, הצליחה להמציא גם תעודות רפואיות כלשהן.

נפגשתי עם אותו רופא בנוכחות ידיד, והסברתי לו את הסיבוך שתיא מסבכת גם אותי, שנוכחתי כבר בכושר שלה ליצור קשרים דרך חדרי־מיטות. ואכן, אותו רופא הפסיק את העניינים איתה.

הדבר הפריע גם למישטרה, שסבלה קשות מהשערוריות שהקימה בשכונה, והחליטה יום אחד לבדוק את המצב לאישורו.

הוזמן רופא מישטרתי ביום 29.5.75, ובדק את שנינו במקום. התעודה אומרת: „תעודה ראשונה: לבעל חתכים עמוקים באצבע, חתכים בבית־החזה שנעשו במכשיר חד, וסימנים של פגיעות בכל חלקי הגוף. תעודה שנייה: האשה במצב של עצבנות־יתר ומתח. מתלוננת על כאבים בבטן, בגב ובראש. לא נראים שום סימנים בגופה ובמקומות שהיא מתלוננת שהיא קיבלה חבלות, ואין שום סימני חבלה. ממליץ על המשך טיפול אצל רופא־עצבים. קיבלה טיפול בתחנה, זריקת ולריאן להרגעה.”

התאבדות ★ בים

לאחר שפגה האהבה הגדולה שלה לאותו רופא, מצאה קשר לחבר של אחותה התאומה, בועז רבין, וגם בו התאהבה.

אווה ויובל גינצבורג
ממחבוא למחבוא

אהבה. התחלתי לקבל איומים בטלפון, אשר מאוחר יותר התברר שהם של בועז רבין, אשר הואשם ונעצר כחוק. לימים נפגשתי עם אמו של בועז רבין, אשר סיפרה סיפור מדהים — אווה היתה מופיעה בדירתם, מנקה את הבית, עוזרת בבית וגם מבלה שם עם בנה, תוך כדי שהיא מציגה את עצמה כעולה חדשה ורוקחת במיקצועה. סיפור זה סופר במלואו לפני עורך־דין, אשר יוכל לאשר זאת.

ההפרעות הנפשיות שלה הלכו וגברו, במידה כזאת שהיה צריך לאחר מיספר חודשים לפנות שוב לבית־החולים הפסיכיאטרי, כדי לתת לה טיפול כלשהו למצב שהחמיר. ערב אחד החליטה להיפרד מהחיים, ולהתאבד. באותו יום פשוט טענה שהיא רוצה להיות קרובה לדגים, היות שהם מיסכנים ובודדים, ונאלצנו בעזרת זרקורים ושלוש ניידות־מישטרה לסרוק את חוף בת־ים ויפו במשך לילה שלם. רק בשעה ארבע לפנות בוקר, באוזני הרב־סמל, טענה שהיא לא התכוונה ברצינות.

בבית־המישפט, שלפניו הובאו טענותיה, קבע השופט: „אין לקבוע שהבעל משתמש באלימות, ויש להניח שהמצב הוא תגובה להתנהגות אלימה של אשתו. כן התרשמתי כי לאשה בעיות נפשיות, ומאידך אין לתלות את האשמה בבעל דווקא. אומנם נראה שמצבה הנפשי של האשה הולך ורע במידה מסויימת.”

ובכך קבע השופט של בית־המישפט המחוזי, שניסיונותיה להשתלט על הבית ועל תוכנו מבוטלים, והניסיון הקשה לא הצליח עם הבעל השני, מאוכזבת מן המאמצים שהשקיעה, שלא נשאו פרי, החליטה לבנות לעצמה קן־אהבה חדש עם מאהבה ברמת־גן. כאן שכרה אווה דירה על שמה (על־מנת ליהנות מתמיכה של מישרד־הקליטה), ואת הצ׳קים הפקיד בועז רבין לפקודת גזה גרין, בעלת־הבית הגרה בהרצליה. לקן־האהבה העביר בועז רבין חפצים מביתו, ויתר הסידורים הכספיים נעשו על־ידיו, כשהילד מתגורר במחיצתם. לי, שלא עקבתי אחר מעלליה, נודע הדבר באיחור, וזאת לאחר שהיתה מופיעה מדי יום ביומו במקום־עבודתי ודורשת ממני כספים.

באחד הביקורים, כשהלכתי לקחת את הילד, מצאתי אותם במצב שאינו משאיר מקום לספק. הילד הוזנח, והחיגגות בבית התוא, שמן יצא בסביבה והתחילו לעלות ברגל לבית החיגגות. השכנים התחילו להתלונן, ולימים נודע לי מיספר פעמים שהמישטרה באה עם צווי בית־מישפט וערכה חיפושי חשיש.

לא נותרה לי ברירה, במצב זה, אלא להגיש בקשה לבית־המישפט־המחוזי ולבקש את אחזקת הילד. באמצעות עורך־הדין דב ישראלי, הנאמן והמסור, שליווה אותי במשך תקופה ארוכה, ובהתחשב במצבי הקשה, הסכים לטפל בי על רקע אנושי יותר מאשר כספי — ביקשנו את אחזקת הילד. ידעתי שקבלת הילד בגיל כזה פירושה ויתור והקרבה גדולה של חיי, אך לא היססתי לרגע — בראותי את המצב הנפשי שלה ואת מצבו הבריאותי של הילד.

מיכתב ★ של האב

אם לא הספיק מצב זה, הגיע מיכתב עבורה לביתי מאביה, אשר תורגם לעיברית על־ידי מתרגם מוסמך. בין היתר נאמר שם על־ידי האב: „נודע לי שלא היית עושה דבר בבית, ולא היית קמה לפני השעה עשר. אינך עובדת על אף שנקנה ציוד לקוסמטיקה, אינך מטפלת לא בציוד ולא בבית ולא בבעלך — אינך מתעניינת בילדך והוא מקבל רק חלב לשתות. גירשת את ילדי בעלך מהבית והכית את חותנתך. והחמור מכל, אומרים שהנך בהריון והאב איננו אהרון (הדבר נכון, ואכן נעשתה לה הפלה בחיפה). וכן שמעתי גם דיברי אחרים. ולאור כל זאת, אינני מתפלא על הגירושין.”

והוסיף האב: „האם את חושבת שתוכלי להרוויח את לחמך מבלי לבזבז את הכנסתך, כפי שכבר קרה? אני עוד חושש מכך. כתבת שתשתנית הרבה, אך השאלה היא, האם במידה מספקת. דעתי הנוספת היא, שאין מן החוכמה ללדת, ואני מבקש לחשוב על כך הרבה.” ולבסוף כותב האב: „הזדעזעתי עד למאד למיקרא מכתבך, בו חינך כותבת כי בדעתך לנצר את הילד. במישפחתנו טרם קרה כדבר הזה, ולא במישפחת אמא, ואיני יודע מי השיא לך עצה בהמית כזאת. אינני בטוח שניתן לנצר קטין בניגוד לרצונו. הרבנות היא בתורת אפוטרופוס על הילד.”

למעשה מעידה פיסקה אחרונה זו על קשריה עם המיסיון ביפו, ועל רצונה לעזוב את הארץ לקנדה בעזרת המיסיון.

התביעה התחילה להתברר בבית־המישפט המחוזי, מלווה בתעודות ובמיסמכים שהוכיחו הזנחה חמורה בטיפול בילד, והעידו על מצבה הנפשי. עם הגשת התביעה נעתר בית־המישפט, והוציא צו־ביניים המשאיר את הילד ברשותי, וזאת לאחר שהוכח שהילד נמצא רוב הזמן ברשותי. למעשה, הילד שימש לה מכשיר לדרישות כספיות, שהתחילו ב־200 אלף ל״י, ירדו ל־100 אלף, הגיעו ל־70 אלף ולבסוף ל־50 אלף. תוך כדי דיון בבקשה שלי לקבלת הילד, סירב עורך־הדין הראשון שלה, שאליו נלקחתי על־ידה, ברוב הגינותו, לעשות „חוזה למכירת ילד,” ואף הפסיק לטפל בתיק.

עורך־דין נוסף שלה פנה אלי, והציע לי לעשות את ההסכם. עורך־הדין דב ישראלי סבר, שאין אנו צריכים להיכנע לסחטנות כספית ולקנות את הילד מאשה חסרת מעצורים וכבוד, וסירב בתוקף לעשות חוזה כלשהו להעברת הילד לחזקתי תמורת כסף.

12 שעות ★ במישטרה

בינתיים עזב המאהב את הארץ, ואווה חזרה להתגורר בביתי משך כחודש. למען הילד הייתי מוכן לנסות, למרות שראיתי בבירור שהסיכויים הם אפס. אחרי חודש שהיתה בביתי, שינתה את דעתה והחליטה לחזור לרמת־חן. היא לא שכחה לטעון באוזני המישטרה שכאילו במשך החודש שהיתה בביתי היתה „כלואה”.

המישטרה התייחסה ברצינות לתלונתה, ונאלצתי לבלות 12 שעות במישטרת חולון, אשר בירר ושמעה מפי השכנים ורשמה עדויות, שמהן יוצא — כפי שהיה בעבר — כי אין גבול להמצאות ולשקרים.

נשבעתי שבזה סיימתי את הניסיונות שעשיתי למען הילד. עמדתי רק על דבר אחד, שהיא תקבל טיפול אינטנסיבי בבית־חולים לחולי־נפש.

הילד עבר לרשותי, ואז שוב נדרשתי לשלם 50 אלף ל״י תמורת הזכות שהיא לא תדרוש אותו חזרה. הייתי תלוי באיומים שאם לא אשלם את הכסף, יגישו תביעה לקבלת הילד. עורך־הדין ישראלי, שנתבקש להכין חוזה שוב, סירב, ולאחר חודש של פסק־הדין הוגשה בקשה חדשה של בית־הדין הרבני לקבלת הילד.

בינתיים מתנהל דיון בבית־המישפט המחוזי בתיק, ושם — ב־29 בינואר השנה — טען בא־כוח האשה לעניין סמכותו של בית־הדין הרבני לקבוע בעניין הילד.

היא הגישה בקשה לבית־הדין הרבני, אשר תתברר בחודש יולי השנה. אין, כמובן, יסוד ולו קל שבקלים, לסיפורים ולבדיות שנכתבו בשמה, והצער והסבל שנגרמו לי ממעשה בלתי־אחראי זה אין לתארם במילים. אני מצפה לרגע שבו אראה את בני חזרה ואהיה במחיצתו, ואוכל לשכוח מהפרשה העגומה הזו ומאווה. היא את שלה השיגה — הפירסום שכה חלמה עליו — אך חבל שבנסיבות שליליות.

טוב היה אם היתה מקבלת את הטיפול הרפואי המתאים, זה אולי היה עוזר לה בעתיד.

קריאה ★ לעזרה

החלטתי להביא את הסיפור במלואו דווקא מעל דפי העולם הזה, היות שחשובה לי דעתו של ציבור קוראי העיתון הזה, המורכב מכל שיכבות אוכלוסיית הארץ. פרשה כאובה זו ראתה אור בנקודות הסנסציוניות שבה, אבל משום־מה נשכח ונשמד הצד האנושי שבה, ולא סופר על סיבלו הרב של אב, שנמנע ממנו להתראות עם בנו במשך חודשים, ושל בן שנמנעת ממנו אהבת־אב.

אני רואה במעשה זה, של ניתוק ילד מהורה, אחד המעשים השפלים שיכול לעשות אדם לאדם. מה עוד, שמעשה זה נעשה על־מנת לסחוט סכומי־כסף גדולים, להשיג הישגים מישפטיים והכרעות־דין, שבמדינה דמוקרטית נעשים אך־ורק על־ידי בית־מישפט. אני עומד בסבל נוראי זה לא רק למעני, אלא למען כל אותם גברים ונשים שהיו יכולים להימצא במצב דומה.

הבה נוכיח יחד, שאנו מדינת־חוק, שלא ניתן לכפות הליכים מישפטיים ולסחוט כסף באמצעות מעשי־חטיפה בזויים של קטינים. אולי פעם אחת ולתמיד יבוא הקץ ל„פרשיות” כאלה, יימצאו המסייעים וייענשו בכל חומר הדין (החוק קובע דינו של היודע או המסייע ביד חוטף הקטין מרשות האפוטרופוס החוקי, ודינו שבע שנות־מאסר).

ביקשתי מכל אותם קוראי העיתון המזדהים, והמוכנים לסייע לי בחיפושים — כל אחד באיזור־מגוריו — בזמנו הפנוי, שיפנה אלי לת.ד. 26114 תל־אביב, ויקבל חומר ותמונות — ויחד נצליח לעשות את אשר לא הצליחה לעשות המישטרה במשך חודשיים, למרות מאמציה הכנים והרבים למציאת הילד ואכיפת החוק.

חשוב לי בעיקר באיזור נתניה ושכונותיה, גוש תל־מונד, וכמובן כל עיר וכל יישוב בארץ.

למען ההבהרה אציין, שלא ביקשתי שום מידע מהעולם הזה, שנפגש איתה, וזאת משני טעמים: 1. זכותו של עיתונאי לעשות את עבודתו, ובכך נבחנת עיתונות חופשית — גם־אם אני, אישית, פוסל נסיבות אלה.

2. מתוך הכרת הערמומיות שלה, אני מניח שגם להעולם הזה לא גילתה את האמת על מקום־הימצאה. יש להניח שנפגשה עם כתב העולם הזה ביוזמתה, איישם, לצורך הפירסומת, וזה כל מה שידוע לאנשי העולם הזה.

במדינה

(המשך מעמוד 25

גד יעקובי, להעביר בדרך חוקית כלשהי כספים ממלכתיים לאגד.

לפני שבועות מעטים, אחרי שביתת אגד האחרונה, הודיעה הנהלת הקואופרטיב הגדול במדינה, כי היא מצמצמת את שירותיה „בשעות שאינן שעות לחץ.” הצימצום מתבטא בכך שאחרי השעה שש בערב אין במרבית הקווים אוטובוסים ישירים. בין השעות שמונה וחצי בבוקר ושלוש אחר־הצהריים, הקווים פועלים בתדירות נמוכה יותר מאשר קודם ההחלטה (בדרך־כלל, במקום כל 15 דקות כל 25־30 דקות).

לחץ. „הצימצום יצר לחץ,” הודה אחד מחברי הנהלת אגד. „התורים ברציפים ארוכים. זמן־ההמתנה הממוצע לאוטובוס איננו כמו שחשבנו שיהיה. חשבנו שזמן־ההמתנה אחרי הצימצום לא יעלה בשום מיקרה על 18 דקות. אבל המצב בשטח הוא שההמתנה המינימלית לאוטובוס היא עשר דקות, והמכסימלית 35־30 דקות.” זה, בקווים שתדירות האוטובוסים בהם גבוהה יחסית.

„יש קווים שבהם יוצאים רק שלושה־ארבעה אוטובוסים ביום, וברור שזה מקשה על ציבור הנוסעים,” הסביר איש אגד.

כך, למשל, מדי עשר דקות יוצא אוטובוס מתל־אביב לירושלים. בשעה עשר בבוקר המתין נוסע כדי שני אוטובוסים, ועלה רק על השלישי. סך־הכל עמד בתור 25 דקות. בשעות־העומס עלול משך־ההמתנה להיות ארוך יותר.

האוטובוסים יוצאים כשהם עמוסים לעייפה. מקומות־הישיבה תפוסים, ובין המושבים עומדים כ־20 נוסעים נוספים בצפיפות נוראה.

עכשיו, בעיקבות ההסדר החדש, יצטרפו אל התורים מאות רבות של חיילים־בחופשה מדי יום ביומו. הם זכאים גם להיכנס לאוטובוסים ראשונים, מבלי לעמוד בתור עם שאר הנוסעים.

הציבור יתהדק. לאן מתכוונים שרי הביטחון והתחבורה לדחוס את כל חיילי הטרמפיאדות? „במשך חצי־שנה ייערך סקר לקביעת היקף נסיעות החיילים על־פי ההסדר. לפי זה ייקבע התשלום לאגד, ולפי זה נראה איך יסתדר ההסדר מבחינת השירותים הניתנים לאזרחים.” אומרים במישרד־התחבורה. „בינתיים, הכל רק ניסיוני.”

הנהלת קואופרטיב אגד דואגת מאד לאינטרסים שלה, מתוך מגמה להגיע לריווחיות מירבית. אגד לא יגדיל את כמות האוטובוסים בקווים השונים ואת תדירויות הנסיעות. „לא אחרי שפוטרו חלק מהשכירים,” אמר חבר ההנהלה.

למעשה עומדים לרשות אגד עשרות אוטובוסים הניצבים בלא שימוש במיגרש גדול על כביש חולון — בית־דגן. אולם לדיברי ההנהלה, לא כדאי יהיה להוציא אותם לעבודה עכשיו: „במצבנו, אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו יותר מדי הפסדים.” השיטה היום היא: „דחוס לאוטובוסים כפי יכולתך.”

„הציבור יאכל את זה כמו שהוא אוכל הכל,” אמרה נוסעת שהמתינה בתור אינסופי לאוטובוס לחיפה. „ירצה — יאכל, לא ירצה — לא יאכל, יקנה מכונית.”

יחסי חוץ

מירוץ אמוק

איך הופכים „תכוסתנים” „שונאי עצמם” ניצים כשרים למהדרין

מצבם של הישראלים ביחס לבחירות לנשיאות בארצות־הברית, דומה לזה של תושבי הגדה ורצועת־עזה ביחס לבחירות לכנסת: אלה גם אלה אינם משתתפים במיבחן הדמוקראטי, שיכריע באמת את גורלם.

מצבם של הישראלים הוא בכל־זאת טוב יותר מזה של הפלסטינים בשטחים המוחזקים: לישראלים יש נציגות פעילה בזירה המדינית האמריקאית: האירגונים היהודיים, הלובי הישראלי, השגרירות הישראלית, הקונסוליות הרבות במרבית הערים הראשיות של ארצות־הברית — כל אלה פעילים מאד בתחום הבחירות המוק־

(המשך בעמוד 42)

אם את יפה ★ אם את צעירה ★ אם את אוהבת חוויות ★ אם את בעלת רוח ספורטיבית ★ אם את אוהבת לטייל בישראל★אם את רוצה לזכות בפרסים

את יכולה להשתתף בתחרות

מלכת המים 1976

בחסות „גולדסטאר"

ב־6 נשפים ענקיים שייערכו באילת, באר־שבע, חיפה, טבריה, אשקלון ותל־אביב וב־3 קרנבלים ייארח אותך „העולם הזה" בעזרתן האדיבה של החברות:

„עץ הזית" יצרני „אוליביה" • „אאודטור ג'ירל"

החברה הבריטית לקוסמטיקה • „גוטקס" - בגדי ים וחוף • „ולה" - יצרני תמרוקי שיער בישראל • חברת התעופה „ארקיע" • „תנובה" • אוטובוסי „טיולי הגליל"

• מלון „לרום" באילת • „החוף השקט" בטבריה

כרטיס־טיסה לאירופה וחזרה מתנה למלכה

מועמדות המעוניינות להשתתף בתחרות מתבקשות להתקשר לקביעת ראיון למס. 221128 תל־אביב, כל יום בין השעות 10.00—14.00

פועלים, אנשי ההתיישבות, סטודנטים ונוער

בואו בהמוניכם

להפגנה מאוחדת יהודית - ערבית

של ה־1 במאי

שבת, 1.5.76 בשעה 11.30

שד׳ בן־גוריון (קק״ל), פינת רח׳ דיזנגוף, ת״א

לשלום צודק שיכבד את זכויות ישראל והעם הערבי הפלשתינאי

נגד ההפקעות! לשוויון זכויות לאוכלוסיה הערבית בישראל!

נגד היוקר, הפיטורים והפגיעות בשכר העובדים!

לחיסול הפער העדתי! להגנת הדמוקרטיה!

הוועדה המארגנת:

הפנתרים השחורים

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק״ח)

חזית השמאל וברית השמאל הציוני הסוציאליסטי העצמאי

קבוצות נוער וסטודנטים

חברי קיבוצים ואחרים

זהו מראה יומיומי בערי הגדה -

מפגינים מוכים באלות שוטרים.

מפגינים נופלים מיריות כדורים.

חיילים מתפרצים לתוך בתי־ספר.

יושם קץ לדיכוי!

אל תאמרו: לא ידעתי!

הליגה לזכויות האדם והאזרח
תל־אביב, ת״ד 14192

בלשים פרטיים, שהוזעקו מתל־אביב, צילמו בחשאי את אורחי קבלת־הפנים שערך מזכיר מועצת־פועלי־חיפה לנכבדי העיר קיבל מהם

מי מולק את מולק

מולק עם יצחק סינואני

ח"כ ורטמן

מאת יוסי ינאי

מאות האורחים שהגיעו לקבלת־הפנים, אותה ערך בביתו מזכיר מועצת־פועלי־חיפה, אליעזר מולק בחג־הפסח, התקשטו והתייפו לקראת האירוע החיפאי המסורתי. אולם אילו ידעו אותם אורחים, שהיו משמנה וסלתה של חיפה, כי הם מונצחים גם במצלמות נסתרות, הם היו בוודאי משתדלים להתייפות עוד יותר.

אבל לא רק האורחים לא ידעו על קיומם של הבלשים־החוקרים נושאי המצלמות, אשר התמקמו בחצר הבית שבו שוכנת דירתו של מולק, ברחוב דרך הים בחיפה, ובאחד הבתים שממול. גם המארח, מולק עצמו, לא ידע כי אורחיו מונצחים במצלמות נסתרות.

הזמנתם של בלשים פרטיים מתל־אביב, כדי שיצלמו את אורחיו של מולק, היוותה שלב חריף נוסף במערכה המתנהלת עתה בעיר־הגמל ובהסתדרות, נגד מזכיר מועצת־הפועלים, מי שנחשב עד לפני מיספר חודשים כאחד האנשים החזקים בחיפה.

✱ מתנות יקרות וצ'קים

בתקופת ראש־העירייה הראשון של חיפה, אבא חושי, נהג חושי להזמין פעמיים בשנה — בראש השנה ובפסח — את יקירי העיר ועסקניה לקבלת־פנים מסורתית. ההזמנות לקבלת־הפנים היו משמעותיות ביותר לגבי עסקני ונכבדי העיר. מי שלא הוזמן ידע מייד כי חושי כועס עליו, וכי מעמדו בעיר מצוי בשפל המדרגה. מי שהוזמן טלפונית על־ידי מילכה, מזכירתו הנאמנה של חושי, ידע כי עליו לעשות מאמץ ניכר „כדי למצוא חן בעיני אבא." ומי שהוזמן בטלפון, על־ידי חושי אישית, ידע שמעמדו בעיר מובטח, לפחות למשך מחצית־השנה הקרובה, עד קבלת־הפנים הבאה.

כאשר נפטר חושי, החליטו שניים להפגין את מעמדם החזק בחיפה על־ידי תפיסת „ירושת" קבלות־הפנים. גם מזכיר מועצת־הפועלים מולק, וגם מי שהיה אז מזכיר־המחוז של מיפלגת־העבודה וכיום חבר־כנסת ויושב־ראש הנהלת הקואליציה, משה ורטמן, החלו עורכים קבלות־פנים בבתיהם.

מדי שנה שולחים שני האישים מרגלים, כל אחד לביתו של האחר, כדי לבדוק עד כמה הצליחה קבלת הפנים של השני, וכמה התייצבו להביע נאמנות ליריב. בדרך־כלל היתה הרשימה שווה. למרות שקבלות־הפנים — הן אצל מולק והן אצל ורטמן — נערכות תמיד ביום הראשון של החג, בשעת־צהריים, היו מרבית האורחים מצליחים לבקר בשתיהן.

אולם מה שעניין את המרגלים יותר מכל לא היה רשימת האנשים שהתייצבו, אלא מיספר המתנות שהביא כל אחד מן האורחים וערכן. נושא המתנות הפך קנה־המידה המובהק להצלחת קבלת־הפנים. בשנים האחרונות החלו האורחים, על־פי רמזים שקיבלו, להביא נוסף — או במקום בקבוקי־המשקה או מערכות־הסרוויס היקרות המסורתיות — גם צ'קים במזומנים, שבהם נרשמו סכומים בני מאות ואף אלפי לירות.

השנה, כאשר החיים הציבוריים בחיפה החלו גועשים, בעיקבות התחרות על מקומו של אלמוגי כראש־העיר, לא סמך עוד ורטמן על המרגלים שלו. הוא סטה מנוהגו המקובל, זנח לשעה קלה את אורחיו־שלו, והופיע בביתו של מולק כדי להיווכח במו־עיניו אלו מתנות קיבל מולק.

המסיבה אצל מולק היתה מוצלחת. רעייתו יונינה, בעזרת מיספר מלצריות, הצליחו לארח את מאות האורחים שצבאו על הבית „לפי כל הכללים." גם המתנות שקיבל מולק — הנשארות ברשותו ואינן עוברות למועצת־הפועלים — הגיעו לסכומים של הרבה אלפי לירות.

✱ השמועות התגלו כאמת

למולק היתה הצלחה זו חשובה ביותר. בחודשים האחרונים הוא מותקף מכל עבר, ונפתחו נגדו חזיתות שעליהן לא חלם אפילו בסיוטי־הלילה שלו.

את האות לפתיחה במילחמה נגד מולק נתן יוסף אלמוגי, בתקופה שבה שימש עדיין כראש־העירייה, ביום־העצמאות אשתקד. עסקני חיפה יודעים, כי בעוד הסייסמוגראף לחשיבות אצל חושי היה קבלת־הפנים, הרי אצל אלמוגי היתה זו בימת יום־העצמאות. לפי מקום־הישיבה שאליו היה מובל כל אחד מהאורחים, על הבימה המרכזית ביום־העצמאות, ידעה העיר כולה אם סר חינו בעיני אלמוגי, או שהוא מקורב אל ראש־העיר. מקומו של מולק על הבימה המרכזית היה מובטח תמיד לימינו של ראש העיר. בשנה שעברה הובל מולק, להפתעתו הרבה, לקצה השורה, וישב משך כל הטכס כילדון נזוף.

בעקבות אות זה של אלמוגי זקפו גם העסקנים הקטנים את ראשם והשחיזו את לשונם, והחלו מרננים על הביזבוז הרב שנוהג מולק במועצת־הפועלים. השמועות והסיפורים, שהיו נכונים, על הפאר הרב שבו ריהט את משרדיו במועצה, על הכמות הגדולה של עוזרים ויועצים מקבליי משכורות שמנות, שבהם הקיף את עצמו, על כך שמזכיר מועצת הפועלים עובר מדי כמה שנים לדירה חדשה, מפוארת מקודמתה, ועל המכונית החדשה שקנה לעצמו על חשבון מועצת־הפועלים. שמועות ורינונים אלה, הפכו לשאגה.

כאשר נסע מולק לאנגליה על חשבון ההסתדרות, „כדי ללמוד אנגלית," הודלף הדבר לעיתונות והתעוררה שערורייה ציבורית אדירה ומגוחכת.

חברי מזכירות מועצת־הפועלים החלו זוקפים קומתם נגד מולק בגלוי. אחד מהם, יצחק סינואני, חבר המזכירות מטעם המערך, הידוע כאיש רפ"י לשעבר — מתריס דרך־קבע נגד מולק על שחיתויות וביזבוז במועצה, אשר מולק, לדבריו, אחראי עליהן באופן אישי. גיזבר המועצה, שמולק הצליח לנטרלו ולהביא איש־כספים מעליו, ליקט בחשאי תיק עב־כרס ובו מיסמכים אשר לדבריו „יגמרו את מולק סופית."

✱ מילחמה אישית על קיסר

לפתע נפתחו התקפות על מולק גם מחוץ לגבולות חיפה. מזה שנים רבות ידוע, כי חובות רבים מעיקים על מועצת פועלי חיפה. המועצה לקחה הלוואות, גילגלה כספים ושיחקה מישחק של שיעבוד הנכסים הרבים הנמצאים ברשותה וכך הצליחה לצוף על פני המים.

לאוזניו של מנכ"ל בנק הפועלים אברהם לוינסון הודלף כי מולק, שהוא חבר הדירקטוריון של הבנק, לוטש עיניים למישרת מנהל בנק־הפועלים, במיקרה שלא יצליח להיות מועמד לראשות עיריית חיפה. לפתע החל הבנק לוחץ על מועצת־פועלי־חיפה בעניין תשלום חובותיה של המועצה.

(המשך בעמוד 42)

היא באה לביקור מולדת, ראתה - וחזרה

סוזי לא רוצה

המסתורית סוזי מסתירה את עיניה מאחרי מישקפי־שמש. „בגלל השמש המסנוורת.”

הבוחנת במבט מלמעלה בוחנת סוזי את ארצנו, ושופטת אותה לשלילה „האנשים פה גסים.”

צילם **פיטר פן**

„**מה זה פה? מה זאת** השממה הזאת? איפה כל החברה שלנו? יאללה, יאללה, התעוררו! לרקוד, לרקוד! לשמוח! מה זה פה, מושב זקנים?!”

לגבי כל אותם מאות נופשים בכפר־הנופש הצרפתי באשקלון, היוותה הצ־עירה הבלונדית החטובה, שירתה את המישפטים דלעיל מבלי להיעזר בפסיקים או נקודות, ובמיבטא פולני בולט, את הפתעת־חייהם. רבים מהם נתקלו, לראשו־נה בחייהם ואולי גם לאחרונה, בתופעה הקרוייה סוזי לרמר. רק למעטים, אשר ידעו את סוזי מלפני שנתיים־שלוש, לא היה צל של ספק: „סוזי איז באק אין טאון!”.

ואכן, היתה זו סוזי לרמר, שבמהלכו של סדר תפסח שלא נחוג כהילכתו בכפר (העולם הזה 2017) עלתה על השולחן העמוס כל טוב, הרביצה מחול סוער, גררה אחריה צעירות רבות אחרות. היתה זו סוזי שהחליפה את האוברול הלבן שלה בשימלה חשופת כתף אחת, ושיגעה את באי הדיסקוטק באופן ריקודה, כאילו היא מרחפת יחידה בחלל הדיסקוטק, כשהיא מניעה את גופה החטוב לצלילי המוזיקה. היתה זו סוזי, שהקימה מעל כיסאות־הנוח שלהם את עשרות הנופשים סביב הבריכה, כאשר עלתה מן הרחצה בביקיני לבן מדגם טנגה (חוטיני), שהורכב מארבעה משולשים וארבעה חוטים, ושהמים גרמו לו להפוך שקוף, ולהראות לכל העולם — מה שסוזי מעולם לא ניסתה להסתיר: את מתנות־הטבע הנפלאות שבהן חנן אותה הטבע.

סוזי לרמר, בחורה כארזים. בביקורה הנוכחי בישראל, קשה היה לומר עליה כי השתנתה, למרות שהיא טוענת — ובתוקף — כי אכן אירעו בחייה דברים רבים, מאז נטשה את ישראל הקטנטונת לפני כשנתיים על מנת שלא לשוב. קשה היה לדעת, בביקורה הקצרצר בן עשרת הימים, כי היא אשה נשואה, ועוד יותר קשה היה לנחש כי הגברת הצעירה, בעלת הגוף המשגע, הפנים התמימים והגרדרובה המ־טרפת, נמצאת עתה בחודשי הריונה ה־ראשונים ועומדת להיות לאם בשוודיה, הלא היא מולדתה החדשה.

בגדים זה מיותר

את סוזי גילה כתב העולם הזה, בעת שעבדה כזבנית באחד מדוכני־הקוסמטיקה של כל־בו שלום. מאז התגלגל הגלגל במהירות, מהירות גדולה מזו שעליה חלמה סוזי אף בחלומותיה הוורודים ביותר. הצעירה ממוצא פולני, שעלתה ארצה באותה שנה יחד עם אמה הנוצריה ואביה־החורג היהודי, השתתפה בתחרות מלכת המים, הפסידה את התואר לאיריס דווידסקו, אך כמו שקורה בתחרויות מסוג זה, התגלתה על־ידי צלמי־האופנה, שעטו עליה כמוצאי שלל רב. הליברליות שהפגינה, הבגדים שלא אהבה במייוחד, כל אלה הזרימו אל סוזי הצעות מפתות.

אחת מאלה היתה מפתה במייוחד. צלם־אופנה הזמין צייר שיצייר על גופה העירום של סוזי, בת השש־עשרה, חולצה ועליה סימלה המיסחרי של חברה ידועה. צילום זה הפך אחד הצילומים היפים ביותר שקישטו אי־פעם לוח־שנה ישראלי. אותו צילום היסטורי הביא לסוזי אין־סוף עבודות. במהירות הפכה דוגמנית מבוקשת ונערת־חברה ידועה, שניהלה פרשיות־אהבה מפורסמות.

סוזי קישטה את כל המסיבות, בילתה בכל אתרי־הנופש מאכזיב ועד אילת, ושתתה מכוס החיים במלואה, כיוון שבשלב מסויים של חייה הסוערים ניסתה הצעירה היפה לשים להם קץ, על־ידי בליעת גלולות, ורק בנס ניצלה.

כיום, כאשתו של סוחר־העתיקות השוודי, יאניק סמולרצ׳יק, ששמו מעיד על מוצאו הפולני, טוענת סוזי שהיא רגועה יותר, למרות שהיא עדיין נזקקת לכדורי־ארגעה כדי לשמור על מצב־בריאות תקין. יש לה בית בן ארבעה וחצי חדרים בשטוקהולם, בית בכפר, שתי מכוניות, פורשה ומרצדס, עוזרת צמודה והרבה כסף, די כדי להכניס למדינת ישראל דולרים, ולרכוש בהם תכשיטים יקרי־ערך משובצים ביהלומים, באחת הגלריות היקרות שביפו.

מספרת סוזי לרמר, בעלת הטמפרמנט הפולני שאפילו ארץ קרה כשוודיה לא הצליחה לצנן: „אני אף פעם לא אהבתי את הארץ ולא רציתי לחיות פה. זה לא

לשוודיה התרבותית

מקום בשבילי! אין פה התנאים שאני דורשת, אין קולטורה! החיים של אירופה הם באירופה, ולא פה. כשבאתי הנה הייתי קטינה, אבל הספיק לי לילה אחד כדי שאדע שאני רוצה לחזור לפולין. אני נוצ־ריה קתולית, וכל הזמן הייתי צריכה להת־נצל ואפילו לשקר, והגיד שאני עומדת להתגייר, למרות שבחיים שלי אפילו לא חלמתי לעשות את זה.״

אך אפילו נסיעתה של סוזי לשטוקהולם, כימעט ככל דבר אחר שהיא עושה בחייה, היתה כרוכה בדראמה כימעט. אבל אם להתחיל, למה לא להתחיל מהתחלה?

וההתחלה היתה חברה הראשון ואהבתה הגדולה, ספר־נשים בשם ניסים, שהיא עמדה — לדבריה — להינשא לו, למרות שהחוק הישראלי התיר נישואים רק החל מגיל שבע־עשרה. ובכן, אותו ספר־נשים שהיה אהבתה הגדולה, נטש אותה לבסוף ונסע ללוס־אנג׳לס. אז, כאמור, התאהבה בה הפירסומת, והקאריירה החדשה הובי־לה אותה היישר אל בין זרועותיו המנוסות של נער־הזוהר פוקה הירש, שמבחינת גילו יכול היה להיות סבה. מה שלא הפ־ריע לסוזי כלל וכלל, כי „הוא הרבה יותר טוב במיטה מכל צעיר אחר שהכרתי.״

מפוקה, שממנה נפרדה אחרי רומן סוער שקישט את טורי החברה בעיתונות בארץ לאורכם ולרוחבם, הגיעה סוזי היישר אל הפנטומימאי סמי מולכו, גם הוא איש מפורסם, והיא מספרת: „נסעתי עם סמי לאירופה, והייתי איתו בסיבוב־הופעות ש־מרכזו היה וינה. היינו מאורסים, ועמדנו להתחתן. יומיים לפני החתונה ברחתי לו, כי הבנתי שהוא לא בשבילי. סמי נורא נעלב כשטילפנתי לו מפאריס, ודרש הס־בר. הסברתי לו, ומאז אנחנו ידידים.״

ושוב, לא צעירה כסוזי תרשה לעצמה להישאר לבדה, ומזרועותיו הארוכות ור־בות־ההבעה של סמי הגיעה היישר אל בין זרועותיו החסונות (והנשואות אז) של בעל־המוסך איציק („מוסטאנג״) דנין, ש־הספיק מאז להתגרש. מספרת סוזי, שעב־דה גם כמזכירתו של דנין: „איציק עשה לי המון בעיות. היינו שבועיים בספרד, והבנתי שהוא לא בשבילי, אז ניסיתי לטוס לפאריס, והוא לא נתן לי. כשראיתי שכך, לקחתי מטוס לשטוקהולם, שם יש לי אח.

עם החבר׳ה

במנדי׳ס **פיאנו־בר**, בילתה סוזי את מרבית לילותיה בארץ. למרות שהיא טוענת כי אינה אוהבת את הארץ, הלא־מתורבתת, נהנתה מכל רגע ששהתה בה. היא הרבתה להיפגש עם חבריה הישנים השומרים לה אמונים, נראתה בכל המקומות שבאופנה והצליחה למשוך את תשומת־לב כל האנשים בכל מקום שאליו הגיעה.

פה זה לא בשבילי

„לא התכוונתי להישאר, אבל הצצתי ונפגעתי. שטוקהולם מצ־אה חן בעיני. פגשתי שם אותה חברה שהיתה לי בארץ, עילית ושמנת ואנשים חשובים. הכרתי את בעלי בדיסקוטק, וכ־עבור שלושה חודשים התחתנו — מתוך אהבה. הוא בן שלושים וחמש, יפה־תואר ואיש העולם הגדול. לצורך עסקיו הוא נוסע בעולם, ולוקח אותי איתו. הייתי בתאילנד, ביפאן, בארצות־הברית ובדרום־אמריקה. כל כמה שבועות אנחנו נוסעים לחופשה באתר־סקי, או בקייץ לרוויירה הצרפתית. אז מה אני צריכה יותר מזה?

„בכלל שטוקהולם היא המקום בשבילי. תרבות אחרת, אנשים אחרים, זה מה שאני רגילה מפולין. אף אחד לא מקלל, אף אחד לא צועק, אף אחד לא דוחף. יש אופרה, יש קונצרטים, יש תיאטרון. איפה פה יש תיאטרון? אם תיקי דיין משחקת את שייקספיר, אז יש פה תיאטרון? מצ־טערת, אבל אני לא התאקלמתי בארץ! זה לא בשבילי פה. המילחמה עם הערבים לא מעניינת אותי. הדבר היחידי שמעניין אותי בכל הסיכסוך היהודי־ערבי הוא שיש עיתונאית אחת שהייתי שמה אותה בתוך טנק בתפקיד של פגז, ומיירטת אותה ישר אל הערבים. זה כל מה שיש לי להגיד על המילחמה.״

נאום סוזי לרמר, שלמרות הכל ואף־על־פי־כן מבקרת, לדבריה, פעמיים בשנה בישראל, כדי לראות את האמא שלה. אז מה אפשר לומר על בחורה שטוענת כי היא באה לבקר את אמא שלה, ומייד בהגיעה לשדה־התעופה של המדינה הש־נואה עליה, מצלצלת אל מעריצה הוותיק, איש־החברה מייק סטולובצקי, ושואלת או־תו: „מייק, מה עושים הערב?״ ומבלי לראות את אמא נוסעת איתו לבילוי בן יומיים?

ומה אפשר לומר על בחורה הטוענת שהאנשים כאן אינם די מתורבתים לטעמה, ומייד רצה לג׳קי לראות את החברה, קו־פצת אל עליזה, הספרית הקבועה שלה מימים־ימיה, ולוחשת על אוזנה: „את תס־פרית הכי טובה בעולם,״ מסתובבת בדיי־זנגוף, הולכת למנדי׳ס, ומבקרת למרות הכל את האקס־חברים איציק דנין ופוקה הירש, ומודה: „החבר׳ה מקבלים אותי מאוד יפה, וזה תמיד מפליא אותי מחדש. קבלת־פנים נורא חמה, איך שרפי גלסון וכל סגני־האלופים שם באילת קיבלו אותי.

„בכלל, אנשי הצבא הם האנשים היחי־דים בישראל שאפשר לדבר איתם, כי יש להם שכל! באמת, איך שהם קיבלו אותי כאילו שהייתי חסרה להם!״ והאמת ניתנת להיאמר: בנוף החתיכות התל־אביבי, אח־רי שפנינה רוזנבלום הופסדה לטובת לונ־דון, סוזי לרמר באמת חסרה.

לא שמה

על מה שחושבים עליה, ועושה מה שהיא רוצה. כך מגדירה סוזי לרמר את עצמה. אין לה כל מעצורים, והיא מרגישה בכל מקום בבית. גם על הכסא המסתובב בבאר של מלון **רמדה קונטיננטל**, חשה טוב.

נמר של נייר

הסופר שעושה עסקים מן הדמעות של העם היהודי ✱ האם לשון פרה יכולה לחולל מהפכה תרבותית ✱ לוי נויפלד כגיבור ספרותי ✱ כיצד מתחמקים מו״לים מתשלום מס־מלאי על הספרים ✱ ספרות השואה היא „גיהינום בקפטריה עם שירות עצמי"

אלי ויזל

יורם קניוק

יאן קוט

איציק מאנגר

ארנון הדר

המישלוח מירושלים

צאן ברזל

אליעזר שטיינמן, אביהם של נתן ודויד שחם, היה מהביקורתיים שבין דור המייסדים. בשנים האחרונות לחייו נהג להיפגש עם מאיר ינאי, שרשם את שיחותיו. יומן־השיחות ראה־אור לאחרונה, ומוספי־הסיפרות ציטטו את המובאות מתוכו בזהירות רבה, ומנעו מלצטט ,פרות קדושות׳ של ההווה. אחת הדמויות אשר העיתונות נמנעה מלצטט את אימרות שטיינמן אודותיה, היא דמותו של אלי ויזל. „כה אמר שטיינמן" על ויזל:

„בארוחת־ערב ציבורית בא אלי אלי ויזל ולחץ את ידי. הסתכלתי בעיניו. הוא הסתכל בי. הוא חש מיד שלא כבש אותי. הסיר עיניו, הסתובב ונעלם. באותה ארוחת־ערב הירצה על יהדות. הוא דיבר על הנשמה היהודית, כשהמסובים יושבים וזוללים תרנגולות ומתמוגגים מנחת. אלי ויזל נותן ליהודים את הגניחה. יהודי זולל תרנגולת, והוא מדושן עונג. אלא מה, חסרה לו, כך נדמה לו, קצת רוחניות. לכן הוא מזמין את אלי ויזל, שעושה עסקים מן הדמעות של העם היהודי, וזה בא, נותן ליהודים אוכלי־התרנגולות את הצימוק, והם יכולים להמשיך לגנוח...

„אליעזר ויזל וחיים גורי דומים. הם מטפטפים דמעות, ואחר־כך עומדים ליד הדמעות עם צלחת. אני יודע שהם עושים מה שעושים בתום־לב. אך אולי אינם יודעים מה שהם עושים...

„ברוסיה היה חזן גדול, שהיה קורע לבבות בזימרתו. סיפרו עליו כי בעת תפילת כל נדרי, כשהיה עוטף ראשו בטלית, היה משרבב סוכריות לתוך פיו. המתפללים היו בוכים ונאנחים, בשעה שהחזן בלע סוכריות. גם אלי ויזל נוהג כך, לפעמים. הוא כותב על דמעות, ובינתיים בולע סוכריות..."

הנידונים לחיים

קשר של שתיקה

אדם בן כלב, מאת: יורם קניוק,
הוצאת עמיקם, 1969,
316 עמודים.

אדם שטיין, מוקיון יהודי, בעבר גדול מוקיוני אירופה. בהווה חי בעולם של זיכרונות, ביחד עם ניצולי־שואה ומשוגעים. מתגורר במכון משוכלל (בית־חולים לחולי־רוח) ע"ש צזלינג בערד.

סיפורו של אדם בן כלב הוא סיפור תלאותיו של המוקיון אדם שטיין, המגיע ממרומי תהילה אירופית אל מחנה־הריכוז, ופוגש בקומנדנט קליין, המעניק את חייו במתנה, על־מנת שישמש ככלב־השעשועים של הקומנדנט והמחנה. אדם מבדר בפקודת קליין את ההולכים למות בתאי־הגאזים, וביניהם אשתו ובתו.

בתום המילחמה משיב אדם שטיין לקומנדנט קליין כגמולו. מציל את חייו ממישפט פושעי־מילחמה, ומשתיל לו שם ודמות יהודיים. אלא שהפעם אדם מתעלל בקומנדנט לשעבר. ב־1958 מתברר לאדם שבתו השניה מתגוררת בישראל, והוא מהגר לכאן, ומגלה שבתו מתה. אדם, שהנו בעל תכונות על־טיבעיות, מעביר את עיקר זמנו, מילבד כמה חופשות, באותו מכון משוכלל ע"ש צזלינג. במכון מצוי גם אחיו־תאומו של אדם, השונא את המוקיון־לשעבר, בשל היותו כלבו של הקומנדנט קליין. האח אינו מתרשם מהצדקותיו של אדם המטיח בו: „נשארנו בזכות המוקיונות, ולא בזכות היותך הגליאן ידוע...".

בשל תכונותיו הנדירות, הופך אדם למלכם הבלתי־מוכתר של חולי המכון ורופאיו, כשהוא מטפטף מסביבו הערות כמו: „העם שונא ומתעב את זעקת האבן והמידבר. שונא ותמיד שנא את הוגי־הרוח, את המתעתעים, את המשוגעים...".

בנוף המידברי והקסום של הנגב מתרחשת לה חוויה דתית־אתיאיסטית של התגלות אלוהית אבסורדית. בסיומה של חוויה, זו אשר במהלכה נמלטים כתריסר מיושבי המכון למידבר, מגיע אחד מהם, שאינו ניצול־שואה, לבאר־שבע, לקיוסק שאותו מנהל הקומנדנט קליין, המקעקע על זרועו מיספר סידורי של מחנה־ריכוז.

במהלך קריאת אדם בן כלב דומה שהסיפור הופך למעין מסה כימעט פילוסופית של ילד־הארץ, המחפש בעזרתה אחר משמעויותיה הכמוסות של השואה. אותה מסה הופכת למעין המשך מעוות של הדיאלוג הנאצי־יהודי, תוך מיון אלפי פריטים קטנים מהשואה והצגת העולם הקליני של ניצוליה, תוך תימצות סיוטי־לילה קולקטיביים של מאות אלפי עקורים יהודיים לשעבר, החיים באשליה שהקימו מולדת לסיוטי־הלילה שלהם.

בין השורות מטפל קניוק בסארקאזם ביקורתי בתהליך האמונה־מחדש, העובר על מיגזרים של האוכלוסיה היהודית בעולם מאז מילחמת ששת־הימים. אדם שטיין מציג, ללא הרף, ובכל הדרכים האפשריות, את השקפת־עולמו האתיאיסטית־צינית, תוך הבזקי־זיכרונות המובילים אותו בהתמדה לשואה ולקשר העמוק שבינו לבין הקומנדנט קליין, וזאת מנקודת מבט כלבית, בעלת ז'אנר פיקרסקי, המלאה בהומור שחור.

דומה שנסיונו זה של קניוק להתמודד, כיליד־הארץ, בנושא־השואה, ערכו רב עשרת־מונים מנסיונות־סיפרותיים של בני דורו, המתאמצים לעסוק אך ורק בהיבט אחד של השואה, בשטיחות רבה, שמטרתה למצוא זהות־מאומצת לעצמם.

למיקרה הספר לא ברור מדוע לא זכה אדם בן כלב לביקורת עניינית, עם הופעתו בטורי הרצנזיה של המוספים הסיפרותיים בארץ, שעה שהספר זכה לביקורות נלהבות בחוץ־לארץ. האם יתכן שהסיבה נעוצה בכך שקניוק לא הביא בספר זה ,דמויות חיוביות׳, והביע דיעות בלתי־מקובלות על השואה?

יאן קוט על טדיאוש בורובסקי

נמר של נייר מארח:

בימים אלה ראה־אור בניו־יורק תירגום הספר זו הדרך לגאז, גברות וגברים מאת הסופר הפולני טדיאוש בורובסקי, שהתאבד ב־1951. הספר הופיע בסידרה „סופרים מאירופה האחרת" שבעריכת פיליפ רות. לספר נכתבה הקדמה על־ידי יאן קוט, שסיפרו בית־הספר של קלסיקנים ראה־אור בעיברית. ספריו שקספיר בן־תקופתנו ומזון האלים הפכו את יאן קוט לאחד מחשובי התיאורטיקנים של התיאטרון והסיפרות במאה־העשרים. יאן קוט הסכים לפירסום דבריו במדור זה.

סיפורי מחנה־הריכוז של טדיאוש בורובסקי נכתבו עם שיחרורו ממחנה־הריכוז, ופורסמו בפולין עוד בטרם שב אליה. סיפוריו כמו הלמו בציבור־הקוראים, שהמתין לסיפרות־מארטירים. מה עוד שהמיפלגה־הקומוניסטית (הפולנית) קראה ליצירת יצירות שתהיינה בעלות משמעות אידיאולוגית, ותחלקנה את העולם לצדיקים ולרשעים, לגיבורים ולבוגדים, לקומוניסטים ולפשיסטים.

כך שיצירותיו של בורובסקי הואשמו כ„מלאות באי־מוסריות, ניוון וניהיליזם," חטאים שלא הצליחו לטשטש את העובדה כי הסיפרות הפולנית התעשרה בכישרון חדש ומבריק.

בורובסקי כתב שהסיפרות אינה כה מורכבת כפי שחושבים, והיא משמשת עבורו כהתגרות למענו של רעיון: „לא איכפת לי שהם טוענים שאני מבזבז את עצמי בעיתונות. איני רואה את עצמי כבתולה־קדושה שהוקרבה לאלת־הפרוזה." ואכן, לידידיו ומקורביו סיפר בורובסקי ש„הוא דורך על צוואר עצמו כמו מאיאקובסקי."

אני חושב שהוא חדר לניבכי המשמעות של מישפטו זה. הוא תיאר פעמים כה רבות כיצד היו השומרים במחנה־הריכוז מניחים את־חפירה לצווארו של אסיר, ומנתרים על הידית עד לנפיחת רוחו של האסיר.

סיפורי אושוויץ של בורובסקי כתובים בגוף ראשון. המספר הינו סגן־קאפו

המוות בא כרב־אמנים מגרמניה

פאול צלאן: פוגת המתים

חלב כהה של שחרית אנו לוגמים במלוא הלילה
אנו לוגמים אותו בצהריים בבוקר אנו לוגמים אותו בלילה.
לוגמים ולוגמים אותו
אנו חופרים קבר בשמיים לשכב בו לרווחה
אדם מתגורר בבית הוא משחק עם הצפעים הוא כותב
הוא כותב כאשר לילה נופל על גרמניה של שיערך הזהוב מרגריטה
הוא כותב זאת ויוצא מן הבית והכוכבים נוצצים
והוא שורק לכלבי הציד
הוא שורק החוצה את יהודיו ומצווה לחפור באדמה קבר
הוא מצווה עלינו עכשיו צאו לרקוד

חלב כהה של שחרית אנו לוגמים אותך בלילה
אנו לוגמים בבוקר בצהרים אנו לוגמים בלילה
לוגמים ולוגמים אותך
אדם מתגורר בבית הוא משחק עם צפעים הוא כותב
הוא כותב כאשר לילה נופל על גרמניה של שיערך הזהוב מרגריטה
שלומית בשערך בעל גון האפר אנו חופרים
קבר בשמים לשכב בו ברווחה.

הוא קורא העמיקו לחפור למעמקי האדמה אתם שם האחרים תשירו ותיקפצו
הוא לופת באבזם חגורתו מנפנף בו וכחולות הן עיניו
העמיקו את חפירותיכם אתם שם האחרים תיקפצו ותירקדו

חלב כהה של שחרית אנו לוגמים אותך בלילה
אנו לוגמים אותך בצהריים בבוקר אנו לוגמים אותך בלילה
לוגמים ולוגמים אותך

אדם מתגורר בבית שיערך מרגריטה
שלומית בשיערך בעל גון האפר הוא משחק בנחשים

הוא קורא ומנגן נעימת מוות מתוקה והמוות בא כרב־אמנים מגרמניה
הוא קורא להאפיל את המיתרים וכעשן תטפסו השמימה
אז יחפר קברכם בינות לעננים לשכבו בו לרווחה

חלב כהה של שחרית אנו לוגמים אותך בלילה
אנו לוגמים אותך בצהריים והמוות בא כרב־אמנים מגרמניה
אנו לוגמים אותך במלוא הלילה ובבוקר אנו לוגמים ולוגמים אותך
המוות בא כרב־אמנים מגרמניה עם עיניים שהן כחולות
עם קליע עופרת הוא יכה במטרה הוא יכה אותך
אדם מתגורר בבית שיערך הזהוב מרגריטה
הוא צד אותנו עם כלביו ומעניק לנו קבר בשמיים
הוא משתעשע בצפעים וחולם מוות הבא כרב־אמנים מגרמניה

שיערך הזהוב מרגריטה
שיערך כעין האפר שלומית

עברית: ד.ע.

פ א ו ל צ ל א ן הוא שמו־הסיפרותי של פאול אנצל, שנולד למישפחה יהודית ברומניה ב־1920. הוריו ניספו בשואה, והוא נשלח למחנה־כפייה. לאחר מילחמת־העולם עבר צלאן להתגורר בפאריס, בה חי עד ליום מותו. שירו „פוגת־המוות" מהווה את אחד מעמודי־התווך של שירת גרמניה החדשה. צלאן התאבד בטביעה בנהר הסינה, ב־1970.

„פורארבאייטר טדיארש". כתיבה שהיא למעשה הזדהות של הסופר עם גיבורו המספר, מעשה שמשמעותו היא החלטה מוסרית של אסיר אשר עבר את כל המוראות — ואינו חושש ליטול על עצמו את מעמסת האחריות המשותפת על שהתרחש בתוככי מחנה־הריכוז.

כותב בורובסקי: „בלתי־ניתן לכתוב על אושוויץ בצורה לא־אישית. החובה הראשונית של אנשי אושוויץ היתה להבהיר בדיוק מה זה מחנה־ריכוז. אבל אל להם לשכוח, שהקורא ישאל תמיד: כיצד קרה שנותרת בחיים? תאר איך קנית מקום בבית־החולים! שמירות ועבודות קלות! כיצד דחפת מוזלמנים לתוך הכיבשן! במה הישגת נשים? גברים? מה עשית בתוך הקסרקטינים? איך הורדת מישלוחי־אדם ברציפי מחנה־הצוענים? ספר על החיים היום־יומיים של המחנה! על היררכיית הפחד! על בדידותו של האדם! ואל תשכח לכתוב שהיית בין אלה שעשו את המעשה הזה, ושחלק מאותה הילה עצובה ומדכאת של אושוויץ שמורה גם לך."

באושוויץ של החיים — כמו בכל שאר המחנות הגרמניים וגם במחנות הסובייטיים — היו החיים מבוססים על שיתוף־פעולה של האסירים, בדרגות־ניהול שונות, של טרור ושל מוות. בכל מחנה היו כמאה קאפואים, אשר כימעט וללא יוצא מן הכלל היו פושעים גרמניים, ועד לפקידים נמוכים יותר כמו „פורארבאייטר טדיאוש". לכולם ניתן תפקיד כפול: להיות המוציאים־להורג וגם הקורבנות.

במחזהו של ז'אן־פול־סארטר, בדלתיים סגורות, הרי שהמתים בגיהינום מופתעים שלא למצוא את מעניהם. הגיהינום מאורגן כמו קפטריה של שירות־עצמי, כך שלמטרות „חיסכון בכוח־אדם, או בכוח־שטן, משרתים הלקוחות את עצמם."

ואכן, הסיפרות מאז ימי ראשיתה הכירה באותה זהות־נוראית של המוציא־להורג ושל הקורבן. אגממנון של אייסכילוס, אשר הקריב את בתו למיזבח, בכדי שאוניות יווניות תוכלנה להפליג לטרויה, נירצח על־ידי אישתו לאחר שובו ליוון, כשהוא עטור בניצחון ובתהילה. גם מדיחי מלכים במחזותיו של שיקספיר. איתן דמויות המטפסות במעלה מדרגות ההיסטוריה ורוצחות את כל הניקרה על דרכן, ובהגיען לקצה מעלה המדרגות, אל הכתר הנכסף, נרצחות על־ידי בני קורבנותיהן.

בסיפורי אושוויץ של בורובסקי משתחרר ההבדל שבין המוציא־להורג והקורבן מכל מתח של גדולה ופאתוס. הם מושפלים לרמה של קערת־מרק נוספת, שמיכה שניה, או אפילו הגוחיות של כותונת משי, ונעליים בעלות סוליית עבות, שהפורארבאייטר טדיאוש היה כה גאה בהן.

אושוויץ לא הייתה רק כפי שתיארה בורובסקי „קרב עגום־דמים ביותר של המילחמה" אלא גם תחנת־מעבר ענקית. מקום אשר ממנו הופנה שלל הקורבנות והנרצחים לכיוון הרייך, שעה שהשאריות נפלו לידיהם של אסירים בעלי־זכויות: „עבודה אינה כאן דבר בלתי־נעים," אמר פורארבאייטר טדיאוש, „כאשר אתה אוכל ארוחת־בוקר של קתל־חזיר מעושן עם לחם ושום, ומדיח את זה בקופסת חלב מעוקר." מסתבר שכאשר החיים זולים, הרי שאוכל וביגוד שווים בערכם לזהב.

בורובסקי מתאר את אושוויץ כמו אנטימולוג (חוקר־חרקים), ודימוי הנמלים שב לעיתים קרובות תוך תיאור מיצעד בלתי־חדל מן הרציפים לכיבשנים, ומהקסרקטינים אל תאי־הגאזים. גורם המעורר חלחלה ביותר, בסיפורי בורובסקי, הוא ניתוקו של המספר מכל שאופף אותו: „אתה יכול להתרגל למחנה," אומר פורארבאייטר טדיאוש. כך שאושוויץ שלו מוצגת בפרספקטיבה טיבעית. כל יום הוא יום כשאר הימים. כל שמתרחש מסביב הוא שיגרתי, ,נורמאלי'. למרות שזו אושוויץ, עם העשן השחור אשר מיתמר לו מתוך הכיבשנים, והתעלות סתומות בגוויות שלא מצאו מקומן בכיבשן, כל אלה הופכים לשיגרה מאיימת.

„המחנות אומנם אינם לאנשים," טוען בורובסקי, וממשיך לתאר את אושוויץ עם בית־הזונות שלה, עם המוזיאון מלא המוצגים העשויים מעור בני־אדם, ואף אינו פוסח על מיגרש־הכדורגל שמשחקים עליו. גם אולם הקונצרטים, שמנגנים בו בטהובן, הופך ביחד עם על המירקם הזה חלק מובן מאליו של עולם מאובן זה. וכותב בורובסקי: „בין שתי בעיטות בכדור־הרגל, מאחרי גבי, הומתו בזה הרגע 3000 בני־אדם."

תודעה יהודית

שטיפת מוח

רפרטואר השירים שנבחר על־ידי מומחי־החינוך ללימוד שירת חיים נחמן ביאליק בבתי־הספר התיכוניים, מציג את דמותו של המשורר בפני התלמידים כשומר על תרי"ג מיצוות. בין שיר אודות אמו זיכרונה־לברכה של ביאליק, שהוציאה פרוטות אחרונות לקניית נרות־שבת, ועד לערים נשכחות בתפוצות־הגולה, בהן מהבהב נרנו הישן, לא נותרות לתלמיד הממוצע ברירות־חשיבה רבות.

פרופסור דוב סדן בסיפרו קערת אגוזים (ע' 167) מביא צד אחר מאישיותו של ביאליק, מפיו של ברוך קרוא (קרופניק), בזה הלשון: „מעשה בחבורה של צעירים, שבאו לביתו של חיים נחמן ביאליק באודיסה, באחרון של פסח, ועל השולחן כיבוד של חמץ. זירז המארח את אורחיו: ,חברים, חיטפו ואיכלו, אחרי כן מותר יהיה'."

מת בבית עזוב

בחטף

המשורר הפולני **אנטוני סלונימסקי**, שמלאו לו בימים אלה, שמונים שנה, פירסם „אלף־בית של זיכרונות", שם הוא מספר, בין השאר, כיצד שלח הפאן קלוב הבינלאומי את המשורר האידישי **איציק מאנגר** לטכס גילוי מצבה ללוחמי גטו־ורשה. סלונימסקי מסיים זיכרון זה: „למי ובאיזו שפה מדבר היום מאנגר? הוא לא היה נביא, אלא מקונן המבכה בקינות רבות־הוד את העבר ואת כל המולדות הרחוקות שאבדו. ● מסתבר שיש חדש במו"לות הישראלי, והחידוש, הפעם, הוא מטעמה של הוצאת הקיבוץ המאוחד, ששלחה למשורר **הארולד שימל** 500 עותקים שנותרו מספרו שירי מלון ציון. גם למשורר **אהרון שבתאי** שלחה אותה הוצאה 600 עותקים מספרו קיבוץ. מסתבר שהנימוק, המסתתר מאחר חידוש מו"לי זה, הוא רצונה של ההוצאה שלא לשלם „מס מלאי" על ספרי שירה. ● אגב, ספר שיריו של המשורר **אשר רייך** תמונת מצב, שגם הוא ראה אור באותה הוצאת־ספרים, מהדורתו הראשונה אזלה. ● בספרי סימן קריאה עומדים לראות אור הספרים הבאים: סוף הדרך מאת **ג'ון בארת**, לאסמה באהבה ובסיאוב מאת **ג'יי.די. סאלינג'ר**. ● בהוצאת ניו־הייבן בניו־יורק ראה אור ספרו של **לורנס לאנגר** השואה והדמיון הספרותי. המחבר עוסק בספרו בהתמודדות עם הגדרת האסתטיקה של הזוועה. בין היצירות הנדונות בספר, עבודות של **פאול צלאן** (פוגת המתים), **יעקב לינד** (נשמה מעץ), **יאז'י קושינסקי** (הציפור הצבועה) ואחרים. ● פרשת הסטודנט לרפואה **לוי נויפלד**, שהסעירה את הרוחות בארץ בראשית שנות השישים, כשנחשד בכמה מיקרי־רצח ואחר־כך נמצא מת בבית עזוב בעין־כרם, שימשה השראה ל**ארנון הדר**, שחיבר ספר בשם טבעת של שתיקה, העומד לראות אור בימים אלה. ● בחוגי השירה העברית מהלך בשבועיים האחרונים סיפור אודות משורר די־נודע מדור־הביניים של המשוררים, שטען בפני עורך אחת מהוצאות הספרים החשובות שבארץ, שהוא נימנה בין עשרת המשוררים הטובים שבעולם. ● תרגום עברי של בית־מטבחיים חמש, ספרו של **קורט וונגוט**, עומד לראות אור בקרוב. בית־מטבחיים חמש הוא סיפור הפצצתה של העיר דרזדן על־ידי בעלות־הברית במילחמת־העולם השנייה. הספר זכה לגירסה קולנועית, שהוקרנה בארץ. ● חיי כגבר הוא סיפורו האוטוביוגרפי של **פיליפ רות** (מה מעיק על פורטנוי) עומד להופיע בתרגום לעברית. ● בארצות־הברית ראה אור ספרה של הסופרת היהודיה **סינתיה אוזיק**, הקזת דם ועוד שלוש נובלות. אוזיק נתפרסמה בארץ לפני כמה שנים, כאשר במיפגש בין אנשי־רוח ישראליים ואמריקאים קבעה כי ארצות־הברית היא המרכז התרבותי היהודי מאז מילחמת־העולם השנייה, דבר שעורר בארץ מורת־רוח רבה.

בעריכת דן עומר

היי
חופשיה עם או־בה
o.b.
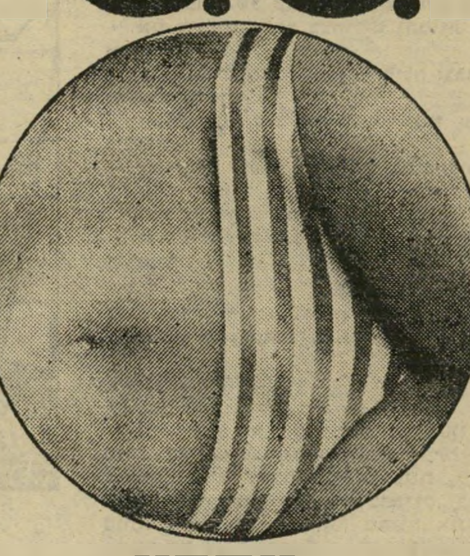
הטמפון
הקטן
שכבש
את
העולם

בוא אל הבנק הבינלאומי הראשון
ותקבל
100%
הצמדה
בתכניות החסכון
חסכון 18000
עוז דירה
קצר וצמוד
הבנק הבינלאומי הראשון
45 סניפים לשרותך ברחבי הארץ

קולנוע

סרטים

כישלון הקולוניזציה הלבנה בעולם השלישי

עשרים שנה ויותר התכונן ג'ון יוסטון לעשות את האיש שרצה להיות מלך, עד שהוציא את תוכניתו אל הפועל. למראה התוצאה מסתבר, שכל דקה של ציפייה היתה כדאית. זה לא רק אחד הסרטים הטובים ביותר שיצאו מהוליווד בשנים האחרונות, אלא גם אחד השיאים של יוסטון עצמו הנחשב, ובצדק, אחד מענקי־הקולנוע האמריקאי. לאחרונה הכריז שהוא שלם עם שלושה סרטים בלבד, שעשה בשנים הללו: השתקפות בעין הזהב, העיר הדשנה (שלא הופץ משום־מה בארץ), והאיש שרצה להיות מלך.

את המקור, הסיפור הקצר בשם זה של רודיארד קיפלינג, קרא יוסטון כשהיה בן

מייקל קיין ב„האיש שרצה"
הבעל הביא את אשתו

13 בלבד, רתוק למיטה, בחשד (שהסתבר לאחר־מכן כחשד־שווא) כי הוא סובל ממחלת־עצמות הקשורה באופן כלשהו לפעולת הלב. ההרפתקנות, החיפוש אחר אופקים חדשים, רצון האדם להשיג עוד ועוד, תכונות אלה קסמו ליוסטון — שהעריץ את קיפלינג גם בתקופה שכולם זילזלו בו, וראו ביצירתו שיר־הלל לקולוניאליזם הבריטי שאבד עליו הכלח.

פולחן הגבריות. דרכו של יוסטון אל הקולנוע היתה פחות או יותר מובטחת, בהיותו בנו של אחד משחקני־הקולנוע הגדולים של שנות השלושים. ג'ון הצעיר, לאחר שהתנסה כשחקן (הופיע כבר בגיל 3 לצד אביו), מתאגרף חובב ומיקצועני, קצין בחיל־הפרשים המכסיקאי ושאר העיסוקים שהלמו את פולחן־הגבריות של שנות העשרים (זה מקרב אותו לא רק אל גיבורי קיפלינג אלא גם לדימוי של ידידו, ארנסט המינגוויי), החל כותב תחילה כעיתונאי, אחר־כך כתסריטאי (ועד היום הוא נחשב כאחד המעולים שידעה עיר הסרטים מעודה.

משהחל לביים סרטים, אמרו לו הכל שסיפורו של קיפלינג נועד במיוחד להיות מוסרט על־ידו. יוסטון נתפס לרעיון, ו־לפני עשרים שנה ויותר רקם לראשונה את התוכנית לצלם את הנובלה. אז חשב על קלארק גייבל והאמפרי בוגארט לתפקידים הראשיים, והתכונן לצלם במארוקו, שאותה הכיר מאז המלכה האפריקאית שלו.

במקום בוגארט וגייבל. הוא הכין תרשימים, כתב תסריט, והכל היה כימעט מוכן, כאשר נפטר האמפרי בוגארט. התוכנית הונחה הצידה למשך שנים אחדות, עד שעשה יוסטון את יוצאי הדופן עם גייבל, והעלה את ההצעה שוב. גייבל הסכים, אלא שמייד לאחר־מכן נפטר אף

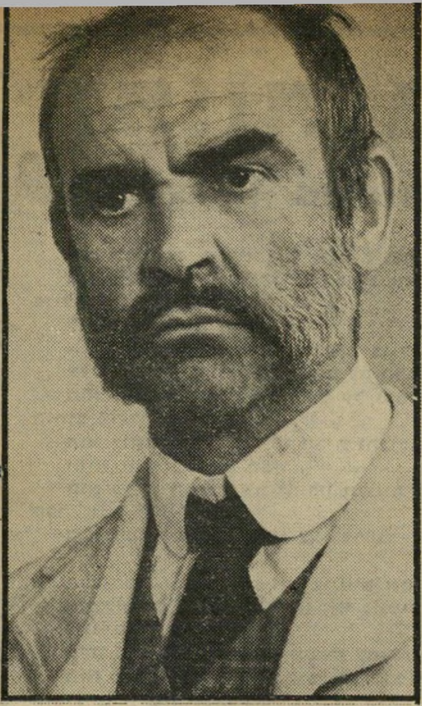

פרצופיו השונים של

הוא, והאיש שרצה להיות מלך החל צובר אבק של שנים.

עד שביום בהיר אחד נתקל המפיק ג'ון פורמן, שביקר אצל יוסטון, באיורים שהוכנו להסרטה שלא יצאה אל הפועל. הוא התלהב מן הרעיון, לקח על עצמו את מימושו, ושנתיים לאחר־מכן היה הסרט, שעלה בינתיים 8.5 מיליון דולר, מוכן — עם שון קונרי ומייקל קיין בשני התפקידים הראשיים.

בשנים שחלפו, הירהר יוסטון רבות בקשר לסרט זה, ומדי פעם בפעם היה מספר לעיתונאים שזה יהיה סירטו הבא, עד־כדי־כך השתוקק לעשותו. הוא פלירטט עם הרעיון של צילום הסרט באסיה. מאחר שסיפורו של קיפלינג מתרחש בקפיריסטאן, איזור נידח ובלתי־מוכר עד עצם היום הזה, בצפון אפגניסטן, נסע יוסטון לשם, לנפאל, לתורכיה ולשאר ערבות אסיה התיכונה, עד שהחליט לשוב לרעיון המקורי שלו, מארוקו — ארץ העוזרת ביד רחבה לציוותי־הסרטה זרים, והמציעה מידבריות, הרים וערבות צחיחות בשפע.

מיקדשים בהרי האטלס. אלכסנדר טראונר, מי שבנה בזמנו את מונמארטר באולפן הוליוודי עבור בילי ויילדר (באירמה לה דוס), נתבקש לבנות בהרי האטלס את ערי־החימר ואת המיקדשים הקדומים של קפיריסטאן. אלפי ניצבים גילחו את ראשיהם כדי להיראות כנזירים, ואלפים אחרים התקשטו בסחבות כבגי השבטים הפרימיטיביים שבמקום, ומיקסמי הקולנוע עשו את כל השאר. איש לא יוכל להתלונן שהאתרים אינם משכנעים.

ועוד נקודה שהעסיקה את יוסטון במשך שנים: השחקנים הראשיים. תחילה חשב על שני כוכבי־קופה כאריזמאטיים, אחר כך הגיע למסקנה שרק שחקנים בריטיים יוכלו לגלם את שני הסמלים ההרפתקניים של צבא הוד־מלכותה, כפי שהם מתוארים בסיפורו של קיפלינג. הוא חשב, בין השאר, על ריצ'רד ברטון ופיטר או'טול. אבל כשנפלה, בסופו של דבר, הבחירה על קונרי וקיין, שרתה כנראה יד ההשראה הטובה על יוסטון. כי קשה להעלות על הדעת זיווג מושלם יותר של שחקנים הפועלים להפליא זה עם זה, המתמזגים לחלוטין עם תפקידיהם, ובמקום לדאוג לזוהר הכאריזמאטי האישי שלהם (כפי שהיה נוהג במיקרה זה כל כוכב הוליוודי ראוי־לשמו). הם מתמסרים לחלוטין לסיפור, ומשחקים בספונטאניות, פשטות, אנושיות ומיידיות שכזו, המפילה כל חיץ בינם לבין הצופה.

הכמיהה והכישלון. ואומנם, הסיפור בסרט זה הוא הגיבור הראשי. ממבט ראשון נראה כאילו זהו אחד מאותם סרטים שהוליווד שכחה כבר כיצד לעשותם: הרפתקה אדירת־ממדים, אכסוטית ומסעירה, לפי מיטב המסורת של גונגה דין. קיפלינג סיפר על שני הסמלים שלו, שחתמו בנוכחותו חוזה הדדי לפיו הם מתחייבים לצאת אל קפיריסטאן הרחוקה, למרות כל הקשיים והמיכשולים שבדרך, להשתלט על תושביה ועל אוצרותיה, ל־

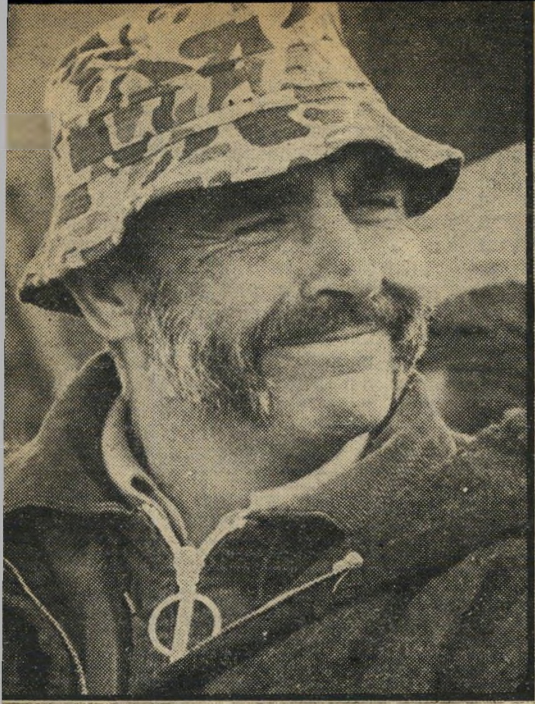
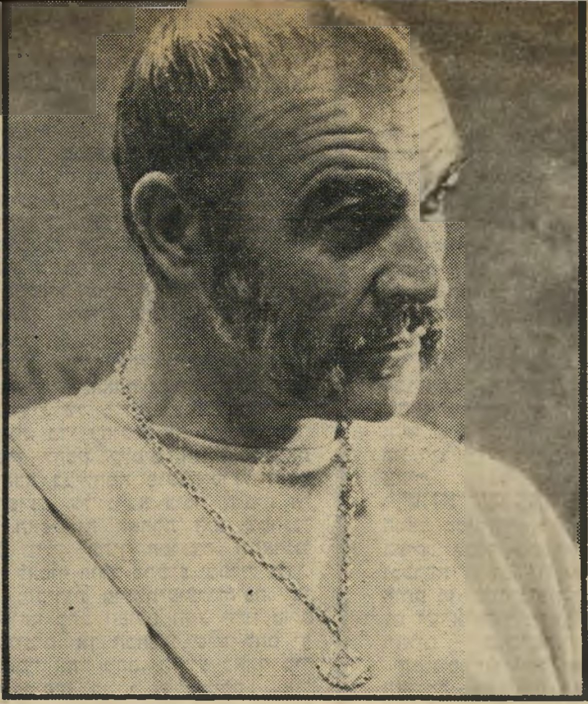
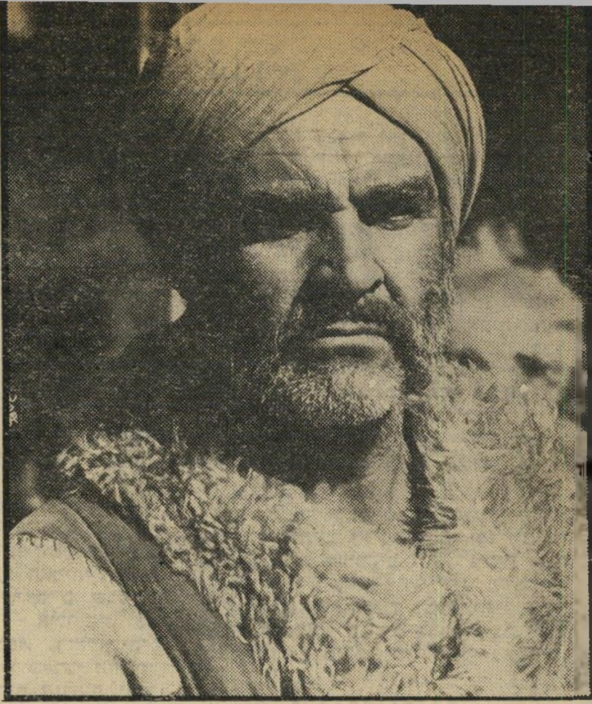

השחקן הבריטי שון קונרי ב„האיש שרצה להיות מלך" של ג'ון יוסטון

הכתיר עצמם מלכים שם, ולשוב אל חיק התרבות עמוסים בכל המיכמנים שימצאו שם. וכדי להבטיח שההסכם יבוצע, התחייבו שני הסמלים בכתב כי לא יתנו עינם בכוס, ולא בחמוקי אשה, עד אשר ישיגו את כל מבוקשם.

חומר טוב מזה קשה למצוא עבור יוסטון. כל המרכיבים הקרובים לליבו מוצעים בו בשפע. פולחן־הגבריות של שני הסמלים (האשה היחידה בסרט, היא זו שגורמת לאסון), המירדף אחר אוצרות שמעבר לקשת בענן („אותו חומר שממנו טווים חלומות," כך הגדירה זאת אחת הדמויות בסירטו הראשון של יוסטון, הנץ ממלטה), התשוקה להרפתקה, שלעיתים עזה יותר מן הכמיהה לשכר שבסופה, והכישלון שהוא מנת־חלקם של החולמים (תמונת אוצרות הזהב המתגלגלים לתהום, כאשר שני הסמלים כימעט הגשימו את משאת־נפשם, מזכירה להפליא סצינה כימעט־זהה בסרט־מופת מוקדם של יוסטון, האוצר מסיירה־מאדרה).

היליד המאולף. אבל מעל ומעבר להרפתקה המופלאה והסוחפת, מעבר ל־מישחק המעולה והתיפאורה האדירה, ל־דיאלוגים השנונים והמפוכחים ולצילו־מים המרהיבים, מצליח יוסטון לחדור אל לב־ליבו של הסיפור, ומבלי לפגוע בכל מרכיביו האחרים לסחוט ממנו מוסר־השכל מודרני בהחלט.

כי האיש שרצה להיות מלך הוא תמצית כל תולדות הקולוניזציה הלבנה בעולם השלישי, על התוצאות שנבעו ממנה. החל מן הזילזול שבו משליך מייקל קיין הודי מרכבת נוסעת, רק משום שהוא רוצה להישאר ביחידות עם כריסטופר פלאמר (המגלם את קיפלינג), דרך שיטת ה„הפרד ומשול" שבה משתלטים הסמלים על שיבטי קפיריסטאן, תוך תיאור יחסיהם עם סמל גורקה הודי (סעיד ג'אפרי) שהם מוצאים שם, היכול לשמש אב־טיפוס ליליד המאולף, כולל העתרת אוצרות ה־תרבות על נבערים־מדעת (אוצרות ש־פירושם שיכלול אמצעי החיסול ההדדי) ועד לשיגעון־הגדלות שתוקף את אחד הסמלים, המתחיל להאמין בגדולתו־שלו, בייעודו המשיחי (בני־המקום חושבים או־תו, בטעות, לבנו של אלכסנדר מוקדון, ובתור שכזה לאל) וחושק בהרבה יותר מזהב: בשילטון ובכח אבסולוטי.

ועד להידרדרות הסופית, המסתיימת בצילום האחרון של הסרט, שבו מונחת גולגולתו עטורת כתר־הזהב, המנותקת מן הגוף, של הסמל שרצה להיות מלך, על שולחנו של קיפלינג. גולגולת מצומקת, מזוהמת ומרקיבה, סמל הולם לסופם של ההרפתקה ושל הקולוניאליזם גם יחד.

גדולתו של יוסטון היא בשילוב המושלם הזה שבין ההרפתקה, המספקת את הקהל הרחב, לבין המשמעות המייועדת למי שרוצה להתעמק, כשכל אחד מן ה־מרכיבים עומד בפני עצמו, ועם זאת הם מהווים יחדיו, יחידה מושלמת. וזו לא רק הוכחה שיוסטון, בגיל 70, הוא באמת אחד מגדולי הקולנוענים של התקופה, אלא גם שכאשר מהרהרים בסיפור במשך 57 שנים, חייבות התוצאות להיראות על הבד.

שחקנים שון קונרי ושאקירה קיין
האלוהים שתת דם

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — 3 ימי הקונדור, זהו בידור, אחר־צהריים של פורענות, סרט מתוק; תמונות מחיי־נישואין; צמד ב־כותרות.

ירושלים — 3 ימי הקונדור, צמד ב־כותרות.

חיפה — 3 ימי הקונדור, מילחמה ואהבה.

תל־אביב

3 ימי הקונדור (פאר, ארצות־ה־ברית): ניתוח מכאיב נוסף של ה„חופש" האמריקני הידוע. אחרי שהבמאי, סידני פולאק עשה גם את הם יורים גם בסוסים. הפעם, הביקורת המרה מופנית אל הסי־איי־איי, הזורק את סוכניו לכלבים בהתאם למימשל ולאינטריגות שבתוכו. ההגון ב־יותר בכל הפרשה הוא דווקא הרוצח־המבצע, היודע שהוא אחראי לרצח אחד בלבד בכל משימה, ולפי תשלום קבוע מראש. האחרים לעומתו, היורים לפי מצ־פונם הפרטי, מושחתים הרבה יותר.

זהו בידור (רמת־אביב, ארצות־ה־ברית): מחווה שמ־ג־מ. ערכה לעצמה, והזדמנות לראות מיבחר של קטעים מב־ריקים מבוצעים בידי הטובים של הבד, ביניהם ג'ין קלי, ג'ודי גארלנד ודונאלד או'קונור.

אחר־צהריים של פורענות (סטו־דיו, ארצות־הברית): מי שרוצה להיווכח מדוע קיבל סרט זה, של סידני לומט, את פרס התסריט המקורי, בין האוסקא־ריסטים של השנה, מוזמן לקולנוע. דרך שני פסיכופאטים שניסו לשדוד בנק ב־מציאות, בשנת 1972, בונה הבמאי תעודה מותחת על המגאליות המעוותת של העיר האמריקאית הטיפוסית.

סרט מתוק (פרים, יוגוסלביה): מיפגן מרהיב של ידע קולנועי, צבע, דימיון פרוע ותודעה פוליטית הרבה מעל לממוצע, של הבמאי דושאן מאקאבייב, הזכור מהשתו־ללותו הקולנועית גם במיסתרי האורגניזם.

ירושלים

צמד בכותרות (חן, ארצות־הברית): מי שאהב את הקומיקאי היהודי המפולפל ג'ק בני, יאהב גם את ההומור של הצמד הזה. מזהירים במישחקם וולתר מתאו, כרגיל, וחתן האוסקר־מישנה של השנה, ג'ורג' ברנס, אחרי 37 שנות היעדרות מן הבד.

חיפה

מילחמה ואהבה (הקריות, ארצות־הברית): גם זה הומור אישי, ועניין של טעם: מי שאוהב את וודי אלן ייהנה מאחד השנונים בסרטיו, כשהוא שואב השראה מגיבורי טולסטוי, דוסטוייבסקי וצ'כוב.

(המשך מעמוד 35)

מרבית החובות הם לבנק הפועלים.

בעוד שעד אותה תקופה דובר על חובות של כמה מיליוני לירות, אותם חייבת מועצת־פועלי־חיפה, התפרסם לפתע ברבים, כי חובות המועצה הגיעו ל־80 מיליוני לירות, וכי הריבית החודשית המשולמת — או הצריכה להיות משולמת — על־ידי המועצה, היא כ־3 מיליוני לירות.

בצר לו, וכשגבר הלחץ של בנק הפועלים לגבי תשלום החובות, פנה מולק לאבא הגדול שלו, הוועד־הפועל של ההסתדרות, בקריאות־הצלה. ואז, לפתע, התברר לו כי גם בוועד־הפועל השתנה היחס כלפיו. בעוד שמשך שנים ארוכות היה מולק, כנציג הציבור הגדול של פועלי חיפה, אישיות חשובה בבניין הוועד־הפועל, הודיע גיזברה החדש של ההסתדרות, ישראל קיסר, כי כלל לא עולה בדעתו לפרוע את חובות מועצת־פועלי־חיפה. קיסר ציין לפני מזכ״ל ההסתדרות, ירוחם משל, כי „פירוש של תשלום חובותיו של מולק, הוא הרס המערך הכספי של ההסתדרות.״

מולק הנדהם חדל לשלוט בעצמו. בנוכחות עסקני־פועלים ונציגי ועדי־עובדים

אלמוגי ומולק
80 או 60 מיליון?

הכריז מילחמה אישית על קיסר: „אני אראה לחניך בית־מידרשו של האימאם (הכוונה לקיסר, שהוא בן העדה התימנית), שאני יכול לשתק את המשק בכל המדינה!״ היתה זו הכרזת־מילחמה גלויה מצד מולק על ההסתדרות, ואיום בלתי־מוסווה לחבל במערך המישקי כולו תוך כדי הפגנת שרירים.

התגובות לא איחרו לבוא. ערב חג־הפסח ערך מזכיר המחוז של מיפלגת־העבודה בחיפה, אורי אגמי, הרמת כוסית במישרדי המיפלגה, אירוע שאליו הוזמנו גם מולק ואלמוגי. כשהגיע מולק לאולם המסיבה, קרא לעברו אלמוגי בקול רם: „הנה צועד האיש ששווה 80 מיליון לירות!״ מולק הסמיק, והשיב לאלמוגי: „לא 80, רק 60 מיליון לירות!״ ואחרי שנרגע, המשיך: „גם אתה מצטרף לכל המשמיצים שלי?״ שתיקתו של אלמוגי היוותה אישור מלא לשאלה.

עוד קודם־לכן פשטו הרינונים בחיפה, לגבי קבלת־הפנים המסורתית של מולק. מתנגדיו גילו, לפתע, כי הוא מרוויח — אישית — סכומי־עתק מקבלות־הפנים שהוא עורך. „התשלום עבור הכיבוד והמשקאות, וכן עבור המלצריות, נעשה על־ידי המועצה,״ טענו המתנגדים, „אבל את המתנות היקרות משלשל מולק לכיסו הפרטי.״ הטענה הוכחה כנכונה, אולם מולק נוהג כך כבר שנים רבות ועד עתה איש לא העיר על כך מאומה. בעיתונים המקומיים של חיפה החלו מופיעות ידיעות, שצוטטו אחר־כך בעיתוני־הערב, בדבר ההוצאה הכספית הגדולה על המסיבה הפרטית של מולק. כדי להרגיע את הרוחות, צירף מולק לרשימת מקבלי־המתנות לקראת חג־הפסח גם את עיתונאי חיפה, ושלח להם ספרים יקרי־ערך, כפי שהוא נוהג לשלוח לכלי המי־הוא־מי בחיפה. עיתונאי חיפה כתבו גם על הכסף הרב שמוציא מולק על מישלוח המתנות לחגים, מבלי לציין כלל כי גם הם קיבלו מתנות.

עד שהתפוצצה פרשת הצילומים הנסתרים. כשהתגלה בחיפה כי חברת־חקירות פרטית גדולה הוזמנה מתל־אביב, כדי לצלם את אורחי קבלת־הפנים של מולק ובעיקר כדי להנציח כיצד הם מגישים למולק או לאישתו מתנות או מעטפות ובהן צ׳קים, החלו העסקנים המקומיים מחפשים את שולחם של חבלשים־תצלמים. חוגים המקורבים למולק טענו, כי אין מאחרי הצילומים כל מניע פוליטי, וכי היוזמים היו שכנים, הכועסים על הרעש הבוקע מן המסיבות שעורך מולק, ואשר התלוננו על כך כבר מיספר פעמים במישטרה. אולם כל שכניו של מולק מכחישים נמרצות טענה זו. „אנחנו אמנם כועסים על הרעש כשכנים, וכועסים כאזרחים על ביזבוז הכספים, אבל לא היה עולה בדעתנו להזמין בלשים פרטיים,״ אמר אחד מהם לכתב העולם הזה.

נותרו עוד שתי אפשרויות לגבי זהות שולחי הצלמים. האחת, שהם נשלחו על־ידי מתנגדיו של מולק בוועד־הפועל של ההסתדרות, כדי להוכיח את ביזבוז הכספים וכדי להכין קלפים חזקים לקראת השלב הבא במילחמת מועצת־פועלי־חיפה בוועד־הפועל, על נושא כיסוי חובות המועצה. האפשרות האחרת היא שמתנגדיו של מולק, בתוך המועצה, התארגנו יחד כדי לאסוף חומר מרשיע ומפליל נגדו.

חברי מזכירות מועצת־פועלי־חיפה, שאיתם שוחח כתב העולם הזה, ידעו כולם על הצילומים, אך הכחישו שיש להם יד בדבר. אמר אחד מהם, הידוע כאחד מיריביו החריפים ביותר של מולק: „אני אומנם נלחם במולק, אבל צריך להיזהר ממנו. אפילו אם שלחתי את הצלמים, אתה חושב שהייתי מודה בזה? למולק עוד יש אפשרות לחסל אותי ועשרה כמוני.״

גם גיזבר הוועד־הפועל, ישראל קיסר, המתייצב בראש מתנגדי מולק בהסתדרות, מכחיש את האפשרות שצלמים נשלחו מטעמו. „אינני מגיב על ההשמצות האישיות של מולק, ואינני נוקט שיטה כזו של מאבק,״ אמר. „יש בעיות עם מועצת־פועלי־חיפה, אבל חיפה נמצאת עדיין על מפת ההסתדרות. למולק יש הרבה מאוד יריבים בתוך המועצה. הם יכלו לעשות זאת.״

רכוש המועצה משועבד

אך כל המאבקים האישיים הללו אינם מביאים, בינתיים, מזור כלשהו לקופתה הריקה ועמוסת שיטרי־החוב של מועצת הפועלים. הוועד־הפועל דורש ממולק למכור את נכסיה הרבים של המועצה, כדי לכסות את החובות, אולם מולק אינו יכול לעשות זאת. למועצת־הפועלים כימעט שאין נכסים. מרבית הנכסים שייכים לחברה שהקים מולק, איגוד ניכסי מועצת־פועלי־חיפה בע״מ. מולק הקים את האיגוד על־מנת שיוכל לשחק בינו לבין המועצה מישחקי ערבויות על שטרות, כאשר המועצה חותמת כערבה לכספים שלקח כחוב האיגוד, והאיגוד חותם למועצה.

כל הנכסים השייכים לאיגוד, וגם מעט הנכסים השייכים ישירות למועצה, משועבדים לבנקים, ביניהם בנק הפועלים, והסרת השיעבודים מהם, פירושה תשלום מיליונים רבים של לירות, עוד יותר מערך חובותיה של המועצה.

שיטחי־קרקע עצומים של המועצה אינם רשומים כלל כניכסי המועצה, ולפי החוק הם שייכים למינהל־מקרקעי־ישראל, מאחר ואיש לא טרח מעולם לרשום אותם כניכסי המועצה. כאשר ביקש מולק למכור — תמורת מיליונים רבים של לירות — שטח־אדמה בן 35 דונמים במרכז הכרמל, האיזור היקר ביותר בחיפה, כדי שקבלן יקים עליהם ארבעה מגרדי־שחקים, התברר לפתע כי האדמה אינה שייכת כלל למועצה, למרות שמשך שנים רבות נחשבה ככזו.

ארבעה בתי־הקולנוע השייכים למועצה — אחד מהם קולנוע אמפיתיאטרון, אשר קבלן חיפאי התעניין בו כדי להרסו ולבנות במקום בית־דירות גדול על הקרקע היקרה, משועבדים.

גם הקזינו המפורסם בבת־גלים, שנמכר בפחות ממחצית ערכו לחברה הימית להובלתי פרי, לא הביא למולק ישועה ואפילו לא הקלה. אחרי שהחברה הימית שילמה מחצית מהתחייבויותיה למועצת הפועלים, התגלע בה המשבר הגדול ויתר השטרות שלה, שזמן פירעונם כבר חלף, חזרו מהבנק מבלי שכוסו.

הגיב השבוע אחד מאנשי־הכספים של הוועד הפועל: „מועצת־פועלי־חיפה לא תצליח אף פעם לשלם את חובה לבנקים. רק נס יביא לכך שהמועצה תצליח לשלם, אפילו את הריבית.״

ואילו ח״כ משה ורטמן אמר לפני שבועיים לידידים: „פרשת החובות של מועצת־פועלי־חיפה תביא רק לתוצאה חיובית אחת: מולק יחוסל, סופית.״

במדינה

(המשך מעמוד 33)

דמות, שתוצאותיהן יקבעו מי יהיו המועמדים לנשיאות ארצות־הברית: פורד או רגן, ג׳קסון או קארטר, וואלאס או יודאל.

בגיזרה הרפובליקאית תומכים היהודים והישראלים בג׳ראלד פורד. רק יהודים מעטים מאד פעילים במיפלגה הרפובליקאית: הסנאטור יעקוב יעבץ, שהוא מאנשיו של רוקפלר ומתנגד לפורד כשם שהוא מתנגד לרגן, מאקס פישר שהוא מתומכיו של פורד וממתנגדיו של רגן, ואחד מראשי חברת יוניברסאל בקליפורניה, שרייבר, שהוא מראשי התומכים של ג׳ראלד פורד והיה איש־הקשר הסודי לעיתים מזומנות בין ריצ׳ארד ניכסון וממשלתו לבין גולדה מאיר.

שונאי־עצמם. בגיזרה הדמוקראטית, המצב מסובך יותר: לקולות היהודיים, ובעיקר לכסף היהודי, יש השפעה רבה, ומכרעת כמעט. זו הסיבה האמיתית שגם אותם מן המנהיגים הדמוקראטיים, שבמדינת ישראל היו נחשבים — אילו היו ישראלים — כ„שונאי עצמם״, „רדיקאלים״, „קומוניסטים״ ואולי אפילו כאנשי החזית־האדומה—משמיעים הצהרות הזדהות והסכמה עם מדיניות־הכיבוש של ממשלת ישראל, מכריזים על התנגדותם לאש״ף, ומגדירים עצמם כ„ניצים״ ביחס לישראל ו„יונים״ בכל שאר חלקי העולם: מקובה ועד אנגולה, מווייאט־נאם ועד רודזיה.

מחקר שערך ירחון יהודי בוושינגטון על יחסם של המועמדים הדמוקראטיים לשאלות המדיניות הקשורות במיזרח־התיכון, מעיד כי אין כל הבדל בין ג׳ימי קארטר, הנרי ג׳קסון או מו יודאל, שלושתם תומכים בעמדותיה של ממשלת ישראל הטוענת כי „אין אם מי לנהל מו״מ״. שלושתם מתנגדים להכרה כלשהי באש״ף (אם־כי יודאל מסייג התנגדותו זו להתנאתה בהכרת אש״ף במדינת ישראל), ושלושתם תומכים במכירת נשק לישראל ומתנגדים — בהכרזותיהם לפחות — למכירתו למדינות ערב.

הסיבה האמיתית. גם צירות הקונגרס בלה אבצוג ואליזבט הולצמן, התומכות במו יודאל ומתנגדות לג׳קסון — ושתיהן מראשי החלק הליבראלי המתקדם ביותר בקונגרס האמריקאי — תומכות במדיניותה של ממשלת ישראל, ומכריזות לבקרים על התנגדותן לאש״ף ולהקמת מדינה פלסטינית עצמאית.

המועמד הרציני ביותר לנשיאות ארצות־הברית, מן המיפלגה הדמוקראטית, הוא יוברט האמפרי, שאינו משתתף כלל בכל המירוץ המוקדם הנוכחי. האמפרי, וכמוהו גם אדוארד קנדי, שעתיד אולי לשנות את דעתו, ולהציג את מועמדותו שתביא אותו ללא ספק אל הבית הלבן — ממעטים להצהיר הצהרות מחייבות בנושאי המיזרח־התיכון.

הנציגים הישראליים והמנהיגים היהודיים המסורתיים יודעים זאת, ומבינים כי שני מדינאים מפוכחים ובעלי־ניסיון אלה עתידים להביא איתם לחץ מדיני משמעותי על ישראל. זוהי הסיבה האמיתית למירוץ האמוק הישראלי בניסיון להכריע את הכף, ללא דיחוי, לטובתו של הנרי ג׳קסון.

היסטוריה

מרימים את הראדאר

הצנחנים באו למילואים כדי להשתתף בהסרטת הרמת הראדאר מן האי שדואן

בחצות ליל ה־21 בינואר 1970, הרימו את הראדאר בפעם הראשונה. לוחמי סיירת הצנחנים, בפיקודו של סרן צעיר, מ. ל. (כיום אלוף־מישנה), פשטו על בסיס ראדאר מצרי באי שדואן ולקחו עימם, במסוקי סופר־פרלון, ראדאר רוסי משוכלל והעבירוהו לשארם א־שייך. המיבצע עורר הדים עצומים בארץ ובעולם.

בחצות ליל ה־19 באפריל 1976 הרימו

הסרטת ההרמה של הראדאר
אותם צנחנים, מבוגרים יותר

את הראדאר שוב, בפעם השנייה. אותם לוחמים עצמם, מבוגרים קצת יותר, ארוכי שיער יותר, ובחגור־קרב סימלי בלבד. בפיקודו של סמל שוקי, שענד לצורך המיבצע דרגות סרן, פשטו על הראדאר בשנית, אך הפעם בשדה־תעופה במרכז הארץ. מסוקי הסופר־פרלון הענקיים לקחו את הראדאר רק עד לשדה־התעופה הסמוך. המיבצע לא עורר עדיין הדים בארץ, או בעולם, אבל בקרוב יוקרן, כמוצר מוגמר, על מסכי־הקולנוע בישראל ומקווים שגם ברחבי העולם.

סיכון־עצמי ממש. בגובה נמוך, תוך פיזור ענני־אבק לכל עבר, התקרב מסוק הסופר־פרלון אל מיתקן הראדאר. הפעם היה זה רק קרון מצרי, שמן הסתם היה גם ריק. אבל הטייסים ביצעו את ההרמה ללא־דופי.

דויד גורפינקל, צלם הסרט, כימעט שעף עם המצלמה, וכל עוזרי־ההפקה תמכו בו מאחור שלא יפצח את ראשו על המסלול. שמואל אימברמן, הבמאי, צווח את הוראותיו לכל עבר, אבל איש לא שמע אותו ברעש הגובר. התאורן התרוצץ בין מפעילי הזרקורים, במאמץ להציף את המסוק באור מלא. צנחן שניצב על־גבי המיתקן, תוך סיכון־עצמי של ממש, חיבר את האנקול אל המסוק ומיהר לרדת בסולם שהוצב לשם־כך קודם־לכן.

הקהל סביב, שהסתגר במכוניות שהקיפו את המסלול, עצר נשימתו. הופ — לא הרים. המסוק התרחק, ביצע הקפה וחזר על המיבצע. הצנחנים (האמיתיים) היו כבר שטופי־זיעה, אבל השתלטו על היעד פעם נוספת, לפי הוראות הבמאי. וכך פעם שלישית, ורביעית, וחמישית, ולבסוף זה הלך. המסוק התרומם עם הראדאר, לקול מחיאות־הכפיים של הצופים הרבים.

כל אחד מן המשתתפים הביא עימו את אישתו, חברתו, את הילדים ואפילו את ההורים הזקנים. שיראו מה זה להיות בן/אשה/חברה של צנחן, שיראו מה זה להרים ראדאר ואיך עושים סרט. ושיעריכו קצת יותר את האבא/בן/חבר/בעל שלהם.

מילואים בסרט. מיבצע הרמת הראדאר אמור להיות הסצינה המרכזית בסרט הישראלי החדש כנפיים, המגולל את תולדות חיל־האוויר הישראלי מראשית ימיו ועד עתה. הדגש הוא על מיבצעים משולבים של חיל־האוויר בשיתוף עם כוחות־חי״ר, מסוג הפשיטה שנערכה על האי שדואן.

חיל־האוויר, מצידו, עוזר למפיקי־הסרט כמיטב יכולתו, וכך איפשר למפיקים לגייס לעצמם שני מסוקי סופר־פרלון, שידגימו לעיני כל כי מאז 1970 — הרמה לא ירדה, והרמה היא עדיין הרמה.

לוחמי הסיירת, שכיום הם צנחנים רגילים במילואים, עברו זו הפעם שירות־מילואים מעניין מן־הרגיל, שכן, משתתפים הם בסרט על חשבון שירות־המילואים הרגיל שלהם. מפיקי הסרט, מצידם, תורמים את התשלום המגיע מהם עבור ימי־הצילומים, למען נכי צה״ל.

רק לפנות־בוקר התפזרו הצוות, הקהל והאורחים מן המקום, וחיילי הבסיס המקומי נשמו לרווחה. „למה לא נותנים לישון?״ קבל השי״ן־גימ״ל בשער הבסיס. לך תסביר לו שמשחזרים היסטוריה של הרמה, והאותנטיות מחייבת לבצע אותה בלילה.

ישראלים בחו״ל

דויד המלך ואשמדאי

בו־זמנית הוצגו שלוש הצגות: מילחמת רבין בפורד, מילחמת דויד בגוליית, וסיפור אשמדאי

בשבוע שבו התמודדו ראש ממשלת ישראל ונשיא ארצות־הברית על הסכום הצנוע של 550 מיליון דולר, הציגה הטלוויזיה את מילחמת דויד בגוליית, והאופרה של העיר ניו־יורק את יצירתם של יוסף טל וישראל אלירז, אשמדאי.

את אשמדאי קטלו מבקרי ניו־יורק, בטענה המיקצועית כי מה שנראה מודרני וחדשני בעיני הסופר והמלחין הישראליים, הוא בעצם מיושן. „אשמדאי הוא קצת יותר ממחזה עם פעלולי־קול,״ כתב ניו־יורק טיימס על ההפקה היקרה.

אך המשמעות הפוליטית והסימלית של המחזה־אופרה, לא נעלמה מעיני המבקר

(המשך בעמוד 46)

תשבץ העולם הזה 2017

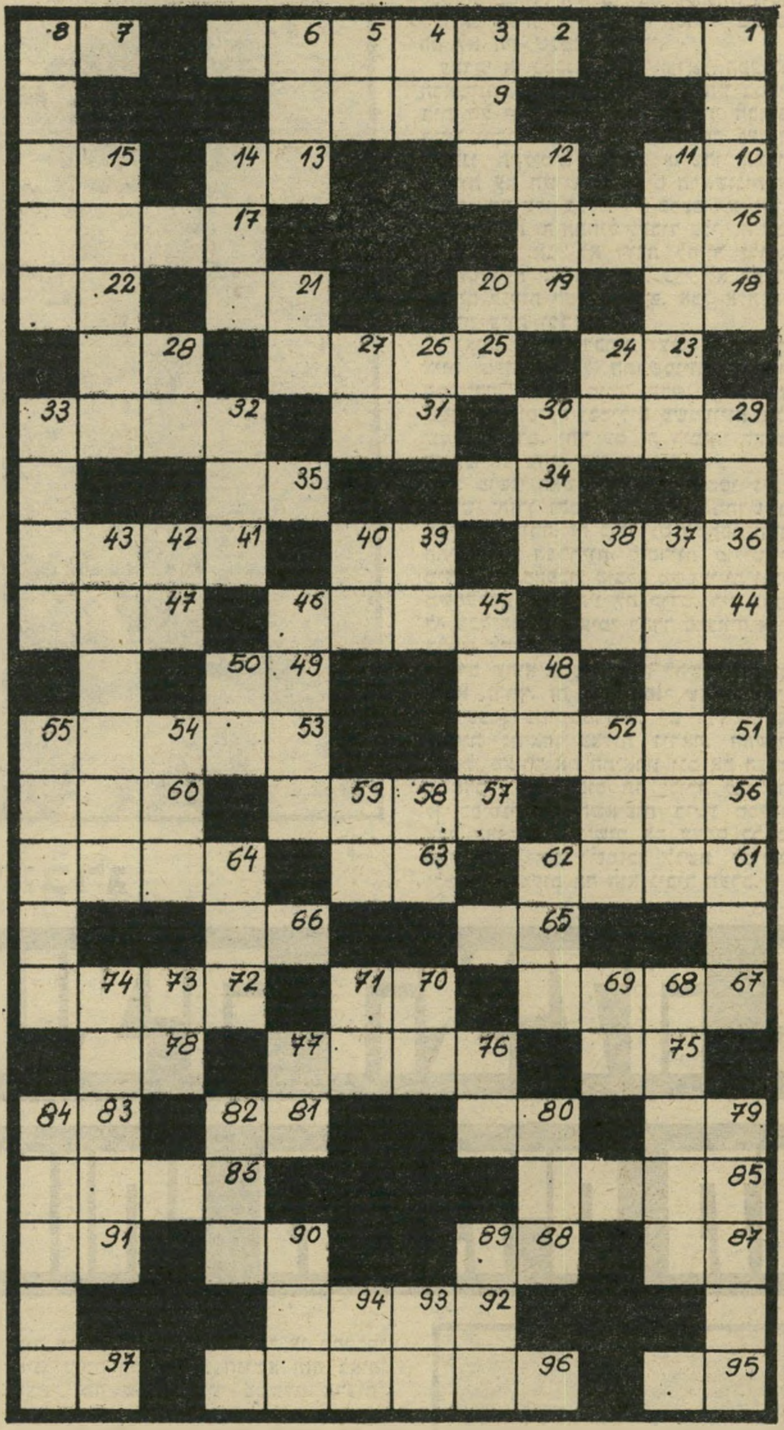

מאוזן:

1. אם הפנינה; 2. מישחק־ילדים אהוב, טייארה; 7. אדון; 9. חזיון־לילה; 10. ישן; 12. רשע; 13. מספיק! 15. זז; 16. מלחין־אופרות איטלקי; 17. עיקרי; 18. בלבד; 19. סוג; 21. כינוי; 22. סיומת ליחידה; 23. מצבת־זיכרון; 25. שעיסוקו היין; 28. מעשר המכות; 29. איניציאטיבה; 31. שייך ל־; 32. שמן משובח; 34. בסיס; 35. תנועה במים; 36. בלי, אין; 39. מושת על כל אזרח; 41. עמק בארץ; 44. מלך שייקספירי; 45. קורה לעיתים קרובות; 47. רך בצאן; 48. רוח רעה; 49. שלית מהיר; 51. לקט; 53. סככה לשמירת אבטיחים; 56. שחקן־קולנוע קרח נודע (ש״פ); 57. מין כלי־נשק; 60. נהרה; 61. דיבשה; 63. מאור קטן; 64. קונה; 65. מילת־תחנונים; 66. ממלא־מקום (ר״ת); 67. ריקוד ישראלי; 70. בוסתן; 72. דמות; 75. מטבע יפאני; 76. ירקגינת; 78. מידת־לח קדומה; 79. שן הפיל; 80. קול גברי; 81. קליפת העינב; 83. מרבית שיטחו של כדור־הארץ; 85. הונאה; 86. מטבע אמריקאי; 87. אותו אכלו אבותינו במידבר; 88. ז״ל; 90. נהר בלי סוף; 91. אות באל״ף־בי״ת העיברי; 92. בירה אירופית; 95. דגל; 96. שם כורכים ספרים; 97. אחוריים.

מאונך:

1. סופר־השואה הישראלי (ש״מ); 3. מורא; 4. מנעול פטנטי; 5. נהר באיטליה; 6. שומר חסר־ראש; 8. התחלה; 11. תואר־אצולה אירופי; 12. בליטה בקיר; 14. אולם; 15. תפקיד מוגדר; 20. נרו יאיר (ר״ת); 21. עצם בפה; 24. גוזל החיים; 26. הווייה; 27. נזכר לעיל (ר״ת); 28. עליז; 29. פלג; 30. ביותר; 32. זאטוט; 33. שירה; 37. עיר בקפריסין; 38. מסייר; 39. מיסכן; 40. מטבע צרפתי; 42. מונח בתורת־החשמל; 43. שכונה ליד תל־אביב; 45. עץ הנזכר במיקרא; 46. סיפור; 48. רומס; 50. הוראה מפורשת; 51. פיתגם; 52. מין ריקוד; 54. פילוסוף סיני נודע; 53. היתר; 58. קידומת הולנדית; 59. תבואה; 62. בואו ונעשה; 64. גחלים לוחשות; 68. מיפעל ישראלי לייצור גלידה; 69. מזמר; 70. מתגורר; 71. מילת־זירוז; 73. נהר באפריקה; 74. מין חופשה צבאית; 76. כיסא־כבוד; 77. עוף־טרף; 79. העיניים של המדינה; 80. בתוכם; 82. חופו של נהר; 84. חזות; 89. תקופה; 90. קינה; 93. מכינויי האלוהות; 94. נביאים כתובים (ר״ת).

קשקשת 2017

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת,״ ת.ד. 136, תל־אביב. ההגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

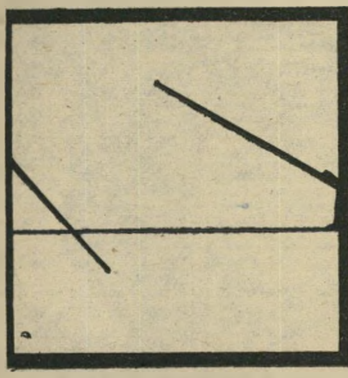

קשקשת 2014

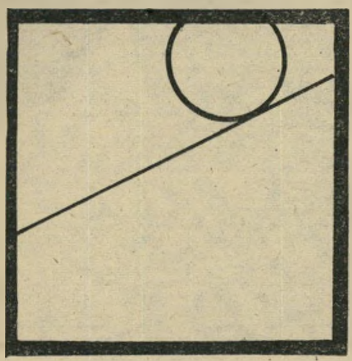

- עצור את העולם, אני רוצה לרדת!

נאווה אסא, 1149/17, אילת

- הפיחות הזוחל מתגלגל במידרון.

אלקה שולמן, רח׳ רחל אמנו 7, ירושלים

- רבינוביץ מנסה לייצב את המטבע על ראשו.

ניר פלדמן, רח׳ ארלחורוב 68, חיפה

- אפסים עליך, ישראל!

שאול יהישלום, רח׳ אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

מדור „קשקשת״ מתנצל בזה, על שבגיליון 2016 הופיעו ההגדרות המתאימות לקשקשת הבלתי־מתאימה, שמקומה השבוע.

השבוע בדרייב־אין
בכורה ארצית
בשעה 7.15
„איש הברונזה״
בשעה 9.30
שבוע שני
„איזה מין ג׳ונגל״

בסיטונות
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון
כהן מודל
תל־אביב, רח׳ נחלת בנימין 4,
קומה ב׳, דרך החצר
פתוח ברציפות עד
שעה 6 בערב
להזמנות ע״י סוכן: טל. 50344, ת״א

וידויו האישי של אחד ממדריכי בישראל - המתריע על מחדל

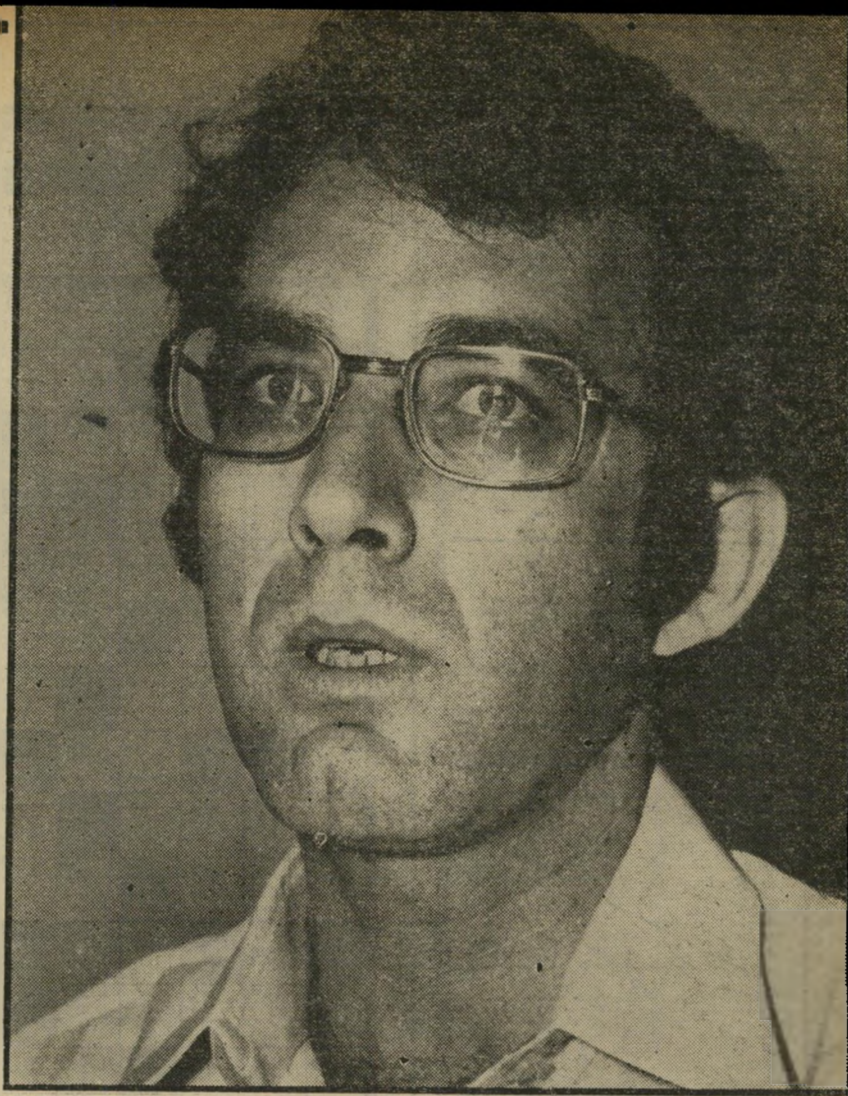

יוש גרינברג

"המדיטציה הצילה את חיי וגמלה אותי מסמים משכרים!"

"אני חייב את החיים שלי למדיטציה," אומר יוש גרינברג בן ה־31, אחד ממורי ההוראה של שיטת המדיטציה הטרנסצנדנטלית בישראל. "המדיטציה הצילה אותי מזרועות הסמים."

זה לא צריך להיות וידוי אישי. זהו ניסיון של יוש להקים קול זעקה ולזעזע את דעת־הקהל בישראל.

"בעיית הסמים הפכה למכת־המדינה," אומר יוש. "הכל מדברים על כך. העתונים כותבים על זה. מקימים ועדות ואפילו הממשלה דנה בזה. ומה יוצא מזה בסוף? החברה אומרת שאין לה כלים כדי לגמול אנשים מסמים. שאין לה אמצעים כדי להרחיקם מהתמכרות. והנה, באותה שעה עצמה, קיים אמצעי זול ופשוט שאפשר להילחם באמצעותו בצריכת הסמים. זוהי המדיטציה הטרנסצנדנטלית. היא מוציאה אנשים מסמים. אין עוד כל ספק בכך.

"קיימים עשרות מחקרים מדעיים המצביעים על כך בצורה ברורה ומוחלטת. יש מחקרים שמומנו במיוחד על־ידי ממשלות של מדינות שונות בארצות־הברית. יש פירסומים ועדויות של מאות ואלפים צעירים שנגמלו משימוש בסמים מסוכנים כתוצאה מתירגול הטכניקה של המדיטציה הטרנסצנדנטלית.

"לא מדובר רק באנשים שנגמלו מעישון חשיש. המדיטציה עוזרה לגמול אנשים שהיו מכורים לסמים קשים, כמו אופיום, מורפיום והירואין. זו איננה השערה או תיאוריה סתמית. אלו הן עובדות מוכחות. אבל בארץ קיימת מין גישה כללית כזו שמי שמכור לסמים הוא כבר אבוד בשביל החברה. שום גוף ציבורי או ממלכתי אינו טורח לבדוק את הנושא הזה באופן רציני. מה שטוב עבור ממשלת ארצות־הברית, אינו טוב בארץ.

"יש בארץ עשרות אלפי אנשים המשתמשים בסמים. הנגע פושט בין תלמידי־תיכון ובין חיילי צה"ל. ניתן למנוע ולהפחית את השימוש בסמים בצורה ניכרת, ע"י הפצת תורת המדיטציה הטרנסצנדנטלית. בשבדיה מורים זאת לכל התלמידים בבתי־הספר התיכוניים. צבא ארצות־הברית מעסיק בשכר מורים למדיטציה, כדי שילמדו את טכניקת המדיטציה לקצונה, לסגל ולחיילים. אבל אצלנו מתעלמים מכך כאילו זה לא קיים. פנינו למשרד הבריאות, כדי שיבדקו את הנושא ויחוו דיעה, אבל הם התייחסו לעניין בזילזול. הסתבר שכל המידע וההתרשמות שלהם בנושא היתה מאיזה שידור שטחי ברדיו.

"זהו אחד המחדלים הגדולים ביותר במדינה ובחברה הישראלית!" אומר ויש גרינברג.

■ ■ ■

יוש גרינברג צריך לדעת על מה הוא שח. הוא לא שאב את הידע שלו בנושא זה מספרים ומקריאת מחקרים או מאמרים. "אני עצמי ניצלתי מהסמים בעזרת המדיטציה," הוא מספר.

להלן סיפורו:

התחלתי להשתמש בסמים כשהייתי בן 26. התחלתי בעישון חשיש. קשה לי לדעת למה עשיתי זאת. מצד אחד היה בי רצון להיכנס לחוגי הבוהימה, שבאותה תקופה קסמו לי מאוד. היה בי יצר סקרנות. נוסף לזה אני מניח שמשהו היה חסר לי בחיים. הם לא היו שלמים לגמרי.

עבדתי אז כטכנאי בקול־ישראל. הפעמים הראשונות בהם עישנתי חשיש היו במסיבות של ימי שישי שנערכו בבתי חברים. היינו יושבים בחדר. קלחה שיחה נעימה. שמענו תקליטים בשקט. מישהו העביר סיגריה עם חשיש. בפעמים הראשונות זה לא השפיע עלי בכלל. רק בפעם השלישית או הרביעית זה התחיל לעבוד עלי. זה עבד ועבד חזק. אני לא רוצה לחזור ולתאר את החוויות שהיו לי אז, כדי לא לפתות אחרים לנסות לעשן חשיש. אבל אלה היו חוויות עזות ומרשימות.

באופן כללי הדברים יצאו מהפרופורציות שלהם, כולל התרשמויות חושיות. המוסיקה קיבלה מימד חדש. מצד אחד שמעתי במוסיקה ובמילים משמעויות שלא שמעתי קודם. יחד עם זה דימיתי לעצמי משמעויות שהיו פרי דמיוני.

כל מושגי החשיבה שלי התמוטטו, ניבנו מחדש וחזרו והתמוטטו וניבנו מחדש בתדירות עצומה. זה כולל גם השקפת־חיים, התייחסויות חברתיות, מוסריות, פוליטיות. מילה כמו 'מהפכה' קיבלה משמעויות ובנייני משמעויות שלא היו לה קודם. היה נדמה לי שכל הנוכחים עימי בחדר נמצאים איתי בראש אחד.

אדם שהוא מסטול, נתון להשפעת סמים, נקרא 'זרוק'. זה אולי מפני שהוא מרגיש את עצמו כמו סמרטוט. יש הרגשה של עייפות נוראה, עצלות נוראה. החשיש, למשל, מעורר את התיאבון וגם את הצמא. כשאדם מסטול, כוס תה יכולה להיראות לו כפיסגת כל השאיפות ברגע מסויים. אבל האנשים מרגישים את עצמם כל כך סמרטוטים, שמי שמוכן לגשת למיטבח ולשפות קומקום תה הוא גיבור הערב.

עברו כמה שבועות בילבד עד שעברתי מחשיש לסמים קשים יותר. ההתנסות הראשונה שהשפיעה היתה המרשימה ביותר. כמויות גדלות והולכות של סמים לא החזירו את החוויה העזה הראשונה. וכך הגעתי אל האל.ס.די. זה היה באמת „פגז ראש" של ממש.

במהותן או באיכותן היו ההתנסויות באל.ס.די. דומות לחוויות בהשפעת החשיש. אבל העוצמה היתה גדולה פי מאות מונים. גם התרוממות הרוח היתה גדולה יותר וגם הפחד והדיכאון עמוקים יותר. בין החוויות שהיו לי בהשפעת האל.ס.די. אני לא יכול לשכוח חוויה אחת. יום אחד הרגשתי את המוות. אני חושב שהייתי קרוב מאוד למוות. קשה להסביר זאת. אבל המוות היה לידי והרגשתי אותו. זו הרגשה סובייקטיבית שאיני יכול לבטאה במילים. משהו כמו חידלון שחור.

באל.ס.די. ההזיות הן הרבה יותר חזקות. רעיון שנכנס למישהו לראש הוא מאוד חזק ומרשים. אם למשל נכנס למישהו רעיון שהוא ציפור ורוצה לעוף, הוא יכול לקפוץ מהחלון. אני מכיר אישית בחורה אחת בארץ שנכנסה לטריפ של אל.ס.די. ולא יצאה ממנו עד היום. היא מאושפזת היום במוסד לחולי־רוח.

■ ■ ■

התנסות אחרת שלי בהשפעת האל.ס.די. היתה שהרגשתי שאני הולך ומשתגע. חשבתי אז, אולי זה טוב? אולי זה היעוד שלי. אולי מוטב שאהיה כלוא כל ימי חיי בבית־משוגעים. היום אני יודע שזאת היתה הרגשה אמיתית ולא הזייה. מחקרים שנעשו אצל חולי־נפש מצאו אצלם תרכובות כימיות דומות מאוד לאלה של האל.ס.די.

לקחתי אל.ס.די. כמעט חודשיים. זה היה חומר נפץ. כמעט כל יום הייתי בטריפ. המשכתי לתפקד, אבל התיפקוד לא היה תיפקוד. אני זוכר שיום אחד חבר מתח אותי שפול מקרתני מת. עמדתי יום שלם בדלת של אולפני קול־ישראל וכל מי שנכנס אמרתי לו: 'אתה יודע? פול מקרתני מת.'

הידיים רעדו לי. כל מערכת העצבים שלי היתה משובשת. תחושות המציאות והזמן התעוותו אצלי. רק מפני שהייתי טכנאי רדיו טוב הייתי מסוגל לבצע את העבודה שהיתה מוטלת עלי, אם כי באיכות ירודה. עבדתי במשמרות. בשעות הפנאי הייתי יוצא לטריפים. בדרך כלל בחברה. כי אל.ס.די. מסוכן לקחת לבד. אפשר לעשות שטויות. אדם המצוי בטריפ מצוי בשלב של מחלת־נפש קשה. הוא זקוק לטיפול והשגחה כמו חולה־נפש.

ככל שההתנסויות בסמים נעשו מרשימות יותר, כך החיים נראו לעומתם משעממים, אפורים ובלתי נסבלים. משום כך תמיד קיים דחף לקחת את הסמים בכמויות יותר ויותר גדולות, ולעבור לסמים יותר קשים.

התמכרתי לסמים. אם כי ההתמכרות לסמים כמו חשיש ואל.ס.די. היא יותר התמכרות פסיכולוגית מאשר כימית או פיזיולוגית. קל מאוד להיגמל מסמים אלה. אבל קשה להרחיק אדם שנגמל לצמיתות, הרחק מהסמים. גם אנשים שעוברים יסורי־תופת בגמילה, חוזרים לבסוף לסמים. טיפול הגמילה שובר הרגל אולם אינו שובר את הרצון.

אני יצאתי מחסמים בדרך מקרה. אילולא המקרה אני סבור שהייתי הופך אולי

בשווייץ יהושע („יוש") גרינברג בעת קורס למדריכי מדיטציה טרנסצנדנטלית, שהועבר בשווייץ.

המדיטציה הטרנסצנדנטלית
לאומי בתחום המילחמה בסמים

לנרקומן, כמו כמה מהחברים שלי שלקחו סמים באותה תקופה ולא יצאו מזה עד היום.

■ ■ ■

יום אחד לקחו אותי במקרה לשמוע הרצאה על המדיטציה הטרנסצנדנטלית. הסבירו בהרצאה שזאת טכניקה קלה, פשוטה וטבעית שמתרגלים אותה פעמיים ביום כדי לקבל תוצאות. התוצאות ניכרות בכל התחומים: החל מהפחתת מתח נפשי וגופני וכלה בשלימות של חיים או הגשמה עצמית.

קשה היה לי להאמין שדברים כאלה מתגשמים בפועל. אני זוכר שאמרתי אז לעצמי: „אם אחוז אחד מהדברים שמבטיחים בהרצאה אומנם מתגשם, אז זה שווה את זה.״ באותה הרצאה ששמעתי נאמר כי אלה המעוניינים להירשם לקורס המדיטציה מתבקשים להימנע משימוש בסמים לפחות 15 ימים לפני תחילת הקורס. זה נראה לי פרק זמן המצדיק את הניסוי הזה. נרשמתי לקורס ונמנעתי מסמים. זאת לא היתה בעיה בשלב זה.

במהלך הקורס עצמו אוזכר כי כדי שהמדיטציה תיפעל, על המודט להימנע מעישון או לקיחת סמים וזאת מהסיבה הפשוטה שההשפעות של מדיטציה וסמים מתנגשות מבחינה פיזיולוגית ופסיכולוגית.

המדיטציה עשתה לי טוב. כבר אחרי השיעור הראשון ראיתי את העולם באור חדש וזה אחרי שעברתי כבר את ההתנסויות המרשימות בסמים. תחום החוויה היה שונה לגמרי. היא היתה הרבה יותר שקטה ורגועה ומסוג שונה לגמרי.

החשוב הוא בזה שהחוויות של המדיטציה אינן מתרחשות רק בזמן התירגול, אלא מיתגלות לאחר מכן בחיי היום־יום. החיים פשוט חזרו לקבל טעם, משמעות ויופי, גם ללא סמים.

מה שהפליא אותי כשהתחלתי לעסוק במדיטציה היתה העובדה שלא הייתי צריך כמעט להיאבק בעצמי כדי להפסיק להשתמש בסמים. בתקופה הראשונה הייתי באותה חברה שאנשיה נהגו לעשן חשיש ולהשתמש באל.ס.די. כחלק משיגרת חייהם היומית. המשכתי לבלות בחברתם וללכת למסיבות שלהם. לא היה לי שום פיתוי ושום רצון לחזור לקחת סמים.

מאז חלפו כשש שנים ולא בא לי יותר לסמים. במשך תקופה זו לא נגעתי יותר בסמים. אפילו אלכוהול אינני שותה. זאת תהיה לשון המעטה לומר שהמדיטציה שינתה את חיי. היא פשוט נתנה לי אותם במתנה. אני חייב את חיי למדיטציה. כשאני מסתכל על עצמי כיום במבט לאחור אני משוכנע שאילוליא המדיטציה הייתי היום בבית־הקברות או במוסד סגור לחולי־רוח. החברים שלי, אלה שעמם לקחתי סמים לפני שש שנים, נעלמו מהנוף. הם הפסיקו כל עבודה. חלקם ירד מהארץ. חלקם הפכו לתיפים. הם חדלו לתפקד כחברים מועילים בחברה.

■ ■ ■

אני לא יחיד בהתנסות הזאת. יש כמוני בארץ מאות צעירים אחרים שגם הם חייבים את חייהם למדיטציה, שהצילה אותם מזרועות הסמים. יש מאות ואולי אלפים אחרים שייתכן והיו מתפתים לשימוש בסמים אילוליא החלו קודם לעסוק במדיטציה.

אני עצמי הפכתי למורה למדיטציה. הייתי תחילה נשיא אגודת הסטודנטים למדיטציה בישראל. כיום אני מרכז ויושב־ראש המרכז בבאר־שבע ואני רואה את עצמי כמיסיונר למדיטציה.

במהלך השנים בהן שימשתי כמדריך וכמורה למדיטציה נתקלתי ולימדתי הרבה אנשים שהשתמשו קודם לכן בסמים. רובם ממשיכים כיום לתרגל מדיטציה וליהנות מפירותיה מבלי לחזור לסמים. לי עצמי לא ידוע על מקרה בו הצליחה המדיטציה לגמול נרקומנים, שהיו מכורים כבר לסמים קשים.

העניין עם הנרקומנים הוא שהם מנותקים כל כך מהמציאות שהם אינם מגיעים כלל להרצאות הפתיחה בהם פותחים בפניהם את עולם המדיטציה. לאגודה למדיטציה טרנסצנדנטלית בארץ אין כלים ואמצעים להגיע אליהם.

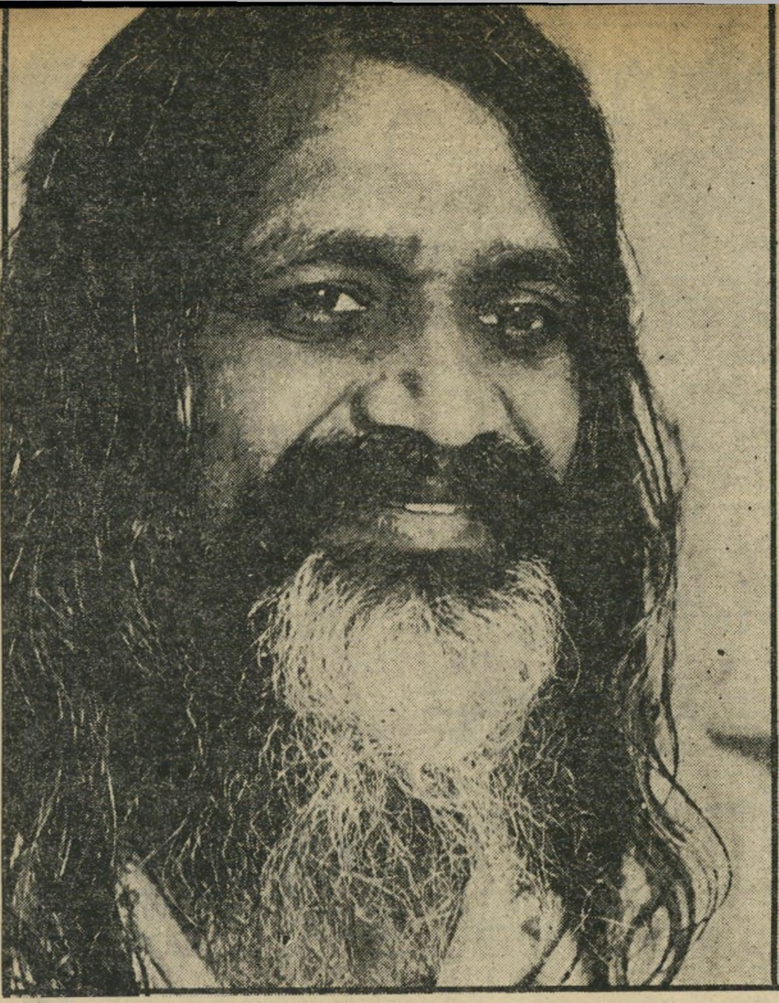

המהארישי מהאש יוגי, הנזיר ההודי שהביא למערב טכניקה פשוטה ושימושית להרפייה, אשר סחפה תוך זמן קצר מאות אלפי אנשים ברחבי העולם המערבי. המוטו העיקרי לתורתו של המהארישי הוא: „מנוחה היא הבסיס לפעילות.״ מחקרים מדעיים, שנערכו בעיקר בארצות־הברית, הוכיחו כי המדיטציה שמורה המהארישי עשוייה לשמש כדרך ושיטה לגמילה מסמים משכרים.

אבל מתוך מחקרים וניסויים שנעשו במדינות אחרות, ובעיקר בארצות־הברית, מסתבר שהמדיטציה הצליחה לגמול גם נרקומנים קשים במקום שכל שיטות־הגמילה האחרות נכשלו. לשם כך יש צורך בקורס מיוחד. יש תוכנית מיוחדת לשיקום נרקומנים באמצעות מדיטציה והתוצאות שהושגו עד כה בתחום זה הן מהפכניות.

בישראל, בה פועלים כיום 27 מורים למדיטציה למדו את התורה כ־13 אלף איש. כל חודש לומדים אלף נוספים. קצב הגידול של המודטים בישראל הוא הגבוה ביותר בעולם. אבל כדי להגיע לכל שכבות האוכלוסיה וליצור פעולת־מנע אפקטיבית לשימוש בסמים, נהיה זקוקים לאלפי מורים.

יש לי טענות קשות נגד משרד־החינוך ונגד משרד־הבריאות. אני יודע שהמושג מדיטציה טרנסצנדנטלית מצלצל באוזניהם כמשהו זר, מוזר ומפחיד. אני לא מבקש שהם יקבלו אוטומטית את המחקרים והעדויות המצויים בידינו. אבל הם יכולים לפחות ליזום מחקר מצידם ולעשות מעקב כדי להיווכח באמצעים שלהם באיזו מידה ניתן להשתמש במדיטציה כדי לגמול אנשים מסמים. משרדי החינוך והסעד צריכים להיות מעוניינים לשלוח אנשים שלהם שיעקבו אחרי מה שקורה בתחום זה.

רק אם וכאשר הם ישיגו תוצאות, יצטרכו משרדי החינוך, הבריאות והסעד לשלוח אנשים משלהם לקורסי־מורים למדיטציה בחו״ל. אותם אנשים, לכשיוכשרו כמדריכים, יוכלו להכניס את המדיטציה כל אחד בתחום שלו. זה יכול להפוך למיבצע לאומי של חיסון הנוער מפני השפעות הסמים.

גם צה״ל מנהל בנושא זה מדיניות של בת־ייענה. באופן פרטי יש התעניינות עצומה בקרב חיילי צה״ל בנושא המדיטציה. כמה ממפקדי הבסיסים ביקשו ביוזמתם מדריכי מדיטציה. אבל זאת היתה יוזמה אישית לא חיילית או צה״לית.

אני סבור כי אני חייב להדגיש שהמדיטציה יפה לא רק עבור המשתמשים בסמים. אבל היא התגלתה כמכשיר יעיל להפליא למילחמה באחד הנגעים הנוראים ביותר של החברה המודרנית. אז מדוע לא להשתמש בו? מה יותר פשוט וזול מזה? צריך רק קצת רצון טוב וראש פתוח כדי להתחיל לנסות? מה אפשר כבר להפסיד?

עד כאן הדברים והשאלות של יוש גרינברג. הוא עדיין ממתין לתשובות.

TABLE 3.—USE OF MARIHUANA AND HASHISH BEFORE AND AFTER STARTING THE PRACTICE OF TRANSCENDENTAL MEDITATION

Usage [1]	Before (months)		After (months)							
	−6 to 0		0 to 3		4 to 9		10 to 21		22 to 33	
	Number	Percent	Number	Percent	Number	Percent	Number	Percent	Number	Percent
Heavy	417	22.4	47	2.5	39	2.1	18	1.3	1	0.1
Medium	618	33.2	190	10.2	137	7.5	65	4.6	18	2.1
Light	422	22.7	613	32.9	500	27.3	264	18.6	85	10.0
Nonuser	405	21.7	1,012	54.4	1,154	63.1	1,070	75.5	748	87.8
Total	1,862	100.0	1,862	100.0	1,830	100.0	1,417	100.0	852	100.0

[1] See text for definitions.

TABLE 4.—USE OF LSD BEFORE AND AFTER STARTING THE PRACTICE OF TRASCENDENTAL MEDITATION

Usage [1]	Before (months)		After (months)							
	−6 to 0		0 to 3		4 to 9		10 to 21		22 to 33	
	Number	Percent	Number	Percent	Number	Percent	Number	Percent	Number	Percent
Heavy	132	7.1	14	0.7	13	0.7	6	0.4	0	0
Medium	301	16.1	60	3.3	36	1.9	23	1.7	3	.3
Light	467	25.1	159	8.5	151	8.3	72	5.1	23	2.7
Nonuser	962	51.7	1,629	87.5	1,630	89.1	1,316	92.8	826	97.0
Total	1,862	100.0	1,862	100.0	1,830	100.0	1,417	100.0	852	100.0

[1] See text for definitions.

תוצאות המחקר

אלה הן שתי טבלות מתוך מחקר מדעי שהוגש לפני חמש שנים לוועדת הקונגרס האמריקאי לענייני־פשיעה, שחקרה שיטות לטיפול בנרקומנים ובצרכני סמים משכרים ובדרכים לגמילתם. המחקר נערך בראשותו של הד״ר הרברט בנסון, מבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת הארווארד, והוא עסק כולו במעקב אחר 1862 נרקומנים וצרכני סמים משכרים, שהחלו לומדים את שיטות המדיטציה הטרנסצנדנטלית ולתרגל אותה. הטבלה העליונה מצביעה על השינויים שחלו בקרב המשתמשים במריחואנה ובחשיש, אחרי שהחלו לתרגל במדיטציה. מתוך 417 צרכני חשיש מכורים נותרו, אחרי תקופה של שלושה חודשי מדיטציה, רק 47 מעשנים בכמות ניכרת. כעבור שלושים ושלושה חודשים המשיך רק אחד לעשן חשיש בכמות גדולה. מיספר המעשנים קל עלה מ־422 ל־613 אחרי שלושה חודשי מדיטציה, אולם ירד ל־85 אחרי שנתיים עד שלוש שנות מדיטציה. הטבלה התחתונה מצביעה על השינויים שחלו אצל צרכני אל־אס־די שהחלו לתרגל עצמם במדיטציה.

במדינה

(המשך מעמוד 43)

תאמריקאי, שהדגיש את סימליותו של סיפור המלך, שהעביר את שילטונו לידי השטן למשך שנה אחת, חזר לכיסאו כשהוא מוצא את ממלכתו שטופה במילחמות, והמוני האזרחים, המדוכאים בעצמם, עסוקים בהשמדת עמים ודיכויים לקראת „הפיתרון הסופי” שבו רצה השטן.

מי הוא מי? סיפור המעשה של דויד (בשני חלקים: שאול ודויד, דויד ובת־שבע) היה פשוט יותר. המוני היהודים בניו־יורק נהנו מן הסיפור הסימלי על ניצחונו של דויד הרועה על גוליית הגדול והנורא. הלקח היה פשוט: גוליית הוא הנשיא ג׳ראלד פורד, ודויד הוא יצחק רבין, מלך ישראל.

ההפקה הגסה, ההמונית, בצבעים רדודים ובמישחק נורא, בתקציב־ענק ובתוצאות עלובות, כשרבים משחקני ישראל משתתפים במישחק הנלעג — זכתה בהצלחה גדולה, כשהמוני היהודים בניו־יורק, ובערים אחרות של ארצות־הברית, צמודים למקלטי־הטלוויזיה שלהם שעתיים בערב־שבת ושעתיים במוצאי היום הראשון, כדי לחזות בניצחונם של בני־האור, ישראל, על בני־החושך, כל הגויים.

לעומת המיליונים שחזו בעלילותיו של דויד, רק מעטים ראו את אשמדאי, שהוצגה במשך ערבים ספורים על בימת האופרה העירונית. גם אותם שראו את אשמדאי לא ירדו לעומקה של האליגוריה הפוליטית, ורק מעטים מאוד מתוכם התעמקו במחשבה מיהו המלך ומיהו אשמדאי, בימים טרופים אלה, כשישראל נשקפת אל פני העולם כולו מעל אקרני הטלוויזיה בדמותם של חיילי צה״ל המושכים נערים ערביים בשערם, כשהם קשורים בחבלים, אל בית־הכלא.

ירושלים

הצר׳יף של מריימי

אחרי 25 שנים בצל צלפי הליגיון הפכו בני מישפחת מריימי נתמכי־סעד

„הרוח לקח הפרנסה!” צעקה זו בקעה מגרונו של שמואל מריימי, שניצב בבוקר ה־29 באפריל, 1973 (יום השואה והגבורה), מול שיברי קרשים ובקבוקים, כל מה שנותר משני הצריפים הקטנים, שהיו מקור פרנסתו.

ליד שכונת ימין־משה, בצד דרך חברון ומול חומת העיר העתיקה, אשר שימשה גבול בין ישראל וירדן עד למילחמת ששת־הימים, ניצבו משך 25 שנים שני צריפים, שבהם עסקו שמואל מריימי, אחותו מרים ואחיו מנשה, במכירת נפט ומיצרכי־מזון לתושבי האיזור.

אחרי מילחמת ששת־הימים פונו תושבי גיא בן־הינום, הגיא הפך פארק, ובני מישפחת מריימי הפכו את הצריפים פונדק על אם הדרך, המוליכה חברונה.

חשופים לי‌ריות הליגיון. „זו היתה הפרנסה של שלוש מישפחות ו־12 נפשות מאז שעלינו מעיראק,” סיפר שמואל מריימי (40), נמוך־הקומה. ”תמיד היינו חשופים ליריות הליגיון הירדני, אבל לא בכינו ולא התלוננו. אמרנו, העיקר יש פרנסה בארץ־ישראל.”

כאשר גילה את ההריסות, ביום המר והנמהר, מיהר שמואל מריימי, הזעיק את בני־מישפחתו וידידים אחדים, אסף קרשים וחומרי־בנייה, ומיהר להתחיל לבנות מחדש את הצריפים ההרוסים.

„חשבנו,” סיפרה מרים מריימי, אחותו של שמואל שהיא ובעלה עבדו בפונדק, „שהרסו את זה בריונים או הסערה, שהיתה בלילה הקודם. שדדו גם את כל הסחורה והציוד שהיו בפנים.”

לא חלפו שעתיים מאז התחלת הבנייה המחודשת, ובעוד העבודה בעיצומה הופיעו במקום פקחי עיריית ירושלים, הם הודיעו לשמואל כי הם־הם שהרסו את הצריפים באישון־לילה. „עומדים להרחיב כאן את הכביש, והצריפים מפריעים,” אמרו הפקחים לבני מישפחת מריימי המופתעים והנבוכים, שכן בזמנו סייעה להם בהקמת המקום דווקא מחלקת־הסעד של עיריית ירושלים. „אין לכם רישיון להחזקת עסק, ולכן לא היינו זקוקים גם לצו של בית־מישפט.”

באווירת בידור ושעשועים!

הצטרף אל האנשים היפים בכפר הנופש הצרפתי באשקלון.
בלה חופשה מיוחדת במינה במחיר מיוחד:
140 ל״י ליום
לבודד בחדר כפול
עד 3.6.76
כולל:
פנסיון מלא — ארוחות ויין בלי הגבלה,
שחיה, רכיבה על סוסים במחיר מינימלי,
טניס, כל פעילויות הספורט למיניהן
ובידור משגע! (כולל מיסים ושירותים).
להזמנות מקומות: טל. 051-24195-6
או משרדי הסתור או סוכן הנסיעות שלך
דאג להזמין כבר עתה מקומות לחג השבועות!

תוכנית נופש מיוחדת:
3 לילות ו־4 ימים,
מיום חמישי ה־3 ביוני
(כולל ארוחת צהריים)
עד יום ראשון ה־6 ביוני (כולל ארוחת בוקר)
מחיר לבודד בחדר כפול: 600 ל״י.

ליולדת
אנחנו אומרים גם מה
לא לקנות
אצלנו:
- זול יותר
- שרות טוב יותר
- יעוץ טוב יותר

מבחר ענק של כל הנחוץ
לתינוק, ממוצץ ועד מיטה
Baby
„ביבי” ”BABY”
המלך ג׳ורג׳ 45, ת״א

שביתת רעב בעירייה. הפקחים מיהרו להרוס, ולפנות מן השטח את ציוד־הבנייה שהביאו שמואל ובני מישפחתו, וגירשו אותם מן המקום.

בדבר נסיבות מעשה־ההריסה הסביר דו־בר עיריית ירושלים, רפי דבר: „מבחינה חוקית אנחנו מכוסים. למריימי לא היה רישיון. מאחר שמדובר באדם שהתפרנס בכבוד, הצענו לבני־המישפחה קיוסק ב־מקום הצריפים. אבל הם סירבו.”

„הקיוסק שהציעו להם,” סיפר עורך־הדין משה ולירו, המטפל בעגייניה של מישפחת מריימי בשנה האחרונה, „לא יכול לשמש מקור פרנסה לשלוש מישפחות, שהתפרנסו מהצריפים עד שהרסו להן אותם.” עורך־הדין ולירו טען בבית־מיש־פט־השלום, שם נדונה הפרשה, כי אחרי 25 שנים יש למישפחת מריימי חזקה על המקום.

השופטת בן־פורת הוציאה צו־מניעה, המשמש כנציג שאר בני־מישפחתו. „אחר־כך פנינו לבית־המישפט המחוזי, כי לא מקיימים את הצו שנתנה השופטת בבית־מישפט־השלום.” הדיון בבית־המישפט ה־מחוזי טרם נערך.

דובר העירייה טוען, כי כל הניסיונות להגיע עם מריימי להסכם של פשרה עלו בתוהו. „הבן־אדם הזה רוצה להתעשר מ־שני הצריפים העלובים שהיו לו,” הוא אומר.

שמואל מריימי, לעומתו, טוען כי היה מסכים לקבל קיוסק במקום, שיאפשר פר־נסה בכבוד לו ו„למישפחה בת 12 נפשות.” גם אנשי העירייה מסכימים כי אין בנמצא פיתרון אחר עבור בני־המישפחה. „שלוש שנים אנחנו נתמכי־סעד. מי היה מאמין דבר כזה עלינו ?” אומר שמואל מריימי.

„הרסו אותנו. באחרונה הופסקה גם תמיכת הסעד למישפחת מריימי. כאשר נשאלה המחלקה לשירותים קהילתיים בעי־ריית ירושלים בעניין, השיבה: „מאחר שהמשא־והמתן בין מישפחת מריימי לבין העירייה נמשך זמן רב מדי, ועדיין לא נמצא פיתרון, הוחלט להפסיק למישפחה את התמיכה הכלכלית שקיבלו.”

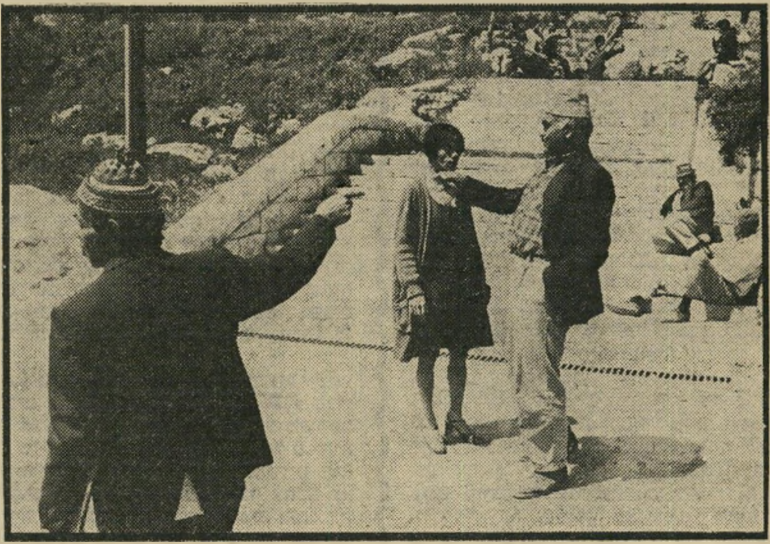

בעל־צריף מריימי מצביע על עובדי־העירייה *

הרס באישון־לילה —

שרידי צריפו של מריימי למרגלות „מישכנות שאננים”

— למרות צו בית־המישפט

על־פי בקשתו של הפרקליט. בצו נאמר: „על המשיבים (עיריית ירושלים), להימנע מלתפוס חזקה בדרך כלשהי במקום שעמדו עליו שני המיבנים, אשר נהרסו על־ידי פקחי עיריית ירושלים, ואשר היו בית־העסק של המבקש (שמואל מריימי ובני־מישפחתו).” הצו אמור היה להימצא בתוקף עד אשר תתברר התביעה בבית־המישפט.

קולק לא שם לב. בינתיים, במיסגרת הפעולות להרחבת הכביש, עוסקים פועלי העירייה בעבודות יישור השטח, יציקת בטון והצבת אבנים שישמשו אבני־שפה. כל זאת, בשטח שעליו ניצבו הצריפים של מריימי. שמואל ובני־מישפחתו מבקרים במקום, אחת לכמה ימים, ומנסים למנוע את המשכת העבודות.

„לפני מילחמת יום־הכיפורים שבתנו חודשיים, כל המישפחה, בבניין העירייה. טדי קולק בכלל לא שם לב אלינו, ולא רוצה לדבר איתי,” קובל שמואל מריימי,

כתב העולם הזה, שניסה להפגיש את שמואל מריימי עם ראש־עיריית ירושלים, טדי קולק, נתקל בסירובו של החבר. „טדי קולק איננו קובע איזה קיוסק יקבל מריי־מי. הוא לא קיבל את מה שהצענו לו, אז עכשיו יחליט בית־המישפט,” אמר רפי דבר בשם עורך־הדין פטל, היועץ־המישפטי של עיריית ירושלים.

ובביתם שבירושלים ממתינים בני חמיש־פחה הגדולה, החיים בצפיפות נוראה, עד שהמוסדות המישפטיים הנכבדים יטריחו עצמם לדון בבעיותיהם. „בינתיים אין אוכל, ויש המון חובות. הרסו אותנו,” אומ־רת הסבתא הישישה בדמעות בעיניה.

---

* באמצע: אחותו, מרים מריימי.

מדינת ישראל
משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם

ל־25.4.76 - 30.4.76

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן בל"י הק"ג
ירקות	
עגבניות מעולות	3.40
מלפפונים ארוכים	3.50
גזר	2.05
תפוא"ד חדשים	3.20
תפוא"ד באריזה של 2 ק"ג	3.50
בצל יבש מסוג מעולה	1.80
בצל יבש ארוז בשקיות	2.10
פירות	
תפוחים גרנד אלכסנדר גודל 6	4.05
תפוחים גרנד אלכסנדר גודל 6.5	4.90
תפוחים זהוב גודל 6	4.25
תפוחים זהוב גודל 6.5	4.60
תפוחים יונתן גודל 5.5	4.15
אגסים ספדונה גודל 5	3.20
אגסים ספדונה גודל 5.5	4.30
בננות	4.25
ולנסיה	2.50
אשכוליות	2.40
לימונים	3.40
עופות	
פטמים קפואים בשקיות שקופות	
מיני תנועוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	14.50
גודל 1 (עד 1.4 ק"ג העוף)	13.40
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	12.20
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	11.00
דגים	
כסיף	9.50

חשבץ 2017

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספ־רות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור כפל וחילוק יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

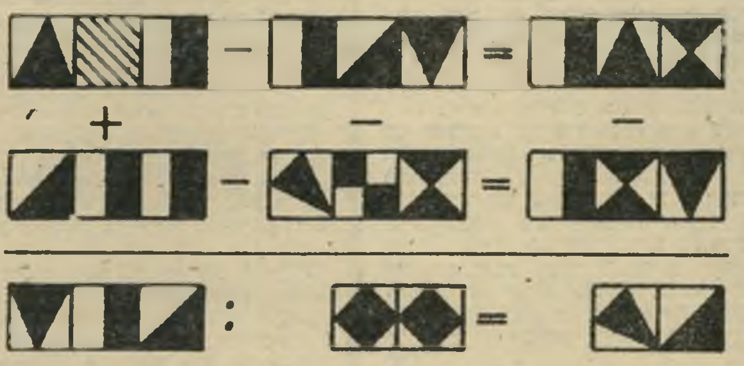

רחל מרחלת על כל העולם

דן כנר מתחתן

כל האמהות הטובות, שזיכו את **דן כנר** בתואר „בן השנה", תהיינה ודאי המומות למיקרא הידיעה שהילד־טוב־ירושלים הלאומי שלנו מתחתן. כן, כן! מי שמחזיק עד עתה בתואר הבלתי־מעורער של אחד הרווקים הפופולריים וה־מבוקשים בארץ הולך לרבנות, ולא יעזור שום דבר.

כי בתור מנהל חטיבת־הביצוע ברדיו, אתם בהחלט יכולים לסמוך על דני שהוא יודע לא רק לקבל החלטות, אלא גם לבצע אותן באופן חד־משמעי.

הרומנים של דני לא היו מעולם בגדר סוד, כי בתור קריין פופולרי הוא היה מודע לכך שחייו הפרטיים אינם פרטיים ביותר. הוא אפילו לא ניסה להסתיר את שני הרומנים הגדולים האחרונים שלו, שאותם ניהל עם הזמרת **נאווה ברוכין** ועם הסטודנטית **טליה פרידמן**. אבל למרות שטורי־רכילות בלתי־אחראיים ניסו לא־פעם להובילו אל מתחת לחופה כימעט בעל כורחו. הצהיר כנר באוזני השבוע שלא היו דברים מעולם.

„אני מעולם לא דיברתי, עם אף אחת מהחברות הרציניות המועטות שהיו לי, על רבנות. זו הפעם הראשונה שהנושא הזה מוזכר, וכמו שהזכרנו אותו, הוא גם ייעשה," אמר בהחלטיות.

והמאושרת היא דיילת אל־על היפה **דפנה זוב**, שעליה אומר דני כי היא „לא רק יפה. אלא גם חכמה, נחמדה ואינטליי־גנטית, ובכלל אחת שאסור להחמיץ."

וכיצד המריא הרומן בין השניים? את זה הם אינם מוכנים לגלות, בשלב זה. מה שהם מוכנים לומר זה רק שהוא התפתח בקצב סילוני, כיאה למקום־עבודתה של הכלה. מאז אותו רגע הם ניראו צמודים ומאושרים. ודעו לכם, ש־להיראות יותר מאושר מדני זו בעייה, כי הבן־אדם הוא בלתי־עציב לחלוטין, פשוט חייכן ומבסוט מיקצועי. וכמו שחלפו להם חודשיים בצוותא, הם החליטו פה־אחד ש־זהו זה, והפעם שניהם מתחתנים זה עם זה.

דני נפרד מחברתו האחרונה לפני מיספר חודשים, פשוט בגלל „שזה לא היה זה". דפנה גם היא סיימה את הרומן הממושך, שהיה לה עם תעשיין־הפלסטיק **רמי דרוי־ייאנוב**, וכך היו שניהם פתוחים להצעות. וחוץ מזה הם כבר בהחלט ילדים גדולים.

דפנה תחגוג בקרוב את יום הולדתה ה־28, ודני גם הוא כבר ספר שלושים ימי־הולדת. ורק שלא תחשבו שהם חיפשו בשביל להתחתן, כי שניהם ידעו שזה יבוא להם באופן ספונטאני. טוב, אבל ספונ־טאני זה דבר יחסי, כי דני יודע להעיד על עצמו: „מעולם לא קיבלתי החלטה בצורה ספונטאנית. פשוט חשבנו טוב, והחלטנו שזהו זה. בדיוק מה שאנחנו מחפשים."

בינתיים הם עדיין לא גרים יחד, כי הם במילא מתחתנים עוד מעט, אז לשם מה למהר? בסך־הכל הרי שניהם ירושלמים, ואחרי החתונה הם יעברו להתגורר בדירתו של כנר שבסן־מרטין. עד אז מרגיש דני שהוא מצעיר מיום ליום, אפילו אם דפנה לא מביאה לו מתנות מהטיסות. הוא פשוט לא אוהב לקבל סתם כל דבר, יש לו טעם מייוחד מאד והוא עלול לעקם את האף, אז למה שתהיינה מריבות מהתחלה?

מה שחשוב ביותר, בעצם, הוא ששניהם מאושרים עד השמיים, ולא יעזור כלום. תאמינו לי, אני, באופן אישי, ממש עולצת על שדני מאושר כיום יותר מרמת האושר הרגילה שלו, כי באמת מגיע לו.

חוץ מזה, שגם לדפנהל'ה מגיע שיתיה לה בעל כמו דני. אז לידיעת כל המעוניי־נים, המועד למישלוח מיברקי־ברכה לזוג החדש הוא חודש יוני הקרוב.

מה שמוכיח שוב מה שאני טוענת כל הזמן: כשזה בא בצורה הנכונה, עושים את זה מהר ולעניין. ונאמר לדבק טוב.

דפנה זוב ודן כנר
חיים משותפים

וחיה יונה עם נץ

רק שלא תגידו שיש במדינה הזאת אנשים לא תרבותיים, שדיעותיהם והשק־פותיהם הפוליטיות חשובות להם עד־כדי־כך שהם לא ידברו עם מי שחושב אחרת.

כן, הימים האלה עברו. כי היום הפו־ליטיקאים שלנו הרבה יותר תרבותיים ו־מתקדמים, עד שכאשר סיפרו לי את ה־סיפור הבא, ממש לא האמנתי, בזוכרי את סצינות המריבות בין היונים לניצים ב־הנהגה שלנו.

כי יש בסיעת הליכוד **עורך־דין** ידוע, שכיום הוא אומנם כבר לא חבר־כנסת מכובד, אבל היה בעבר אחד המועמדים היותר־ריאליים ברשימת מיפלגתו. וכך, כמו שיכול לקרות גם לאזרח פשוט, שהוא אפילו לא מועמד ריאלי לכנסת, גם לי־פרקליטנו היו בעיות עם **זוגתו**, עד שהיה מוכן לתת לה את כל מבוקשה, בסכום עגול בעל חמש ספרות. ובלבד שתתן לו גט.

ובו־בזמן היה עורך־הדין מעניק שפע אהבים **לרעייתו** של **חבר־כנסת** מכו־בד. אלא שדיעותיו של אותו ח"כ מפורסם היו מנוגדות לדיעותיו של הפרקליט. הוא פשוט יונה מובהקת, בעוד הפרקליט הוא נץ אימתני. מדרך הטבע, הרבה אהבה לא שררה בין השניים, אבל לעומת זאת, בין הנץ לאשת היונה דווקא שררה אחדות־דעים מושלמת.

בסופו של דבר נודע הדבר ליונה, ואחרי שהנץ התגרש סוף־סוף מאשתו, אשר היתה בעבר מזכירתו, הוא פשוט עבר לגור יחד עם היונה ועם אשתו, האהובה על שניהם גם־יחד. הצרה היא שהיונה הוא גם קצת מבוגר כך שכבר אינו מסוגל להעניק ל־אשתו את עונתה, מה שעושה הנץ ב־שימחה.

ואני שואלת אתכם: כששוררת אידיליה שכזו, אז למישהו איכפת, מי פה יונה ומי נץ?

רחוק מאד מהלב

טוב, אז לרשימת היורדים מהארץ, ש־אתם מכירים, כבר, מותר לכם להוסיף עוד אחד מוכר, זה של הזמרת **עדנה לב**. זוכרים אותה?

אבל באמת, נא לא להיות רעים ולא להרים גבות. אחרי הכל, אפשר לקבל את התירוץ שלה, שהיא מצאה את בעלה ב־ניו־יורק, והאשה הרי הולכת אחרי הבעל. כי בעל כמו זה של עדנה, לא מוצאים בכל יום ובטח לא בישראל.

ראשית, שמו הוא **ז'אן־ז'אק דה־לה פונטיין**. נו, לכו תמצאו לי בארץ מישהו עם שם אצילי כזה, ועוד אחד שיש לו מיסעדה המארחת את כל ההו־אנד־הו בעולם־הבידור האמריקאי. אוכלים אצלו, בין השאר **לייזה מינלי**, **אינגריד ברגמן**, **ליז טיילור** ואפילו **ברט בכרך**. ולא תאמינו, עדנה יודעת לספר בהתרגשות שהיא אפילו נגעה בהם באו־פן אישי, אבל מרוב התרגשות היא פשוט שכחה להצטלם איתם.

טוב, אל תגידו שאם אתם לא רואים תמונה שלה פאקט, אז אתם לא מאמינים לה. תאמינו לי שאפשר להבין בחורה יש־ראלית פשוטה מחיפה, שפיתאום רואה את כל הגדולים האלה מול העיניים ועוד כשהם סועדים ממטעמיו של בעלה החוקי.

היא מדברת עליו באהבה והערצה, ומס־פרת שהיא ויתרה למענו על הדבר שהיה הכי חשוב לה. לא, לא ישראל, חלילה, אלא על השירה. היא היתה מוכנה, למענו, אפילו להפסיק להופיע ולארח את כל ה־את"מים שבמיסעדה.

אבל לעומת זה, רק בניו־יורק היא מרגי־שה כמה היא ציונית וכמה ישראל חשובה לה. עד כדי כך, שכאשר היא נכחה לפני זמן קצר בהופעה של **יהורם גאון**, היא ממש הזילה דימעות־התרגשות.

לבעלה זה כנראה לא מזיז, שאישתו כל־כך מתרגשת לשמע המילה ישראל. אבל מצד שני, הוא כבר מתחיל להתייחס למדינה הקטנה הזאת, ואפילו מוכן כבר לשמוע עליה. אולי אפילו נזכה לראותו בקרוב, אוכל במיסעדה של החבר הקודם של עדנה, הלא הוא **רפי שאולי**.

כי אחד הדברים הראשונים שעשתה כאן אשתו, בביקורה בארץ, היה לבקר שם, באותו מקום שבו נהגה לבלות ערב־ערב בעבר. אבל לא לפני שהיא שאלה בתמימות, את כל המלווים שלה: „אתם חושבים שאני אזכור איך להגיע לשם?" עובדה שהיא הגיעה.

החיים המתוקים במכון הפסיכולוגי

טוב, כמה זמן יכול בן־אדם לטפל ב־בעיות של אחרים, לתקשיב למרורי ליבם, ולראות ולשמוע כמה רע להם, ואיך הם לא מסתדרים עם אחרים ועם עצמם? הרי אפשר לחשתגע מזה.

אבל תראו, למשל, מה עושה פסיכולוג כמו ד"ר **דויד** („דודי") **רודי**, בעל המכון הפסיכולוגי על שמו, כדי לפצות את עצמו ואת הצוות שלו, ובמייוחד כדי לשפר את איכות החיים במכון שלו. קחו דוגמה ממנו. אבל עוד לפני זה צריך להיות פסיכולוג, על־מנת להגיע למסקנה שאצל אנשים מסויימים מתעוררות בעיות מסויי־מות מאד כשהם מבקשים לקחת חלק בתרבות המתחוללת סביבם.

הרי תודו, לא כל פסיכולוג נוסע במכו־נית אלפא־רומיאו ספורט כמו דודי רודי. הוא אומנם עדיין לא יכול להרשות לעצמו לרכוש לכל חבר־צוות מכונית יקרה כמו שלו, אבל מה שהוא דווקא כן יכול היה לעשות בשבילם, זה להפוך את המכון המפורסם שלהם מועדון־נופש מישפחתי לאחר שעות העבודה.

הם בנו מיגרשי־טניס ומיגרשי כדור־עף, קנו שולחנות ביליארד ופינג־פונג, פתחו קורסים לברידג', וכל זאת למען ישתעשעו ויתרגעו.

כל אחד מן הפסיכולוגים אנשי המכון חוייב לעסוק משך שעתיים בשבוע ב־ספורט, ואפילו הפציינטים אינם מקופחים. יש להם חוגים לציור ולמוסיקה, העיקר שירחיבו את יכולת וכושר ההתבטאות ש־להם, ויעשו משהו עם הגוף שלהם שיושב כל היום על הטוסיק וחושב על הבעיות שלו.

אשר לרודי עצמו, חדשות לי בשבילכם. אחרי שהוא התגרש, לפני חודשים אחדים, מאשתו הראשונה, הפסיכיאטרית ד"ר **עדה רודי**, הוא נשא לו לאחרונה לאשה ארכיטקטית־פנים צעירה ונאה בשם **ורדינה**, שאותה הכיר בזמן שהיא היתה בטיפולו, במכון. אחרי שהוא טיפל בה, ולמד כל מה שהיה לה על הלב, החליטו השניים שבסך־הכל טוב להם להיות ביחד. ומאז נישאו נראה רודי, המתקרב לשנתו ה־60, צעיר מיום ליום. לא להאמין ממש.

הוא רזה לאחרונה ב־20 קילוגרמים של־מים כמו שגילה לי בעצמו: „בן־אדם בגילי צריך לדאוג למצבו הגופני." הוא מתכונן להחליף את האלפא־רומיאו שלו במכונית־ספורט דו־מושבית מאותה תו־צרת, והקים לו במכון שלו ניבחרת בכדור־יד וכדור־עף.

בעוד זמן־מה הם גם ייכנסו לליגה, כפי שהוא מבטיח, ועוד תראו שניבחרת הפסיכולוגים הזאת תגיע רחוק. כי להם יש יתרון אחד, לפחות. הם משחקים מתוך הכרה שהמישחק משפר את איכות חייהם.

ד"ר דויד רודי
חיים יפים

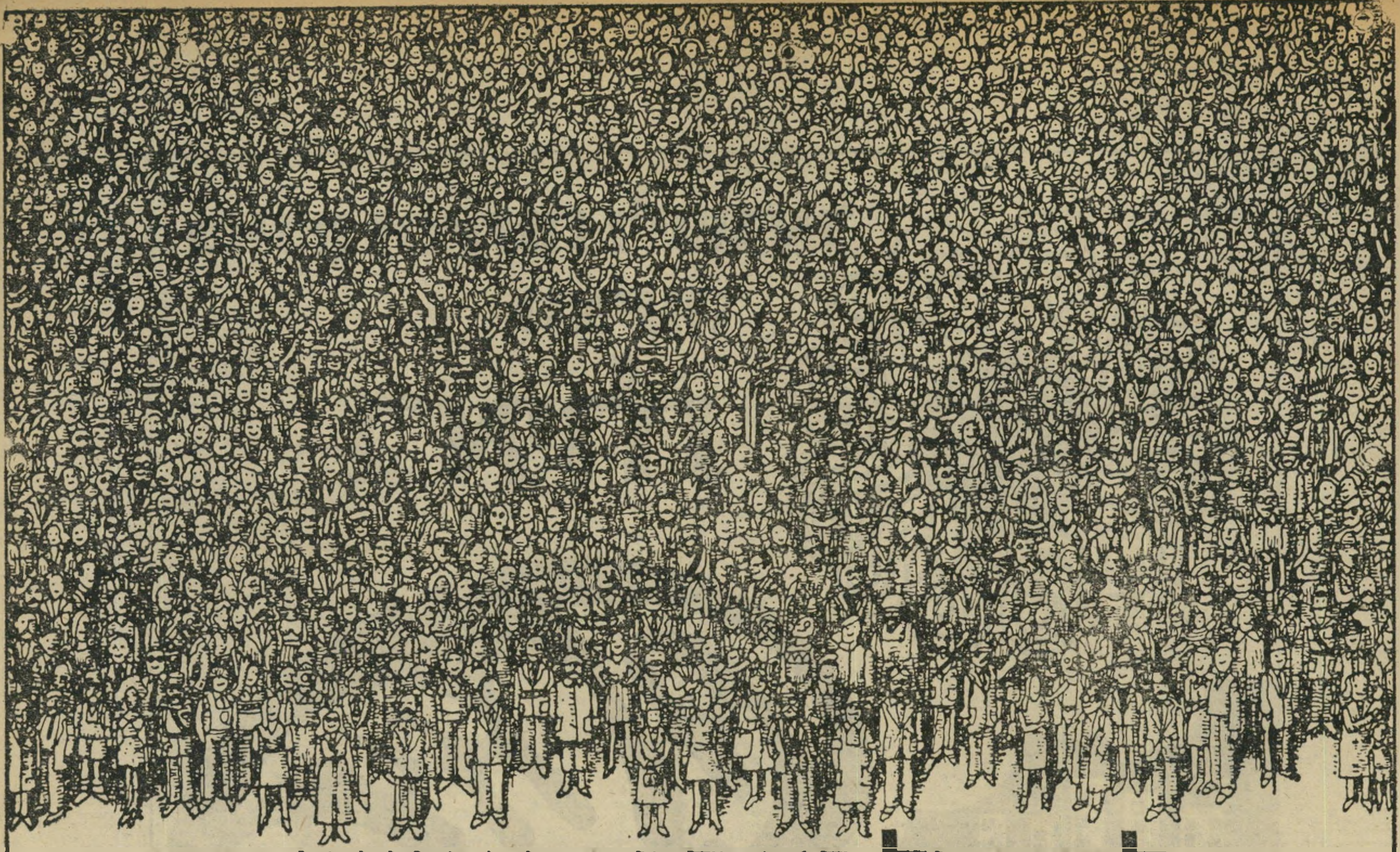

למה כל כך הרבה אנשים בוחרים אמקור שנה אחר שנה?

(מעל 800,000 משפחות עד היום)

כי רק לאמקור יש 28 שנות נסיון ...טיב מעולה... שרות "אמפא"...וגם

מבחר המקררים הגדול ביותר בארץ

החידוש הבינלאומי: אמקור 2000

NO-FROST, SIDE-BY-SIDE **525** ליטר, לבן: **13,600** ל״י בצבע: **13,850** ל״י
מתקן אוטומטי לקוביות קרח - (לפי בחירה) 1.800 ל״י

אמקור 1800 לבן	**460** ליטר	**7,610** ל״י	אמקור 1300 דמוי עץ	**310** ליטר	**5,225** ל״י
אמקור 1800 דמוי עץ, זית	**460** ליטר	**7,829** ל״י	אמקור 1200	**330** ליטר	**3,962** ל״י
אמקור 1600 לבן	**415** ליטר	**6,440** ל״י	אמקורון 170	**170** ליטר	**2,227** ל״י
אמקור 1600 חום, זית, אדום, צהוב	**415** ליטר	**6,659** ל״י	מקפיא 370	**370** ליטר	**4,359** ל״י
אמקור 1500 לבן	**385** ליטר	**5,946** ל״י	מקפיא 170	**170** ליטר	**3,479** ל״י
אמקור 1500 חום, זית, אדום, צהוב	**385** ליטר	**6,166** ל״י	מקפיא 90	**90** ליטר	**2,439** ל״י
אמקור 1300 לבן	**310** ליטר	**5,225** ל״י			

אמקור

מפיצים אמפא וסוחרים מורשים

לנוחות תושבי צפון תל־אביב והאזור, סניף אמפא צפון, רח׳ פנקס 48, תל־אביב

1976

פרסום: א. טל

שיכון ופיתוח לישראל
מציעה
באילת

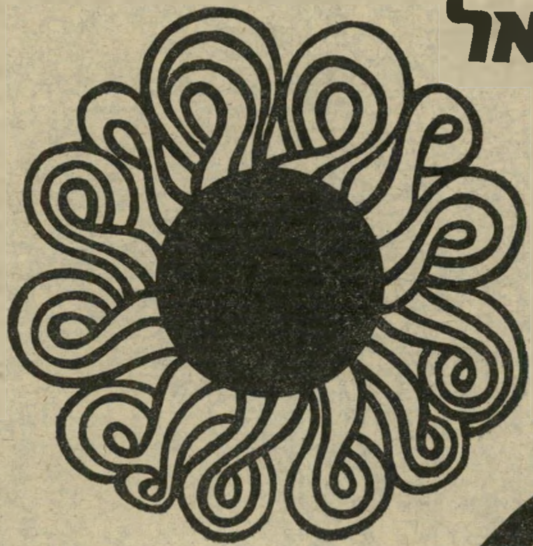

דירות בנות 3 חדרים
* בשטח 70 מ״ר, במחיר ממוצע —.168,300 ל״י.
* בשטח 74 מ״ר, במחיר ממוצע —.178,000 ל״י.

דירות בנות 4 חדרים
* בשטח 83 מ״ר, במחיר ממוצע —.192,000 ל״י.
* בשטח 88 מ״ר, במחיר ממוצע —.200,000 ל״י.

סיוע לזכאי משרד השיכון:
הלוואות לזוגות־צעירים ולותיקים עד —.95,000 ל״י.
ובנוסף הלוואה עומדת (מענק) בסך —.30,000 ל״י.

פרטים והרשמה:

אילת — רחוב ששת הימים, פינת רחוב לוס אנג׳לס, בית 201.
בימים: א׳—ה׳ בשעות: 12.00—8.30
בימים: ב׳, ד׳ בשעות: 18.00—16.30

דירות שיכון ופיתוח - דירות איכות ורווחה

רחל מרחלת על כל העולם

שני צידי המקל

העניין הזה שתבעל יושב ליד אשתו בזמן הלידה, מאיים כבר להפוך אצלנו אופנה חדשה. כל אב פוטנציאלי רוצה להיות נוכח בחדר הלידה. שלאגר.

האחרון שעשה זאת היה העיתונאי, איש רשות־השידור **אריה מקל**, שחזה במו־עיניו בלידת בנו **טל**, אח לבתו ה־בכורה **מעיין**. אולם אשתו של אריה, **רות**, דאגה בעוד־מועד שלבד מבעלה הדואג והאוהב, ישככו לה את הכאבים באמצעות זריקת אפידורל המוזרקת ל־עמוד־השידרה, כך שכל משך הלידה היא היתה בהכרה מלאה, ואפילו התבדחה ו־שוחחה עם הרופא המיילד. נו, ובמיקרים כאלה, מי יותר טוב לצידה מאשר בעלה המסור?

אריה הנרגש, שהבטיח לכולם ברית־מילה ראוייה־לשמה, עדיין לא הסתגל ל־עובדה שהוא אב לבן, ואמר לחבריו, בפליטת פה: „אתם מוזמנים לברית־המילה לבת.” אבל זה מה שקורה כשמתרגשים.

מי שבטוחה בזהות היילוד היא האשה, רות, שכבר מודיעה לכולם, כי בניגוד לבת, הדומה לאבא, הרי הבן דומה דווקא לה, כשתי טיפות מים. ובנקודה זו אריה נוטה דווקא להתפשר, משום שלדעתו הבת, מעיין, יפה הרבה יותר, ויופי הרי היה מאז־ומתמיד השטח החזק שלו.

צחוק בצד. מה שחשוב הוא, שבמיקריות מפתיעה נולד התינוק ממש ביום־הולדתו ה־30 של אביו, אריה, כך שהסיבה ל־שימחה כפולה־ומכופלת. לכבוד זה הוא יערוך השבוע מסיבה גדולה, יחד עם כתב־הטלוויזיה **עמוס ארבל** החוגג גם הוא יומולדת, אבל שנה יותר. המסיבה תיערך, כמובטח, בביתו של עמוס שבגיבעה ה־צרפתית בירושלים, ובהזדמנות זו יפרע ארבל חוב של מסיבה, שצריך היה לערוך אחרי הולדת בתו־שלו, לפני זמן קצר. כן ירבו. הילדים והמסיבות.

להקדים תרופה למכה

שירי ודני אורן
תיכנון לעתיד

עוד רווק יצא מהמחזור של המבוקשים בעיר: תעשיין־התרו־פות **דני אורן**, שנשא לו לאשה במזל טוב את אחת החתיכות הבולטות בעיר, **שירי כץ**, בתו של הקפטן אל־על, **ביל כץ**.

רק שלא תחשבו ששני אלה התחתנו צ׳יק־צ׳אק, כי למעשה דני הכיר את שירי כבר לפני שש שנים, ומשך כל אותה תקופה גם שירי הכירה את דני, אלא שהשניים פשוט לא שמו דאם זה על זו, ולהיפך.

ההיתקלות היתה, לדיבריהם, בצורה מיקרית לחלוטין, כך שנא לא לזלזל במיקריות. מאז הם לא חדלו להיראות בכל מקום במיקרה ביחד, במשך 11 חודשים תמימים. עד שבאחת מנסיעותיו של דני למיזרח־הרחוק, גמלה בליבו ההחלטה שהוא כבר בן 35 והגיע הזמן להתחתן, וחוץ מזה שירי היא בדיוק אשה כלבבו. ומה צריך יותר מזה?

שירי בת ה־24 משוכנעת, מצידה, שדני הוא צירוף מייחד של גאון פיננסי וחתיך, ובזה הוא מסכים איתה לחלוטין ובפה מלא. הוא, מצידו, אומר ששירי היא יפה, עליזה ואשה טובה, וגם היא מסכימה איתו.

הם התחתנו להם באופן צנוע, בחוג המישפחה ובנוכחות 24 קרובים, 12 מכל צד, ומבטיחים שאת המסיבה שכולם מחכים לה הם יערכו בקרוב, בביתם שברמת־אביב.

בדבר אחד הם בטוחים כבר עכשיו, שאין להם תיכנון של צאצאים בטווח של שלוש שנים לפחות, כי לדעתם הם עדיין צעירים, ולמה להם למהר?

אבל בנושא הזה, האמינו לי, לא יהיה קל להם לקחת על עצמם התחייבות כזאת. כי לכל החברים שלהם יש כבר, כידוע, ילדים, וחוץ מזה אין ספק שהם יזדרזו לבדוק את השטנץ: אבא שהוא חתיך וגאון, ואמא שהיא יפה וחתיכה וטובה.

מכל מקום, שירי ממשיכה בינתיים לנהל סניף של חברת־תיירות, ודני מנהל את מיפעל־התרופות שלו. ולעתיד פיתרונים.

תינוק לי־לי־לי

מה ההבדל בין **אליזבט טיילור** לבין הקריין **אלי ישראלי**? בבקשה, לה יש תריסר כלבי יורקשייר־טרייר ולאלי יש רק אחד, ממין נקבה. ואם אלי מספר את החכמה הזאת לכולם, אתם יכולים להיות בטוחים שמצבו בכי טוב. ובמיוחד כך הוא בימים אלה, כשהוא חוגג חמש שנים לנישואיו המאושרים עם אשתו **בתיה**, וכי־ששניהם מצפים להרחבת המישפחה פעם נוספת.

בתם הראשונה של אלי ובתיה, **מיאה**, נולדה בדרום־אפריקה, אחרי שבתיה נסעה לקבל טיפול מידיו של אחד הגינקולוגים הידועים ביותר בעולם, המכונה „כריסטי־אן בארנארד של הגינקולוגים.” ושם, לא־חר סידרת־טיפולים מיוחדת ושמירת־הרי־יון קפדנית, היא הביאה לעולם בת, ש־תחגוג בשבוע הבא יומולדת. היא תהיה בת שנתיים ושמונה חודשים.

לפני שבועיים חזרה בתיה מדרום־אפ־ריקה שוב, ושוב כרסה בין שיניה, דבר שעורר בעיקבותיו גל של שמועות. אלא שהפעם היה ההריון טיבעי לחלוטין, ובתיה פשוט נסעה לדרום־אפריקה לטיול, ולבי־קור אצל מישפחתה.

כפי שהסביר לי אלי: „אחרי שהיינו בדרום־אפריקה שלוש שנים וחזרנו ארצה, החלטתי שמגיע לבתיה טיול, כמתנה. אח־רי הכל, היה לה מעבר מרמת־חיים של שלושה משרתים ושתי מכוניות מרצדס, למצב של עוזרת פעמיים בשבוע ומכונית אן־אס־יו ישנה, והיא עמדה בזה בכבוד ובלי תלונות. ממש לא פתחה את הפה.

„עכשיו, כשהיא בהריון, מגיע לה ש־תנוח.” ההריון הפעם עבר, לשימחת כולם, בצורה טיבעית בהחלט, וכעת הם רק מקווים שגם הלידה תעבור בסדר.

ואלי משוכנע: „לא משנה לי מה היא תלד. אם זאת תהיה בת, אז ,בנות בבית — אור בבית׳. ואם יהיה בן, הוא יהיה נצר גברי ראשון למישפחת ישראלי. מה שבטוח זה שניקח עוד צ׳אנס.” כי הם רוצים לפחות שלושה ילדים.

אלי רק מקווה שהרופאים ירשו לו להיות נוכח בשעת הלידה, בדיוק כמו בדרום־אפריקה, כדי שהוא ירגיש כי הוא סופג חלק מכאביה של בתיה.

וכמו שהוא־עצמו אמר לי: „שבתיה תרגיש שברגע שזה יוצא, אני שותף ל־עניין.” אלא מי?

בתיה, מיאה ואלי ישראלי
הבטחה לעתיד

ד"ש מלונדון

ד"ש מלונדון קיבלתי השבוע מהשחק־נית **יעל אביב** ומבעלה **צחי שני**. כן, כן, השניים עברו מהולנד לאנגליה ו־אחרי כל השמועות שהגיעו, על כך שיעל עזבה את בעלה ועברה להתגורר עם מיליונר הולנדי וכל מיני דברים כיוצא בזה, אני שמחה להודיע לכם שלא רק שהכל עורבא־פרח, אלא קל וחומר, בני הזוג מאושרים כמו שלא היו מעודם, ויעל ממתינה בקוצר־רוח לצאצאם מס׳ 1. יעל נראית טוב מתמיד, וצחי מצא לו תעסוקה, בצורת יבוא חפצי אמנות מהמזרח־הרחוק לבריטניה.

איך שאתם רואים, עם הרבה סבלנות, אנשים מסתדרים שם יפה. הם הצטרפו למושבת היורדים הישראלים בלונדון, ו־כמו שאתם מכירים את הזוג הדינמי הזה, תסמכו עליהם שהם עוד יפתיעו, אפילו את הבריטים קרי־המזג, ובינתיים שיהיה הכל טוב.

שיער לגדל במדינת ישראל!

אלעד אופיר
להיכנע, להסתפר

לפעמים ממש קשה לי להאמין, איך הבחורים האלה שנראים כל הזמן הכי אדישים, ועושים רק מה שבראש שלהם בלי לעשות חשבון לאף אחד, בסופו של דבר דווקא כך עושים חשבון.

קחו, למשל, את **אלעד („עדי") או־פיר**, בנם־בכורם של השחקן **שייקה אופיר** ושל מי שהיתה אשתו הראשונה, הזמרת **אוחלה הלוי**. עדי, שהספיק כבר להופיע בסרט הבית ברחוב שלוש, לצידה של **גילה אלמגור**, והחל בכלל לעסוק קצת בקולנוע, הגיע למסקנה ש־קולנוע זה אומנם דבר יפה, אבל הוא עדיין צעיר וכל החיים לפניו. מה יש לו למהר?

הוא צרר את הגיטארה שלו ואת פקל־אותיו ונסע לאמסטרדאם, עיר הצעירים היפים, שם ישב בכיכרות והכיר כל מיני חתיכות סקנדינביות, ובכלל טיפוסים בינ־לאומיים, עד שגם מזה נשבר לו.

אחרי הכל, כמה זמן יכול הבן־אדם לשבת בחו"ל, בלא שיתקפוהו געגועים למולדת?

וכך הוא נחת פה בהפתעה, עם אותה תיפאורה שאיתה נהג להסתובב באמסטר־דאם. שיער ארוך־ארוך ומקורזל, שפמפם דקיק ובגדים סטייל חופשי, ובא לשבת אצל **מוישה איש־כסית**, מבסוט וטובי־לבב. כי, בינינו, מה כבר חסר לו בחיים?

עד שפגשתי אותו השבוע במיפגש ה־זרוקים בכיכר אחרים, ומחלפות ראשו גזו־זות מחצית אורכן, זכר לימי אמסטרדאם ה־עליזים. „מה אני יכול לעשות?" שאל אותי האיש. „במדינה הזאת לא נותנים לבן־אדם לחיות את החיים שלו בשקט. במשך ה־תקופה הקצרה שאני מסתובב לי ככה בארץ, שמעתי כל־כך הרבה תגובות על השערות שלי, שעם כל האדישות שלי זה הוציא אותי מהשלווה, והסתפרתי."

מיסכן, בחיי. תנו לחיות בארץ הזאת — ותנו שיער לגדל במדינת ישראל! למה לכם שאנשים יירדו בגלל בעיות שוליות של תיסרוקת?

שנה 40 כ"ח ניסן תשל"ו, 28.4.76 המחיר: 6.00 ל"י מספר 2017

העולם

צה"ל חקר את חיי־המין של חיילותיו והחליט:

קצינת־חן ראשית דליה רז

החיילות חופשיות מדי